

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE

GODIŠNJE
IZVJEŠĆE O STANJU
POLJOPRIVREDE U 2019.

2020.
ZAGREB

GODIŠNJE IZVJEŠĆE

O STANJU POLJOPRIVREDE U 2019. GODINI

Izdavač: Ministarstvo poljoprivrede, Ulica grada Vukovara 78, Zagreb
Uprava za poljoprivrednu politiku, EU i međunarodnu suradnju

Publisher: Ministry of Agriculture, Ulica grada Vukovara 78, Zagreb
Directorate for Agricultural Policy, EU and International Cooperation

Telefon / Phone: 01 - 6106 111

Telefaks / Fax: 01 - 6109 201

Elektronička pošta / E-mail: office@mps.hr

Internetske stranice / Web site: <http://www.mps.hr>

Za izdavača / For publisher: Marija Vučković, ministrica

Glavni urednik / Editor-in-Chief: Tugomir Majdak, državni tajnik

Suradnici / Associates: Marin Fak, Jasna Putar, Krešimir Jakuš, Elinor Nikolić, Mihael Rebić, Mihaela Bajkovac Ćurić, Manda Suman Jovanović, Juraj Orenda, Anita Štefanac, Željka Fatović, Sanja Kolarić Kravar, Ivana Ozretić Špiljar, Gezim Ramqaj, Ivan Ščepanović, Igor Pleša, Đuka Marić, Ivan Danjek, Renata Brlek Greco, Krešimir Skočić, Andreja Bišćan Rendulić, Zrinka Mioč, Dubravka Živoder, Luka Kužina, Ana Pisačić Đurinić, Mladen Fruk, Slavica Drkušić, Marijo Sabljic, Vlatka Erman, Ksenija Burić Rajković, Andrea Zadravec Vrabec, Zoran Mišćević, Mirna Relac Lesjak, Mato Čačić, Danijel Mulc, Željko Mahnet, Gordana Duvnjak, Marica Dražić, Tatjana Sinković, Nidal Korabi, Robert Smolec, Ankica Cvjetićanin, Kornelija Grbešić, Dunja Pofuk, Krešimir Skočić, Alen Hrustić, Tanja Malogorski, Svjetlana Puh, Krešimir Šunjić, Krunoslav Brus, Goran Jukić, Željka Cegur, Ivana Mrđa, Krunoslava Marković, Ivana Bulajić.

Prilikom korištenja podataka iz ove publikacije molimo da navedete izvor.

When using the data from this publication, we kindly request to state the source.

Zagreb, prosinac 2020. godine

Zagreb, December 2020

Publikacija će biti objavljena u elektroničkom obliku na mrežnoj stranici Ministarstva poljoprivrede.

Dragi i poštovani čitatelji,

u narednim stranicama pronaći ćete Godišnje izvješće o stanju poljoprivrede u 2019. godini naziva Zeleno izvješće 2019.

Iako je 2019. godina imala svoje zahtjeve, brojke daju razloga za optimizam. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku poljoprivredna djelatnost je u 2019. godini ostvarila vrijednost proizvodnje od 18 milijarda kuna, što predstavlja rast za gotovo 670 milijuna kuna, odnosno za 3,9% u odnosu na 2018. godinu. Tako je, primjerice, ostvaren rast vrijednosti proizvodnje u stočarstvu za 12,4%, dok pad vrijednosti proizvodnje bilježe biljna proizvodnja za 0,1%, poljoprivredne usluge za 0,9% i sekundarne djelatnosti za 5%. U 2019. godini zabilježili smo rast vrijednosti izvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda od 6,5%, no i rast uvoza od 12,5% u odnosu na 2018. godinu.

Upravo u cilju stvaranja povoljnijih uvjeta za stočarsku proizvodnju, Vlada Republike Hrvatske donijela je programe potpore proizvođačima za razdoblje od 2018. do 2020. godine radi obnove narušenog proizvodnog potencijala u sektoru mliječnog govedarstva te za unaprjeđenje proizvodnog potencijala u sektoru mesnog govedarstva u sustavu krava-tele, za unaprjeđenje uzgoja ovaca, koza te izvornih pasmina peradi. Ministarstvo poljoprivrede pored potpora za poljoprivredno zemljište, kontinuirano pruža potpore za iznimno osjetljive sektore, potpora za očuvanje izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja te potpora za mjere dobrobiti. Temeljem zabilježenog porasta proizvodnje možemo zaključiti kako su se donesene mjere pozitivno odrazile na cjelokupni sektor stočarstva.

S brojnim izazovima susreli su se i voćari, posebno proizvođači jabuka i mandarina. Nepovoljne okolnosti za proizvođačke jabuka nastavile su se i u 2019. godini uslijed niskih temperatura i velikih količina padalina u svibnju, što je rezultiralo padom proizvodnje jabuka za 24% u odnosu na prethodnu godinu. Uzevši u obzir probleme s kojima se susreo sektor voćarstva, Ministarstvo je pružilo više od 5 milijuna eura potpore proizvođačima mandarina i jabuka u cilju poboljšanja isplativosti proizvodnje i održivosti proizvodnog potencijala. U 2019. godini kod jabuka, mandarina te višanja ostvarena je i količinski i vrijednosno pozitivna vanjsko trgovinska bilanca. Proizvodnja povrća također je važan temelj poljoprivredne industrije, ali i turizma. Nažalost, pokazatelj slabe razvijenosti sektora povrća u RH je podatak da su u 2019. godini znatno veće količine povrća uvezene nego što su izvezene.

U 2019. smo nastavili s provedbom posebnih programa potpora za pojedine sektore i ciljanim mjerama unapređenja proizvodnje lokalnih proizvođača te promociju iste, kao što su Nacionalni pčelarski program i Nacionalni program pomoći sektoru vina. Tako je za Nacionalni pčelarski program isplaćeno preko 2,3 milijuna eura sredstava te je zabilježen rast broja pčelara 11,8% te broja pčelinjih zajednica za 12,5%. Dodatno, vrijednost uvoza meda smanjena je za 27,4% u odnosu na 2018. godinu. Također, donesen je novi Nacionalni program pomoći sektoru vina za razdoblje od 2019. do 2023. godine, za što je bilo raspoloživo 10,8 milijuna eura sredstava iz Vinske omotnice u 2019. te je iskorišteno 89% sredstava iz toga fonda.

Također, rast proizvodnje maslinovog ulja preko 20% u 2019. pokazuje sve veći gospodarski potencijal u poljoprivrednoj proizvodnji mediteranske Hrvatske, i to znatno poboljšane kakvoće. U 2019. se nastavila pridavati pozornost zaštiti i registraciji autohtonih proizvoda koji kao takvi doprinose konkurentnosti, dohodovnosti i prepoznatljivosti na tržištu, ali i očuvanju prirodne i kulturne baštine, a time i lokalnog, regionalnog i nacionalnog identiteta. U 2019. podneseni su zahtjevi za zaštitu naziva vrbovačke pere, varaždinskog bućinog ulja, mesa istarskog goveda-boškarina i komiškog rogača.

Za razvojnu perspektivu svakako je potrebno istaknuti da je u okviru Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske do kraja 2019. godine korisnicima isplaćeno 345 milijuna eura, što čini 33% ukupno isplaćenih sredstava od početka provedbe Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske.

Puno je pozitivnih pokazatelja i prilika te problema i izazova. Misao vodilja Ministarstva poljoprivrede je stimulacija tranzicije u modernu, dinamičnu i održivu poljoprivredu, koju odlikuje visoka produktivnost i, u konačnici, konkurentnost domaćih poljoprivrednih proizvođača na stranom i domaćem tržištu. U predstavljenim Strategijama poljoprivrede i akvakulture za razdoblje od 2020.-2030. godine planira se dodatno otvaranje novih radnih mjesta u ruralnom gospodarstvu te transformacija šireg poljoprivredno-prehrambenog sektora u godinama koje dolaze. Nove strategije na jednom mjestu definiraju srž problema s kojima se danas susrećemo, a temeljem analize javnih mišljenja i najnovijih znanstvenih saznanja definirana su rješenja kojima se planira povećati vrijednost poljoprivredne proizvodnje na čak 30 milijardi kuna.

Ministrica poljoprivrede

Marija Vučković

Sadržaj

SAŽETAK.....	6
1. POLJOPRIVREDA U NACIONALNOM GOSPODARSTVU.....	13
1.1. BRUTO DOMAĆI PROIZVOD REPUBLIKE HRVATSKE	13
1.2. EKONOMSKI RAČUNI U POLJOPRIVREDI.....	14
1.3. ZAPOSLENOST	17
1.4. PLAĆE.....	18
1.5. INDEKSI POTROŠAČKIH CIJENA.....	18
1.6. VANJSKOTRGOVINSKA BILANCA RAZMJENE REPUBLIKE HRVATSKE	19
2. MJERE POLJOPRIVREDNE POLITIKE	21
2.1. PROGRAM IZRAVNE POTPORE	21
2.2. MJERE RURALNOG RAZVOJA.....	26
2.3. MJERE I PRAVILA VEZANA UZ ZAJEDNIČKU ORGANIZACIJU TRŽIŠTA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA.....	37
2.4. MJERE ZEMLJIŠNE POLITIKE.....	47
2.5. DRUGE MJERE KOJIMA SE OSTVARUJU CILJEVI POLJOPRIVREDNE POLITIKE.....	50
3. HRVATSKA POLJOPRIVREDA	57
3.1. STRUKTURA POLJOPRIVREDNIKA, POLJOPRIVREDNO ZEMLJIŠTE I EKOLOŠKA POLJOPRIVREDA.....	57
3.2. PROIZVODNJA, TRŽIŠTE I POTROŠNJA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA	63
3.3. REGISTRACIJA I ZAŠTITA NAZIVA HRVATSKIH AUTOHTONIH PROIZVODA	109
3.4. SUSTAV POLJOPRIVREDNIH KNJIGOVODSTVENIH PODATAKA	111
4. INSPEKCIJE NADLEŽNE ZA PODRUČJE POLJOPRIVREDE	114
4.1. POLJOPRIVREDNA INSPEKCIJA	114
4.2. VETERINARSKA INSPEKCIJA.....	132
4.3. FITOSANITARNA INSPEKCIJA.....	133
5. EUROPSKA UNIJA I MEĐUNARODNA SURADNJA.....	136
5.1. REPUBLIKA HRVATSKA I ZAJEDNIČKA POLJOPRIVREDNA POLITIKA	136
5.2. REPUBLIKA HRVATSKA I ZAJEDNIČKA TRGOVINSKA POLITIKA U POLJOPRIVREDI	136
5.3. BILATERALNA SURADNJA	138
5.4. MULTILATERALNA I REGIONALNA SURADNJA.....	139
TABLIČNI DIO.....	142

Sažetak

Ekonomski pokazatelji hrvatske poljoprivrede

U 2019. godini na godišnjoj razini bruto domaći proizvod (u daljnjem tekstu: BDP) bilježi realni rast od 2,9%.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku (u daljnjem tekstu: DZS) poljoprivredna je djelatnost u 2019. godini ostvarila vrijednost proizvodnje u iznosu od 18 milijarda kuna. Promatrano u odnosu na 2018. godinu vrijednost proizvodnje poljoprivredne djelatnosti povećana je za 3,9%. Vrijednost međufazne potrošnje u 2019. godini iznosi 9,6 milijarda kuna, što je promatrano u odnosu na 2018. godinu veća vrijednost međufazne potrošnje za 3,1%. Bruto dodana vrijednost poljoprivredne djelatnosti iznosi 8,4 milijarda kuna i promatrano u odnosu na 2018. godinu bilježi povećanje za 4,7%.

Ukupan broj zaposlenih u 2019. godini procjenjuje se na 1.555.068 osoba. Promatrano u odnosu na prethodnu 2018. godinu broj zaposlenih osoba je povećan za 9%. U djelatnosti poljoprivrede bilo je zaposleno 37.774 osoba i u ukupnom broju zaposlenih u Republici Hrvatskoj čine udio od 2,4%. U odnosu na 2018. godinu broj zaposlenih osoba u poljoprivredi povećan je za 3,1%.

Vrijednost ukupne robne razmjene dobara i usluga Republike Hrvatske u 2019. godini iznosila je 40,2 milijardi eura i bilježi rast. Izvoz dobara i usluga ostvario je vrijednost od 15,2 milijarde eura. Promatrano u odnosu na prethodnu 2018. godinu izvoz dobara i usluga bilježi rast vrijednosti od 4,7%. Uvoz dobara i usluga ostvario je vrijednost od gotovo 25 milijarda eura te promatrano u odnosu na prethodnu godinu bilježi rast vrijednosti od 5,2%.

U ukupnoj vrijednosti vanjskotrgovinske razmjene u 2019. godini poljoprivredno-prehrambeni proizvodi čine udio od 14,2%. U 2019. godini izvozom poljoprivredno-prehrambenih proizvoda ostvarena je vrijednost od 2,2 milijarde eura, dok je uvozom poljoprivredno-prehrambenih proizvoda ostvarena vrijednost od 3,5 milijarda eura. Promatrano u odnosu na prethodnu godinu izvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda bilježi rast vrijednosti od 6,5%, dok uvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda bilježi rast vrijednosti od 12,5%.

U razmjeni poljoprivredno-prehrambenih proizvoda najvažniji hrvatski partneri su države članice Europske unije i države članice CEFTA-e (Srednjoeuropski ugovor o slobodnoj trgovini, engl. Central European Free Trade Agreement) (u daljnjem tekstu: CEFTA).

Poljoprivredna proizvodnja

Prema podacima DZS-a, fizički obujam poljoprivredne bruto proizvodnje u 2019. godini, u odnosu na prethodnu godinu, bilježi rast od 3,2%. Dok fizički obujam biljne proizvodnje bilježi pad od 1,5% stočna proizvodnja bilježi rast fizičkog obujma proizvodnje za 10,9%. U ukupnoj bruto proizvodnji u 2019. godini biljna proizvodnja sudjeluje s 58,7%, a stočna proizvodnja s 41,3%.

Vrijednost otkupa i prodaje poljoprivrednih proizvoda u 2019. godini iznosila je gotovo 7,8 milijardi kuna od čega je vrijednost prodaje iz vlastite proizvodnje poslovnih subjekata iznosila 4,8 milijarda kuna, a vrijednost otkupa od obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava 3,1 milijardu kuna. Vrijednost otkupa i prodaje poljoprivrednih proizvoda u 2019. godini, promatrano u odnosu na 2018. godinu, povećana je za 6,8% pri čemu je vrijednost otkupa povećana za 11%, a vrijednost prodaje povećana za 4,2%. U strukturi vrijednosti otkupa i prodaje poljoprivrednih proizvoda u 2019. godini žitarice su sudjelovale s 21%, sirovo kravlje mlijeko s 13,3%, žive svinje s 12,3%, uljano sjemenje i plodovi s 12,1%, živa goveda s 11,8%, vino sa 6,6%, živa perad sa 6,4%, kokošja jaja s 3,9%, svježe povrće, dinje i lubenice s 3,3%, krumpir s 1,7%, voće, orasi i slično koštuničavo voće s 1,6%, šećerna repa i sjemenje šećerne repe s 1,6%, neprerađeni duhan s 1,3% te grožđe s 0,6%. Ostali proizvodi čine 2,4% ukupne vrijednosti otkupa i prodaje poljoprivrednih proizvoda u 2019. godini.

Prema podacima DZS-a u 2019. godini cijene poljoprivrednih proizvoda, promatrano u odnosu na 2018. godinu te promatrano na razini prosječnih proizvođačkih cijena, povećane su za 0,7%, dok su cijene dobara i usluga za tekuću uporabu (input I) u 2019. godini, promatrano u odnosu na prethodnu godinu, povećane za 0,4%.

Biljna proizvodnja

U 2019. godini korištena poljoprivredna površina iznosila je 1.504.445 ha. Prema načinu korištenja najzastupljenije su oranice i vrtovi, koji čine 54,7% te trajni travnjaci (livade i pašnjaci), koji čine 40,3% korištenog poljoprivrednog zemljišta, dok voćnjaci čine 2,3%, vinogradi 1,3% i maslinici 1,2% korištenog poljoprivrednog zemljišta.

Promatrano u odnosu na prosjek petogodišnjeg razdoblja od 2014. do 2018. godine u 2019. godini žetvene površine pod žitaricama povećane su za 0,8% dok je proizvodnja povećana za 14,9%, žetvene površine pod šećernom repom smanjene su za 31,8%, dok je proizvodnja šećerne repe manja za 34,3%. Za isto promatrano razdoblje uočen je rast žetvenih površina kod industrijskog bilja za 3,4% i rast proizvodnje za 8,4%, a kod proizvodnje krmnog bilja koja se odvijala na manjoj žetvenoj površini za 0,7% bilježi se rast proizvodnje od 4,1%. Promatrano u istom razdoblju, površine pod voćarskim kulturama povećane su za 9,3%, a intenzivna proizvodnja voća smanjena je za 4,2% dok su površine za proizvodnju povrća povećane za 0,8% uz pad proizvodnje povrća za tržište od 7,6%.

Stočarstvo

U 2019. godini došlo je do povećanja udjela stočarstva u ukupnoj vrijednosti poljoprivredne proizvodnje uz intenzitet stočarske proizvodnje od 0,51 UG/ha. Na dan 31. prosinca 2019. godine u Registru stočarskih farmi bilo je registrirano 137.711 aktivnih gospodarstava na kojima se drže goveda, kopitari, svinje, ovce, koze, perad ili pčele.

Govedarstvo

Ukupan broj goveda u 2019. godini iznosi 420.239 grla i veći je u odnosu na 2018. godinu za 1,5%, odnosno u usporedbi s prosjekom petogodišnjeg razdoblja od 2014. do 2018. godine

manji je za 4,1%. U ukupnom broju goveda u Europskoj uniji, broj goveda u Republici Hrvatskoj ima udio od 0,5%. Prema pasminskoj strukturi i dalje najveći udio ima simentalska pasmina (60,5%), a ista je ujedno najzastupljenija u matičnim stadima hrvatskih mliječnih farmi. U 2019. godini dolazi do pada količine isporučenog mlijeka otkupljivačima za 3,9% u odnosu na prethodnu godinu, ali raste količina isporučenog mlijeka po isporučitelju za 9,1%. Tijekom 2019. godine mlijeko je otkupljivano od strane 30 mljekara i 11 registriranih malih obiteljskih sirana. Prema Godišnjem izvješću sustava kontrole ocjenjivanja na liniji klanja životinja (engl. Carcasses Classification Control, skraćeno: KOLK), podaci klaonica govore da je u 2019. godini ukupno zaklano i razvrstano 183.070 govedih trupova ukupne mase 45.416 tona. Broj zaklanih i razvrstanih govedih trupova pokazuje približno jednak broj u odnosu na broj razvrstanih govedih trupova u prethodnoj godini. Vrijednost uvoza živih goveda u 2019. godini se povećala za 12,3%, dok se vrijednost izvoza smanjila za 9,2%.

Svinjogojstvo

Ukupan broj svinja u 2019. godini iznosi 1.022.350 grla i manji je za 2,5% u odnosu na 2018. godinu. U odnosu na prosjek petogodišnjeg razdoblja od 2014. do 2018. godine, ukupan broj svinja u 2019. godini manji je za 9,6%, a naše svinjogojstvo čini udio od 0,7% grla u ukupnom broju svinja u Europskoj uniji. Broj rasplodnih svinja povećao se za 2,7%, dok je broj krmača smanjen za 2,1%. Prema pasminskoj strukturi prevladavaju krmače hibridnih programa PIC s udjelom od 49% i Topigs od 32%. Razmjenom živih životinja u 2019. godini ostvaren je suficit, uvezeno je svinja u vrijednosti od 30,6 milijuna eura, dok je izvezeno svinja u vrijednosti od 41,8 milijuna eura. U 2019. godini zaklano je i u hrvatskim klaonicama razvrstano 744.613 svinjskih trupova T1 kategorije, a broj razvrstanih trupova svinja svih kategorija veći je za 0,8%. Razmjenom svinjskog mesa ostvaren je deficit, uvezeno je svinjskog mesa u vrijednosti od 207,7 milijuna eura, dok je izvezeno u ukupnoj vrijednosti od 20,5 milijuna eura. Vrijednost izvoza povećana je za 2,1%, a uvoza za 15,4% u odnosu na 2018. godinu.

Ovčarstvo i kozarstvo

U 2019. godini broj ovaca iznosi 657.197 grla i u odnosu na prethodnu godinu povećao se za 3,3%, dok broj koza iznosi 81.540 grla i povećao se za 1,8%. U odnosu na prosjek petogodišnjeg razdoblja od 2014. do 2018. godine, broj ovaca povećao se za 5,8%, a broj koza se povećao za 14,8%. Broj ovaca u ukupnom broju ovca na prostoru Europske unije čini 0,8% dok broj koza čini 0,7%. Trgovinskom razmjenom živih ovaca ostvaren je deficit, uvezeno je ovaca u vrijednosti od 5,8 milijuna eura, a izvezeno u vrijednosti 872 tisuće eura. Sa stajališta pasminske strukture, 80% ovaca u Republici Hrvatskoj pripada skupini izvornih pasmina. Tijekom 2019. godine ovčje mlijeko predavalo je u otkup 379 proizvođača, a mlijeko ovaca otkupljivalo je 18 otkupljivača (mljekare i registrirane obiteljske sirane). Tijekom 2019. godine isporučeno je 2.633.671 kg mlijeka što je 3,8% manje u odnosu na 2018. godinu. Kozjeg mlijeka isporučeno je 3.990.367 litara od strane 151 isporučitelja, a otkupljivalo je ukupno 11 otkupljivača (mljekare i registrirane obiteljske sirane). Broj zaklanih i razvrstanih ovaca na liniji klanja iznosi 124.921 trupova, što je rast od 5,9% u odnosu na 2018. godinu. Razmjenom ovčjeg mesa ostvaren je deficit, uvezeno je svježeg i

smrznutog ovčjeg mesa u vrijednosti od 9,9 milijuna eura, a izvezeno u vrijednosti 813 tisuća eura.

Peradarstvo

U 2019. godini ukupan broj peradi iznosi 12.746.691 kljun i u odnosu na 2018. godinu povećan je za 11,7% dok je u odnosu na prosječan broj peradi u petogodišnjem razdoblju od 2014. do 2018. godine povećan za 22,2%. U ukupnom broju peradi i dalje prevladavaju tovljeni pilići (brojleri) i kokoši nesilice. U 2019. godini uvezeno je peradi u vrijednosti od 5,8 milijuna eura, a izvezeno u vrijednosti od 7,3 milijuna eura. Vrijednost uvoza u odnosu na prethodnu godinu povećana je za 5,5%, a vrijednost izvoza za 8%. U 2019. godini proizvodnja kokošnjih jaja veća je za 2,2% u odnosu na 2018. godinu. Uvezeno je svježih jaja u vrijednosti od 4,6 milijuna eura, a izvezeno u vrijednosti od 2,3 milijuna eura. Uvoz svježih jaja smanjio se za 15,8%, dok se izvoz povećao za 44,3%. U 2019. godini uvezeno je svježeg ili rashlađenog mesa peradi u vrijednosti od 29,2 milijuna eura i smrznutog mesa peradi u vrijednosti od 25 milijuna eura. Izvezeno je svježeg ili rashlađenog mesa peradi u vrijednosti od 11 milijuna eura i smrznutog mesa peradi u vrijednosti od 6,2 milijuna eura.

Konjogojstvo

U 2019. godini broj kopitara iznosi 28.880 grla i u odnosu na 2018. godinu povećan je za 5,5%. U ukupnom broju kopitara konji čine 85,7%, a ostali kopitari (magarci, mule i mazge) 14,3%. Broj konja u 2019. godini iznosi 24.737 grla i porastao je za 4,6%, dok je broj magaraca povećan za 11,6%. U ukupnom broju konja prevladavaju hrvatske izvorne i zaštićene pasmine hrvatski hladnokrvnjak (30,2%), hrvatski posavac (22%) i lipicanac (9%). U Republici Hrvatskoj registrirano je 94 pasmina, uzgojnih tipova te križanaca kopitara.

Pčelarstvo

U 2019. godini bilo je registriranih aktivnih 8.142 pčelara i 418.651 pčelinjih zajednica. Nakon blagog pada broja pčelara i pčelinjih zajednica u 2018. godini, zabilježen je rast broja pčelara u 2019. godini za 11,8% te broja pčelinjih zajednica za 12,5%. U ukupnoj hrvatskoj pčelarskoj proizvodnji broj pčelara koji pčelare s malim brojem košnica (do 30 košnica) čine udio od 40,1% što čini 13,3% ukupnog broja pčelinjih zajednica u Republici Hrvatskoj. Udio od 56,2% čine pčelari s proizvodnjom između 31 i 150 pčelinjih zajednica, dok preko 150 pčelinjih zajednica posjeduje 3,7% pčelara. Tijekom 2019. godine uvezeno je meda u vrijednosti od 2,9 milijuna eura, a izvezeno u vrijednosti od 1,7 milijuna eura. Količina uvoza meda u odnosu na 2018. godinu smanjena je za 24,2% dok je količina izvezenog meda smanjena za 3,4%. Promatrano u istom razdoblju vrijednost uvoza meda smanjena je za 27,4% dok je vrijednost izvoza smanjena za 9,2%.

Struktura gospodarstava

Prema podacima iz Upisnika poljoprivrednika (u daljnjem tekstu: Upisnik), kojeg vodi Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (u daljnjem tekstu: Agencija za plaćanja) na dan 31. prosinca 2019. godine u Upisniku je bilo upisano 170.662

poljoprivrednika od kojih je najviše obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava (u daljnjem tekstu: OPG), njih 162.966 i koji čine 95,5% ukupnog broja poljoprivrednika. Najveći broj poljoprivrednika imaju mala gospodarstva. Od ukupnog broja poljoprivrednika njih 6,9% nema poljoprivrednog zemljišta u korištenju, dok 78% poljoprivrednika koristi do 4,99 ha poljoprivrednog zemljišta. Jedan poljoprivrednik prosječno koristi 6,7 ha poljoprivrednog zemljišta.

Uređenje tržišta poljoprivrednih proizvoda

Zakonom o poljoprivredi («Narodne novine», broj 118/18) (u daljnjem tekstu: Zakon o poljoprivredi) osigurava se primjena mjera uređenja tržišta poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda u skladu s Uredbom (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 922/72, (EEZ) br. 234/79, (EZ) br. 1037/2001 i (EZ) br. 1234/2007 (SL L 347, 20.12.2013.) (u daljnjem tekstu: Uredba (EU) br. 1308/2013). Uredbom (EU) br. 1308/2013 i pripadajućim provedbenim i delegiranim uredbama Vijeća i Komisije uređuje se široki spektar mjera i pravila kojima se uspostavlja organizacija europskog tržišta poljoprivrednih proizvoda i to ponajprije okvirom:

a) mjera uređenja unutarnjeg tržišta kroz sustave:

1. tržišnih intervencija, koje uključuju javne intervencije i potpore privatnom skladištenju te posebne programe potpora za određene sektore (voća i povrća, vina, pčelarstva) i program poboljšanja dostupnosti hrane
2. pravila vezana uz proizvodnju i stavljanje proizvoda na tržište i pravila o organiziranju proizvođača

b) mjera i pravila trgovine s trećim zemljama

c) pravila vezanih uz tržišno natjecanje

d) sustava izvanrednih mjera.

Od pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji sve mjere i pravila uređenja tržišta u primjeni su izravnom primjenom uredbi i posredno nacionalnim propisima. Time su u redovitoj primjeni sva pravila vezana uz proizvodnju i stavljanje proizvoda na tržište, program potpora za sektore vina, voća i povrća, konjogojstva, pčelarstva, programi poboljšanja dostupnosti hrane (Školska shema voća i povrća te mlijeka i mliječnih proizvoda) kao i pravila i mjere trgovine s trećim zemljama i tržišnog natjecanja. U skladu s razvojem tržišnih prilika i odlukama Europske komisije o pokretanju određenih mjera, Republika Hrvatska sudjeluje u mjerama tržišnih intervencija i izvanrednim mjerama.

S 2017. godinom započelo je novo programsko razdoblje vezano za provedbu Programa u školama i Nacionalnog pčelarskog programa. Shema školskog voća i povrća i Program mlijeka u školama su objedinjeni. S tim u vezi donesena je Nacionalna strategija za provedbu Školske sheme voća i povrća te mlijeka i mliječnih proizvoda od školske godine 2017./2018. do 2022./2023. Također je donesen Nacionalni pčelarski program za razdoblje od 2017. do

2019. godine. U skladu s člankom 55. stavkom 4. Uredbe (EU) br. 1308/2013, predmetnim programom su obuhvaćene i dvije preostale mjere: praćenje tržišta i poboljšanje kvalitete.

Izravna plaćanja

Od 2015. godine primjenjuje se novi model izravnih plaćanja u Republici Hrvatskoj u programsko - financijskom razdoblju 2015. – 2020. godine. Maksimalna nacionalna omotnica za Program izravnih plaćanja za 2019. godinu iznosi 432,4 milijuna eura ili 3,2 milijarde kuna od čega 2,3 milijarde kuna dolazi iz fondova Europske unije. Odluke o načinu primjene nove europske poljoprivredne politike od 2015. godine utjecale su na preraspodjelu strukture sredstava izravne potpore poljoprivredi. Smjer te preraspodjele zadan je okvirima europskog poljoprivrednog zakonodavstva koje uz obveznost većeg dijela odredbi omogućuje državama članicama i određenu fleksibilnost u izboru pojedinih vrsta potpora, kao i načina njihove provedbe. Zakonom o poljoprivredi zadani su osnovni okviri nacionalnih odredbi specifični za Republiku Hrvatsku.

Strukturu hrvatskog modela izravnih plaćanja i struktura omotnice od 2015. godine čine:

- osnovno plaćanje (43%)
- zeleno plaćanje (30%)
- preraspodijeljeno plaćanje (10%; do 20 ha)
- potpora za mlade poljoprivrednike (2%; do 50 ha) i
- proizvodno vezane potpore (15%; krave u proizvodnji mlijeka, krave dojlje, tov junadi, ovce i koze, šećerna repa, voće, povrće i krmni proteinski usjevi).

Za proizvodnu 2019. godinu bilo je osigurano u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2019. godinu i 2020. godinu ukupno 2.873.778.133 kuna za financiranje Programa izravnih plaćanja. Predujam za proizvodnu 2019. godinu isplaćen je u studenom 2019. godine u iznosu od 1,3 milijardi kuna. Ostatak iznosa isplatit će se u 2020. godini. Za proizvodnu 2019. godinu dodatno je odobreno 119,7 milijuna kuna za iznimno osjetljive sektore (mliječne krave, rasplodne krmače, maslinovo ulje, duhan te izvorne i zaštićene vrste i kultivare poljoprivrednog bilja).

Ruralni razvoj

U 2019. godini nastavljena je provedba mjera ruralnog razvoja u sklopu Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. (u daljnjem tekstu: Program ruralnog razvoja). Prihvatljiva ulaganja unutar mjera Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske sufinancirana su većim dijelom sredstvima Europske unije putem Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (u daljnjem tekstu: EPFRR) dok je ostatak sufinanciran sredstvima Državnog proračuna Republike Hrvatske.

Program je službeno odobrila Europska komisija 26. svibnja 2015. godine, a do kraja 2019. godine izmijenjen je šest puta. Program sadrži 18 mjera koje imaju za cilj povećanje

konkurentnosti hrvatske poljoprivrede, šumarstva i prerađivačke industrije, ali i unaprjeđenja životnih i radnih uvjeta u ruralnim područjima uopće.

Ukupno dostupna sredstva Europske unije za Program ruralnog razvoja iznose 2.026.222.500 eura, dok ukupna javna sredstva (EPFRR i nacionalna sredstva) iznose 2.383.294.500 eura. Do kraja 2019. godine korisnicima je odobreno 1.918.552.644 eura javnih sredstava (81% od ukupno dostupnih javnih sredstava), od čega je u 2019. godini odobreno 515.376.133 eura (27% ukupno odobrenih sredstava). Isplaćeno je 1.047.128.029 eura (44% od ukupno dostupnih javnih sredstava), od čega je u 2019. godini isplaćeno 344.890.528 eura (33% ukupno isplaćenih sredstava od početka provedbe Programa ruralnog razvoja).

Poljoprivredna inspekcija

Aktivnosti poljoprivredne inspekcije tijekom 2019. godine bile su sustavne i sveobuhvatne. Izvršeno je 17.518 inspeksijskih nadzora i sastavljeno 18.600 inspeksijskih zapisnika o očevidu. Uzeto je ukupno 1.111 uzoraka.

U slučajevima utvrđenih nepravilnosti inspektori su donosili rješenja kojima su naređivali otklanjanje nedostataka, povrat ostvarenih potpora te su poduzimali mjere odgovornosti.

Doneseno je 1.394 prvostupajskih rješenja kojima je naređeno otklanjanje raznih nepravilnosti.

Inspektori su podnijeli 533 optužna prijedloga nadležnim prekršajnim sudovima te izdali 90 prekršajnih naloga.

Veterinarske inspekcije

Veterinarski inspektori tijekom 2019. godine izvršili su 16.978 nadzora. Zbog utvrđenih nepravilnosti u nadzorima doneseno je 4.540 rješenja o njihovu otklanjanju te je podneseno 609 optužnih prijedloga i 12 kaznenih prijavi.

Granični veterinarski inspektori tijekom 2019. godine obavili su 421 službenu kontrolu nad živim životinjama namijenjenim unosu na područje Europske unije, 6.557 službenih kontrola nad pošiljkama proizvoda životinjskog podrijetla i 3.920 službenih kontrola nad pošiljkama hrane za životinje neživotinjskog podrijetla. Također je obavljena 1.391 službena kontrola u svrhu provjere zaštite dobrobiti životinja tijekom prijevoza i s prijevozom povezanim postupcima pri izlazu iz Europske unije. Odbijen je unos za 14 pošiljaka proizvoda životinjskog podrijetla te šest pošiljaka živih životinja. U svrhu laboratorijskih ispitivanja službeno je uzorkovano 219 pošiljaka proizvoda životinjskog podrijetla i 35 pošiljaka hrane za životinje neživotinjskog podrijetla.

Fitosanitarna inspekcija

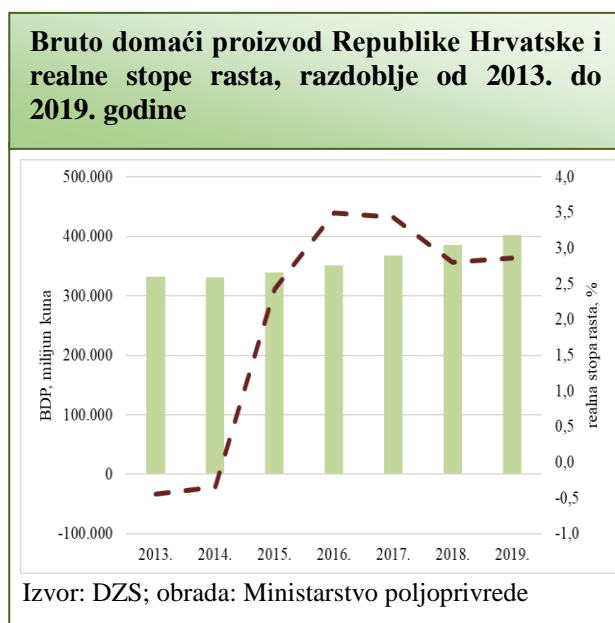
Fitosanitarni inspektori obavili su u 2019. godini ukupno 22.142 inspeksijska i ostala nadzora.

1. POLJOPRIVREDA U NACIONALNOM GOSPODARSTVU

1.1. Bruto domaći proizvod Republike Hrvatske

Prema procjeni DZS-a, BDP u 2019. godini iznosi 402,3 milijarde kuna i u odnosu na prethodnu godinu realno je veći za 2,9%.

Rast bruto investicija i domaće potražnje uz povećanu inozemnu potražnju u 2019. godini pozitivno su se odrazili na hrvatsko gospodarstvo. U odnosu na prethodnu 2018. godinu bruto investicije realno su veće za 7,1%, individualna potrošnja za 3,4%, potrošnja kućanstava i neprofitnih ustanova koje služe kućanstvima za 3,5% i potrošnja države za 3,4%. Izvoz dobara i usluga u 2019. godini bilježi realni rast od 6,8% dok uvoz dobara i usluga bilježi realni rast od 6,3%.

Promatrano s proizvodne strane, bruto dodana vrijednost (u daljnjem tekstu: BDV) prema procjeni DZS-a u 2019. godini iznosi 329,7 milijarda kuna i u odnosu na prethodnu godinu realno je veća za 2,5%.

BDV primarnih djelatnosti, poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, u 2019. godini u iznosu od 11,7 milijarda kuna čini 3,6% bruto dodane vrijednosti hrvatskog gospodarstva i promatrano u odnosu na prethodnu 2018. godinu bilježi realni rast od 1,2%.

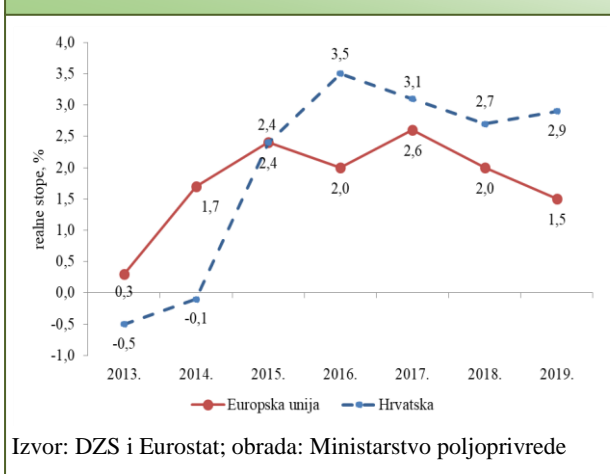
Prerađivačka industrija, u 2019. godini, zadržavanjem razine BDV-a iz 2018. godine usporila je rast BDP-a. U 2018. godini prerađivačka industrija je ostvarila realni pad BDV-a od 0,04%.

Najveći rast BDV-a, u 2019., bilježi se u građevinarstvu, koje promatrano u odnosu na 2018. godinu, bilježi realni rast od 8%. Djelatnosti informacija i komunikacija bilježe realni rast BDV-a od 4,5%, djelatnosti trgovine na veliko i na malo, prijevoza i skladištenja, smještaja, pripreme i usluživanja hrane bilježe realni rast BDV-a od 3,7%, stručne, znanstvene, tehničke,

administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti bilježe realni rast BDV-a od 2,5%, djelatnosti javne uprave i obrane, obrazovanja, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi bilježe realni rast BDV-a od 1,9%, financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja bilježe realni rast BDV-a od 1,4% dok djelatnosti poslovanja nekretninama bilježe realni rast BDV-a od 0,9 %.

Sve države članice Europske unije u 2019. godini bilježe rast BDP-a. Gledano sveukupno na razini 28 država članica, Europska unija je u 2019. godini, promatrano u odnosu na prethodnu godinu, ostvarila rast BDP-a od 1,5%. Najveći rast BDP-a bilježi Irska od 5,5%, dok najmanji rast BDP-a bilježi Italija od 0,3%.

Realne stope rasta BDP-a u Republici Hrvatskoj i Europskoj uniji, razdoblje od 2013. do 2019. godine

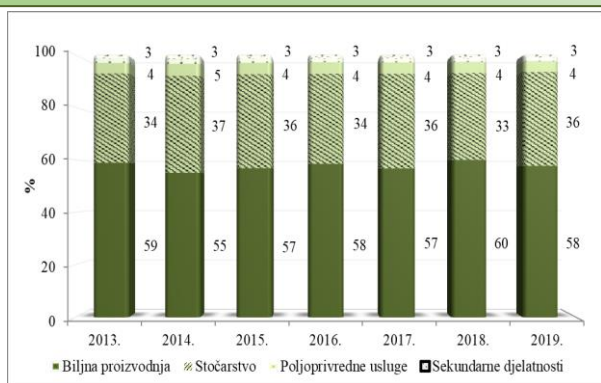

1.2. Ekonomski računi u poljoprivredi

Prema podacima DZS-a poljoprivredna djelatnost je u 2019. godini ostvarila vrijednost proizvodnje od 18 milijarda kuna. U odnosu na 2018. godinu, vrijednost proizvodnje poljoprivredne djelatnosti veća je za 669,5 milijuna kuna, odnosno iskazano relativnim pokazateljem, za 3,9%.

U ukupnoj vrijednosti proizvodnje poljoprivredne djelatnosti Republike Hrvatske najveći udio čini vrijednost biljne proizvodnje koja, iskazano baznim cijenama, čini udio od 57,6% dok stočarstvo čini udio od 35,8%, uslužne djelatnosti u poljoprivredi 3,9% i sekundarne djelatnosti 2,6%.

Struktura vrijednosti poljoprivredne proizvodnje Republike Hrvatske po sektorima, razdoblje od 2013. do 2019. godine

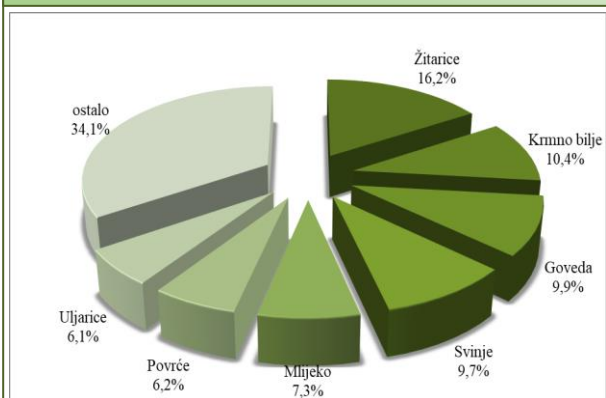

Izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Promatrano u odnosu na prethodnu 2018. godinu, rast vrijednosti proizvodnje ostvaren je u stočarstvu, za 12,4%, dok pad vrijednosti proizvodnje bilježe biljna proizvodnja, za 0,1%, poljoprivredne usluge, za 0,9%, i sekundarne djelatnosti, za 5%.

Promatrano po proizvodima najveći doprinos u vrijednosti poljoprivredne proizvodnje Republike Hrvatske u 2019. godini daju: žitarice, krmno bilje, goveda, svinje, mlijeko, povrće i uljarice koji u ukupnoj vrijednosti čine 65,9%.

Struktura vrijednosti poljoprivredne proizvodnje Republike Hrvatske po proizvodima, 2019. godine

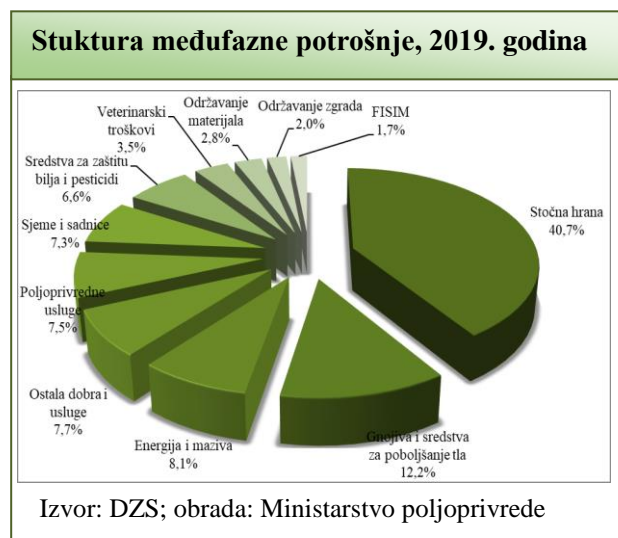
Izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Vrijednost međufazne potrošnje (troškovi proizvodnje) u 2019. godini iznosi 9,6 milijarda kuna. Promatrano u odnosu na prethodnu godinu, troškovi proizvodnje u 2019. godini povećani su za 292,1 milijuna kuna, odnosno iskazano relativnim pokazateljem, za 3,1%.

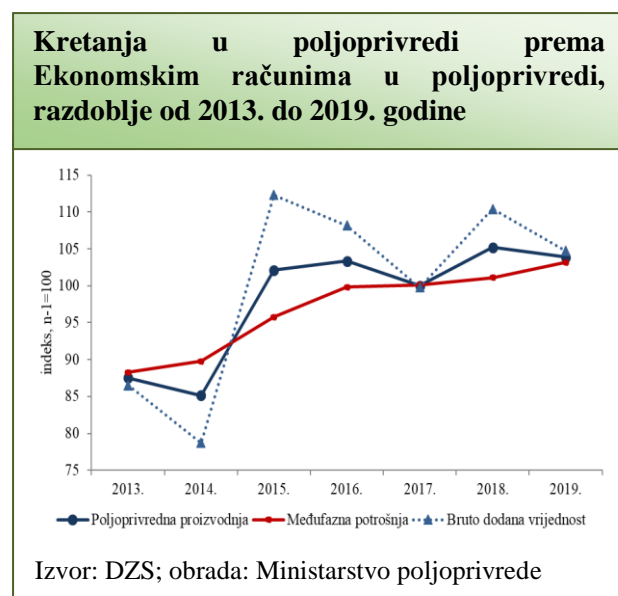
U strukturi troškova poljoprivredne proizvodnje u 2019. godini najznačajniji su troškovi stočne hrane, koji u ukupnim troškovima čine udio od 40,7%. Inputi specifični za biljnu

proizvodnju, gnojiva i poboljšivači tla, sjeme i sadnice te zaštitna sredstva i pesticidi, u ukupnim troškovima čine udio od 26,1%.

Poljoprivredna djelatnost je u 2019. godini ostvarila BDV u iznosu od 8,4 milijarda kuna, što je u odnosu na prethodnu godinu veća vrijednost BDV-a za 377,4 milijuna kuna ili iskazano relativnim pokazateljem za 4,7%. U 2019. godini BDV čini 46,8 % ukupne vrijednosti poljoprivredne proizvodnje.

Uloženi rad u poljoprivredi u 2019. godini iznosi 176 tisuća jedinica godišnjega rada i u odnosu na prethodnu 2018. godinu povećan je za 0,9%.

Nositelji poljoprivredne proizvodnje u Republici Hrvatskoj su obiteljska poljoprivredna gospodarstva na kojima poslove obavljaju uglavnom članovi obitelji, odnosno neplaćena radna snaga, koja u strukturi uloženog rada u 2019. godini čini 91,5%.

Prema podacima Eurostat-a, poljoprivredna djelatnost Europske unije u 2019. godini ostvarila je rast vrijednosti od 2,5%. Rast vrijednosti međufazne potrošnje od 0,8 % usporio je rast BDV-a koji iznosi 4,7%.

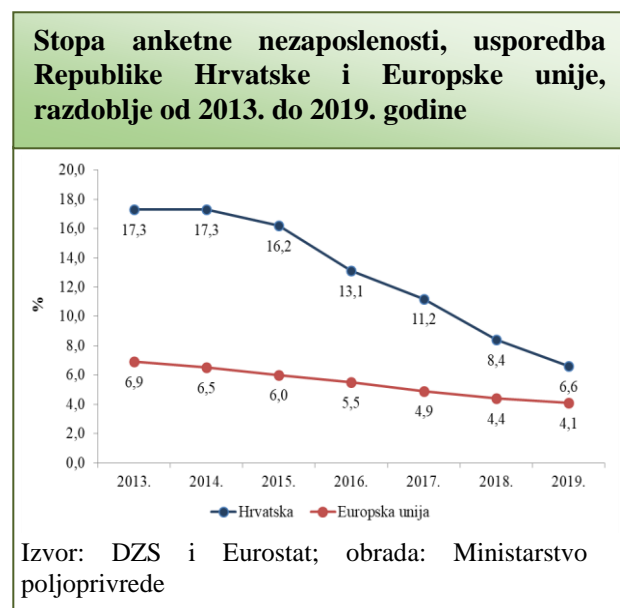
1.3. Zaposlenost

U 2019. godini bilježimo smanjenje stope nezaposlenosti. Prema podacima DZS-a prosječna stopa nezaposlenosti u 2019. godini iznosila je 7,6%, dok je anketna stopa nezaposlenosti iznosila 6,6%. Promatrano u odnosu na prethodnu godinu, prosječna stopa nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj smanjena je za 2,1 postotna boda, dok je anketna stopa nezaposlenosti smanjena za 1,8 postotnih bodova.

Anketna stopa nezaposlenosti na tržištu rada Europske unije u 2019. godini iznosila je 4,1% i promatrano u odnosu na prethodnu godinu smanjena je za 0,3 postotna boda.

Najveću nezaposlenost na tržištu rada Europske unije zabilježile su Grčka (anketna stopa nezaposlenosti u 2019. godini iznosila je 10,3%), Španjolska (anketna stopa nezaposlenosti u 2019. godini iznosila je 9,1%) i Italija (anketna stopa nezaposlenosti u 2019. godini iznosila je 5,7%).

U 2019. godini u Republici Hrvatskoj bilo je zaposleno 1.555.068 osoba. U odnosu na prethodnu godinu broj zaposlenih povećan je za 128.135 osoba, odnosno za 9%.

U 2019. godini u Republici Hrvatskoj u djelatnosti poljoprivrede bilo je zaposleno 37.774 osoba, koje u ukupnom broju zaposlenih osoba čine udio od 2,4%. U 2019. godini, promatrano u odnosu na prethodnu godinu, broj zaposlenih u djelatnosti poljoprivrede povećan je za 3,1%.

U proizvodnji hrane, pića i duhanskih proizvoda u 2019. godini bilo je zaposleno 56.399 osoba koje u ukupnom broju zaposlenih čine udio od 3,6%.

Prehrambena industrija (industrija hrane i pića) u 2019. godini, promatrano u odnosu na prethodnu godinu, bilježi rast broja zaposlenih od 5,9%.

Broj zaposlenih u duhanskoj industriji u 2019. godini, promatrano u odnosu na prethodnu godinu, povećan je za 8,5%.

1.4. Plaće

Prema podacima DZS-a, prosječna neto isplaćena plaća po zaposlenome u 2019. godini iznosila je 6.457 kuna. U usporedbi s prosječnom neto isplaćenom plaćom po zaposlenome u 2018. godini, neto plaće u 2019. godini porasle su za 3,4%.

Prosječna neto isplaćena plaća po zaposlenome u djelatnosti poljoprivrede (djelatnosti biljne i stočarske proizvodnje, lovstva i uslužnih djelatnosti povezanih s njima) u 2019. godini iznosila je 5.222 kune i manja je od prosječne neto plaće u Republici Hrvatskoj za 19,1%. Promatrano u odnosu na prethodnu godinu, prosječna neto plaća u poljoprivredi povećana je za 3,3%.

Prosječna neto isplaćena plaća po zaposlenome u djelatnostima prerađivačke industrije u 2019. godini iznosila je 5.940 kuna i manja je od prosječne neto plaće Republike Hrvatske za 8%. Promatrano u odnosu na prethodnu godinu, prosječna neto plaća u prerađivačkoj industriji povećana je za 4,1%.

Prosječna isplaćena neto plaća po zaposlenome u djelatnostima proizvodnje prehrambenih proizvoda u 2019. godini iznosila je 5.507 kuna. U odnosu na prosječnu neto plaću Republike Hrvatske, prosječna neto plaća u djelatnostima proizvodnje prehrambenih proizvoda manja je za 14,7%. U odnosu na prethodnu 2018. godinu, prosječna neto plaća u djelatnostima proizvodnje prehrambenih proizvoda povećana je za 3,2%.

U djelatnostima proizvodnje pića prosječna neto isplaćena plaća po zaposlenome u 2019. godini iznosila je 7.592 kune i u usporedbi s prosječnom neto plaćom Republike Hrvatske veća je za 17,6%. U odnosu na prethodnu godinu, prosječna neto plaća u djelatnostima proizvodnje pića povećana je za 3,2%.

Prosječna isplaćena neto plaća po zaposlenome u djelatnostima proizvodnje duhanskih proizvoda u 2019. godini iznosila je 7.867 kuna i u usporedbi s prosječnom neto plaćom Republike Hrvatske veća je za 21,8%. U odnosu na 2018. godinu, prosječna neto plaća po zaposlenome u djelatnostima proizvodnje duhanskih proizvoda bilježi minimalan rast od 0,1%.

1.5. Indeksi potrošačkih cijena

Cijene dobara i usluga za osobnu potrošnju, mjerene indeksom potrošačkih cijena, u 2019. godini u Republici Hrvatskoj povećane su u godišnjem prosjeku za 0,8%.

U 2019. godini potrošačke cijene prehrambenih proizvoda i bezalkoholnih pića u Republici Hrvatskoj, promatrano u odnosu na cijene zabilježene prethodne godine, smanjene su za 0,1%, dok su porasle cijene alkoholnih pića za 1,1% te duhana za 5,5%.

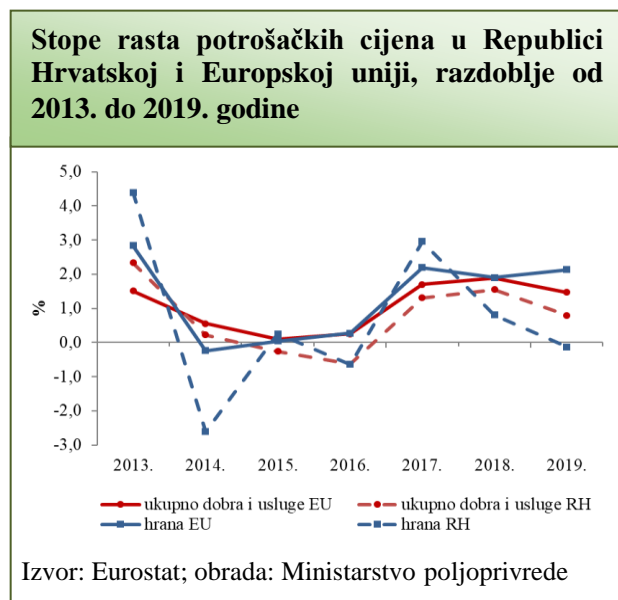
Cijene hrane u Republici Hrvatskoj u 2019. godini, promatrano u odnosu na cijene prethodne godine, smanjene su za 0,2%. Kod prehrambenih proizvoda rast cijena bilježi se kod kruha i žitarica za 2,5%, riba i plodova mora za 1,1%, povrća za 0,8%, šećera, džema, meda, čokolade i slatkiša za 0,2% te prehrambenih proizvoda drugdje nespomenutih za 1,5%, dok se pad cijena bilježi kod voća za 7,8%, mesa za 0,9% te ulja i masti za 0,8%. Mlijeko, sir i jaja u prosjeku su ostali na razini cijena iz prethodne godine.

Na razini prosjeka Europske unije, cijene dobara i usluga mjerene harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena u 2019. godini porasle su za 1,5%.

Najveći rast cijena bilježi Rumunjska (promatrano u odnosu na prethodnu godinu cijene dobara i usluga povećane su za 3,9%).

Na razini prosjeka Europske unije, cijene hrane u 2019. godini u odnosu na prethodnu godinu porasle su za 2,1%. U Europskoj uniji kod prehrambenih proizvoda rast cijena bilježi povrće za 7,8%, meso za 2,4%, kruh i žitarice za 2,2%, ribe i plodovi mora za 1,7%, šećer, džem, med, čokolada i slatkiši za 1,2%, mlijeko, sir i jaja za 0,8% te prehrambeni proizvodi drugdje nespomenuti za 1,5%, dok pad cijena bilježe ulja i masti za 2% te voće za 1,7%.

U Europskoj uniji najveći rast cijena hrane bilježi Rumunjska i to za 5,8%, dok najveći pad cijena hrane bilježi Irska za 0,6%.

1.6. Vanjskotrgovinska bilanca razmjene Republike Hrvatske

Prema podacima DZS-a u 2019. godini ukupna vrijednost vanjskotrgovinske razmjene dobara i usluga iznosila je 40,2 milijarde eura. Promatrano u odnosu na prethodnu godinu, ukupna vrijednost robne razmjene Republike Hrvatske povećana je za 5,0%. Vrijednost izvoza dobara

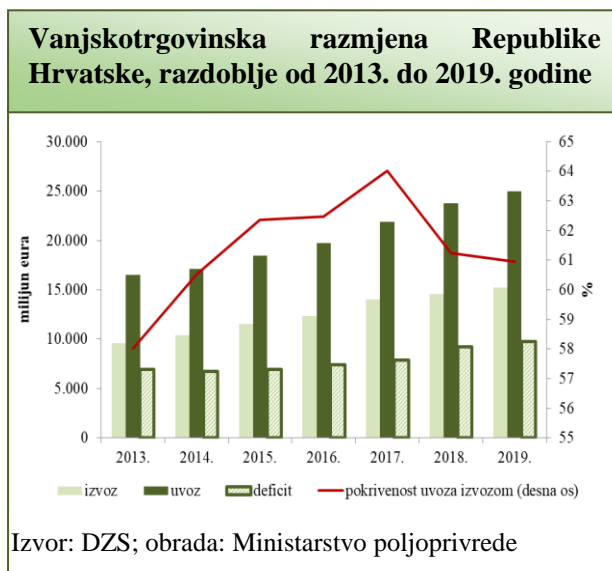
i usluga u 2019. godini, promatrano u odnosu na prethodnu godinu, povećana je za 4,7% dok je vrijednost uvoza dobara i usluga povećana za 5,2%.

Iskazano apsolutnim pokazateljima u 2019. godini vrijednost izvoza ukupne robne razmjene iznosi 15,2 milijarde eura, dok vrijednost uvoza ukupne robne razmjene iznosi 25,0 milijarda eura što je rezultiralo deficitom od 9,8 milijardi eura.

Promatrano u odnosu na 2018. godinu, deficit ukupne robne razmjene u 2019. godini povećan je za 550,1 milijuna eura odnosno za 6,0%.

Pokrivenost uvoza izvozom ukupne robne razmjene u 2019. godini iznosila je 61,0% i u odnosu na prethodnu godinu razina pokrivenosti manja je za 0,3 postotna boda.

Vrijednost vanjskotrgovinske razmjene poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u 2019. godini čini 14,2 % vrijednosti ukupne robne razmjene Republike Hrvatske, pri čemu vrijednost izvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda čini 14,6% vrijednosti izvoza ukupne robne razmjene, a vrijednost uvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda čini 13,9% vrijednosti uvoza ukupne robne razmjene.

2. MJERE POLJOPRIVREDNE POLITIKE

2.1. Program izravne potpore

U 2019. godini izravna potpora obuhvaća izravna plaćanja (hrvatski model) koja se provode u okviru Zajedničke poljoprivredne politike Europske unije u programskom razdoblju 2015. – 2020. godine (u daljnjem tekstu: Zajednička poljoprivredna politika) te plaćanja u iznimno osjetljivim sektorima kao oblik postojeće državne potpore poljoprivredi.

2.1.1. Program izravnih plaćanja

Financijski okvir

Za izravna plaćanja predviđena je ukupna omotnica od 373 milijuna eura¹ godišnje uz postupno povećanje udjela financiranja iz Europskog poljoprivrednog jamstvenog fonda (u daljnjem tekstu: EPJF) kroz deset godina (35% sredstava za 2015. godinu isplaćeno je iz EPJF-a, 40% za 2016. godinu, sve do 100% izravnih plaćanja iz EPJF-a za 2022. godinu).

Osim toga, Republika Hrvatska raspolaže dodatnom omotnicom za razminirane poljoprivredne površine koja iznosi maksimalno 9,6 milijuna eura godišnje (godišnji iznos omotnice ovisi o broju razminiranih hektara privedenih poljoprivrednoj svrsi), također s postupnim uvođenjem financiranja iz EPJF-a kroz deset godina (do 100% sredstava iz EPJF-a u 2022. godini).

Na sredstva EPJF-a Republika Hrvatska ima mogućnost nadoplate iz državnog proračuna do 100% iznosa nacionalne omotnice izravnih plaćanja za pojedinu godinu u skladu s člankom 19. Uredbe (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju pravila za izravna plaćanja poljoprivrednicima u programima potpore u okviru zajedničke poljoprivredne politike i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 637/2008 i Uredbe Vijeća (EZ) br. 73/2009 (SL L 347, 20.12.2013.) (u daljnjem tekstu: Uredba (EU) br. 1307/2013).

Temeljem mehanizma „fleksibilnosti između stupova Zajedničke poljoprivredne politike”, Republika Hrvatska koristi 15% godišnje alokacije sredstava EPFRR-a za financiranje izravnih plaćanja u razdoblju 2015. – 2019. godine. Riječ je o dodatnoj alokaciji od 49,8 milijuna eura godišnje čime se ukupna omotnica za izravna plaćanja povećava na 317.645.000 eura iz EPJF-a za 2019. godinu, uz mogućnost nadoplate iz državnog proračuna do ukupnog maksimalnog iznosa od 432.425.000 eura za izravna plaćanja za 2019. (uključujući omotnicu za razminirane površine).

Provedba izravnih plaćanja uređena je Zakonom o poljoprivredi i Pravilnikom o provedbi izravne potpore poljoprivredi i IAKS mjera ruralnog razvoja za 2019. godinu (»Narodne

---

¹ U tekstu za financijski okvir koristi se novčana valuta **eur**, s obzirom na to da su financijske omotnice utvrđene u eurima u skladu s **Uredbom (EU) br. 1307/2013**. Tečaj koji se koristi za konverziju iznosa u kune je tečaj Europske središnje banke na posljednji dan prije 1. listopada svake godine za koju se isplaćuje potpora.

novine«, br. 21/19 i 53/19), a u skladu s Uredbom (EU) br. 1307/2013 i Uredbom (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o financiranju, upravljanju i nadzoru zajedničke poljoprivredne politike i o stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 352/78, (EZ) br. 165/94, (EZ) br. 2799/98, (EZ) br. 814/2000, (EZ) br. 1290/2005 i (EZ) 485/2008 (SL L 347, 20.12.2013.) te s njima povezanim provedbenim i delegiranim uredbama.

Program izravnih plaćanja obuhvaća sljedeće vrste potpora:

a) Proizvodno nevezana potpora ili potpora po površini

1. Program osnovnog plaćanja (prema pravima na plaćanja)

Osnovno plaćanje (43% ukupne omotnice) dodjeljuje se za površine prihvatljivog poljoprivrednog zemljišta upisanog u ARKOD. Uvjeti za ostvarivanje osnovnog plaćanja su upis u Upisnik, minimalno jedan ha poljoprivrednog zemljišta i podnesen godišnji zahtjev za potporu. Za prijavljene prihvatljive hektare u 2015. godini poljoprivrednicima su se dodjeljivala nova prava, a vrijednost dodijeljenih prava izračunavala se za svakog poljoprivrednika temeljem vrijednosti isplaćenih izravnih plaćanja u 2014. godini u okviru programa jedinstvenih plaćanja (regionalna prava na plaćanje, posebna prava, razlike premije za krave dojilje te premija i specifične potpore za ovce i koze). Nakon 2015. godine prava na plaćanja moguće je dobiti samo iz nacionalne rezerve i posebne nacionalne rezerve za razminirano zemljište. Prioritet za dodjelu prava iz nacionalne rezerve imaju:

- mladi poljoprivrednici
- novi poljoprivrednici koji započinju obavljati svoju poljoprivrednu aktivnost
- poljoprivrednici koji su stekli pravo korištenja poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske i poljoprivrednici koji obrađuju poljoprivredno zemljište razminirano tijekom 2015. godine ukoliko je posebna nacionalna omotnica za razminirano zemljište iskorištena
- poljoprivrednici čijih se najmanje 50% poljoprivrednih površina upisanih u ARKOD nalazi na područjima posebne državne skrbi, otocima i poluotoku Pelješcu, brdsko-planinskim područjima, kao i poljoprivrednici čijih se najmanje 50% poljoprivrednih površina upisanih u ARKOD nalazi na područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima prema posebnom propisu za provedbu mjera Programa ruralnog razvoja i
- poljoprivrednici kojima zbog više sile ili iznimnih okolnosti nisu mogla biti dodijeljena prava na plaćanja.

S obzirom na primijenjeni način izračuna vrijednosti osnovnih prava na plaćanja, u razdoblju od 2015. do 2019. godine primjenjuje se postupak konvergencije ili ujednačavanja vrijednosti prava. Ujednačavanje vrijednosti prava jedan je od temeljnih elemenata i cilj reforme izravnih plaćanja u okviru Zajedničke poljoprivredne politike. Do 2019. godine vrijednost osnovnih prava na plaćanja mora se u potpunosti ili djelomično izjednačiti. Pritom je jako teško

uskладiti značajne individualne razlike u razini potpore po hektaru. Cilj je osigurati pravedniju distribuciju izravnih plaćanja među poljoprivrednicima. Ovisno o tome je li „početna vrijednost“ prava manja ili veća od nacionalne prosječne vrijednosti, stvarna godišnja vrijednost prava smanjuje se ili povećava u razdoblju od 2015. do 2019. godine. Na temelju podnesenih zahtjeva, u 2019. godini izračunata nacionalna prosječna vrijednost prava iznosi 169,8 eura. U 2019. godini ukupno je aktivirano 1.079.826 osnovnih prava na plaćanja.

2. Plaćanje za poljoprivredne prakse korisne za klimu i okoliš („zeleno plaćanje“, vezano uz osnovno plaćanje)

Zeleno plaćanje (30% ukupne omotnice) također je plaćanje po površini prihvatljivog poljoprivrednog zemljišta izraženo u postotku (70%) vrijednosti osnovnog plaćanja. Podrazumijeva primjenu praksi korisnih za klimu i okoliš i to raznolikost usjeva, očuvanje trajnih travnjaka i održavanje ekološki značajnih površina na oranicama kako bi se potaknuo održivi razvoj poljoprivrede. Za 2019. godinu zeleno plaćanje odobreno je za 1.075.259 ha uz jedinični iznos od 704,8 kuna/ha.

3. Dodatno preraspodijeljeno plaćanje (za prvih 20 hektara)

Preraspodjela sredstava za prve hektare (10% ukupne omotnice) je dodatna potpora po površini koju može ostvariti svaki korisnik osnovnog plaćanja za prvih 20 prihvatljivih hektara. Za preraspodjelu je osigurano 10% ukupne nacionalne omotnice.

Za 2019. godinu preraspodijeljeno plaćanje odobreno je za 598.232 ha uz jedinični iznos od 474,6 kuna/ha.

4. Dodatno plaćanje za mlade poljoprivrednike (za prvih 50 ha)

Potpore za nove mlade poljoprivrednike (2% ukupne omotnice) je dodatni iznos od 25% nacionalnog prosječnog plaćanja po hektaru za prvih 50 ha kroz najviše pet godina, a ostvaruju je fizičke osobe koje nisu starije od 40 godina u prvoj godini podnošenja zahtjeva ako su u razdoblju od pet godina prije prve godine podnošenja zahtjeva osnovale ili preuzele poljoprivredno gospodarstvo. Uvjet je srednjoškolsko obrazovanje poljoprivrednog, prehrambenog ili veterinarskog usmjerenja ili završen neki od stručnih poljoprivrednih programa.

U 2019. godini potporu za mlade poljoprivrednike iskoristilo je 12.432 poljoprivrednika za 137.996 hektara, uz jedinični iznos od 409,4 kuna/ha.

b) Proizvodno vezana potpora

Proizvodno vezana potpora (15% ukupne omotnice) vezana je uz sektore proizvodnje koje zbog utvrđenih problema pada proizvodnje i profitabilnosti treba dodatno zaštititi, a isplaćuje se po hektaru ili grlu. Dodjeljuje se za krave u proizvodnji mlijeka, tov junadi, krave dojilje, ovce i koze, šećernu repu, voće, povrće te krmne proteinske kulture.

Tablica 1. Struktura omotnice za proizvodno vezane potpore u 2019. godini

Proizvodno vezane potpore	Planirane poticane količine, ha, grla	Postotak omotnice izravnih plaćanja
Krave u proizvodnji mlijeka	131.000	4,94
Tov junadi	130.000	3,13
Krave dojilje	50.000	1,60
Ovce i koze	500.000	1,18
Povrće	4.800	0,47
Voće	9.400	0,50
Šećerna repa	23.000	1,18
Krmni proteinski usjevi	70.000	2,00
Ukupno		15,00

Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Proizvodno vezana plaćanja ne ovise o osnovnom plaćanju (pravima) tako da ih mogu ostvarivati i korisnici koji nemaju dodijeljena osnovna prava na plaćanja.

Jedinični iznos potpore računa se svake godine na način da se raspoloživi iznos za svaku pojedinu mjeru podijeli s prihvatljivim brojem hektara/grla.

S obzirom na osigurana proračunska sredstva za 2019. godinu i prijavljene prihvatljive količine za dodjelu potpore, odobreni jedinični iznosi za isplatu po mjerama iznose:

1. Mjere potpora stočarstvu

Proizvodno vezana potpora za krave u proizvodnji mlijeka: 2.485,3 kuna/grlo za 77.064 prihvatljivih grla

Proizvodno vezana potpora za krave dojilje: 1.075,6 kuna/grlo za 49.262 prihvatljivih grla

Proizvodno vezana potpora za tov junadi: 752,2 kuna/grlo za 133.028 prihvatljivih grla

Proizvodno vezana potpora za ovce i koze: 109,2 kuna/grlo za 448.366 prihvatljivih grla.

2. Mjere potpora biljnoj proizvodnji

Proizvodno vezana potpora za voće: 2.083,5 kuna/ha za 7.624 prihvatljivih ha

Proizvodno vezana potpora za povrće: 3.153,1 kuna/ha za 4.748 prihvatljivih ha

Proizvodno vezana potpora za šećernu repu: 3.316 kuna/ha za 11.385 prihvatljivih ha

Proizvodno vezana potpora za krmne proteinske usjeve: 1.456,3 kuna/ha za 39.589 prihvatljivih ha.

c) Dobrovoljni program za male poljoprivrednike

U program potpore za male poljoprivrednike u 2015. godini automatski su bili uključeni svi poljoprivrednici čiji ukupni godišnji iznos izravnih plaćanja ne prelazi 5.000 kuna, pri čemu su imali mogućnost odustati od programa do 15. listopada 2015. godine (i svake godine nakon

toga). Na ovaj način omogućuje se ostvarivanje izravnih plaćanja bez potrebe zadovoljenja uvjeta za zelena plaćanja i uvjeta višestruke sukladnosti.

Tablica 2. Raspodjela financijske omotnice za Program izravnih plaćanja

	Maksimalna godišnja omotnica za Program izravnih plaćanja, razdoblje od 2015. do 2019. godine (eur)	Maksimalna omotnica za plaćanje iz EPFJ za 2018. godinu (eur)
Ukupna omotnica za financiranje Programa izravnih plaćanja	432.425.000	317.645.000
Osnovno plaćanje	185.940.280	136.586.000
Plaćanje za poljoprivredne prakse korisne za okoliš i klimu – „zeleno plaćanje“	129.728.670	95.294.000
Preraspodijeljeno plaćanje	43.243.680	31.765.000
Plaćanje za mlade poljoprivrednike	8.649.210	6.353.000
Proizvodno vezane potpore:	64.863.160	47.647.000
- krave u proizvodnji mlijeka	20.358.000	15.692.000
- tov junadi	13.106.780	9.942.000
- krave dojlje	6.902.890	5.083.000
- ovce i koze	5.111.860	3.748.000
- proizvodnja povrća	2.045.210	1.493.000
- proizvodnja voća	2.146.420	1.588.000
- šećerna repa	6.542.800	3.748.000
- proteinski usjevi	8.649.210	6.353.000

Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede

U državnom proračunu za financiranje Programa izravnih plaćanja za proizvodnu 2019. godinu osigurano je 2.873.778.133 kuna ili 89,8% maksimalne omotnice izravnih plaćanja. Pritom se iz EPFJ-a izdvaja 2.354.067.095 kuna što čini 81,9% osiguranih proračunskih sredstava ili 73,6% maksimalne omotnice izravnih plaćanja. Nakon obrade zahtjeva, provedbe svih propisanih kontrola i izračuna pripadajućih potpora za isplatu je odobreno ukupno 2.868.418.801,2 kuna. Za proizvodnu 2019. godinu isplaćen je predujam u godini podnošenja zahtjeva i to u studenom 2019. u iznosu od 1,3 milijardi kuna. Ostatak iznosa isplatit će se u 2020. godini.

2.1.2. Plaćanja u iznimno osjetljivim sektorima

Plaćanja u iznimno osjetljivim sektorima provodila su se do 2017. godine kao mjere postojeće državne potpore jer je Republika Hrvatska, u skladu s Ugovorom o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji, dobila mogućnost iz državnog proračuna u razdoblju od tri godine nakon pristupanja isplaćivati navedene potpore u ukupnom godišnjem iznosu do 167.594.780 kuna.

Državna potpora za iznimno osjetljive sektore (mliječne krave, rasplodne krmače, duhan, maslinovo ulje te izvorne i zaštićene vrste i kultivare poljoprivrednog bilja) financira se od 2017. godine u skladu s pravilima uredbi Europske unije koje uređuju potpore manje

vrijednosti. Plaćanja za mliječne krave, rasplodne krmače, duhan tipa Burley te izvorne i zaštićene vrste i kultivare poljoprivrednog bilja vrše se u skladu s odredbama poljoprivrednog *de minimisa* na temelju Uredbe Komisije (EU) br. 1408/2013 od 18. prosinca 2013. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na *de minimis* potpore u poljoprivrednom sektoru (SL L 352, 24.12.2013.) (u daljnjem tekstu: Uredba Komisije (EU) br. 1408/2013) i Uredbe Komisije (EU) 2019/316 od 21. veljače 2019. o izmjeni Uredbe (EU) br. 1408/2013 o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na potpore *de minimis* u poljoprivrednom sektoru (SL L 51, 22.2.2019), a plaćanja za maslinovo ulje i duhan tipa Viržinija u skladu s odredbama gospodarskog *de minimisa* na temelju Uredbe Komisije (EU) br. 1407/2013 od 18. prosinca 2013. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na *de minimis* potpore (SL L 352, 24.12.2013.).

U skladu s osiguranim proračunskim sredstvima, ove mjere potpore za 2019. godinu odobrene su u iznosu od 119,7 milijuna kuna.

Tablica 3. Pregled odobrenih izravnih potpora u iznimno osjetljivim sektorima po vrstama za 2019. godinu

Potpore	Odobrena količina, ha/grlo/kg/l	Odobreni iznos, kn
Mliječne krave	81.403	53.705.356,50
Duhan	7.343.277	38.466.579,52
Rasplodne krmače	55.875	17.771.841,93
Maslinovo ulje	1.457.032	12.992.779,18
Izvorne i zaštićene vrste i kultivari poljoprivrednog bilja	8.216	977.062,11
UKUPNO – Iznimno osjetljivi sektori		123.913.619,24
Izvor: APPRRR, Obrada: Ministarstvo poljoprivrede		

2.2. Mjere ruralnog razvoja

Temeljem Zakona o poljoprivredi na području Republike Hrvatske u 2019. godini dio mjera ruralnog razvoja financirao se iz Državnog proračuna Republike Hrvatske, a dio iz EPFRR-a. Potpora financirana iz EPFRR-a provodila se temeljem Programa ruralnog razvoja. Nakon izmjena Programa ruralnog razvoja, odobrenih Odlukom Europske komisije C (2018) 1673 od 31. svibnja 2018. godine, Program ruralnog razvoja uključuje 82 tipa operacija iz 39 podmjera unutar 18 mjera. Tipovi operacija su programirani pod 15 žarišnih područja unutar šest prioriteta.

Ukupna predviđena sredstva Europske unije za Program ruralnog razvoja iznose 2.026.222.500 eura, dok ukupna javna sredstva potpore (sredstva Europske unije i nacionalna sredstva) iznose 2.383.294.500 eura. Od početka provedbe Programa ruralnog razvoja odobreno je ukupno 1.918.552.644 eura javnih sredstava (81% od ukupno dostupnih javnih sredstava), od čega je u 2019. godini odobreno 515.376.133 eura (27% ukupno odobrenih sredstava). Isplaćeno je 1.047.128.029 eura (44% od ukupno dostupnih javnih sredstava) za

operacije koje su započele, od čega je u 2019. godini isplaćeno 344.890.528 eura (33% ukupno isplaćenih sredstava).

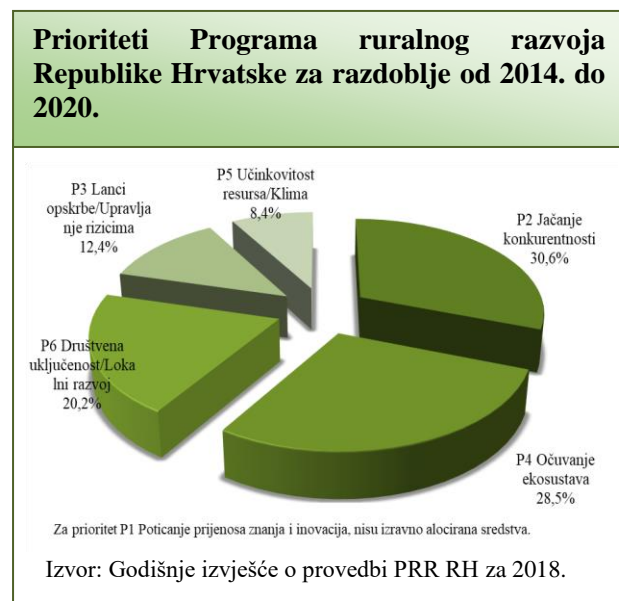
Ukupna javna sredstva u Program ruralnog razvoja su alocirana po mjerama i pripadajućim žarišnim područjima, odnosno prioritetima, kojima doprinose te za prioritet 4.

Ukupno alocirana sredstva u Programu ruralnog razvoja po prioritetima:

- Prioritet 2 alocirano ukupno 709.003.205 eura
- Prioritet 3 alocirano ukupno 286.956.380 eura
- Prioritet 4 alocirano ukupno 659.748.724 eura
- Prioritet 5 alocirano ukupno 194.597.894 eura
- Prioritet 6 alocirano ukupno 468.241.752 eura.

Za prioritet 1 nisu izravno alocirana sredstva već se doprinos računa provedbom mjera M1 Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja, M2 Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima i M16 Suradnja koje izravno doprinose drugim prioritetima.

Za mjeru M20 Tehnička pomoć koja izravno ne doprinosi niti jednom prioritetu alocirano je 64.746.544 eura.

Tablica 4: Ukupno alocirana sredstva u Programu ruralnog razvoja Republike Hrvatske po mjerama te kumulativni iznosi ugovorenih sredstava na kraju 2019. godine

Mjere	Naziv mjere	Alocirano (eur)	Ugovoreno 2019. (eur)	Ugovoreno ukupno (eur)
M01	Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja	13.333.333	568.809	2.189.311
M02	Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljop. gospodar. i pomoć poljop. gospodarstvima	21.176.471	1.783.744	6.274.303
M03	Sustavi kvalitete za poljop. i prehrambene proizvode	7.058.824	347.157	424.308
M04	Ulaganja u fizičku imovinu	684.058.824	132.030.640	593.663.410
M05	Obnavljanje poljoprivr. proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti	94.117.647	3.018.027	70.223.818
M06	Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja	262.928.105	114.148.007	196.324.393
M07	Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima	265.882.353	109.791.768	389.018.552
M08	Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma	92.941.176	24.856.041	45.082.525
M09	Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija	8.888.889	575.393	3.180.322
M10	Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene	138.830.280	6.867.763	19.018.406
M11	Ekološki uzgoj	128.309.624	28.990.407	107.806.761
M13	Plaćanja područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima	321.600.000	51.753.728	197.495.933
M14	Dobrobit životinja	20.000.000	4.615.739	4.615.739
M16	Suradnja	8.333.333	5.000	105.000
M17	Upravljanje rizicima	43.673.374	16.433.532	27.614.906
M18	Financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja za Hrvatsku	139.875.000		135.225.092
M19	LEADER (CLLD)	67.540.725	387.347	63.642.389
M20	Tehnička pomoć	64.746.544	19.590.378	56.647.476
UKUPNO:		2.383.294.500	515.376.133	1.918.552.644

Izvor: APPRRR; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Unutar Programa ruralnog razvoja raspisano je ukupno 85 natječaja za M3, M4, M5, M6, M7, M8, M9, M16 i M19, od čega je jedan poništen (za tip operacije 16.1.1.). U 2019. godini raspisano je devet natječaja. Osim tih mjera provodile su se i M1, M2, M17, IAKS mjere te M20. Za mjere M10, M11, M13 i M14 (IAKS mjere) se podnosio jedinstveni zahtjev za potporu. Pregled provedbe dan je u nastavku teksta.

2.2.1. Provedba Programa ruralnog razvoja po žarišnim područjima, s obzirom na specifičnosti programiranih tipova operacija iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske

ŽARIŠNO PODRUČJE 1A „Poticanje inovacija, suradnje, i razvoja baze znanja u ruralnim područjima“

M1, M2 i M16 izravno doprinose horizontalnom žarišnom području 1A, iako su njihovi tipovi operacija programirani pod ostalim žarišnim područjima (2A, 2B, 3A i P4).

Do kraja 2019. godine provodile su se M1 i M2 te je za M1 isplaćeno 1.525.934 eura, a za M2 3.256.686 eura što ukupno iznosi 4.782.620 eura javne potpore.

ŽARIŠNO PODRUČJE 1B „Jačanje poveznica između poljoprivrede, proizvodnje hrane i šumarstva te istraživanja i inovacija, u svrhu boljeg upravljanja okolišem i ekološke učinkovitosti“

M16 izravno doprinosi horizontalnom žarišnom području 1B, iako su njezini tipovi operacija programirani pod ostalim žarišnim područjima (2A i 3A).

Provedba M16 započela je početkom 2018. godine, natječajem za tip operacije 16.1.1., sa ciljem uspostave operativnih skupina koje će raditi na inovativnim projektima vezanim za poljoprivrednu proizvodnju. Na kraju 2019. godine 21 projektna ideja je odobrena u ukupnom iznosu potpore od 105.000 eura.

ŽARIŠNO PODRUČJE 1C „Poticanje cjeloživotnog učenja i stručne izobrazbe u sektorima poljoprivrede i šumarstva“

M1 izravno doprinosi horizontalnom žarišnom području 1C, iako su njezini tipovi operacija programirani pod ostalim žarišnim područjima (2A, 2B, 3A i P4).

Kroz tip operacije 1.1.1., provodilo se deset vrsta strukovnih osposobljavanja vezanih uz M10 „Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene“ i M11 „Ekološki uzgoj“, na kojima je ukupno do kraja 2019. godine osposobljeno 40.111 polaznika. Kroz tip operacije 1.1.2. provodilo se 39 vrsta strukovnog osposobljavanja, na kojima je osposobljeno 11.834 polaznika.

ŽARIŠNO PODRUČJE 2A „Poboljšanje gospodarskih rezultata svih poljoprivrednih gospodarstava i olakšavanje restrukturiranja i modernizacije, osobito s ciljem povećanja sudjelovanja u tržištu i tržišne usmjerenosti, kao i poljoprivredne diversifikacije

Tipovi operacija koji su programirani pod žarišnim područjem 2A, a provodili su se do kraja 2019. godine su: 1.1.2., 2.1.2., 4.1.1., 4.3.1., 6.3.1., 16.1.1. te M18. Do kraja 2019. godine nisu se provodili tipovi operacija 1.2.1., 4.3.2. i 16.1.2.

Ukupno su isplaćena 984 započeta projekta, od čega je 405 projekta podržano kroz financijske instrumente.

U odnosu na ukupna alocirana sredstva za žarišno područje 2A ugovoreno je preko 100% (uključujući M18), a isplaćeno do kraja 2019. godine 58% sredstava.

Provedba strukovnog osposobljavanja za tip operacije 1.1.2. „Strukovno osposobljavanje za poljoprivrednike“ započela je u zadnjem kvartalu 2016. godine. Od tada provedeno je 27 vrsta strukovnih osposobljavanja, u trajanju od 2.362 dana, za 11.834 polaznika.

Tip operacije 2.1.2. „Savjetovanje o modernizaciji i povećanju konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava“ provodio se kroz savjetničke pakete za 5.439 pojedinačna korisnika.

Provedba tipa operacije 4.1.1. „Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava“ obavljala se kroz objavu šestog natječaja. Na natječaje je sveukupno zaprimljeno 3.292 zahtjeva, s ukupnim traženim iznosom potpore 862.158.221 eura. Do kraja 2019. godine odobreno je 1.015 prijava u ukupnom iznosu potpore od 252.236.673 eura. Šesti natječaj za provedbu tip operacije 4.1.1. – točno govedarstvo bio je raspisan 2. prosinca 2019. godine, a prijave na natječaj su se mogle početi podnositi od 2. siječnja do 28. veljače 2020. godine.

U 2019. godini objavljen je drugi natječaj za provedbu tipa operacije 4.3.1. „Investicije u osnovnu infrastrukturu javnog navodnjavanja“. Na natječaje je sveukupno zaprimljeno 18 zahtjeva u ukupnom iznosu tražene potpore 91.979.218,33 eura. Potpisano je ukupno 17 Ugovora o financiranju u ukupnom iznosu 88.847.552,80 eura.

ŽARIŠNO PODRUČJE 2B „Olakšavanje ulaska poljoprivrednika s odgovarajućom izobrazbom u sektor poljoprivrede, a pogotovo generacijske obnove“

Tipovi operacije koji su programirani pod žarišnim područjem 2B, a provodili su se do kraja 2019. godine su 2.1.4. i 6.1.1. U 2019. godini nije se provodio tip operacije 1.1.3.

U odnosu na ukupna alocirana sredstva za žarišno područje 3A, do kraja 2019. godine ukupno je ugovoreno preko 100% dok je isplaćeno 82% sredstava.

Provedba tipa operacije 2.1.4. „Savjetovanje mladih poljoprivrednika“ provodi se kroz savjetničke pakete, za 422 pojedinačna korisnika.

ŽARIŠNO PODRUČJE 2C „Poboljšanje održivosti i konkurentnosti poduzetnika u šumarstvu i promoviranje održivog upravljanja šumama“

Tipovi operacija 4.3.3., 8.6.1. i 8.6.2., koji su programirani pod žarišnim područjem 2C, započeli s provedbom do kraja 2016. godine.

U 2019. godini objavljen je treći natječaj za provedbu tipa operacije 4.3.3. „Ulaganje u šumsku infrastrukturu“. Na natječaju su sveukupno zaprimljene 84 prijave, s ukupnim

traženim iznosom potpore 40.998.476 eura, a odobreno je 30 prijava s ukupnim iznosom potpore od 12.493.166 eura.

ŽARIŠNO PODRUČJE 3A „Poboljšanje konkurentnosti primarnih proizvođača njihovom boljom integracijom u poljoprivredno-prehrambeni lanac programima kvalitete, dodajući vrijednost poljoprivrednim proizvodima, promocijom na lokalnim tržištima i u kratkim krugovima opskrbe, proizvođačkim grupama i organizacijama te međustrukovnim organizacijama“

Tipovi operacija koji su programirani pod žarišnim područjem 3A, a provodili su se do kraja 2019. godine su: 3.1.1., 3.2.1., 4.2.1., 9.1.1, 14.1.1., 14.1.2., 14.1.3., 14.1.4. i 14.1.5. Do kraja 2019. godine nije se provodio tip operacije 1.1.4. i 16.4.1.

U odnosu na ukupna alocirana sredstva za žarišno područje 3A, do kraja 2019. godine ukupno je ugovoreno 58%.

Provedba tipa operacije 3.2.1. „Potpora za aktivnosti informiranja i promoviranja“ obavljala se kroz objavu natječaja 6. studenog 2018. godine, zahtjevi za potporu podnosili su se od 5. prosinca 2018. godine pa do 31. siječnja 2019. godine. Zaprimitljena su tri zahtjeva u ukupnom traženom iznosu potpore od 269.122 eura te su odobrena dva zahtjeva u ukupnom iznosu potpore od 165.447 eura.

Provedba M14 započela je u 2018. godini podnošenjem Jedinstvenog zahtjeva za potporu. Uvedeni su novi tipovi operacija 14.1.4 i 14.1.5 za koje je podnošenje Jedinstvenog zahtjeva za potporu započelo u 2019. godini i to kroz provedbu tipa operacije 14.1.1. „Plaćanja za dobrobit životinja u govedarstvu“, 14.1.2. „Plaćanja za dobrobit životinja u svinjogojstvu“, 14.1.3. „Plaćanja za dobrobit životinja u peradarstvu“, 14.1.4. „Dobrobit životinja u kozarstvu“ i 14.1.5. „Dobrobit životinja u ovčarstvu“.

ŽARIŠNO PODRUČJE 3B „Poticanje sprječavanja i upravljanja rizikom na poljoprivrednim gospodarstvima“

Tipovi operacija koji su programirani pod žarišnim područjem 3B, a provodili su se do kraja 2019. godine su 5.2.1., 5.2.2. i podmjera 17.1.

U odnosu na alocirana sredstva za žarišno područje 3B odobreno je 75% za M5 i 63% za M17.

U 2019. godini objavljen je osmi natječaj za provedbu tipa operacije 5.2.1 „Obnova poljoprivrednog zemljišta i proizvodnog potencijala“. Na osam natječaja ukupno je zaprimljeno 439 prijava, s ukupnim traženim iznosom potpore 13.307.769 eura, a do kraja 2019. godine odobreno je 205 zahtjeva u ukupnom iznosu potpore od 6.802.399 eura.

Za podmjeru 17.1. „Osiguranje usjeva, životinja i biljaka“ ukupno je zaprimljeno 21.746 zahtjeva za potporu, u ukupnom iznosu tražene potpore od 38.297.647 eura. Izdano je 15.541 Odluka o isplati u iznosu od 26.544.610 eura. U 2019. godini zahtjevi su se mogli podnositi od 15. ožujka do 30. studenog 2019. godine. Zaprimitljeno je preko 9.000 zahtjeva za potporu u ukupnom iznosu tražene potpore od 16.048.439 eura.

PRIORITET 4 „Obnavljanje, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom“

Tipovi operacija programirani pod ovim prioritetom direktno doprinose jednom od sljedećih žarišnih područja:

- 4A „Obnova, očuvanje i povećanje bioraznolikosti, uključujući u područjima mreže Natura 2000. i u područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima i poljoprivrede velike prirodne vrijednosti, kao i stanja europskih krajobraza“
- 4B „Bolje upravljanje vodama, uključujući upravljanje gnojivima i pesticidima“
- 4C „Sprečavanje erozije tla i bolje upravljanje tlom“

Tipovi operacija koji su programirani pod Prioritetom 4, a provodili su se do kraja 2019. godine su: 1.1.1., 2.1.1., 2.1.3., 2.3.1., 8.5.1., 8.5.2., 10.1.1., 10.1.3., 10.1.4., 10.1.5., 10.1.6., 10.1.8., 10.1.9., 10.1.10., 10.1.11., 10.1.12., 10.1.13., 10.1.15., 10.1.16., 10.2.1., 11.1.1., 11.2.1., 13.1.1., 13.2.1 i 13.3.1. Jedini tip operacije koji se nije provodio je bio 4.4.1.

U 2019. godini ukupna površina za koju je dodijeljena potpora za tip operacije 11.1.1. iznosila je 35.729 ha, dok je za tip operacije 11.2.1. iznosila 60.022 ha. Za sve tipove operacija iz mjere 10, ukupna površina za koju je dodijeljena potpora iznosila je 8.467 ha.

U odnosu na ukupna alocirana sredstva za Prioritet 4, ugovoreno je 52%. Tome je najviše doprinijela provedba M11, za koju je isplaćeno 84% alociranih sredstava za ovu mjeru, zatim M13 sa iskorištenih 61%. Dok su M11 i M13 sa svim tipovima operacija programirane pod P4, M10 je programirana većim dijelom pod P4 (sve osim tipova operacija: 10.1.2., 10.1.7. i 10.1.14). S obzirom na ukupna alocirana sredstva za M10 ugovoreno je 17%.

ŽARIŠNO PODRUČJE 5C „Olakšavanje opskrbe i korištenja obnovljivih izvora energije, nusproizvoda, otpada i ostataka te drugih neprehrambenih sirovina u svrhu biogospodarstva“

Tipovi operacija 4.1.3. i 4.2.2. koji su programirani pod žarišnim područjem 5C provodili su se do kraja 2019. godine.

U 2019. godine objavljen je treći natječaj za provedbu tipa operacije 4.1.3. „Korištenje obnovljivih izvora energije“. Na natječaju je sveukupno zaprimljeno 113 prijava s ukupnim traženim iznosom potpore 11.997.731 eura. Do kraja 2019. godine odobrene su 93 prijave s ukupnim iznosom potpore od 10.302.304 eura.

ŽARIŠNO PODRUČJE 5D „Smanjenje emisija stakleničkih plinova i amonijaka koje uzrokuje poljoprivredna djelatnost“

Tipovi operacija koji su programirani pod žarišnim područjem 5D, a provodili su se do kraja 2019. godine su 4.1.2. i 10.1.2.

U odnosu na ukupna alocirana sredstva za žarišno područje 5D ugovoreno je preko 100% i to prvenstveno putem M4.

Provedbu tipa operacije 4.1.2 „Zbrinjavanje, rukovanje i korištenje stajskog gnojiva u cilju smanjenja štetnog utjecaja na okoliš“ u 2019. godini obavljala se kroz objavu šestog natječaja. Na natječaje je sveukupno zaprimljeno 777 prijava, s ukupnim traženim iznosom potpore 134.029.382 eura. Do kraja 2019. godine odobrena su 422 projekta u ukupnom iznosu potpore od 83.022.064 eura. Šesti natječaj za provedbu tipa operacije 4.1.2. – kombiniran s 4.1.1. – točno govedarstvo bio je raspisan 2. prosinca 2019. godine, a zahtjevi za potporu mogli su se početi podnositi od 2. siječnja do 28. veljače 2020. godine.

Ukupno je od početka provedbe do kraja 2019. godine za tip operacije 10.1.2. „Zatravnjivanje trajnih nasada“ isplaćeno 285 zahtjeva, u 2019. godini zaprimljeno je 233 zahtjeva.

Podnošenje zahtjeva za tip operacije 10.1.14. „Poboljšano održavanje međurednog prostora u višegodišnjim nasadima“ započelo je 2018. godine, kada su zaprimljena 82 zahtjeva, a u 2019. godini zaprimljeno je 275 zahtjeva.

ŽARIŠNO PODRUČJE 5E „Poticanje pohrane i sekvestracije ugljika u poljoprivredi i šumarstvu“

Pod žarišnim područjem 5E programiran je samo tip operacije 10.1.7. „Održavanje ekstenzivnih voćnjaka“, a započeo je s provedbom u 2015. godini. Ukupno je do sada isplaćeno 39.633 eura za ukupno 86 zahtjeva. U odnosu na ukupna alocirana sredstva u Programu ruralnog razvoja za ovo žarišno područje, apsorpcija je neznatna.

ŽARIŠNO PODRUČJE 6B „Poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima“

Tipovi operacija koji su programirani pod žarišnim područjem 6B, a započeli su s provedbom do kraja 2019. godine su 7.1.1. „Sastavljanje i ažuriranje planova za razvoj jedinica lokalne samouprave“, 7.2.1. „Ulaganja u građenje javnih sustava za vodoopskrbu, odvodnju, pročišćavanje otpadnih voda“, 7.2.2. „Ulaganja u građenje nerazvrstanih cesta“, 7.4.1. „Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu“ (natječaji za sektor dječji vrtići, sektor zajedničkih vatrogasnih domova, sektor lokalne infrastrukture), 19.1.1. „Priprema pomoć“ i 19.2.1. „Provedba operacija unutar CLLD strategije“, 19.3.1. „Priprema aktivnosti projekata suradnje“, 19.3.2. „Provedba aktivnosti projekata suradnje“ i 19.4.1. „Tekući troškovi i animacija“.

2.2.2. Ostale aktivnosti provedbe Programa ruralnog razvoja

Aktivnosti vrednovanja Programa ruralnog razvoja

Tijekom 2019. godine provedene su aktivnosti vrednovanja s glavnim fokusom na izradu izvješća o vrednovanju Programa ruralnog razvoja za potrebe Godišnjeg izvješća o provedbi Programa. Izvješće je pripremljeno i predstavljeno članovima Odbora za praćenje u lipnju 2019. godine. Osim navedenog, u okviru istog ugovora su provedene aktivnosti vrednovanja sustava upravljanja, kontrole i provedbe Programa postojećih IT sustava.

Proveden je postupak javne nabave te je u studenom 2019. potpisan ugovor za uslugu *ex-ante* vrednovanja Strateškog plana Zajedničke poljoprivredne politike. Predviđeno trajanje ugovora je tri godine ili do usvajanja Strateškog plana Zajedničke poljoprivredne politike.

U travnju 2019. sklopljen je ugovor za nastavak višegodišnje aktivnosti terenskog prikupljanja podataka o čestim vrstama ptica vezano uz izračun zajedničkog poljoprivredno okolišnog pokazatelja broj 35 (indeks populacije čestih vrsta ptica na poljoprivrednim staništima).

S provedbom je u 2019. godini započela aktivnost procjene utjecaja Pilot mjere za zaštitu ptice kosca (*Crex crex*) iz Programa ruralnog razvoja na očuvanje vrste uz prijedlog poboljšanja provedbe. U 2019. je pripremljeno uvodno izvješće koje, između ostalog, sadrži podatke o provođenju terenskog istraživanja kosca te podatke o plohama na kojima će se provoditi istraživanje.

U 2019. s provedbom je započela aktivnost procjene utjecaja tipa operacije 10.1.3. „Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti“ na očuvanje travnjačkih staništa i tipa operacije 10.1.5. „Pilot mjera za zaštitu leptira“ na očuvanje vrsta danjih leptira u Republici Hrvatskoj uz prijedlog poboljšanja provedbe operacija. U 2019. je pripremljen Plan istraživanja koji sadrži: plan terenskog istraživanja s opisom trenutnog stanja, cilj istraživanja, metodologiju te podatke o lokacijama na kojima se istraživanje i prikupljanje podataka provodi kao i plan analize podataka.

Evaluacijska radna skupina je u proširenom sastavu nastavila s radom u 2019. godini. Usvojen je Godišnji plan vrednovanja u veljači i Godišnji plan za 2020. u studenom 2019. godine te su održane konzultacije.

Aktivnosti za učinkovitu provedbu Programa ruralnog razvoja

Prijedlog petih izmjena Programa ruralnog razvoja upućen je Europskoj komisiji 28. prosinca 2018. godine, konačna verzija (v6.1) poslana je na odobrenje 18. siječnja 2019. godine te je Europska komisija iste usvojila Odlukom C(2019)890 od 4. veljače 2019. godine, čime je na snagu stupila verzija 6.1 Programa ruralnog razvoja. Izmjene su se odnosile na:

- M1 i M2 – tehničke izmjene (prilagodba novom ustroju Ministarstva poljoprivrede),
- M3 – tehničke izmjene (dodatno usklađivanje sa zakonodavstvom Europske unije),
- M6 – tehničke izmjene (dodatno pojašnjenje obveza),
- M4, M7, M10, M16 – olakšana provedba: uvođenje mogućnosti sufinanciranja ulaganja svih vrsta obnovljivih izvora energije, mogućnost provedbe ulaganja na širem području, izmjene u načelima utvrđivanja kriterija odabira, jasnije definiranje pojma potpore, nove kalkulacije i izmjene obveza u M10 i
- M14 – obuhvat novih korisnika (uvođenje sektora kozarstvo i ovčarstvo), dodani su novi tipovi operacija.

Navedenim izmjenama se osigurala kvalitetnija i učinkovitija provedba Programa ruralnog razvoja.

Šeste izmjene Programa ruralnog razvoja poslone su Europskoj komisiji 5. travnja 2019. godine, a Europska komisija ih je odobrila 11. travnja 2019. godine, čime je na snagu stupila verzija 7.0 Programa ruralnog razvoja. Izmjene su bile tehničke naravi te su se u najbitnijem dijelu odnosile na mjeru 10.

Prijedlog sedmih (strateških) izmjena Programa ruralnog razvoja poslan je Europskoj komisiji 20. studenog 2019. godine. Izmjene su se odnosile na:

- smanjenje rezerve za uspješnost za Prioritet 5 (10,2 milijuna eura EPFRR sredstava) i prebacivanje na uspješniji prioritet,
- realokaciju sredstava po mjerama – izmjena Financijskog plana,
- izmjenu Plana pokazatelja,
- tehničke izmjene u izričaju za neke mjere i
- ažuriranje informacija o upravnom tijelu i sastavu Odbora za praćenje

U 2018. godini pokrenuti su financijski instrumenti, a usvojena ex-ante procjena iz 2018. godine je ostala na snazi i tijekom 2019. godine te nije bilo njezinih izmjena ni dopuna. Također, tijekom 2018. godine potpisani su Sporazumi o financiranju između Ministarstva poljoprivrede, Agencije za plaćanja i Hrvatske agencije za malo gospodarstvo, inovacije i investicije (u daljnjem tekstu: HAMAG-BICRO), odnosno Hrvatske banke za obnovu i razvitak (u daljnjem tekstu: HBOR-a), u svrhu provedbe financijskih instrumenata. Izmjene i dopune Sporazuma o financiranju potpisanog s HAMAG-BICRO-om potpisane su 28. siječnja i 11. prosinca 2019. godine. Do kraja 2019. godine isplaćeno je 417 zajmova u ukupnom iznosu od 125.430.448,64 kuna te su odobrena tri pojedinačna jamstva u iznosu od 11.179.485,48 kuna. Od 417 isplaćenih zajmova za ruralni razvoj, 294 ih je odobreno po vrlo povoljnoj kamatnoj stopi od 0,5% što čini više od dvije trećine ukupno isplaćenih zajmova, a 89 zajmova odobreno je po kamatnoj stopi od 1%. Po najpovoljnijoj kamatnoj stopi za ulaganja u sektor mljekarstva od 0,1% isplaćena su 34 zajma. Mladim poljoprivrednicima odobrena su sredstva u ukupnom iznosu od 29.715.122,18 kuna što u ukupno odobrenom iznosu čini udio od 21,8%. U 2019. godine Upravljačko tijelo je s Provedbenim tijelima održalo ukupno 15 regionalnih radionica o financijskim instrumentima Programa ruralnog razvoja te je poduzelo niz promidžbenih aktivnosti.

Aktivnosti mreže za ruralni razvoj

Izrađen je novi vizualni identitet Mreže za ruralni razvoj s novim imenom Nacionalna ruralna mreža (u daljnjem tekstu: Mreža). Mrežna stranica Mreže je nadograđena i poboljšana po pitanju sadržaja i kvalitete pruženih informacija. Tijekom 2019. godine proveden je niz aktivnosti kojima se radilo na provedbi akcijskog plana te ciljeva Mreže, od kojih izdvajamo: poziv za podnošenje prijedloga aktivnosti u provedbi Akcijskog plana Mreže za ruralni razvoj 2014. – 2020., godišnjeg provedbenog akcijskog plana Mreže za 2019. godinu koje će se

sufinancirati sredstvima mjere 20 »Tehnička pomoć« iz Programa ruralnog razvoja te pripremu nacрта Poziva za podnošenje prijedloga aktivnosti u provedbi Akcijskog plana Mreže za ruralni razvoj 2014. – 2020., godišnjeg provedbenog akcijskog plana Mreže za 2020. godinu koje će se sufinancirati sredstvima mjere 20 »Tehnička pomoć« iz Programa ruralnog razvoja. Tajništvo Mreže sudjelovalo je u organizaciji događaja u vezi s informiranjem šire javnosti i potencijalnih korisnika o Programu ruralnog razvoja i mogućnostima sufinanciranja projekata kao i na događajima u organizaciji Europske mreže za ruralni razvoj u vezi rada nacionalnih ruralnih mreža i provedbe CLLD (LEADER) pristupa.

Aktivnosti promocije

Promotivne aktivnosti vezane uz implementaciju Komunikacijske strategije u 2019. godini provodile su se kontinuirano tijekom godine korištenjem različitih komunikacijskih alata. Aktivnosti promidžbe intenzivnije su se odvijale uoči raspisivanja pojedinih natječaja. Djelatnici Uprave za potpore poljoprivredi i ruralnom razvoju organizirali su ukupno 90 događanja. Tijekom godine na događanjima je evidentirano ukupno 5.771 osoba.

U 2019. godini informiranje šire javnosti bilo je zastupljeno i kroz 87 priopćenja za medije. Također, medijska prisutnost Programa ruralnog razvoja ogledala se u gostovanjima čelnika Upravljačkog tijela u specijaliziranim poljoprivrednim televizijskim emisijama i središnjim informativnim emisijama medijskih kuća.

Mrežna stranica www.ruralnirazvoj.hr jedan je od najvažnijih komunikacijskih alata te bilježi iznimnu posjećenost s 1.428.652 posjeta do kraja 2019. godine što je u odnosu na 2018. godinu povećanje od 14,5%. Analiza sadržaja ukazuje na 179.941 novih korisnika sa 481.279 sesija.

Tijekom kampanje „Poljoprivrednik za 10“ koristili su se svi raspoloživi komunikacijski alati (radionice, mrežna stranica, društvene mreže, TV, radio, tisak, internetski portali, pozivni centri). Zahvaljujući ovoj kampanji, osim što se doprinijelo većem iskorištenju sredstava IAKS mjera ruralnog razvoja, podigla se svijest opće javnosti o ulozi poljoprivrednika u očuvanju okoliša, prirode te bioraznolikosti.

Tiskane su brošure za IAKS mjere, M14, M10 i M7 te letci za Mjeru 10 i monografija „Dobre priče“ koja ima za cilj upoznati potencijalne korisnike i opću javnost s primjerima uspješnih projekta ostvarenih zahvaljujući potporama iz Programa ruralnog razvoja 2014. – 2020.

Osim navedenog, oglašavani su pojedinačni natječaji (M17, M10, IAKS i dr.), financijski instrumenti (pojedinačna jamstva za ruralni razvoj, Mikro i mali zajmovi te Investicijski krediti za ruralni razvoj), ali i rezultati Programa ruralnog razvoja 2014. – 2020. (uspješne priče). Pri tome su se koristili razni komunikacijski alati uključujući tiskane medije, internetske portale, televizijske postaje i radijske postaje.

Pozivni centar namijenjen informiranju potencijalnih korisnika o mogućnostima financiranja putem mjera Programa djeluje kontinuirano kroz godinu.

2.3. Mjere i pravila vezana uz zajedničku organizaciju tržišta poljoprivrednih proizvoda

Zakonom o poljoprivredi, a ranije Zakonom o zajedničkoj organizaciji tržišta poljoprivrednih proizvoda i posebnim mjerama i pravilima vezanim za tržište poljoprivrednih proizvoda (»Narodne novine«, br. 82/13, 14/14 i 30/15), u skladu s Uredbom (EU) br. 1308/2013 osigurava se primjena širokog spektra mjera i pravila (posebno u sektorima žitarica, riže, šećera, sušene krme, sjemena, hmelja, konoplje i lana za vlakna, voća i povrća, proizvoda od prerađenog voća i povrća, banana, živog bilja i cvijeća, maslina i maslinovog ulja, vina, duhana, govedarstva, svinjogojstva, ovčarstva i kozarstva, peradarstva, mljekarstva i pčelarstva) kojima se uređuje unutarnje tržište poljoprivrednih proizvoda Europske unije, mjere i pravila vezana uz trgovinu s trećim zemljama, pravila tržišnog natjecanja te sustav izvanrednih mjera.

Najintenzivnija je provedba mjera u području tržnih intervencija koje uključuju sustave:

- javne intervencije i potpore privatnom skladištenju
- posebne programe potpore za pojedine sektore kroz:
  - programe za poboljšanje dostupnosti hrane s ciljem poboljšanja distribucije poljoprivrednih proizvoda i poboljšanja prehrambenih navika djece te
  - programe potpore za sektore voća i povrća, vina i pčelarstva.

Uz sustav tržnih intervencija, kroz Uredbu (EU) br. 1308/2013 uspostavljen je i:

- sustav trgovine s trećim zemljama kroz primjenu sustava izvoznih i uvoznih dozvola, povlaštenih uvoznih tarifnih kvota, sustav izvoznih subvencija kada ih provodi Europska komisija
- sustav izvanrednih mjera kojima se u okviru zajedničke organizacije tržišta uspostavljaju:
  - mjere protiv tržišnih poremećaja
  - mjere tržišne potpore koje se odnose na bolesti životinja i gubitak povjerenja potrošača zbog postojanja opasnosti za zdravlje ljudi, životinja ili biljaka
  - mjere za rješavanje posebnih problema na tržištu.

Slijedom navedenoga, u području 21 sektora koje pokriva uređenje tržišta, u primjeni su različite mjere čiju provedbu nalaže Europska komisija. Pri tome je dio mjera trajne naravi, kao što su posebni programi potpora za pojedine sektore te se na temelju toga provode mjere potpora za Nacionalni pčelarski program, potpore za Školsku shemu, mjere potpora za Nacionalni vinarski program, potpore za proizvođačke organizacije u sektoru voća i povrća i stočarstva te njihove programe. Povremene aktivnosti ovisno o odlukama Europske komisije pokreću se za javne intervencije (interventne kupnje i prodaje roba, privatno skladištenje) i izvanredne tržišne mjere.

2.3.1. Tržišne intervencije

U skladu s Uredbom (EU) br. 1308/2013 i Uredbom Vijeća (EU) br. 1370/2013 od 16. prosinca 2013. o utvrđivanju mjera za određivanje određenih potpora i subvencija vezanih uz zajedničku organizaciju tržišta poljoprivrednih proizvoda (SL L 346, 20.12.2013.), utvrđena su pravila za tržišne intervencije, a odnose se na javne intervencije i potpore za privatno skladištenje uz utvrđivanje referentnih pragova po sektorima koji podliježu tržišnim intervencijama.

S obzirom na kretanje cijena na tržištu Republike Hrvatske u sektorima žitarica, šećera i goveđeg mesa nije bilo provedbe sustava javnih intervencija, odnosno potpore za privatno skladištenje, jer su tržne cijene bile iznad referentnih pragova cijena za pokretanje javne intervencije i privatnog skladištenja.

Zbog nestabilnosti na tržištu maslinovog ulja, niskih cijena djevičanskih maslinovih ulja, posebice na španjolskom, grčkom i portugalskom tržištu te gomilanja zaliha, Europska komisija u nastojanju da stabilizira tržište maslinovog ulja, usvaja tržišnu mjeru pomoći za privatno skladištenje 31. listopada 2019. godine. Provedbenom Uredbom Komisije (EU) 2019/1882 od 8. studenoga 2019. o pokretanju natječajnih postupaka za iznos potpore za privatno skladištenje maslinova ulja (SL L 290, 11.11.2019.) propisani su uvjeti dodjele potpore za privatno skladištenje maslinovog ulja po kategorijama ulja (ekstra djevičansko, djevičansko i lampante malinovo ulje), vremensko razdoblje skladištenja u trajanju 180 dana i količinski prag za skladištenje minimalno 50 tona te jamstvo koje ponuditelj mora dostaviti nadležnom provedbenom tijelu u iznosu od 50 eura po toni maslinovog ulja.

Zbog rješavanja nastale nestabilnosti na zajedničkom tržištu, ali i sprječavanje eventualnog prelijevanja nestabilnosti na domaće tržište, Republika Hrvatska podržala je tržišnu mjeru potpore privatnom skladištenju maslinovog ulja te je donijela Pravilnik o potpori za privatno skladištenje (»Narodne novine«, broj 112/19).

Ministarstvo poljoprivrede je u komunikaciji sa proizvođačima i prerađivačima maslina i maslinovog ulja dobilo informaciju da sektor maslina i maslinovog ulja u danom trenutku nije bio zainteresiran za privatno skladištenje iz razloga što je hrvatsko tržište maslinovog ulja stabilno, a na objavljene natječajne postupke Agencije za plaćanja nije pristigla niti jedna ponuda.

2.3.2. Posebni programi potpora za pojedine sektore

a) Nacionalni program pomoći sektoru vina za razdoblje od 2019. do 2023. godine

Nacionalni program pomoći sektoru vina u Republici Hrvatskoj provodi se od 2014. godine. Vlada Republike Hrvatske je dana 3. siječnja 2019. godine donijela Nacionalni program pomoći sektoru vina za razdoblje od 2019. do 2023. godine za novo petogodišnje razdoblje. Nacionalnim programom detaljno su razrađene mjere putem kojih je Republika Hrvatska, od pristupanja Europskoj uniji, koristi financijska sredstva iz EPJF-a iz odobrene "vinske omotnice" u iznosu od 11.885.000 eura godišnje od 2014. do 2016. godine, a od 2017. pa

nadalje u iznosu od 10.832.000 eura. Putem Nacionalnog programa pomoći sektoru vina u predviđenom petogodišnjem programskom razdoblju iz EPJF-a i Državnog proračuna Republike Hrvatske osiguran je godišnji fond od 11.092.100 eura, odnosno u pet godina ukupno 55.460.000 eura za razvojne projekte iz sektora vinarstva i vinogradarstva.

Republika Hrvatska je u novom petogodišnjem razdoblju za provedbu odabrala sljedeće mjere:

1. Informiranje u državama članicama
2. Promidžba na tržištima trećih zemalja
3. Restrukturiranje i konverzija vinograda
4. Ulaganja u vinarije i marketing vina

S obzirom na slabije iskorištenje sredstava iz Nacionalnog programa pomoći sektoru vina za razdoblje od 2014. do 2018. godine koje je u prosjeku iznosilo oko 27%, uvedena su određena poboljšanja u njegovoj provedbi te su prenesena u novi Nacionalni program.

Nastavljena je provedba mjere Informiranje u državama članicama s povećanim intenzitetom potpore s 50% na 80% od razine maksimalno prihvatljivih troškova.

U mjeri Restrukturiranje i konverzija vinograda povećan je intenzitet potpore s 50% na 75% od razine maksimalno prihvatljivih troškova.

Uvedena je naknada gubitka dohotka za iskrčene vinograde u razdoblju od tri godine u slučaju kada se projekt rekonstrukcije i konverzije provodi na lokaciji na kojoj se nalazi iskrčeni vinograd.

Uvedena je mogućnost pokrića troškova, tzv. doprinosa u naravi, kojim se korisniku nadoknađuje vrijednost izvršenih poslova u projektu koje je sam proveo (bez podloge računa), što prije nije bilo moguće.

U svim mjerama uvedena je isplata potpore po pojedinim provedenim aktivnostima u projektu s ciljem bržeg protoka financijskih sredstva.

Ograničena je mogućnost prolongacije projekta kako bi se spriječilo vezivanje te imobilizacija financijskih sredstva omotnice.

Prema podacima Agencije za plaćanja, od ukupno raspoloživih 10.832.000 eura sredstava iz Vinske omotnice za 2019. godinu isplaćeno je 5.900.346,2 eura slijedom čega proizlazi da iskorištenje sredstava u 2019. godini iznosi 54,5%.

U 2019. godini za mjeru Ulaganja u vinarije i marketing vina od raspoloživih sredstava koja su iznosila 7.435.000 eura korisnicima je isplaćen iznos od 3.499.958,8 eura, a što predstavlja iskorištenje sredstava od 47,1%.

Nadalje, za mjeru Restrukturiranje i konverzija vinograda od raspoloživih sredstava koja su iznosila 2.530.000 eura korisnicima je isplaćen iznos od 1.860.313,3 eura, a što predstavlja iskorištenje sredstava od 73,5%.

Za mjeru Promidžba na tržištima trećih zemalja od raspoloživih sredstava koja su iznosila 828.627,3 eura (sredstva iz europskog fonda te sredstva iz državnog proračuna), korisnicima je isplaćen iznos od 540.047,9 eura iz EPJF-a što je iskorištenje od 89% sredstava iz toga fonda.

Za mjeru Informiranje u državama članicama u 2019. godini nisu iskorištena raspoloživa sredstva iz EPJF-a u iznosu od 260.000 eura.

b) Nacionalni pčelarski program za razdoblje od 2017. do 2019. godine

U sektoru pčelarstva provode se tržišne mjere pomoći u skladu s Nacionalnim pčelarskim programom za razdoblje od 2017. do 2019. godine (u daljnjem tekstu: Nacionalni pčelarski program) koji je odobren od Europske komisije te se sufinancira sredstvima Europske unije u visini do 50%. Kroz Nacionalni pčelarski program osigurano je 2.255.534 eura za svaku od godina na koju se Nacionalni pčelarski program odnosi, a cilj je provedbom mjera stvoriti uvjete za bolji položaj pčelarstva u Republici Hrvatskoj te stvoriti osnovu za povećanje konkurentnosti u pčelarskom sektoru.

Mjere koje se provode tijekom odvijanja Nacionalnog pčelarskog programa sljedeće su:

- Tehnička pomoć pčelarima i organizacijama pčelara
- Suzbijanje štetnika i bolesti pčela, naročito varooze
- Racionalizacija troškova selećeg pčelarenja
- Mjere za potporu laboratorija za analizu pčelinjih proizvoda s ciljem potpore pčelarima da svoje proizvode plasiraju na tržište i povećaju njihovu vrijednost
- Obnavljanje pčelinjeg fonda
- Suradnja sa specijaliziranim tijelima za provedbu programa primijenjenih istraživanja u području pčelarstva i pčelarskih proizvoda
- Praćenje tržišta
- Poboljšanje kvalitete proizvoda s ciljem iskorištavanja potencijala proizvoda na tržištu.

Tablica 5. Rashodi po pčelarskim godinama i mjerama u 2018. i 2019. godini

Mjere	Iznos sredstava po jednoj pčelarskoj godini		Ukupno isplaćena sredstava (eur)		iskorištenja omotnice po mjerama, %	
	eur	udio u ukupnom iznosu, %	2018.	2019.	2018.	2019.
1. tehnička pomoć pčelarima i organizacijama pčelara	831.804,00	36,9	1.121.698,31	1.177.334,60	49,73	52,20
2. suzbijanje štetnika i bolesti, naročito varooze	626.396,70	27,8	500.025,31	471.099,67	22,17	20,89
3. racionalizacija troškova selećeg pčelarenja	298.443,20	13,2	298.443,08	257.628,76	13,23	11,42
4. mjere za potporu laboratorija za analizu pčelinjih proizvoda	69.599,60	3,1	5.213,65	3.781,05	0,23	0,17
5. obnavljanje pčelinjeg fonda	306.238,40	13,6	306.238,37	306.238,37	13,58	13,58
6. suradnja sa specijaliziranim tijelima za provedbu programa primijenjenih istraživanja	48.719,75	2,2	23.914,06	38.931,49	1,06	1,73
7. praćenje tržišta	22.271,85	1,0	0,00	0,00	0,00	0,00
8. poboljšanje kvalitete proizvoda s ciljem iskorištavanja potencijala proizvoda na tržištu	52.060,50	2,3	0,00	518,46	0,00	0,02
UKUPNO (EU doprinos i nacionalna sufinancirana sredstva)	2.255.534,00	100	2.255.532,78	2.255.532,40	100	100,00

Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede

c) Školska shema

S ciljem poboljšanja provedbe programa te u skladu sa smjernicama Europske unije, program Školske sheme u školskoj godini 2018./2019., provodi se s izmijenjenim nazivom Školska shema voća i povrća te mlijeka i mliječnih proizvoda (u daljnjem tekstu: Školska shema). U svrhu promoviranja kratkih lanaca opskrbe, od 2018. godine, osnivači školskih ustanova postaju podnositelji zahtjeva za potporu i aktivno se uključuju u provedbu programa. Ciljevi Školske sheme su bolje upoznavanje djece s proizvodima svog zavičaja i davanje prilike proizvođačima s lokalnog tržišta za uključivanje u Školsku shemu kroz isporuku vlastitih lokalno uzgojenih proizvoda školama čime se u potpunosti poštuju i provode smjernice Europske unije o kratkim opskrbnim lancima.

Program Školske sheme provodi se u skladu s Nacionalnom strategijom za provedbu Školske sheme Republike Hrvatske od školske godine 2017./2018. do 2022./2023. na cijelom području Republike Hrvatske. Ciljna skupina su učenici osnovnih i srednjih škola u Školskoj shemi za voće i povrće te učenici od prvog do četvrtog razreda za mlijeko i mliječne proizvode.

U okviru Školske sheme obuhvaćene su sljedeće mjere:

1. Raspodjela voća i povrća te mlijeka i mliječnih proizvoda;
2. Mjere promocije te prateće obrazovne mjere.

Također, sastavni dio Školske sheme čine učinkovito praćenje i ocjenjivanje programa.

Mjera raspodjele voća i povrća te mlijeka i mliječnih proizvoda

Podaci Agencije za plaćanja pokazuju kako je za Školsku shemu izvršena ukupna isplata za školsku godinu 2018./2019. u vrijednosti od 16.666.852,45 kuna, od čega je za isporuku voća i povrća školama isplaćeno 16.259.029,93 kuna, Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo za praćenje i ocjenjivanje Programa Školske sheme 115.480,56 kuna i Upravi za stručnu podršku razvoju poljoprivrede i ribarstva za promociju i prateće mjere 292.341,96 kuna.

U školskoj godini 2018./2019. u Školsku shemu voća i povrća je bilo uključeno ukupno:

- 361.597 učenika osnovnih i srednjih škola,
- 978 škola i
- 74 dobavljača.

Na godišnjoj razini, iznos potpore za voće i povrće po učeniku iznosio je 32,55 kuna bez PDV-a. U okviru Sheme školskog voća i povrća školama su isporučivane marelice, breskve, nektarine, jabuke, kruške, bobičasto voće, agrumi, mrkva i rajčice.

U školskoj godini 2018./2019. u raspodjelu za mlijeko bilo je uključeno:

- 104.959 učenika osnovnih škola,
- 935 škola i
- 9 dobavljača.

Na godišnjoj razini, iznos potpore za mlijeko i mliječne proizvode po učeniku iznosio je 53,17 kuna bez PDV-a. U okviru Sheme mlijeka i mliječnih proizvoda školama je isporučivano mlijeko za piće i verzije bez laktoze, običan jogurt i fermentirani ili zakiseljeni mliječni proizvodi bez dodanog šećera, arome, voća, oraha ili kaka.

Iskorištenost financijskih sredstava iz Europske unije iznosila je 74,95%.

Mjere promocije i prateće obrazovne mjere

Mjere promocije i prateće obrazovne mjere izravno su povezane s ciljevima Školske sheme i njima se podupire distribucija voća i povrća te mlijeka i mliječnih proizvoda, a u školskoj godini 2018./2019. provedene su od strane Uprave za stručnu podršku razvoju poljoprivrede i ribarstva. U navedene mjere ubrajamo:

- satovi kušanja voća i povrća i/ili mlijeka i mliječnih proizvoda,
- sjetva, sadnja i održavanje školskih vrtova,
- posjet poljoprivrednim gospodarstvima i slične aktivnosti usmjerene na povezivanje djece s poljoprivredom,
- edukacija djece o poljoprivredi, zdravstvenim navikama, lokalnim lancima hrane i ekološkoj proizvodnji, održivoj proizvodnji i sprečavanju rasipanja hrane.

Prema podacima Uprave za stručnu podršku razvoju poljoprivrede i ribarstva u školskoj godini 2018./2019. za provedbu svih aktivnosti ukupno je bilo prijavljeno 237 škola i učeničkih domova iz 21 županije, od čega ukupno 185 osnovnih škola, 47 srednjih škola i pet učeničkih domova.

Putem prateće obrazovne mjere Edukacija djece o poljoprivredi, zdravim prehrabnim navikama i zaštiti okoliša – predavanja, ukupno je održano 167 predavanja u 157 škola od početka svibnja do 16. lipnja 2019., čemu je prisustvovalo 11.550 učenika. U organiziranju i održavanju predavanja ukupno je sudjelovalo 108 stručnjaka, od kojih ih je 68 sudjelovalo u predavanjima o voću i povrću, a 40 u predavanjima o mlijeku i mliječnim proizvodima.

Satovi kušanja voća i povrća održani su u 95 osnovnih i srednjih škola, od toga najviše satova kušanja voća (jagode, jabuke i trešnje), dok je u 12 škola održano kušanje mliječnih proizvoda (sirevi, jogurt). Ukupno je održan 101 sat kušanja voća i povrća te mliječnih proizvoda.

Prateća mjera Sjetva, sadnja i održavanje školskih vrtova provedena je u 30 obrazovnih ustanova (20 škola za paket 1 i 10 škola za paket 2). Ovom mjerom planirano je sudjelovanje u uspostavi školskog vrta i održavanju postojećeg sjetvom i sadnjom različitog voća i povrća. U skladu s Javnim pozivom, za navedenu mjeru škole su se mogle prijaviti za paket 1 (sjeme, sadni materijal, alat i oprema za školske vrtove) ili paket 2 (plastenici i oprema te sjeme povrća). Za svaku školu nabavljen je vrtni alat, oprema za održavanje vrta, zemlja/supstrat i gnojivo te sjeme različitog povrća. Nabavu plastenika trebale su provoditi same škole postupkom jednostavne nabave od najpovoljnijeg dobavljača. Radionice na otvorenom bile su osmišljene na način da se učenici najprije upoznaju s voćnim i povrtnim vrstama koje će u njihovom vrtu saditi te upoznavanje s agrotehničkim mjerama vezanim za određene voćne/povrtno vrste.

Mjera Posjet poljoprivrednim gospodarstvima s proizvodnjom voća i povrća i/ili mlijeka ili mliječnih proizvoda provedena je u 30 škola koje su u 2019. godini prvi puta samostalno provodile postupak jednostavne nabave dobavljača za usluge prijevoza učenika i posjetu poljoprivrednicima.

Na temelju Izvješća o provedenim pratećim mjerama, zaključak je da su prateće obrazovne mjere u školskoj godini 2018./2019., uz suradnju s odabranim školama i ostalim obrazovnim ustanovama provedene na zadovoljavajućoj razini, odnosno realizirane su u prosječnom postotku od 75,30 %.

Tablica 6. Realizacija aktivnosti pratećih obrazovnih mjera u postocima

Prateće obrazovne mjere	Broj odabranih škola kojima su mjere dodijeljene	Broj škola koje su odradile dodijeljenu mjeru	Realizacija %	Realizacija pratećih obrazovnih mjera u školskoj godini 2018./2019. (prosjeak u %)
Predavanja	179	157	87,7	75,3
Satovi kušanja	126	95	75,4	
Sjetva, sadnja i održavanje školskih vrtova	30	+10 djelomično paket 2.	66,7	
Posjet poljoprivrednim gospodarstvima	42	30	71,4	

Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Praćenje i ocjenjivanje programa

Prema podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, u sklopu Međunarodnog istraživanja o zdravstvenom ponašanju učenika (engl. Health behaviour in School-aged Children 2013/2014, skraćeno: HBSC), čiji su podaci predstavljeni 2016. godine, konzumacija voća najviša je u dobi od 11 godina (45% učenika i 46% učenica), dok je u dobi od 15 godina taj udio za trećinu manji, odnosno samo 25% učenika i 29% učenica voće konzumira redovito. Pokazalo se da 27% učenika školske dobi te 14% učenica ima prekomjernu tjelesnu masu. Uzimajući u obzir ove i druge podatke koji se odnose na prehrambene navike djece, u cilju prevencije i smanjenja debljine djece, Republika Hrvatska odlučila se za provedbu Školske sheme i povećanje unosa svježeg sezonskog voća i povrća te mlijeka i mliječnih proizvoda u svakodnevnoj prehrani djece.

U okviru praćenja i vrednovanja Školske sheme, provedbom upitnika u osnovnim i srednjim školama uključenima u projekt, ispituju se stavovi, mišljenja i znanja učenika, njihovih roditelja i odgovornih osoba (u okviru projekta) o prehrambenim navikama školske djece. Povezano s tim, od školske godine 2017./2018., uvedeno je elektroničko popunjavanje upitnika metodom nasumičnog odabira na uzorku od 75 škola u prvom krugu te 79 škola u drugom krugu u 20 županija Republike Hrvatske u osnovnim školama. Što se tiče srednjih škola, u prvom krugu je sudjelovalo 50, a u drugom krugu 51 srednja škola. Broj škola je u prvom i drugom krugu varirao zbog razlika u veličini razreda, a samim time i potrebnim brojem škola koji bi zadovoljio minimalni očekivani broj ispitanika koji predstavlja reprezentativan uzorak. Rezultati anketa pokazuju kako učenici više vole jesti voće nego povrće. Kao najdraže voće učenici izdvajaju jagodu, dok jabuku najčešće konzumiraju, a kao voće koje ne vole navode šljive. Kao najdraže povrće učenici izdvajaju mrkvu, rajčicu i zelenu salatu i njih najčešće konzumiraju dok najmanje vole jesti brokulu i blitvu. Većina učenika navodi kako uvijek pojede voće, povrće i mlijeko i/ili mliječne proizvode koje dobiju putem Školske sheme, a 73% učenika konzumira obrok u školskoj kuhinji. Učenici osnovnih škola najviše vole piti čokoladno mlijeko iza kojeg slijedi obično mlijeko kojeg konzumira 24% učenika. Jogurt konzumira 30% učenika svaki dan, a njih 29% nekoliko puta tjedno.

48% roditelja ima pozitivan stav o programu mlijeka i mliječnih proizvoda u sklopu Školske sheme, dok njih 16% želi da se njihovoj djeci mlijeko i mliječni proizvodi distribuiraju češće.

Roditelji koji su sudjelovali u reprezentativnom uzorku, dali su ocjenu vrlo dobar 4,1 (od 1 do 5) projektu Školske sheme, a nisu bili zadovoljni izborom voća i povrća. 55% ispitanih roditelja smatra kako Školska shema ima pozitivan utjecaj na zdravlje djece i mijenjanju prehrambenih navika, a čak 95% učenika je zadovoljno provedbom Školske sheme te bi željeli da se ona i ubuduće provodi u njihovim školama. Odgovorne osobe u školama navode kako Školska shema ima pozitivan utjecaj na zdravlje djece, a 95% njih ima stav da se slaže s izjavom „Uz dodatni obrok voća i/ili povrća, mlijeka i mliječnih proizvoda obogaćena je školska prehrana“. U školskoj godini 2018./2019. veliki broj uključenih škola ukazuje kako su škole i obrazovne ustanove pokazale veliki interes za unaprjeđenje prehrane učenika. Stoga se može zaključiti kako je program uspješan zbog suradnje škola i učenika s Upravom za stručnu podršku razvoju poljoprivrede i ribarstva, dobavljačima hrane i lokalnom zajednicom s ciljem usvajanja pravilnih prehrambenih navika i poboljšanja općeg zdravlja, a time i prevenciju bolesti (dijabetesa, pretilosti, kardiovaskularnih bolesti i dr.), a institucije će kroz daljnju suradnju nastaviti provedbu programa Školske sheme.

d) Proizvođačke organizacije

Važnost organiziranja proizvođača u proizvođačke organizacije prepoznata je u novom okviru Zajedničke poljoprivredne politike, Uredbom (EU) br. 1308/2013, Uredbom (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005 (SL L 247, 20.12.2013.) (u daljnjem tekstu: Uredba (EU) br. 1305/2013) te Uredbom Komisije (EU) br. 702/2014 od 25. lipnja 2014. o proglašenju određenih kategorija potpora u sektoru poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL L 193, 1.7.2014.), (u daljnjem tekstu: Uredba (EU) br. 702/2014).

Proizvođačka organizacija, kao udruženje primarnih poljoprivrednih proizvođača, potiče razvoj tržišne orijentiranosti, pozicioniranja i konkurentnosti vlastitih članova proizvođača što uključuje planiranje proizvodnje, poboljšanje kvalitete proizvoda te podizanje komercijalne vrijednosti proizvoda proizvođačke organizacije, a samim time i primarnih proizvođača članova iste. Istodobno, članovi proizvođači obvezuju se poštivati načela dobre poljoprivredne i ekološke prakse. Koncentriranjem količina i kvalitete proizvoda koje stavljaju na tržište i koje su predmet trgovine s otkupljivačima, proizvođači članovi proizvođačke organizacije jačaju svoju pregovaračku i ukupnu poziciju na tržištu, posljedično osiguravajući održivost, ekonomičnost i kontinuitet proizvodnje.

Stupanj organiziranosti proizvođača u proizvođačke organizacije u 2019. godini pokazuje trend rasta. U 2019. godini, priznate su dvije nove proizvođačke organizacije iz sektora govedine i teletine te sektora mlijeka i mliječnih proizvoda te ih je ukupno 17 priznatih proizvođačkih organizacija iz osam različitih sektora.

Tablica 7. Broj proizvođačkih organizacija po sektorima u 2019. godini

Sektor	Broj proizvođačkih organizacija
Žitarice	2
Mlijeko i mliječni proizvodi	4
Voće i povrće	4
Svinjetina	1
Meso peradi	1
Govedina i teletina	3
Pčelarski proizvodi	1
Vino	1
Ukupno	17
Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede	

U 2019. godini, dvanaest proizvođačkih organizacija koristilo je potporu za početak rada proizvođačkih organizacija. Tri proizvođačke organizacije korisnice su sredstava Državnog proračuna Republike Hrvatske u skladu s Uredbom (EU) br. 702/2014, a ostalih devet proizvođačkih organizacija koriste sredstva EPFRR-a kroz mjeru M9 u skladu s Uredbom (EU) br. 1305/2013 (mjera M9 „Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija“, podmjera 9.1. „Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija u poljoprivrednom i šumarskom sektoru“).

U 2019. godini isplaćeno je 1.249.321,71 kuna za četvrtu godinu provedbe poslovnog plana dvjema proizvođačkim organizacijama koje su koristile sredstva Državnog proračuna Republike Hrvatske. Kada je riječ o sredstvima EPFRR-a, u okviru mjere M9, podmjere 9.1., ukupno je isplaćeno 1.976.593,43 kuna u 2019. godini za pet proizvođačkih organizacija u sektorima žitarica, mlijeka i mliječnih proizvoda, pčelarskih proizvoda te govedine i teletine.

e) Nacionalni program poticanja provedbe uzgojnih programa za toplokrvne pasmine i uzgojne tipove konja u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2015. do 2020. godine

Tijekom 2015. godine započela je primjena Nacionalnog programa poticanja provedbe uzgojnih programa za toplokrvne pasmine i uzgojne tipove konja u Republici Hrvatskoj za programsko razdoblje od 2015. do 2020. godine. Navedenim programom propisan je niz mjera kojima se potiče povećanje broja oždrebljene ždrebadi pojedinih toplokrvnih pasmina i uzgojnih tipova konja, organizacija i provedba uzgojno-seleksijskih mjera od ovlaštenih uzgojnih udruženja, kao i organizacija konjičkih sportskih natjecanja u dresurnom, preponskom i daljinskom jahanju, vožnji zaprega, galopskim i kasačkim utrkama. Mjere se provode sukladno Pravilniku o uvjetima i načinu provedbe mjera Nacionalnog programa poticanja provedbe uzgojnih programa za toplokrvne pasmine i uzgojne tipove konja u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2015. do 2020. godine (»Narodne novine«, broj 91/19). Sukladno Nacionalnom programu, za 2019. godinu predviđeno je financiranje u iznosu od 990.295,00 kuna, a isplaćeno je 987.115,18 kuna.

Mjere u provedbi Programa su:

- Poboljšanje učinkovitosti provedbe uzgojnog programa
  - podmjera Potpora ocjeni vanjštine i procjene radne sposobnosti
  - podmjera Potpora organizaciji konjičkih sportskih natjecanja
- Potpora uzgoju Programom predviđenih pasmina i uzgojnih tipova konja
  - podmjera Potpora uzgoju rasplodnih kobila
  - podmjera Potpora uzgoju rasplodnih pastuha

Za mjeru Poboljšanja učinkovitosti provedbe uzgojnog programa odobreno je za isplatu 298.502,62 kuna, dok je za Potporu uzgoju Programom predviđenih pasmina i uzgojnih tipova odobreno 688.612,56 kuna.

2.4. Mjere zemljišne politike

Zemljište je zbog svog sociološkog, ekološkog i gospodarskog značaja Ustavom Republike Hrvatske proglašeno dobrom koje je od interesa za Republiku Hrvatsku i koje uživa osobitu zaštitu države.

Zbog uloge poljoprivrednog zemljišta koja mu je namijenjena u proizvodnji različitih poljoprivrednih proizvoda, a posebice hrane, od osobitog je nacionalnog interesa sustavna provedba ciljeva strateški planirane politike raspolaganja tim zemljištem.

Značajne površine plodnog i još uvijek nezagađenog poljoprivrednog zemljišta u Republici Hrvatskoj predstavljaju veliki potencijal za unapređenje poljoprivredne proizvodnje i stoga je bitno sustavno provoditi odredbe Zakona o poljoprivrednom zemljištu koje se odnose na mjere zaštite i na raspolaganje tim zemljištem.

U razdoblju od 2013. godine do ožujka 2018. godine poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države raspolagalo se na temelju odredbi Zakona o poljoprivrednom zemljištu (»Narodne novine«, br. 39/13 i 48/15). Raspolaganje poljoprivrednim zemljištem provodila je Agencija za poljoprivredno zemljište (u daljnjem tekstu: APZ).

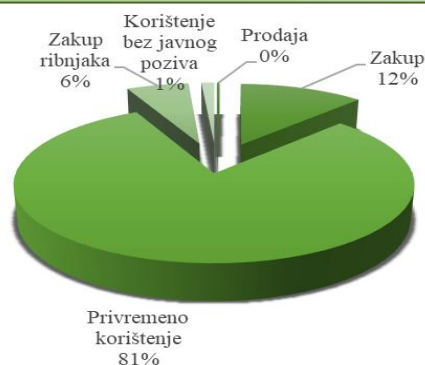
Tablica 8. Raspolaganje poljoprivrednim zemljištem u razdoblju od 2013. do 2018.

Vrsta raspolaganja	Površina (ha)
Prodaja	346,02
Zakup	16.162,81
Privremeno korištenje	107.902,66
Zakup ribnjaka	8.107,77
Korištenje bez javnog poziva	1.683,72
UKUPNO	132.519,26

Izvor i obrada podataka: Ministarstvo poljoprivrede

Površine poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske prema oblicima raspolaganja u razdoblju od 2013. do 2019.

Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede

APZ je raspolagala poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države uglavnom kroz postupke privremenog korištenja poljoprivrednog zemljišta na rok od pet godina.

Ovim oblikom raspolaganja obuhvaćen je i najveći dio raspoloživog poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske odnosno 107.902,66 ha.

U razdoblju od ožujka 2018. godine do 2019. godine stupanjem na snagu Zakona o poljoprivrednom zemljištu (»Narodne novine«, br. 20/18, 115/18 i 98/19) ukinuta je APZ te je raspolaganje poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu Republike Hrvatske prenijeto je jedinice lokalne samouprave.

Jedinice lokalne samouprave raspolazu poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države kroz zakup, zakup zajedničkih pašnjaka, privremeno korištenje i prodaju.

Jedinice lokalne samouprave ne mogu raspolagati poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države prije donošenja Programa raspolaganja, a na koje suglasnost daje Ministarstvo poljoprivrede.

U razdoblju od ožujka 2018. godine do 2019. godine u Ministarstvu poljoprivrede je zaprimljeno 425 Programa, od kojih je 236 dobilo suglasnost.

Tablica 9. Površine poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države za koje su izdane suglasnosti na Programe raspolaganja u razdoblju od 2018. do 2019. godine po oblicima raspolaganja

Izdane suglasnosti	Površina (ha)						Ukupno
	Povrat	Prodaja	Zakup	Zakup ribnjaka	Zakup zajedničkih pašnjaka	Ostale namjene	
236	9.220,86	5.384,76	173.776,14	5.869,29	6.304,49	1.383,90	201.930,64

Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Poljoprivredno zemljište u vlasništvu države daje se u zakup i može se prodati putem javnog natječaja. Jedinice lokalne samouprave raspisuju natječaje za zakup bez suglasnosti Ministarstva poljoprivrede, ali o istome dostavljaju obavijest, dok kod prodaje prije raspisivanja natječaja za prodaju jedinica lokalne samouprave mora zatražiti suglasnost Ministarstva poljoprivrede.

U razdoblju od ožujka 2018. godine do kraja 2019. godine u Ministarstvu poljoprivrede zaprimljena je 31 obavijest o raspisivanju javnog natječaja za zakup poljoprivrednog zemljišta u ukupnoj površini od 6.757,38 ha i četiri Odluke o raspisivanju natječaja za prodaju poljoprivrednog zemljišta u ukupnoj površini od 218.2450 ha.

Budući da su tijekom 2018. i 2019. godine jedinice lokalne samouprave radile na donošenju programa raspolaganja, s raspisivanjem natječaja započele su tek krajem 2019. stoga do kraja 2019. nije bilo sklopljenih ugovora s osnova zakupa i prodaje.

Tablica 10. Raspisani natječaji za zakup poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države po županijama

Županija	Broj obavijesti	Površina (ha)
Osječko-baranjska	7	1.315,60
Istarska	3	253,41
Međimurska	2	253,30
Sisačko-moslavačka	3	458,87
Koprivničko-križevačka	4	262,78
Vukovarsko-srijemska	3	1.715,50
Brodsko-posavska	2	1.274,90
Karlovačka	2	855,65
Varaždinska	1	8,44
Zagrebačka	2	145,07
Bjelovarsko-bilogorska	2	213,87
Ukupno	31	6.757,38
Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede		

Tablica 11. Odluke o raspisivanju natječaji za prodaju poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države

Županija	JLS	Površina (ha)
Karlovačka	Općina Vojnić	208,05
Vukovarsko-srijemska	Grad Ilok	0,79
Koprivničko-križevačka	Općina Sveti Ivan Žabno	9,41
Osječko-baranjska	Grad Našice	75,43
UKUPNO		293,67
Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede		

Sredstva ostvarena od raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države prihod su državnog proračuna 25%, 10% proračuna jedinice područne (regionalne) samouprave i 65% proračuna jedinice lokalne samouprave.

Tablica 12. Ostvarena sredstva od raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države, prikaz ostvarenih sredstava po svim ranije sklopljenim ugovorima u kunama

Godina	ZAKUP		PRODAJA		KONCESIJA I DUGOGODIŠNJI ZAKUP	
	Ukupni prihod	Prihod državnog proračuna	Ukupni prihod	Prihod državnog proračuna	Ukupni prihod	Prihod državnog proračuna
2013.	77.067.884,72	19.266.971,18	63.017.143,34	15.754.285,84	41.031.499,14	10.257.874,79
2014.	91.441.675,93	22.860.418,98	63.439.708,65	15.859.927,16	51.467.520,99	12.866.880,25
2015.	120.282.665,10	30.070.666,28	72.565.766,91	18.141.441,73	54.763.332,34	13.690.833,09
2016.	116.028.940,67	29.007.235,17	64.466.045,10	16.116.511,28	47.114.269,61	11.778.567,40
2017.	122.166.079,08	30.541.519,77	63.614.552,19	15.903.638,05	51.860.223,99	12.965.056,00
2018.	123.267.716,08	30.816.929,02	57.899.338,19	14.474.834,55	55.630.911,41	13.907.727,85
2019.	129.299.108,40	32.324.777,10	58.697.283,30	14.674.320,83	61.574.193,29	15.393.548,32
Ukupno	779.554.069,98	194.888.517,50	443.699.837,68	110.924.959,42	363.441.950,77	90.860.487,69

Izvor: FINA, Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

2.5. Druge mjere kojima se ostvaruju ciljevi poljoprivredne politike

2.5.1. Plavi dizel

Posebna potpora sektoru poljoprivrede omogućena je korištenjem plinskog ulja obojanog plavom bojom (tzv. plavi dizel) koje je oslobođeno plaćanja trošarina. U 2019. godini iznos trošarine na plavi dizel uvećan je za iznos poreza na dodanu vrijednost (u daljnjem tekstu: PDV) od 25% što zajedno predstavlja trošarinsko oslobođenje za korisnika te iznosi 3,8 kuna/l.

Oslobođenje od plaćanja trošarine koju korisnici ostvaruju pri kupovini plavog dizela za namjensko korištenje u poljoprivredi, odnosno pogon poljoprivrednih strojeva i registriranih vozila za prijevoz pčela, predstavlja značajnu neizravnu potporu poljoprivrednom sektoru koja je u 2019. godini iznosila 562 milijuna kuna za 146,9 milijuna litara plavog dizela.

Korisnici prava na potrošnju plinskog ulja obojanog plavom bojom za namjene u poljoprivredi jesu korisnici izravnih plaćanja. Pravo na potrošnju (tzv. kvota) se obračunava po površini i za stoku za koje je korisnik u prethodnoj godini podnio zahtjev za izravna plaćanja. Sustav je do 2018. godine bio postavljen tako da je dodjela prava na potrošnju plavog dizela bila vezana isključivo uz podnošenje jedinstvenog zahtjeva za izravnu potporu.

Na inicijativu Ministarstva poljoprivrede, od 2018. godine uvrštena su četiri nova sektora u sustav dodjele kvote za potrošnju plavog dizela poljoprivrednicima u sektorima za koje se ne podnosi jedinstveni zahtjev za izravnu potporu. Radi se o sektorima tovnog svinjogojstva, peradarstva, pčelarstva i kopitara (konji, magarci). Također, kako bi se osiguralo jednako postupanje prema svim kategorijama stoke koje su obuhvaćene sustavom dodjele kvota za

plavi dizel, uvrštene su u sustav dodjele i izvorne i zaštićene pasmine domaćih životinja tih kategorija (svinje, goveda, konji, ovce, koze, perad).

Tablica 13. Evidencija potrošnje plavog dizela u 2019. godini

Sektor	2019.	
	Isporučene količine (l)	Trošarinsko oslobođenje (kn)
Poljoprivreda	146.963.063	562.133.716,00

Izvor: FINA i APPRRR; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 14. Pokazatelji prava na godišnju potrošnju plinskog ulja obojanog plavom bojom za namjene u poljoprivredi prema podnesenom jedinstvenom zahtjevu

Prema podnesenom jedinstvenom zahtjevu		
Opis	Jedinica	Količina
Voćnjaci, vinogradi, duhan i povrće u programu izravnih potpora	litara po ha	300
Livade i pašnjaci u programu izravnih potpora	litara po ha	50
Ostale poljoprivredne površine u programu izravnih potpora	litara po ha	150
Tov goveda u programu izravnih plaćanja	litara po grlu	20
Rasplodne krmače u sustavu plaćanja u iznimno osjetljivim sektorima	litara po grlu	40
Mliječne krave u sustavu plaćanja u iznimno osjetljivim sektorima	litara po grlu	130
Krave dojilje u programu izravnih plaćanja	litara po grlu	90
Koze i ovce u programu izravnih plaćanja	litara po grlu	8
IZVORNE I ZAŠTIĆENE PASMINE		
Koze i ovce	litara po grlu	8
Goveda	litara po grlu	20
Svinje	litara po grlu	20
Perad	litara po uvjetnom grlu (1 UG = 33 kljuna)	4
Konji	litara po grlu	90
Magarci	litara po grlu	20
Novi sektori za koje se ne podnosi jedinstveni zahtjev		
Opis	Jedinica	Količina
Tovljenici	litara po grlu	1
Pčelarstvo	litara po selećoj jedinici	450
KOPITARI		
Konji	litara po grlu	90
Magarci	litara po grlu	20
PERADARSTVO		
Brojleri	litara po uvjetnom grlu (1 UG = 400 kljunova)	3
Kokoši nesilice	litara po uvjetnom grlu (1 UG = 250 kljunova)	4

Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede

U 2019. godini pravni temelj za ovu vrstu potpore u poljoprivredi bili su Zakon o trošarinama (»Narodne novine«, broj 106/18) te Pravilnik o primjeni Zakona o trošarinama što se odnosi na plinsko ulje obojano plavom bojom za namjene u poljoprivredi, ribolovu, ribogojstvu, akvakulturi te na povrat plaćene trošarine na bezolovni motorni benzin za namjene u ribolovu (»Narodne novine«, broj 1/19).

2.5.2. Program potpore proizvođačima radi obnove narušenog proizvodnog potencijala u sektoru mliječnog govedarstva za razdoblje od 2018. do 2020. godine

U 2018. godini Vlada Republike Hrvatske donijela je Program potpore proizvođačima radi obnove narušenog proizvodnog potencijala u sektoru mliječnog govedarstva za razdoblje od 2018. do 2020. godine.

Proizvođači mlijeka su zbog posljedica preventivnog cijepljenja svojih stada protiv bolesti kvrgave kože imali značajne gubitke, kako ekonomske tako i uzgojne naravi. Stoga su Vlada Republike Hrvatske i Ministarstvo poljoprivrede donijeli novi Program potpore proizvođačima radi obnove narušenog proizvodnog potencijala u sektoru govedarstva, kojim se nastoje ublažiti posljedice cijepljenja protiv bolesti kvrgave kože tijekom prethodne tri godine. Navedenim programom omogućuje se privremena financijska pomoć za razdoblje od 2018. do 2020. godine. Cilj programa je obnoviti narušeni proizvodni potencijal, omogućavanjem uzgajivačima goveda korištenja potpore za kupovinu steonih junica i potpore za gubitak prihoda u uzgoju rasplodnih junica zbog teškoća koje se odnose na obnavljanje životinjskog blaga, zabrane ili ograničavanja kretanja životinja zbog bolesti kvrgave kože. Program će se provoditi putem dvije mjere. Jedna mjera je potpora za kupovinu steonih junica kombiniranih i/ili mliječnih pasmina goveda, a druga mjera je potpora za gubitak prihoda u uzgoju rasplodnih junica kombiniranih i/ili mliječnih pasmina goveda i teškoća koje se odnose na obnavljanje životinjskog blaga. Provedbom ovih dviju mjera očekuje se pozitivan utjecaj na obnovu proizvodnog potencijala te vraćanja proizvodnje i uzgoja na razinu prije nastupa opisanih okolnosti, a koje su uzrokovale pad broja krava i smanjenu proizvodnju rasplodnog podmlatka za remont stada tijekom 2016. i 2017. godine. Za potporu za gubitak prihoda u uzgoju rasplodnih junica i teškoća koje se odnose na obnavljanje životinjskog blaga u trogodišnjem razdoblju predviđen je iznos od 135 milijuna kuna, odnosno 45 milijuna kuna raspoloživih sredstava za svaku godinu tijekom trajanja programa. Za potporu za kupovinu steonih junica predviđen je iznos od 60 milijuna kuna, odnosno 20 milijuna kuna raspoloživih sredstava za svaku godinu tijekom trajanja Programa.

2.5.3. Program potpore za unaprjeđenje proizvodnog potencijala u sektoru mesnog govedarstva u sustavu krava-tele, unaprjeđenje uzgoja ovaca, koza te izvornih pasmina peradi za razdoblje od 2018. do 2020. godine

U 2018. godini Vlada Republike Hrvatske donijela je Program potpore za unaprjeđenje proizvodnog potencijala u sektoru mesnog govedarstva u sustavu krava-tele, unaprjeđenju uzgoja ovaca i koza te izvornih pasmina peradi za razdoblje od 2018. do 2020. godine.

Program se sastoji od tri mjere:

Mjera 1 – Potpora za uzgoj goveda u sustavu krava-tele

Uzgajivači goveda u sustavu krava-tele u Republici Hrvatskoj u posljednje tri godine značajno su oštećeni pojavom zaraznih bolesti, koje su uvelike narušile proizvodni potencijal na njihovim poljoprivrednim gospodarstvima, zbog čega je smanjen broj rasplodnog

podmlatka namijenjenog obnovi stada na vlastitom gospodarstvu. Posljedica ovih okolnosti bilo je izlučivanje većeg broja krava, zbog čega je znatno narušen proizvodni potencijal u stadima uzgajivača te im je to prouzročilo značajne ekonomske gubitke. Potpora za uzgoj goveda u sustavu krava-tele dodjeljuje se za sufinanciranje uzgoja ženskih grla mesnih pasmina i/ili križanaca s mesnim pasminama koja su rođena i uzgojena u Republici Hrvatskoj, upisana u Jedinostvenom registru domaćih životinja (u daljnjem tekstu: JRDŽ), imale evidentirano prvo teljenje u programskoj godini, mlađa su od 36 mjeseci te su prisutna na gospodarstvu na dan podnošenja zahtjeva za potporu. Za potporu je predviđen iznos od 9 milijuna kuna kroz tri programske godine, odnosno 3 milijuna kuna za svaku godinu tijekom trajanja Programa, a najviše 2.500 kuna po prihvatljivom grlu.

U 2018. godini bilo je 390 korisnika ove mjere. Potpora je isplaćena za 1.169 prihvatljivih grla, u maksimalnom iznosu po grlu od 2.500 kuna.

U 2019. godini mjeru je koristilo 450 korisnika. Potpora je isplaćena za 1.709 prihvatljivih grla, a iznos potpore po grlu iznosio je 1.755 kuna.

Mjera 2 – Potpora za uzgoj uzgojno valjanih ovaca i koza

Uzgoj ovaca i koza u Republici Hrvatskoj ima dugu tradiciju no provedba uzgojno selekcijskog rada i stvaranje novih generacija životinja visoko vrijednih osobina još uvijek nije na zadovoljavajućoj razini. Danas se u Republici Hrvatskoj uzgaja oko 650 tisuća ovaca i oko 65 tisuća koza od čega je svega 40.794 uzgojno valjanih ovaca i 6.838 uzgojno valjanih koza. Broj uzgojno valjanih ovaca i koza se smanjuje u posljednjih desetak godina i ima daljnju tendenciju smanjivanja. Uvođenjem potpore za unaprjeđenje uzgoja ovaca i koza može se očekivati veći interes za bavljenje uzgojem uzgojno valjanih ovaca i koza što podrazumijeva plansko vođenje uzgoja, povećanje proizvodnje uz smanjenje troškova, izbjegavanje uzgoja u srodstvu i pojave genetskih anomalija, odnosno stvaranje genetskog potencijala veće proizvodne učinkovitosti u proizvodnji mesa i mlijeka. Potpora za uzgoj uzgojno valjanih ovaca i koza dodjeljuje se za sufinanciranje uzgoja uzgojno valjanih ženskih rasplodnih grla koja su starija od 12 mjeseci ili imaju evidentirano janjenje/jarenje, koja su upisana u matične knjige (Središnji popis matičnih grla) i prisutna na poljoprivrednom gospodarstvu korisnika na dan 1. studenoga 2018. Potpora se također dodjeljuje i za sufinanciranje uzgoja uzgojno valjanih rasplodnih muških grla koja su upisana u Središnji popis matičnih grla. Za unaprjeđenje uzgoja ovaca i koza na raspolaganju je 13,5 milijuna kuna, odnosno 4,5 milijuna kuna za svaku godinu tijekom trajanja Programa, a najviše 130 kuna po prihvatljivom grlu.

U 2018. godini ovu mjeru su koristila 473 korisnika, od kojih 379 uzgajivača ovaca i 94 uzgajivača koza. Potporom je obuhvaćeno ukupno 43.645 grla, od kojih 37.625 ovaca i 6.020 koza, a iznos potpore po grlu iznosi je 103 kune.

U 2019. godini mjeru je koristilo 476 korisnika za 46.663 grla, s iznosom potpore od 98 kuna po grlu.

Mjera 3 – Potpora za uzgoj izvornih pasmina peradi

Uzgoj izvornih pasmina peradi od kojih su u Republici Hrvatskoj priznate zagorski puran i kokoš pasmine hrvatica od iznimne je važnosti za razvoj ruralnog područja, ali i za osiguranje dohotka stanovništva te njihov ostanak na tim područjima. Zajedničko je ovim pasminama da su dio tradicijske kulture određenog podneblja, kasnozrele su i dugovječne, dobre plodnosti, skromnih hranidbenih zahtijeva, izdržljive i otporne na bolesti te vrlo prilagodljive različitim životnim uvjetima, a osobito uvjetima područja na kojima se uzgajaju.

Posljednjih godina bilježimo pad broj kljunova kokoši pasmine hrvatica i današnja veličina ove populacije je 5.392 kljuna. S aspekta očuvanja animalnih genetskih resursa ovaj podatak predstavlja ozbiljnu prijetnju da će ova izvorna pasmina peradi, s obzirom na okolnosti, jednoga dana nestati s ovih područja. U smanjivanju je i populacija zagorskog purana, koja danas broji 1.761 kljun za razliku od 1.856 kljunova u 2016. godini. Potpora za uzgoj u matičnim jatima ove dvije pasmine peradi, omogućit će veći interes uzgajivača za njihovim uzgojem, a što je naročito značajno budući da ove pasmine imaju poseban značaj u očuvanju biološke raznolikosti te kao takve predstavljaju nacionalno genetsko naslijeđe.

Potpora za uzgoj izvornih pasmina peradi dodjeljuje se za sufinanciranje uzgoja matičnih jata kokoši pasmine hrvatica te pasmine pura zagorski puran koja su upisana u matične knjige (Središnjih popis matičnih jata) i prisutna na poljoprivrednom gospodarstvu korisnika na dan 1. studenoga 2018. za uzgoj izvornih pasmina peradi 1,5 milijuna kuna, odnosno pet tisuća kuna za svaku godinu tijekom trajanja Programa, a najviše 110 kuna po kljunu zagorskog purana iz matičnog jata, te 40 kuna po kljunu kokoši hrvaticice iz matičnog jata.

U 2018. godini potporu za uzgoj kokoši hrvaticice koristilo je 169 korisnika za 4.215 kljunova, a iznos potpore po kljunu iznosio je 40 kuna. Potporu za uzgoj zagorskog purana koristilo je 115 korisnika za 1.748 kljunova, a iznos potpore po kljunu iznosio je 110 kuna.

U 2019. godini potporu za uzgoj kokoši hrvaticice koristila su 142 korisnika za 3.941 kljun, a iznos potpore po kljunu iznosio je 40 kuna. Potporu za uzgoj zagorskog purana koristilo je 116 korisnika za 2.337 kljunova, a iznos potpore po kljunu iznosio je 110 kuna.

2.5.4. Program potpore za proizvođače šećerne repe za razdoblje od 2019. do 2021. godine

U 2019. godini Vlada Republike Hrvatske donijela je Program potpore za proizvođače šećerne repe za razdoblje od 2019. do 2021. godine.

Ulaskom u Europsku uniju, Republika Hrvatska ušla je u sustav proizvodnih ograničenja u sektoru šećera pri čemu je Europska komisija dodijelila Republici Hrvatskoj nacionalnu proizvodnu kvotu za šećer, a paralelno primjenom sustava proizvodnih ograničenja započinje i trend smanjenja površina zasijanih šećernom repom. Sustav proizvodnih ograničenja u sektoru šećera bio je u primjeni do 1. listopada 2017. godine, ali se trend smanjenja površina zasijanih šećernom repom nastavio i dalje. Glavni razlog smanjenja proizvodnje leži u padu cijena šećera na europskom tržištu zbog ukidanja ograničenja proizvodnje, što je dovelo i do

narušavanja tržišta i disbalansa u sektoru te rezultiralo padom interesa proizvođača za sjetvu šećerne repe. Stoga je postojala bojazan u odnosu na mogućnost potpunog prestanka proizvodnje šećerne repe i zatvaranja šćerana što bi imalo dalekosežne posljedice na zaposlenost u manje razvijenim ruralnim područjima Slavonije i Baranje gdje se odvija najveći dio proizvodnje šećerne repe. S obzirom da je dugi niz godina šećer jedan od najvažnijih izvoznih poljoprivrednih proizvoda Republike Hrvatske, bez vlastite proizvodnje, došlo bi do veće ovisnosti o uvozu i rasta cijena šećera u maloprodaji. Stoga je cilj potpore za proizvođače šećerne repe bilo zadržavanje interesa proizvođača za daljnjom proizvodnjom šećerne repe, što je značajno ne samo zbog zadržavanja proizvodnje šećerne repe i opstojnosti industrije šećera, već i zbog plodoređa i održavanja plodnosti poljoprivrednog zemljišta.

Za provedbu Programa predviđen je iznos od 60 milijuna kuna, odnosno 20 milijuna kuna raspoloživih sredstava za svaku godinu tijekom trajanja Programa. U 2019. godini sukladno ovom Programu potporu je ostvarilo 457 korisnika za površine od 7.925,11 ha te je isplaćeno 13.317.024,45 kuna potpore.

2.5.5. Program potpore za proizvođače mandarina za 2019. godinu

Urod mandarina ovisno o agrotehničkim zahvatima, klimatskim prilikama i štetnim organizmima oscilira od godine do godine. Jedan od najvažnijih faktora o kojima uvelike ovisi urod mandarina je Sredozemna voćna muha *Ceratitis capitata* (Wiedemann) čije suzbijanje iz godine u godinu predstavlja sve veći trošak u ukupnim troškovima proizvodnje.

Zbog velikih gospodarskih šteta koje Sredozemna voćna muha uzrokuje na plodovima agruma i drugim biljkama domaćinima na području doline Neretve, ministar poljoprivrede donio je Akcijski plan o poduzimanju mjera za sprječavanje širenja i suzbijanje sredozemne voćne muhe u dolini Neretve za razdoblje od 2018. do 2021. godine kojim se određuje način sustavne provedbe fitosanitarnih mjera za suzbijanje Sredozemne voćne muhe s ciljem iskorjenjivanja ovoga štetnika.

Cilj ove potpore je poboljšati ukupne rezultate i održivost proizvodnog potencijala oštećenog uslijed velike rasprostranjenosti i štetnog djelovanja Sredozemne voćne muhe *Ceratitis capitata* (Wiedemann) te stimulirati provođenje aktivnosti iz Akcijskog plana koje uzrokuju dodatne troškove u proizvodnji.

Prema podacima Agencije za plaćanja za Program potpore za proizvođače mandarina za 2019. godinu zaprimljene su 1.672 prijave od čega su odobrena i isplaćena financijska sredstva za 1.602 prijave u ukupnom iznosu potpore od 19.998.094,96 kuna.

2.5.6. Program potpore za proizvođače jabuka za 2019. godinu

Proizvodnja jabuka se godinama nalazi u problemima, a voćari su se nakon dvije uzastopne godine obilježene mrazom, u 2018. godini našli pred velikim problemom, s jedne strane s hiperprodukcijom jabuke, a s druge strane s nedovoljnim kapacitetom rashladno-skladišnih prostora. Niske otkupne cijene jabuka u trenutku berbe, nedostatak radne snage, nedostatni kapaciteti za skladištenje i visoki troškovi održavanja voćnjaka s obzirom da je veliki broj

jabuka ostao neubran te da je veliki broj otpalih plodova na tlu ostao nezbrinut, što je predstavljalo potencijalni rizik u razvoju i širenju štetnih organizama, bili su presudni čimbenici koji su nametnuli potrebu donošenja navedenog programa i njegovu žurnu primjenu kako se kriza u ovom sektoru ne bi produžila i izazvala potpunu neisplativost proizvodnje.

Prema podacima Agencije za plaćanja za Program potpore za proizvođače jabuka za 2019. godinu zaprimljene su 962 prijave od čega su odobrena i isplaćena financijska sredstva za 842 prijave u ukupnom iznosu potpore od 19.996.669,54 kuna.

2.5.7. Državne potpore

Ministarstvo poljoprivrede nadležno je tijelo za državne potpore u području poljoprivrede na temelju članka 67. Zakona o poljoprivredi.

Državna potpora poljoprivredi i ruralnom razvoju dodjeljuje se u skladu s pravilima Europske unije o pružanju državne potpore poljoprivredi i ruralnom razvoju i to:

- Uredbom (EU) br. 1408/2013
- Smjernicama Europske unije o državnim potporama u sektoru poljoprivrede i šumarstva te ruralnim područjima za razdoblje 2014. - 2020.
- Uredbom (EU) br. 702/2014.

Državne potpore u sektoru poljoprivrede uz primarnu poljoprivrednu proizvodnju uključuju i preradu te stavljanje na tržište poljoprivrednih proizvoda. Međutim, državne potpore za preradu i stavljanje na tržište poljoprivrednih proizvoda, osim navedenom legislativom, regulirane su i općim pravilima o državnim potporama koje su u nadležnosti Ministarstva financija.

U 2019. godini potpore su dodjeljivane temeljem 184 programa potpora male vrijednosti i 15 programa državne potpore čiji davatelji su Ministarstvo poljoprivrede, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, Ministarstvo branitelja, HBOR te HAMAG-BICRO.

U 2019. godini po svim programima (potpore male vrijednosti i državne potpore) za sektor poljoprivrede ukupno je dodijeljeno 231 milijun kuna.

3. HRVATSKA POLJOPRIVREDA

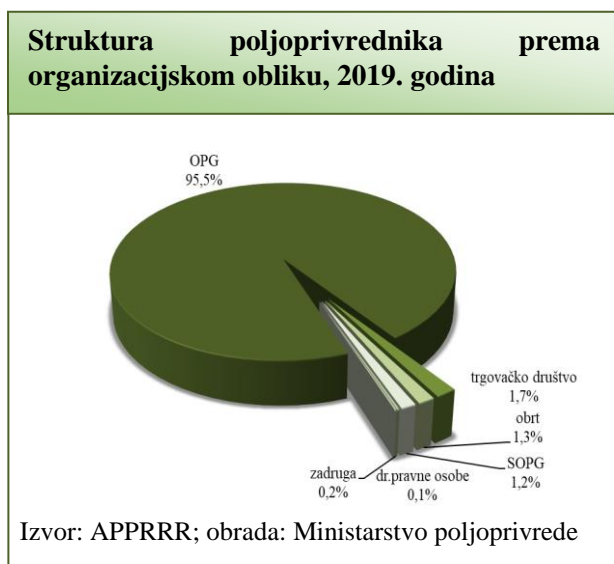
3.1. Struktura poljoprivrednika, poljoprivredno zemljište i ekološka poljoprivreda

3.1.1. Struktura hrvatskih poljoprivrednika

Prema podacima iz Upisnika koje vodi Agencija za plaćanja, na dan 31. prosinca 2019. godine u Upisniku je bilo upisano 170.662 poljoprivrednika od kojih je najviše OPG-ova, njih 162.966 i koji čine 95,5% ukupnog broja poljoprivrednika. Osim OPG-ova, poljoprivrednu djelatnost je obavljalo 2.846 trgovačkih društava, 2.251 obrt, 2.032 samoopskrbnih poljoprivrednih gospodarstava (u daljnjem tekstu: SOPG)², 362 zadruge i 205 subjekata iz kategorije druge pravne osobe.

U odnosu na broj poljoprivrednika upisanih u Upisnik na dan 31. prosinca 2018., broj poljoprivrednika upisanih na dan 31. prosinca 2019. povećan je za 2.986 poljoprivrednika ili iskazano postotno 2%. Kod svih organizacijskih oblika bilježimo povećanje broja i to:

- broj OPG-a povećan je za njih 718, iskazano postotno 0,4%
- broj trgovačkih društava je povećan za njih 156, iskazano postotno 5,8%
- broj obrta je povećan za njih 64, iskazano postotno 2,9%
- broj zadruga povećan je za njih 7, iskazano postotno 2% i
- broj drugih pravnih osoba je povećan za njih 9, iskazano postotno 4,6%.

² Stupanjem na snagu Pravilnika o Upisniku obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava (»Narodne novine«, broj 62/19) i Pravilnika o Upisniku poljoprivrednika (»Narodne novine«, broj 62/19) dana 1. srpnja 2019. godine započela je provedba aktivnosti usklađivanja uvjeta poslovanja OPG-ova prema Zakonu o obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu (»Narodne novine«, br. 29/18 i 62/19). Sukladno navedenom, započeo je proces razvrstavanja OPG-ova prema ekonomskoj veličini na OPG-ove iznad 3.000 eura ekonomske vrijednosti i SOPG-ove ispod 3.000 eura koji još uvijek nije završen.

Najveći broj poljoprivrednika nalazi se u Zagrebačkoj županiji, njih 14.495 i u ukupnom broju poljoprivrednika Republike Hrvatske čine 8,5%.

Promatrano u odnosu na broj poljoprivrednika na dan 31. prosinca 2018. godine, povećanje broja bilježe sve županije. Najveće povećanje broja novih poljoprivrednika iskazano apsolutnim pokazateljima bilježe Karlovačka županija (za 397 poljoprivrednika), Zadarska županija (za 274 poljoprivrednika) i Krapinsko-zagorska županija (za 266 poljoprivrednika), dok je najmanji broj novih poljoprivrednika evidentiran u Međimurskoj županiji (12 poljoprivrednika), Požeško-slavonskoj županiji (21 poljoprivrednik) i Dubrovačko-neretvanskoj županiji (25 poljoprivrednika).

Prema podacima Agencije za plaćanja na dan 31. prosinca 2019. godine hrvatski poljoprivrednici su ukupno koristili 1.145.070,6 ha poljoprivrednog zemljišta. Promatrano u odnosu na ukupnu površinu korištenog poljoprivrednog zemljišta evidentiranu na dan 31. prosinca 2018. godine, površina korištenog zemljišta je povećana za 11.218,8 ha ili 1 %.

Promatrano prema organizacijskom obliku najveći udio u ukupnoj površini korištenog poljoprivrednog zemljišta imaju OPG-ovi koji koriste 869.093,0 ha ili iskazano postotno 75,9% ukupne površine korištenog poljoprivrednog zemljišta. Trgovačka društva koriste 179.992,2 ha ukupnog poljoprivrednog zemljišta (udio od 15,7%), obrti koriste 74.465,9 ha ukupnog poljoprivrednog zemljišta (udio od 6,5%), zadruge koriste 13.973,5 ha ukupnog poljoprivrednog zemljišta (udio od 1,2%) i druge pravne osobe 3.968,8 ha (udio od 0,3%). SOPG-ovi (kojih je do 31. prosinca 2019. razvrstano 2.032) koriste 3.577,3 ha (udio od 0,3%).

Na dan 31. prosinca 2019. godine, 10.999 poljoprivrednika nije koristilo poljoprivredno zemljište (u ukupnom broju poljoprivrednika čine 6,9%). U odnosu na podatak na dan 31. prosinca 2018. godine kada ih je bilo 10.243, primjećuje se povećanje od 756 poljoprivrednika, iskazano postotno 7,4%.

Najveći broj poljoprivrednika, njih 121.387 koristi površine do 4,99 ha (u ukupnom broju poljoprivrednika čine 71,1%), ali promatrano u odnosu na dan 31. prosinca 2018. broj ovih malih poljoprivrednika je povećan za 1.957.

Na dan 31. prosinca 2019. godine u prosjeku jedan poljoprivrednik koristi 6,7 ha poljoprivrednog zemljišta. Promatrano prema organizacijskom obliku najveća gospodarstva su trgovačka društva koja u prosjeku koriste 63,2 ha poljoprivrednog zemljišta, slijede:

- zadruge, koje u prosjeku koriste 38,6 ha poljoprivrednog zemljišta po zadruzi
- obrti, koji u prosjeku koriste 33,1 ha poljoprivrednog zemljišta po obrtu
- druge pravne osobe u prosjeku koriste 19,4 ha poljoprivrednog zemljišta po poljoprivredniku
- OPG-ovi, koji u prosjeku koriste 5,3 ha poljoprivrednog zemljišta po OPG-u i
- SOPG-ovi, koji u prosjeku koriste 1,8 ha poljoprivrednog zemljišta po SOPG-u.

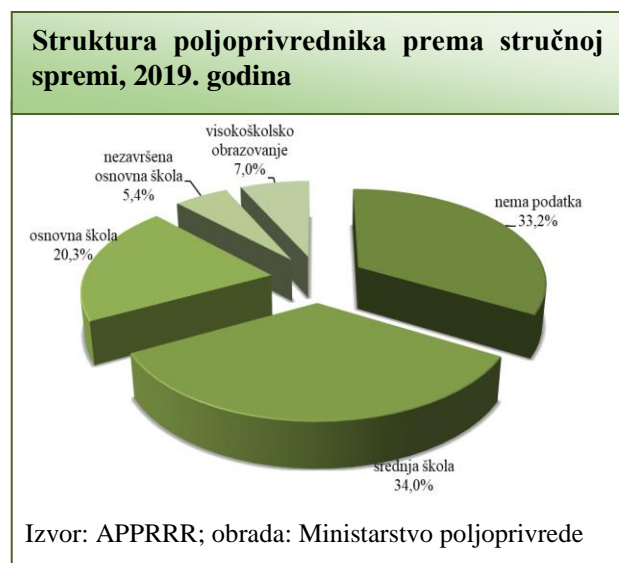
Najveći dio korištenog poljoprivrednog zemljišta, 568.779,1 ha, nalazi se u vlasništvu poljoprivrednika koji ga koristi (u ukupno korištenom poljoprivrednom zemljištu čine 54,7%).

U zakupu se nalazi 232.082,1 ha poljoprivrednog zemljišta (u ukupno korištenom poljoprivrednom zemljištu čini 22,3%), u zakupu državnog zemljišta nalazi se 78.461,3 ha poljoprivrednog zemljišta (u ukupno korištenom poljoprivrednom zemljištu čini 7,5%), a najmanje je zemljišta korišteno uz potvrdu jedinica lokalne i regionalne samouprave 1.657 ha (u ukupno korištenom poljoprivrednom zemljištu čini 0,2%).

Nositelji hrvatskih poljoprivrednih gospodarstva su starije životne dobi. Čak 66.683 poljoprivrednika ima nositelje starije od 65 godina (u ukupnom broju poljoprivrednika čine 39,1%), dok samo 21.746 poljoprivrednika ima nositelje starosti do 41 godine (u ukupnom broju poljoprivrednika čine 12,7%).

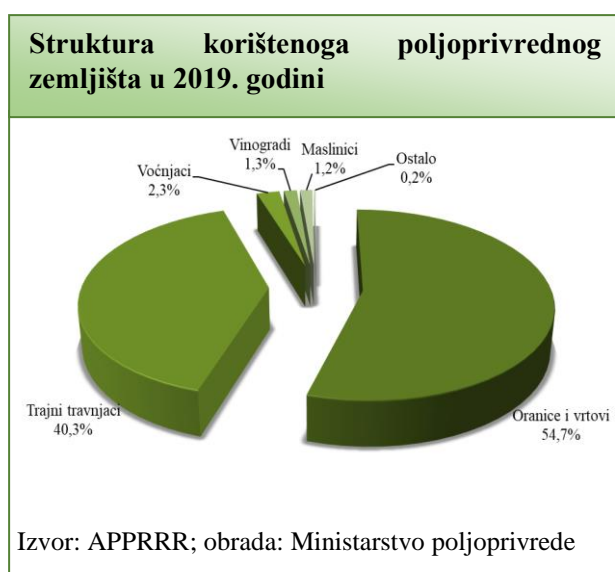
Promatrano u odnosu na isto razdoblje prethodne godine broj nositelja u kategoriji starosti do 41 godine, iskazano postotno povećan je za 2,2%.

Prema podacima iz Upisnika, ako izuzmemo kategoriju "nema podataka" koja iznosi 56.728, najveći broj nositelja ima srednju stručnu spremu. Na dan 31. prosinca 2019. godine broj nositelja sa završenom srednjom školom iznosio je 58.073 te je udio broja nositelja ove skupine u odnosu na ukupni broj poljoprivrednika iskazan relativnim pokazateljem iznosio 34%. Udio nositelja sa završenim fakultetom i višom školom u ukupnom broju nositelja još uvijek je mali i iznosi 7%. Promatrano u odnosu na dan 31. prosinca 2018. godine najveću pozitivnu stopu promjene bilježi kategorija poljoprivrednika čiji nositelji posjeduju visokoškolsko obrazovanje od 7,4%. Iako skupine nositelja koji imaju nezavršenu osnovnu školu odnosno osnovnoškolsku razinu obrazovanja pokazuju padajući trend broja nositelja i dalje čine visok udio broja nositelja u odnosu na ukupni broj poljoprivrednika. Na dan 31. prosinca 2019. nositelji s nezavršenom osnovnom školom, njih 9.260 u ukupnom broju poljoprivrednika čine udio od 5,4% dok nositelji sa završenom osnovnom školom, njih 34.719, u ukupnom broju poljoprivrednika čine udio od 20,3%.

3.1.2. Poljoprivredno zemljište

Prema podacima DZS-a, u 2019. godini u Republici Hrvatskoj je korišteno 1.504.445 ha poljoprivrednog zemljišta. Prema načinu korištenja, najzastupljenije su oranice i vrtovi s 822.809 ha (u ukupno korištenom poljoprivrednom zemljištu čine udio od 54,7%), slijede trajni travnjaci s 606.129 ha (u ukupno korištenom poljoprivrednom zemljištu čine udio od 40,3%). Voćnjaka je bilo 34.534 ha (u ukupno korištenom poljoprivrednom zemljištu čine udio od 2,3%), vinograda 19.824 ha (u ukupno korištenom poljoprivrednom zemljištu čine udio od 1,3%), a maslinika 18.606 ha (u ukupno korištenom poljoprivrednom zemljištu čine udio od 1,2%). Najmanje su zastupljeni povrtnjaci, s površinom od 1.848 ha u ukupno korištenom poljoprivrednom zemljištu čine udio od 0,1%, rasadnici s površinom od 355 ha, i košaračka vrba s površinom od 340 ha.

U odnosu na prethodnu 2018. godinu povećale su se površine oranica i vrtova za 18.907 ha, iskazano relativnim pokazateljem za 2,4% i površine voćnjaka za 2.098 ha, iskazano relativnim pokazateljem za 6,5%. Ostale kategorije bilježe pad.

U odnosu na prosjek prethodnog petogodišnjeg razdoblja, od 2014. do 2018. godine, površina korištenog poljoprivrednog zemljišta smanjena je za 10.523 ha. Površina pod oranicama i vrtovima manja je za 6.118 ha, iskazano relativnim pokazateljem za 0,7%, trajnih travnjaka za 4.121 ha, iskazano relativnim pokazateljem za 0,7%, a vinograda za 3.689 ha, iskazano relativnim pokazateljem za 15,7%. Povrtnjaka je manje za 128 ha, iskazano relativnim pokazateljem za 6,5%, a maslinika za 143 ha, iskazano relativnim pokazateljem za 0,8%.

U odnosu na prethodno petogodišnje razdoblje, povećane su jedino površine pod voćnjacima, za 3.658 ha, što čini pozitivnu stopu promjene od 11,8%, i rasadnicima, za 33 ha, sa stopom promjene od 10,1%.

U razdoblju od 2013. do 2019. godine bilježimo značajno smanjenje površina vinograda. U navedenom razdoblju površine vinograda su smanjene za 6.276 ha (u 2019. godini površine

vinograda su za 24% manje od površina zabilježenih u 2013. godini) dok su površine voćnjaka povećane za 6.142 ha (u 2019. godini površine voćnjaka su za 21,6% veće od površina zabilježenih u 2013. godini). U promatranom razdoblju bilježimo smanjenje površina oranica i vrtova te trajnih travnjaka (u 2019. godini površine oranica i vrtova su za 5,9% manje od površina zabilježenih u 2013. godini, a površine trajnih travnjaka su manje za 1,9%) dok su površine maslinika neznatno povećane.

3.1.3. Ekološka poljoprivreda

Republika Hrvatska iz godine u godinu bilježi značajan rast ekološke proizvodnje pa je tako u razdoblju od 2013. do 2019. godine zabilježila rast površina pod ekološkom proizvodnjom za 67.509 hektara.

Prema podacima Hrvatske gospodarske komore, godišnja vrijednost hrvatskog tržišta ekoloških proizvoda iznosi oko 99 milijuna eura odnosno prosječno oko 23,6 eura po stanovniku, a učešće potrošnje ekoloških proizvoda u ukupnoj potrošnji iznosi 2,2%.

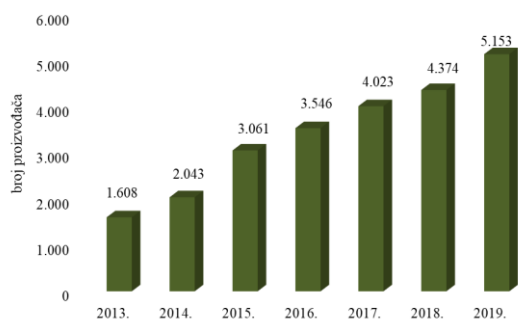
Prema službenim podacima DZS-a, u Republici Hrvatskoj u 2019. godini evidentirano je ukupno 5.548 subjekata u ekološkoj poljoprivredi od čega je 5.153 ekoloških poljoprivrednih proizvođača i 395 poljoprivrednih prerađivača.

Tablica 15. Broj subjekata u ekološkoj poljoprivredi, razdoblje od 2013. do 2019. godine

Godina	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Poljoprivredni proizvođači	1.608	2.043	3.061	3.546	4.023	4.374	5.153
Prerađivači	181	237	320	312	357	368	395

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Ukupan broj proizvođača upisanih u Upisnik u ekološkoj proizvodnji, razdoblje od 2013. do 2019. godine

Izvor: DZS; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Ukupna evidentirana površina pod ekološkom proizvodnjom u 2019. godini, iznosi 108.169 ha što čini 7,2% u odnosu na ukupno korištenu poljoprivrednu površinu. Zadnjih desetak godina izrazit je trend rasta udjela površina pod ekološkom proizvodnjom u ukupno korištenim poljoprivrednim površinama. U 2007. godini površine pod ekološkom proizvodnjom činile su udio od svega 0,6%.

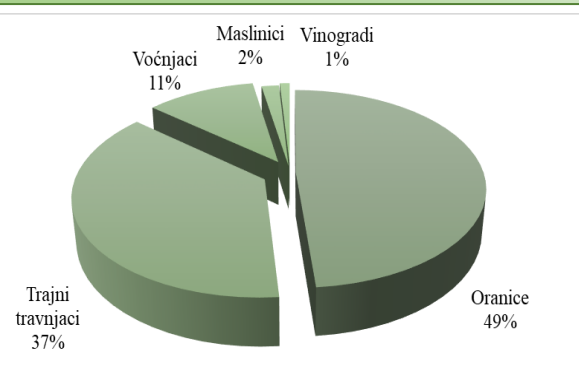
Korištene poljoprivredne površine pod ekološkom proizvodnjom, razdoblje od 2013. do 2019. godine

Izvor: DZS; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Prema strukturi biljne proizvodnje, i dalje su najzastupljenije oranice s 52.587 ha koje u ukupnoj površini pod ekološkom proizvodnjom čine udio od 48,6%, zatim slijede livade i pašnjaci s površinom od 40.648 ha, u ukupnoj površini pod ekološkom proizvodnjom čine udio od 37,6% te trajni nasadi s 14.934 ha što je udio od 13,8% u ukupnoj površini pod ekološkom proizvodnjom. U ukupnoj površini ekoloških oraničnih usjeva od 52.587 ha u 2019. godini najzastupljenije su žitarice s 15.814 ha, industrijsko bilje s 13.562 ha, uljarice s 9.558 ha te aromatsko i ljekovito bilje s 4.004 ha. U ukupnoj površini ekoloških trajnih nasada od 14.934 ha najzastupljeniji su voćnjaci s 11.906 ha, zatim maslinici s 1.888 ha te vinogradi s 1.072 ha.

Struktura poljoprivrednih površina pod ekološkom proizvodnjom u 2019. godini

Izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

3.2. Proizvodnja, tržište i potrošnja poljoprivrednih proizvoda

3.2.1. Proizvodnja

3.2.1.1. Biljna proizvodnja

Žitarice

U strukturi proizvodnje žitarica dominantno mjesto ima kukuruz. U promatranom razdoblju od 2013. do 2019. godine u ukupnoj proizvodnji žitarica, iskazano količinski, kukuruz čini udio od 62,9%, slijede pšenica s udjelom od 25,5%, ječam sa 7,3%, zob s 2%, pšenoraž s 2% te raž s 0,1% i ostale žitarice s 0,2%.

Republika Hrvatska samodostatna je proizvodnjom žitarica, posebno obične pšenice, kukuruza, ječma, zobi i pšenoraži, osim u godinama s izrazito nepovoljnim klimatskim uvjetima, međutim, proizvodnjom durum pšenice te raži i suražice ne možemo podmiriti vlastite potrebe. U 2018. godini samodostatnost u proizvodnji žitarica iznosi 136,7%.

U 2019. godini na žetvenoj površini od 490.908 ha, proizvedeno je ukupno 3.499.393 t žitarica s prosječnim prinosom od 7,1 t/ha.

Vanjskotrgovinskom razmjenom žitarica ostvaren je suficit. U 2019. godini izvezeno je žitarica u vrijednosti od 212 milijuna eura, dok ih je uvezeno u vrijednosti od 75,7 milijuna eura, što je rezultiralo suficitom od 136,3 milijuna eura.

U Republici Hrvatskoj je u 2019. godini požnjeveno 141.602 ha pšenice na kojima je proizvedeno 789.950 t pšenice, a prinos po hektaru bio je 5,6 t. Ostvarena proizvodnja pšenice u 2019. godini veća je u odnosu na 2018. godinu za 7,0%, što je rezultat povećanja žetvenih površina i prinosa pšenice po hektaru koji je u 2019. godini povećan za 3,7% u odnosu na prinos u 2018. godini.

U razdoblju od 2014. do 2018. godine, prosječno je na godišnjoj razini proizvedeno 757.664 t pšenice te je time proizvodnja u 2019. godini veća za 4,3% u odnosu na petogodišnji prosjek.

U promatranom razdoblju od 2014. do 2018. godine, prosječno se pšenica proizvodila na površini od 143.402 ha, te su površine u 2019. godini manje za 1,3% u odnosu na petogodišnji prosjek, a prinos po hektaru u 2019. godini povećan je za 6%.

U razdoblju od 2013. do 2019. godine konstantno se održava razina proizvodnje, čime se stvaraju raspoložive količine pšenice za izvoz. Taj trend nastavljen je i u 2019. godini, kada je izvezeno 362.260 t pšenice i suražice u vrijednosti od 61,3 milijuna eura, dok je uvezeno 122.725 t pšenice u vrijednosti od 25,2 milijuna eura, čime je ostvaren suficit u robnoj razmjeni u vrijednosti od 36,1 milijuna eura.

U 2019. godini proizvedeno je 2.298.316 t kukuruza na 255.887 ha, a prinos po hektaru bio je 9,0 t. Ostvarena proizvodnja kukuruza u 2019. godini veća je za 7,0% u odnosu na 2018. godinu. Prinos kukuruza po hektaru u 2019. godini smanjen je za čak 1,1% u odnosu na prinos u 2018. godini.

U razdoblju od 2014. do 2018. godine, prosječno je na godišnjoj razini proizvedeno 1.923.500 t kukuruza te je time proizvodnja u 2019. godini veća za 19,5% u odnosu na petogodišnji prosjek.

U razdoblju od 2014. do 2018. godine kukuruz se prosječno na godišnjoj razini proizvodio na površini od 250.216 ha te su površine u 2019. godini veće za 2,3% u odnosu na petogodišnji prosjek, a prinos po hektaru u 2019. godini povećan za 17,1%.

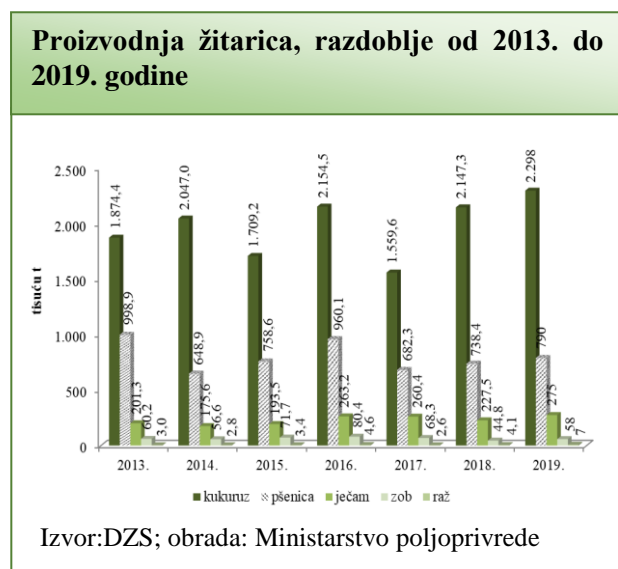
U razdoblju od 2013. do 2019. godine Republika Hrvatska proizvela je više kukuruza nego što joj je potrebno za vlastite potrebe, što se pozitivno odrazilo na izvoz koji je bio puno veći nego uvoz tih godina. U 2019. godini izvezeno je 882.694 t kukuruza u vrijednosti od 141,7 milijuna eura, dok je uvezeno 42.083 t kukuruza u vrijednosti od 37,4 milijuna eura te je ostvaren suficit od 104,3 milijuna eura.

U Republici Hrvatskoj je u 2019. godini požnjeveno 53.662 ha ječma na kojima je proizvedeno 275.397 t, a prinos je bio 5,1 t/ha. Proizvodnja ječma u 2019. godini u odnosu na prethodnu 2018. godinu povećana je za 21%.

U razdoblju od 2014. do 2018. godine, prosječno je proizvedeno 224.031 t ječma te je time proizvodnja u 2019. godini veća za 22,9% u odnosu na petogodišnji prosjek.

U razdoblju od 2014. do 2018. godine prosječno se ječam proizvodio na površini od 50.256 ha te su površine u 2019. godini veće za 6,8% u odnosu na petogodišnji prosjek, a prosječan prinos po hektaru u 2019. godini povećan za 14,4% u odnosu na petogodišnji prosjek.

U razdoblju od 2013. do 2019. godine, tek u 2017. godini razmjenom ječma ostvarujemo suficit, odnosno uvoz ječma manji je od izvoza. U 2019. godini izvezeno je 36.714 t ječma u vrijednosti od 7 milijuna eura, dok je uvezeno 9.976 t ječma u vrijednosti od 2,6 milijuna eura, čime je ostvaren suficit od 4,4 milijuna eura.

Uljarice

U razdoblju od 2013. do 2019. godine u ukupnoj proizvodnji uljarica, iskazano količinski, dominantno mjesto ima soja (u promatranom razdoblju soja čini 48,3% ukupne proizvodnje uljarica), a zatim slijede suncokret s 26,9% ukupne proizvodnje uljarica, uljana repica s 24,0% ukupne proizvodnje uljarica i ostale uljarice s 0,8% ukupne proizvodnje uljarica).

U razdoblju od 2013. godine do 2019. godine uljarice su se u Republici Hrvatskoj prosječno, na godišnjoj razini, proizvodile na oko 148.256 ha s prosječnom proizvodnjom od 407.888 t.

Republika Hrvatska samodostatna je proizvodnjom uljarica, posebno suncokreta, soje i uljane repice. U 2018. godini samodostatnost u proizvodnji uljarica iznosila je 308,0%.

U 2019. godini na žetvenoj površini od 160.386 ha, proizvedeno je ukupno 458.990 t uljarica s prosječnim prinosom po hektaru od 2,9 t.

Vanjskotrgovinskom razmjenom uljarica ostvarujemo suficit. U 2019. godini izvezli smo uljarica u vrijednosti od 134,3 milijuna eura, dok smo uvezli uljarica u vrijednosti od 24,8 milijuna eura, što je rezultiralo viškom od 109,5 milijuna eura.

Žetvena površina za uljanu repicu u 2019. godini bila je 41.361 ha, prinos po hektaru 2,5 t, dok je ukupna proizvodnja iznosila 103.900 t. Prinos uljane repice po hektaru u 2019. godini manji je za 10,7% od prinosa ostvarenog u 2018. godini. Žetvene površine uljane repice u 2019. godini smanjene su za 24,8% u odnosu na 2018. godinu, a ukupna proizvodnja uljane repice u 2019. godini smanjena je za 33,3%.

U razdoblju od 2014. do 2018. godine, prosječno je proizvedeno 106.531 t uljane repice te je time proizvodnja u 2019. godini manja za 2,5% u odnosu na petogodišnji prosjek.

U razdoblju od 2014. do 2018. godine prosječno se uljana repica proizvodila na površini od 37.105 ha te su površine u 2019. godini veće za 11,5% u odnosu na petogodišnji prosjek, a prinos po hektaru u 2019. godini manji je za 12,9%.

Osim značaja u ishrani stoke i proizvodnji ulja, uljana repica važna je i za proizvodnju biodizela.

U promatranom petogodišnjem razdoblju vanjskotrgovinskom razmjenom uljane repice ostvaren je suficit. U 2019. godini izvezeno je 88.112 t uljane repice u vrijednosti od 32,2 milijuna eura, dok je uvezeno 11.259 t uljane repice u vrijednosti od 6,2 milijuna eura te je ostvaren suficit od 26 milijuna eura.

U 2019. godini požnjeveno je 35.982 ha suncokreta na kojima je proizvedeno 106.555 t suncokreta u zrnju s prosječnim prinosom po hektaru od 3 t.

Prinos suncokreta po hektaru u 2019. godini isti je u odnosu na prinos u 2018. godini. Žetvene površine suncokreta u 2019. godini smanjene su za 3,1% u odnosu na 2018. godinu, a ukupna proizvodnja suncokreta u 2019. godini smanjena je za 3,8%.

U razdoblju od 2014. do 2018. godine, prosječno je na godišnjoj razini proizvedeno 106.160 t suncokreta te je time proizvodnja u 2019. godini veća za 0,4% u odnosu na petogodišnji prosjek.

U razdoblju od 2014. do 2018. godine prosječno se na godišnjoj razini suncokret proizvodio na površini od 36.779 ha te su površine u 2019. godini manje za 2,2% u odnosu na petogodišnji prosjek, a prinos po hektaru veći je za 3,9%.

Osim za proizvodnju jestivog ulja, nusproizvod prerade suncokreta (suncokretova pogača) koristi se kao kvalitetna stočna hrana za tov junadi.

U petogodišnjem razdoblju od 2014. do 2018. godine ne bilježi se značajniji uvoz suncokreta te je razmjenom ostvaren suficit. U 2019. godini izvezeno je 73.872 t suncokreta u vrijednosti od 24,2 milijuna eura, dok je uvezeno 2.862 t suncokreta u vrijednosti od 3 milijuna eura te je ostvaren suficit od 21,2 milijuna eura.

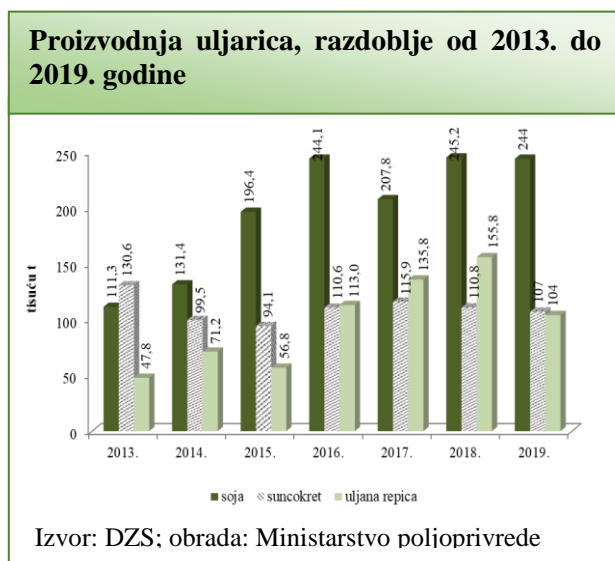
Žetvena površina za soju u 2019. godini iznosila je 78.334 ha, prinos po hektaru iznosio je 3,1 t, a ukupna je proizvodnja bila 244.279 t. Prinos po hektaru u 2019. godini smanjen je za 3,1% u odnosu na 2018. godinu. Ukupna proizvodnja soje u 2019. godini smanjena je za 0,4% u odnosu na ukupnu proizvodnju u 2018. godini.

U razdoblju od 2014. do 2018. godine, prosječno je na godišnjoj razini proizvedeno 204.977 t soje te je time proizvodnja u 2019. godini veća za 19,2% u odnosu na petogodišnji prosjek.

U razdoblju od 2014. do 2018. godine prosječno se na godišnjoj razini soja proizvodila na površini od 75.361 ha te su površine u 2019. godini veće za 3,9% u odnosu na petogodišnji prosjek, a prinos po hektaru u 2019. godini veći je za 14,0%.

Značaj soje kao zrnate mahunarke ponajprije je u proizvodnji sačme, a potom ulja.

Vanjskotrgovinskom razmjenom soje ostvarujemo suficit. U 2019. godini izvezeno je 214.813 t soje u vrijednosti od 72,4 milijuna eura, dok je uvezeno 13.606 t soje u vrijednosti od 5,9 milijuna eura. Većim izvozom od uvoza ostvaren je suficit u vrijednosti od 66,5 milijuna eura.

Povrće

U proizvodnji povrća³ veći dio proizvodnje (na otvorenom, u staklenicima i plastenicima) zauzima proizvodnja za tržište, koja je u 2019. godini iznosila 142.349 t dok se manji dio proizvodnje odnosi na povrtnjake na kojima je u 2019. godini proizvedeno 48.171 t povrća.

Najzastupljenije povrtnne vrste koje su se proizvodile u Republici Hrvatskoj tijekom 2019. godine bile su kupus, rajčica, luk i češnjak, mrkva i paprika.

U razdoblju od 2014. do 2018. godine površine koje se koriste za proizvodnju povrća za tržište variraju, pa su tako najmanje površine pod proizvodnjom povrća u promatranom razdoblju bile 2014. godine, a iznosile su svega 5.242 ha dok se od 2015. godine površine konstantno povećavaju. U 2019. godini površine koje se koriste za proizvodnju povrća za tržište iznose 7.868 ha i povećane su za 0,8% u odnosu na petogodišnji prosjek razdoblja od 2014. do 2018. godine.

Prema zadnjim dostupnim podacima iz 2018. godine, samodostatnost u proizvodnji povrća iznosila je 59,9% svih potreba domaćeg tržišta (niti jedna vrsta povrća nije dostatna za podmirenje ukupnih potreba domaćeg tržišta).

Pokazatelj slabe razvijenosti ovoga sektora je i podatak da su u 2019. godini znatno veće količine povrća uvezene nego što je izvezeno iz Republike Hrvatske, čime je ostvarena negativna vanjskotrgovinska bilanca.

U 2019. godini uvezli smo jestivog povrća, pojedinih korijena i gomolja (svježe povrće uključivo krumpir, smrznuto i konzervirano povrće, suho povrće, masline i dr.) u vrijednosti od 163,7 milijuna eura, dok smo ga izvezli u vrijednosti od 33,7 milijuna eura te je ostvaren deficit u vrijednosti od 130 milijuna eura. Od svježeg povrća najviše smo uvezli luka, rajčice, paprike i mrkve. U odnosu na petogodišnje razdoblje od 2014. do 2018. godine kada je uvoz prosječno iznosio 149.137 t, uvoz u 2019. godini količinski je porastao za 22,6%.

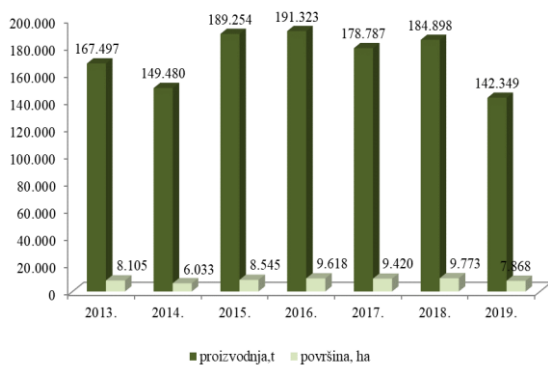
Što se tiče izvoza povrća, u odnosu na petogodišnje razdoblje od 2014. do 2018. godine kada je izvoz prosječno iznosio 36.890 t, izvoz u 2019. godini količinski je porastao za 5,4%.

Proizvodnja povrća važan je temelj daljnjeg razvoja ne samo prerađivačke industrije već i turizma, a time i zapošljavanja većeg broja ljudi u poljoprivredi, industriji i turizmu, što u konačnici ima utjecaj na smanjenje negativne vanjskotrgovinske bilance te rast BDP-a. Udruživanje proizvođača, poglavito malih poljoprivrednih gospodarstava, koja svojim količinama i tehnologijom proizvodnje nisu konkurentna na tržištu i uspostava kratkih lanaca opskrbe hranom imperativ je za uspostavu održive poljoprivredne proizvodnje i ravnopravnijeg nastupa proizvođača na tržištu.

---

³ Prilikom obrade podataka za proizvodnju povrća izuzeti su podaci o proizvodnji dinja i lubenica.

Intenzivna proizvodnja povrća, razdoblje od 2013. do 2019. godine

Izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Voće

U proizvodnji voća⁴ u 2019. godini veći dio proizvodnje zauzima intenzivna proizvodnja koja je iznosila 180.239 t na površini od 35.148 ha, dok znatno manji dio proizvodnje čini ekstenzivna proizvodnja na OPG-ovima na kojima je proizvedeno 3.434 t voća. Iskazano količinski, intenzivna proizvodnja voća u 2019. godini u odnosu na prosječnu godišnju proizvodnju u petogodišnjem razdoblju od 2014. do 2018. godine smanjena je za 7.870 t, odnosno za 4,2%. Površine koje su korištene u 2019. godini za intenzivnu proizvodnju voća u odnosu na petogodišnji prosjek razdoblja od 2014. do 2018. godine povećane su za 2.989 ha ili iskazano relativnim pokazateljima za 9,3%.

Prema proizvedenim količinama, najveći udio u proizvodnji voća čine jabuke, mandarine, lubenice i šljive, dok su prema površinama intenzivnog nasada najzastupljeniji orasi, lješnjaci, jabuke i šljive.

U 2018. godini samodostatnost u proizvodnji voća iznosila je 48,2% svih potreba domaćeg tržišta, a samodostatni smo u proizvodnji trešanja i višanja te mandarina.

Tijekom 2019. godine intenzivna proizvodnja jabuka odvijala se na površini od 4.946 ha, a iznosila je 68.352 t, što u odnosu na prosječnu proizvodnju petogodišnjeg razdoblja od 2014. do 2018. godine, predstavlja smanjenje od 10,8%. U odnosu na 2018. godinu kada su proizvođači jabuka bili suočeni s hiperprodukcijom jabuke i nedovoljnim kapacitetom rashladno-skladišnih prostora, nepovoljne okolnosti za proizvođačke jabuka nastavile su se i u 2019. godini uslijed niskih temperatura i velikih količina padalina u svibnju mjesecu što je rezultiralo padom proizvodnje jabuka za 24% u odnosu na prethodnu godinu.

Prinos jabuka u 2019. godini iznosio je 13,8 t/ha što predstavlja pad od 2,8% u odnosu na prosječan prinos promatranog petogodišnjeg razdoblja.

⁴ Prilikom obrade podataka za proizvodnju voća uključeni su podaci o proizvodnji dinja i lubenica.

Intenzivna proizvodnja mandarina u 2019. godini odvijala se na ukupno 2.111 ha, što predstavlja povećanje od 2,2% u odnosu na prosjek petogodišnjeg razdoblja od 2014. do 2018. godine koji iznosi 2.065 ha. U 2019. godini intenzivno je proizvedeno 52.060 t mandarina što je, u odnosu na prosječnu intenzivnu proizvodnju promatranog petogodišnjeg razdoblja, koja iznosi 43.704 t, povećanje za 19,1%. Također je i prinos mandarina u 2019. godini povećan za 17,1% u odnosu na prosječan prinos promatranog petogodišnjeg razdoblja.

U 2019. godini uvezli smo jestivog voća i orašastih plodova kora agruma ili dinja i lubenica (uključivo svježe voće, smrznuto, konzervirano i suho voće) za nešto više od 223 tisuća t u vrijednosti 212,1 milijuna eura dok smo ga izvezli u količini od 77.556 t u vrijednosti 39,8 milijuna eura te je ostvaren deficit u vrijednosti od 172,3 milijuna eura.

Iako uvoz voća raste, treba imati na umu da u ukupnom uvozu voća dominantnu ulogu ipak imaju voćne vrste koje se ne proizvode u Republici Hrvatskoj, prije svega banane i agrumi (naranča, limun, grejp). Osim toga, uvoze se lubenice, svježe breskve i nektarine, kruške te stolno grožđe.

U odnosu na petogodišnje razdoblje od 2014. do 2018. godine kada je uvoz voća prosječno iznosio 193.541 t, uvoz u 2019. godini količinski je porastao za 15,4%.

Također, bilježi se trend rasta izvoza voća (količinski) od 5,2% u odnosu na 2018. godinu. U 2019. godini su se kao i u 2018. godini najviše izvozile jabuke i mandarine. Ovdje svakako treba napomenuti kako je i kod jabuke, mandarina i višnje (količinski i vrijednosno) ostvarena pozitivna vanjsko trgovinska bilanca.

Masline i maslinovo ulje

Prema podacima DZS-a, pod maslinama je u 2019. godini bilo 18.606 ha. Ukupna proizvodnja ploda maslina iznosila je 33.216 t, a u istoj godini je proizvedeno 44.497 hl maslinovog ulja.

U odnosu na prethodnu 2018. godinu, kada je proizvedeno 28.418 t maslina i 36.573 hl maslinovog ulja, zabilježen je rast proizvodnje maslina od 16,9%, i rast proizvedene količine ulja za 21,7%.

Promatrajući petogodišnje razdoblje od 2014. do 2018. godine, masline su se uzgajale na prosječnoj poljoprivrednoj površini od 18.749 ha uz prosječan prirod od 1,3 t/ha i proizvodnjom od 25.131 t, u tom razdoblju prosječno je proizvedeno 30.913 hl maslinovog ulja.

Prerada ploda, odnosno proizvodnja maslinovog ulja postupno se povećava, a hrvatsko maslinovo ulje sve više postaje gospodarski važan potencijal u poljoprivrednoj proizvodnji mediteranske Hrvatske i to znatno poboljšane kakvoće.

Unatoč tome, Republika Hrvatska ne proizvodi dovoljne količine maslinovog ulja za domaću potrošnju te se znatne količine uvoze. U 2019. godini prema podacima DZS-a uvezeno je 4.477 t maslinovog ulja u vrijednosti 14,6 milijuna eura, dok je izvoz maslinovog ulja u istom razdoblju iznosio 293 t u vrijednosti 2,6 milijuna eura slijedom čega deficit vanjskotrgovinske razmjene iznosi 12 milijuna eura. U odnosu na 2018. godinu vrijednosni deficit vanjskotrgovinske razmjene smanjen je za 0,8 milijuna eura, a količinski povećan za 372 t.

Vinogradarstvo i vinarstvo

Proizvodnja grožđa

Agroekološki uvjeti u Republici Hrvatskoj povoljni su za uzgoj vinove loze i proizvodnju grožđa od kojeg se proizvode vina različite kakvoće, a najzastupljenija su vina sa zaštićenom oznakom izvornosti.

Pod vinogradima je u 2019. godini bilo 19.824 ha poljoprivrednog zemljišta. Proizvodnja grožđa u 2019. godini iznosila je 108.296 t uz prosječan prinos od 5,5 t/ha. Time je proizvodnja grožđa u 2019. godini smanjena za 25,9% u odnosu na prijašnju 2018. godinu koja je zbog povoljnih agroekoloških uvjeta bila iznad uobičajenog prosjeka.

Proizvodnja vina

Prema podacima DZS-a, proizvodnja vina u 2019. godini iznosila je 704 tisuća hl vina što u odnosu na 2018. predstavlja smanjenje za 26,1%.

Prema podacima DZS-a, u 2019. godini uvezeno je vina u vrijednosti od 32,0 milijuna eura što predstavlja rast za 4,9% u odnosu na 2018. godinu. Količinski, uvoz je iznosio 24.826 t te se bilježi rast u odnosu na 2018. godinu od 3,1%.

Izvoz vina u 2019. godini iznosio je 15,9 milijuna eura što predstavlja smanjenje za 1,4% u odnosu na 2018. godinu. Količinski, izvoz je iznosio 5.248 t te se bilježi smanjenje u odnosu na 2018. godinu za 7,5%.

U 2019. godini u sektoru vina ostvarena je negativna vanjskotrgovinska bilanca, odnosno deficit od 16,1 milijuna eura.

Republika Hrvatska najviše vina uvozi, promatrano vrijednosno, iz država članica Europske unije i to 58,7%, dok iz država članica CEFTA-e uvoz iznosi 40%.

Promatrano po državama najviše vina uvozimo iz Sjeverne Makedonije čiji udio, vrijednosno gledano, u ukupnom uvozu u 2019. godini iznosi 25,3%.

Najznačajnija izvozna destinacija u 2019. godini je Bosna i Hercegovina čiji udio u ukupnom izvozu, promatrano vrijednosno, iznosi 31,3%. U odnosu na prethodnu godinu, izvoz u Bosnu i Hercegovinu povećao se za 8,4%.

U ukupnom promatranju strukture izvoza po zemljama proizlazi da je Republika Hrvatska najviše vina izvezla, promatrano vrijednosno, u zemlje članice CEFTE i to 43,6%, dok je izvoz na tržište Europske unije iznosio 39%.

Duhan

U 2019. godini proizvedeno je 7.878 t duhana na površini od 3.940 ha, što čini prinos od 2 t/ha. U odnosu na prethodnu 2018. godinu zabilježen je rast žetvene površine uzgoja duhana za 2,8% te proizvodnje duhana od 4,2%.

Prinos duhana u 2019. godini isti je kao u 2018. godini te se kreće u granicama višegodišnjeg prosjeka od 1,8 do 2,1 t/ha.

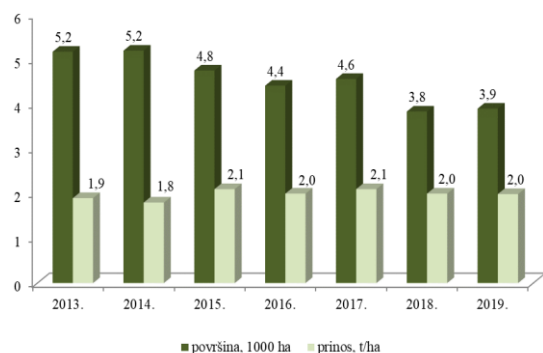
Uspoređujući proizvodnju duhana u razdoblju od 2013. do 2019. godine, najveća proizvodnja zabilježena je 2015. godine od 10.132 t, a najniža proizvodnja u 2018. godini. U odnosu na prosječnu godišnju proizvodnju ostvarenu u razdoblju od 2014. do 2018. godine, koja iznosi 9.049 t, proizvodnja duhana u 2019. godini smanjila se za 12,9%.

U proizvodnji, najzastupljenija sorta duhana je Virginia s oko 90% zastupljenosti, a u manjim količinama je zastupljen Burley.

Bilanca vanjskotrgovinske razmjene neprerađenog duhana za 2019. godinu, promatrano vrijednosno i količinski je negativna. U 2019. godini izvezeno je 9.961 t, a uvezeno je 13.512 t neprerađenog duhana. Uspoređujući 2019. godinu s prethodnom godinom, količinski gledano, uvoz kategorije neprerađeni duhan; duhanski otpaci povećan je za 60,4%, dok je izvoz također povećan za 32,1%.

Proizvodnja duhana, razdoblje od 2013. do 2019. godine

Izvor:DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Šećerna repa

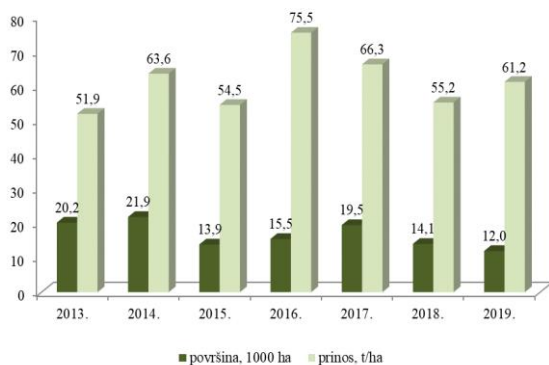
U 2019. godini na površini od 11.583 ha proizvedeno je 708.575 t šećerne repe uz prinos od 61,2 t/ha.

U razdoblju od 2013. do 2019. godine šećernom repom je prosječno bilo zasijano 16.672 ha te je prosječno proizvedeno 1.021.339 t šećerne repe uz prosječni prinos od 61,3 t/ha. U usporedbi s razdobljem od 2014. do 2018. godine, žetvene površine u 2019. godini smanjene su za 31,8%, dok je proizvodnja šećerne repe smanjena za 34,3%, a prinos za 3,6%.

Republika Hrvatska nije samodostatna u proizvodnji šećerne repe. U 2018. godini samodostatnost šećerne repe iznosila je 83,8%, što nije dovoljno za potrebe preradbenih kapaciteta šećerana za proizvodnju šećera. To potvrđuju i podaci o vanjskotrgovinskoj razmjeni šećerne repe.

U razdoblju od 2013. do 2019. godine izvoz šećerne repe zabilježen je u 2015. godini u količini od 23 t, a u 2016. godini u količini od 25 t. U 2019. godini uvezeno je 141.965 t šećerne repe, što je za 29,5% manje od prosječne godišnje količine uvezene u razdoblju od 2014. do 2018. godine. Deficit je u 2019. godini iznosio 5,9 milijuna eura.

Proizvodnja šećerne repe, razdoblje od 2013. do 2019. godine

Izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Suhe mahunarke

U 2019. godini na površini od 2.437 ha, koliko je korišteno za proizvodnju suhih mahunarki, proizvedeno je ukupno 4.750 t suhih mahunarki s prosječnim prinosom od 2 t/ha. Najzastupljenije suhe mahunarke su stočni grašak i grah. U 2019. godini, promatrano u odnosu na prosjek petogodišnjeg razdoblja od 2014. do 2018. godine, bilježimo smanjenje žetvenih površina za 4,4%, povećanje proizvodnje suhih mahunarki za 19,9% te ujedno i viši prinos za 25,4%.

U 2019. godini grah čini 29,1% ukupne proizvodnje suhih mahunarki, dok stočni grašak čini čak 60,4% ukupne proizvodnje suhih mahunarki. U 2018. godini samodostatnost suhih mahunarki iznosi 49,3% i niža je u odnosu na prethodnu godinu, kada je iznosila 54,7%.

U 2019. godini ukupna proizvodnja graha za suho zrno na površini od 1.113 ha iznosila je 1.381 t, uz prinos od 1,2 t/ha.

U odnosu na prosjek petogodišnjeg razdoblja od 2014. do 2018. godine, u 2019. godini žetvene površine pod grahom za suho zrno manje su za 25,5%, proizvodnja istoga manja je za 1,7%, dok je prinos viši za 27,7%.

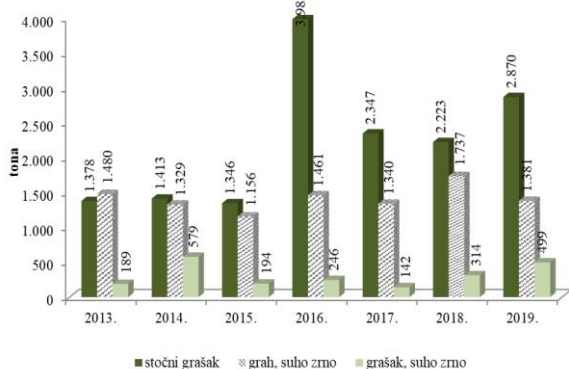
U 2019. godini ukupna proizvodnja stočnog graška na površini od 1.181 ha iznosila je 2.870 t, uz prinos od 2,4 t/ha.

U odnosu na prosjek petogodišnjeg razdoblja od 2014. do 2018. godine, u 2019. godini žetvene površine veće su za 26,3%, proizvodnja stočnog graška također je veća za 26,8%, dok je prinos manji za 0,9%.

U 2019. godini žetvene površine pod graškom za suho zrno iznosile su 143 ha, a proizvedeno je 499 t graška za suho zrno, dok je prinos iznosio 3,5 t/ha.

U odnosu na prosjek petogodišnjeg razdoblja od 2014. do 2018. godine, u 2019. godini žetvene površine veće su za 18,8%, proizvodnja graška za suho zrno veća je za 69,2%, dok je prinos veći za 42,9%.

Proizvodnja suhah mahunarki, razdoblje od 2013. do 2018. godine

Izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Korjenasti i gomoljasti usjevi

Površine koje se koriste za proizvodnju korjenastih i gomoljastih usjeva (bez šećerne repe) u 2019. godini bilježe smanjenje zasijanih površina u odnosu na godišnji prosjek promatranog petogodišnjeg razdoblja, od 2014. do 2018. godine, za 296 ha ili iskazano relativnim pokazateljima za 2,8%.

U 2019. godini za proizvodnju korjenastih i gomoljastih usjeva korišteno je 10.107 ha poljoprivrednog zemljišta i ukupno je proizvedeno 179.762 t ovih proizvoda.

Najzastupljeniji gomoljasti usjev je krumpir.

Proizvodnja krumpira

Ukupna proizvodnja krumpira u 2019. godini odvijala se na 9.387 ha s prosječnim prinosom od 18,4 t/ha i ukupnom proizvodnjom od 173.149 t.

Prosječno na godišnjoj razini u razdoblju od 2014. do 2018. godine površine pod ukupnom proizvodnjom krumpira iznosile su 9.866 ha te je prosječno proizvedeno 172.868 t s prosječnim prinosom od 17,7 t/ha.

U 2019. godini i u usporedbi s prosjecima promatranog petogodišnjeg razdoblja površine su smanjene za 4,9%, a ukupna proizvodnja je povećana za 0,2%.

U 2019. godini proizvedeno je 37.920 t ranog krumpira na površini od 2.494 ha. U odnosu na prosječnu godišnju proizvodnju tijekom promatranog petogodišnjeg razdoblja, u 2019. godini bilježi se povećanje proizvodnje za 43,2% odnosno za 11.447 t uz povećanje prinosa za 6,9% odnosno 1 t/ha.

U 2019. godini proizvedeno je 135.229 t kasnog i sjemenskog krumpira. U ukupnoj proizvodnji krumpira kasni i sjemenski krumpir čine udio od 78,1%. U odnosu na prosječnu godišnju proizvodnju tijekom promatranog petogodišnjeg razdoblja bilježi se smanjenje

proizvodne površine za 1.110 ha, ili iskazano postotno za 13,9%, dok se kod prinosa bilježi rast od 1,3 t/ha, iskazano postotno za 7,1%.

Republika Hrvatska nije samodostatna u proizvodnji krumpira. U 2018. godini samodostatnost krumpira iznosila je 67%, što nije dovoljno za potrebe domaćeg tržišta. Vanjskotrgovinskom razmjenom krumpira ostvarujemo deficit. U 2019. godini uvezeno je 30.509 t krumpira u vrijednosti od 16,7 milijuna eura dok je izvezeno 11.384 t krumpira u vrijednosti od 3,1 milijuna eura te je deficit iznosio 13,6 milijuna eura.

U odnosu na 2018. godinu u 2019. godini izvoz krumpira smanjen je za 3.926 t dok je uvoz smanjen za 7.849 t krumpira.

Krmno bilje

U 2019. godini na površini od 707.813 ha, koliko je korišteno za proizvodnju krmnog bilja, proizvedeno je ukupno 2.446.308 t krmnog bilja s prosječnim prinosom od 3,5 t/ha. U razdoblju od 2013. do 2019. godine krmnim biljem je prosječno bilo zasijano 714.470 ha te je prosječno proizvedeno 2.423.220 t krmnog bilja uz prosječni prinos od 3,4 t/ha.

U proizvodnji krmnog bilja najzastupljeniji je silažni kukuruz. U 2019. godini u ukupnoj proizvodnji krmnog bilja proizvodnja silažnog kukuruza sudjeluje s 40,5% i s vrlo malim udjelom u žetvenim površinama krmnog bilja od 3,6%.

U razdoblju od 2013. do 2019. godine silažnim kukuruzom je prosječno bilo zasijano 28.729 ha te je prosječno proizvedeno 1.054.999 t silažnog kukuruza uz prosječni prinos od 36,7 t/ha. Proizvodnja silažnog kukuruza u 2019. godini odvijala se na 25.408 ha te je ukupno proizvedeno 991.574 t. U usporedbi s prosječnom godišnjom proizvodnjom silažnog kukuruza ostvarenom u razdoblju od 2014. do 2018. godine u iznosu od 1.070.950 t godišnje, u 2019. godini zabilježen je pad proizvodnje od 7,4%. Prinos silažnog kukuruza u 2019. godini promatrano u odnosu na prosječan prinos ostvaren u razmatranom petogodišnjem razdoblju bilježi rast od 6,3%.

U ukupnoj proizvodnji silažnog kukuruza u 2019. godini silažni kukuruz kao glavni usjev sudjeluje s čak 97,6%.

Sjeme i sadni materijal

Proizvodnja sjemena

U sjemenskoj proizvodnji odnosno certificiranju sjemena u promatranom razdoblju od 2013. do 2019. godine zamjećuju se oscilacije.

Najzastupljenije sjemenske kulture u proizvodnji su ozima pšenica, soja, ozimi ječam i kukuruz.

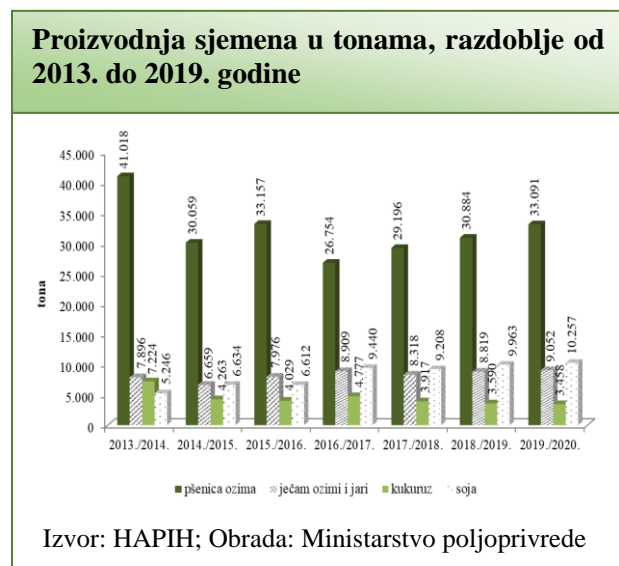
Certificirana količina sjemena ozime pšenice u sezoni 2019./2020. iznosila je 33.091 t.

Najveća certificirana količina sjemena ozime pšenice u promatranom razdoblju zabilježena je u sezoni 2015./2016. kada je certificirano 33.157 t. U sezoni 2019./2020. certificirana količina bilježi pad od približno 0,2% u odnosu na najbolju sezonu 2015./2016., dok certificirana količina sjemena ozime pšenice u sezoni 2019./2020. promatrana u odnosu na prethodno petogodišnje razdoblje od 2014./2015. do 2018./2019. kad je prosječno na godišnjoj razini certificirano 30.010 t bilježi rast od 10,3%.

Certificirana količina sjemena soje u sezoni 2019./2020. iznosila je 10.275 t. Certificirana količina sjemena soje u sezoni 2019./2020. promatrana u odnosu na promatrano prethodno petogodišnje razdoblje od 2014./2015. do 2018./2019. kad je prosječno na godišnjoj razini certificirano 8.371 t bilježi povećanje od 22,7%.

Certificirana količina ozimog ječma u sezoni 2019./2020. iznosila je 9.052 t. Promatrano u odnosu na prethodno petogodišnje razdoblje od 2014./2015. do 2018./2019. kada je prosječno na godišnjoj razini certificirana količina ozimog ječma iznosila 6.746 t, u sezoni 2019./2020. uočava se povećanje certificiranih količina sjemena ozimog ječma od 34,2%.

U sezoni 2019./2020. certificirana količina sjemena kukuruza iznosila je 3.458 t. Promatrano u odnosu na prethodno petogodišnje razdoblje od 2014./2015. do 2018./2019. kada je prosječno na godišnjoj razini certificirana količina sjemena kukuruza iznosila 4.115 t, u sezoni 2019./2020. uočava se pad certificiranih količina sjemena kukuruza od 16%.

Sadni materijal u voćarstvu i vinogradarstvu

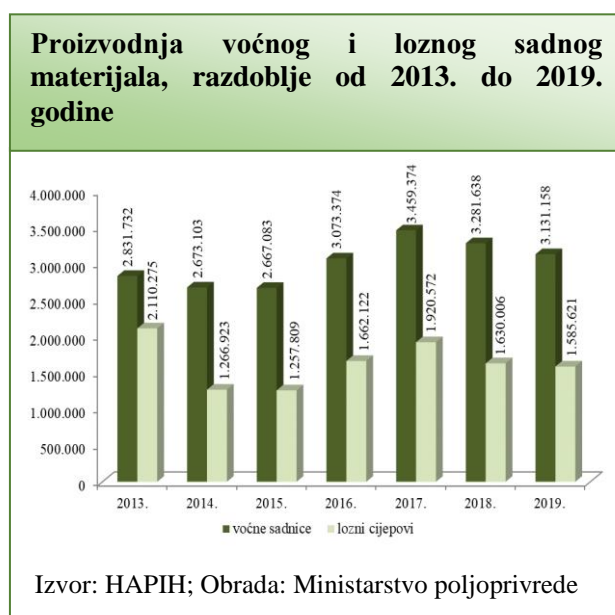
Proizvodnja voćnih sadnica u razdoblju od 2014. do 2017. godine raste, dok je u 2018. i 2019. godini vidljiv lagani pad proizvodnje. U promatranom razdoblju od 2014. do 2019. godine najveća proizvodnja voćnih sadnica zabilježena je 2017. godine i iznosila je 3.459.374 komada.

U 2019. godini se bilježi blagi pad proizvodnje voćnih sadnica i promatrano u odnosu na prethodnu 2018. godinu, proizvodnja sadnog materijala u voćarstvu u 2019. godini manja je za 4,6% te iznosi 3.131.158 komada sadnica.

U proizvodnji voćnih sadnica u 2019. godini najzastupljenije su sadnice jabuke s udjelom od 29,9% u ukupnom broju proizvedenih voćnih sadnica (proizvedeno je 935.011 komada sadnica jabuke), sadnice lijeske s udjelom od 27,9% u ukupnom broju proizvedenih voćnih sadnica (proizvedeno je 872.014 komada sadnica lijeske), i masline s udjelom od 5,4% u ukupnom broju proizvedenih voćnih sadnica (proizvedeno je 168.877 komada sadnica masline). U 2019. godini proizvedeno je 124.310 komada sadnica šljive (sadnice šljive čine 34% u ukupnom broju voćnih sadnica), 114.929 komada sadnica trešnje (sadnice trešnje čine 3,7% u ukupnom broju voćnih sadnica), 107.907 komada sadnica agruma (sadnice agruma čine 3,5% u ukupnom broju voćnih sadnica) i 99.719 komada sadnica kruške (sadnice kruške čine 3,2% u ukupnom broju voćnih sadnica).

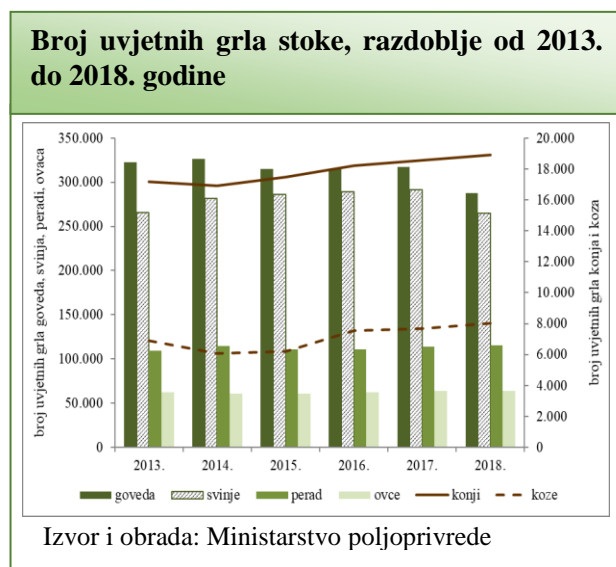
U promatranom razdoblju, od 2013. do 2019. godine, proizvodnja cijepova vinove loze varira. U 2015. godini proizvodnja pada u odnosu na 2014., zatim u 2016. i 2017. godini raste. Međutim u 2018. i 2019. godini ponovno je zabilježen pad proizvedenih količina. Najveću proizvodnju cijepova vinove loze bilježimo 2013. godine, kada je proizvedeno 1.920.572 komada loznih cijepova.

U 2019. godini proizvedeno je 1.385.621 komada cijepova vinove loze, što je u odnosu na proizvodnju iz 2017. godine manje za 27,9%.

3.2.1.2. Stočarska proizvodnja

U 2019. godini došlo je do povećanja udjela stočarstva u ukupnoj vrijednosti poljoprivredne proizvodnje uz intenzitet stočarske proizvodnje od 0,51 UG/ha. Na dan 31. prosinca 2019. godine u Registru stočarskih farmi bilo je registrirano 137.711 aktivnih gospodarstava na kojima se drže goveda, kopitari, svinje, ovce, koze, perad ili pčele.

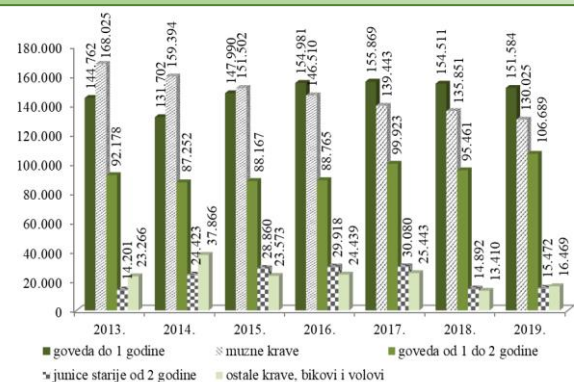
Govedarstvo

Ukupan broj goveda u 2019. godini iznosi 420.239 i u odnosu na prethodnu godinu povećan je za 1,5%, a uspoređujući ga s prosjekom petogodišnjeg razdoblja od 2014. do 2018. godine broj goveda smanjen je za 4,1%. Udio Republike Hrvatske u brojnom stanju goveda Europske unije iznosi 0,5%.

Promatrano u odnosu na prethodnu 2018. godinu, u 2019. godini u kategoriji goveda mlađih od jedne godine zabilježen je blagi pad od 1,9%. Pad se bilježi u kategoriji telad za klanje za 1,2%, dok je u kategoriji ostala muška telad došlo do pada za 4,4%. Broj ostale ženske teladi povećan je za 0,9%. Broj krava u 2019. godini smanjen je za 1,4%, a stopa smanjenja broja krava manja je nego u prethodnoj godini.

U ukupnom broju krava simentalaska pasmina zastupljena je sa 60,5%, holstein pasmina sa 22,3%, smeđa sa 2,4%, križanci sa 7,4%, a ostale sa 7,4%. Iz navedenog je vidljivo da je na hrvatskim farmama i nadalje najzastupljenija simentalaska pasmina dvostrukog smjera korištenja za proizvodnju mlijeka i mesa. Udio ostalih krava se povećava s najvećim udjelom u broju krava mesnih pasmina.

Broj goveda, razdoblje od 2013. do 2019. godine

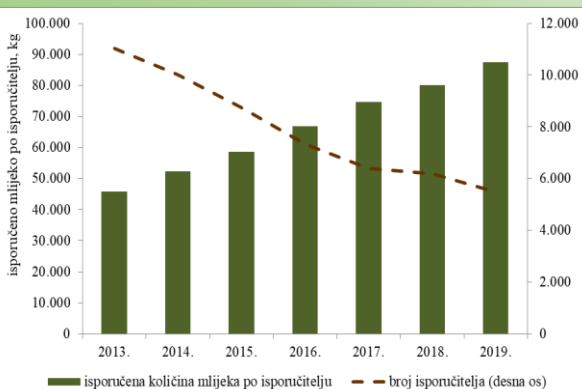

Izvor: DZS; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Ukupna količina mlijeka u Republici Hrvatskoj isporučena otkupljivačima u 2019. godini iznosi 435.606 t (3,9% manje u odnosu na 2018. godinu).

U razdoblju od 2013. do 2019. godine broj isporučitelja mlijeka se smanjuje, no raste prosječna isporučena količina mlijeka po isporučitelju. U 2019. u isporuci mlijeka otkupljivačima sudjelovalo je 5.473 isporučitelja. Promatrano u odnosu na prethodnu 2018. godinu, broj isporučitelja u 2019. godini smanjen je za 11,6%. Broj isporučitelja u 2019. godini manji je za 35,9% u usporedbi s prosječnim brojem isporučitelja u razdoblju od 2014. do 2018. godine (8.526). Prosječna godišnja isporuka mlijeka po isporučitelju u 2019. godine iznosi 87.426 kg i u odnosu na prethodnu godinu veća je za 9,1%, a u odnosu na prosječnu količinu mlijeka po isporučitelju u razdoblju od 2014. do 2018. veća je za 31,4%.

Broj isporučitelja i isporučene količine mlijeka po isporučitelju, razdoblje od 2013. do 2019. godine

Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Strukturalna analiza isporučitelja prema količinskim razredima pokazuje kako su proizvođači koji godišnje isporučuju manje od 10.000 kg mlijeka činili 28,1% ukupnog broja isporučitelja pri čemu su isporučili 1,8% ukupno isporučenog mlijeka. Najveća isporučena količina mlijeka

dolazi od 289 isporučitelja koji isporučuju više od 200.000 kg mlijeka godišnje. Ovi proizvođači čine svega 5,2% isporučitelja, a isporučuju čak 59% ukupno isporučenog mlijeka, odnosno prosječno 889.544 kg po proizvođaču. Podaci ujedno pokazuju da je intenzitet smanjenja broja proizvođača izraženiji u kategorijama koje godišnje isporučuju manje količine mlijeka, dok je broj isporučitelja koji isporučuju više od 200.000 kg mlijeka godišnje stabilan.

Tijekom 2019. godine mlijeko je otkupljivano od strane 30 mljekara i 11 registriranih malih obiteljskih sirana koje prerađuju mlijeko proizvedeno na vlastitom gospodarstvu pri čemu su tri najveća otkupljivača mlijeka otkupila 82,6% ukupnih količina od 74% isporučitelja.

U Republici Hrvatskoj prisutno je organiziranje proizvođača mlijeka kroz proizvođačke organizacije koje proizvođačima omogućavaju udruživanje i kroz sustav ugovora pregovaranje o cijeni i uvjetima otkupa mlijeka. Tri proizvođačke organizacije su priznate u sektoru mlijeka i mliječnih proizvoda te jedna u sektoru govedine i teletine.

Podaci razvrstavanja govedih trupova obuhvaćaju podatke sustava iz svih klaonica u Republici Hrvatskoj te je u 2019. godini ukupno razvrstano 183.070 govedih trupova, ukupne mase 45.416 t. U usporedbi s 2018. godinom, podaci pokazuju približno jednak broj razvrstanih govedih trupova. U Republici Hrvatskoj sva se goveda razvrstavaju na kategorije A, B, C, D, E, V i Z od kojih se dalje prema konformaciji i stupnju zamašćenosti razvrstavaju goveda starija od osam mjeseci. U ukupnom broju trupova razvrstanih na liniji klanja najzastupljenija je kategorija mladi bikovi (A) sa 76.995 trupova koja u ukupnom broju razvrstanih trupova čini 42%. U kategoriji bikova (B) razvrstano je 3.026 trupova koja u ukupnom broju razvrstanih trupova čini 1,6%. U kategoriji krava (D) razvrstano je 16.985 trupova te u ukupnom broju razvrstanih trupova čini 9,3%. U kategoriji junica (E) razvrstano je 34.441 trupova te u ukupnom broju razvrstanih trupova čine 18,8%. Unutar ovih kategorija najzastupljenija je ocjena bila R3. U kategoriji mlađa junad (Z) razvrstano je 2.763 trupova te u ukupnom broju razvrstanih trupova čine 1,5%, a unutar koje je bila najzastupljenija ocjena R2.

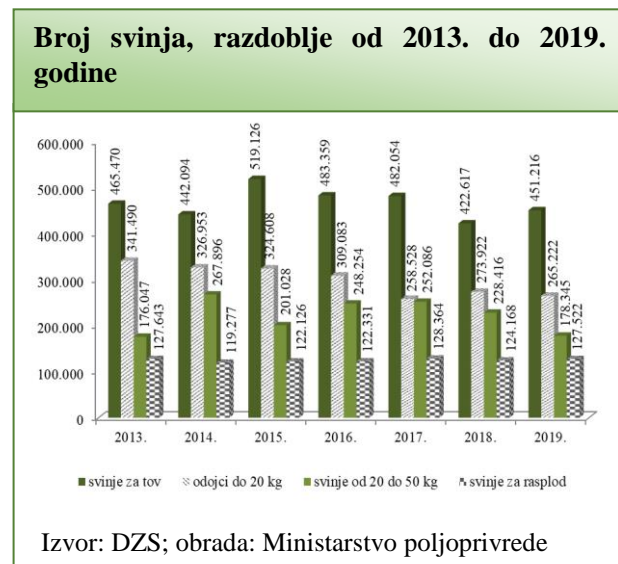
U 2019. godini razmjenom živih goveda ostvaren je deficit. Uvezeno je 147.348 goveda u vrijednosti od 83,7 milijuna eura, dok je izvezeno 38.883 goveda u vrijednosti od 41,8 milijuna eura. U strukturi uvoza živih goveda najveći udio čine ostala goveda od 80 do 160 kg, a u strukturi izvoza goveda za klanje težine iznad 300 kg. Promatrano u odnosu na 2018. godinu, vrijednost uvoza živih goveda povećala se za 12,3%, dok se vrijednost izvoza živih goveda smanjila za 9,2%.

U 2019. godini uvezeno je 19.666 t svježeg ili rashlađenog govedeg mesa i 5.081 t smrznutog govedeg mesa u ukupnoj vrijednosti od 98,7 milijuna eura, dok je izvezeno 6.494 t svježeg ili rashlađenog govedeg mesa i 1.162 t smrznutog govedeg mesa u ukupnoj vrijednosti od 34,1 milijuna eura. U vanjskotrgovinskoj razmjeni govedeg mesa u odnosu na 2018. godinu, vrijednost uvoza povećana je za 8,6%, a porasla je i vrijednost izvoza za 6,5%.

Svinjogojstvo

Ukupan broj svinja u 2019. godini iznosi 1.022.350 svinja što predstavlja pad za 2,6% u odnosu na 2018. godinu. U usporedbi s prosječnim brojem svinja u razdoblju od 2014. do 2018. godine, broj svinja u 2019. godini smanjen je za 9,6%. Udio Republike Hrvatske u brojnom stanju svinja Europske unije iznosi 0,7%.

U usporedbi s brojem svinja u prethodnoj 2018. godini, u 2019. godini u kategoriji odojci težine do 20 kg zabilježen je pad broja odojaka od 3,2%, dok je u kategoriji svinja težine od 20 do 50 kg zabilježen pad od 21,9%. Promatrano u istom razdoblju u kategoriji svinja za tov zabilježen je rast od 6,8% uzrokovan prvenstveno rastom broja svinja za tov u kategoriji od 80 do 110 kg za 30,4%. Ukupno brojno stanje svinja u kategoriji svinja za rasplod povećao se za 2,7%. U istoj kategoriji došlo je do pada brojnog stanja krmača za 2,1% pri čemu se broj suprasnih krmača u odnosu na prošlu godinu povećao za 3,6%, broj nazimica za 0,9%, broj nerasta za 22%, dok je broj suprasnih nazimica veći za 38,7%.

Prema pasminskoj strukturi ukupnog broja uzgojno valjanih krmača prevladavaju krmače hibridnih programa PIC sa zastupljenošću od 49% i Topigs sa zastupljenošću od 32%. U ukupnom broju uzgojno valjanih krmača hrvatski uzgojni program zastupljen je s 5,5%, a izvorne pasmine bile su zastupljene s udjelom od 9,6%.

Razmjenom živih svinja u 2019. godini ostvaren je suficit. Uvezeno je ukupno 488.835 svinja u vrijednosti od 30,6 milijuna eura, dok je izvezeno 238.210 svinja u vrijednosti od 41,8 milijuna eura. U strukturi uvoza živih svinja najzastupljenija je kategorija domaće svinje (osim čistokrvnih rasplodnih) težine do 50 kg koja čini 99% u ukupnom broju uvezenih svinja. Od ukupnog broja svinja navedene kategorije 156.546 svinja uvezeno je za potrebe klanja u roku od 72 sata nakon uvoza, dok je preostali dio uvezen za punjenje kapaciteta tovnih farmi. Promatrano u odnosu na prethodnu 2018. godinu, vrijednost izvoza povećana je za 2%, dok je vrijednost uvoza povećana za 32%.

U 2019. godini razvrstano je 744.613 trupova T1 kategorije (utovljene svinje) koje u ukupnom broju razvrstanih trupova čine 71,5%, a unutar kojih je najzastupljenija klasa E prosječne mesnatosti tovljenika 57,9%.

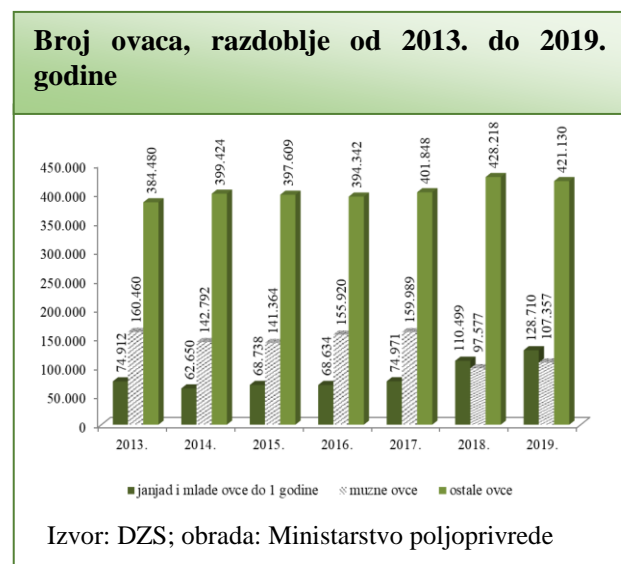
Prema podacima s linije klanja Ministarstva poljoprivrede u 2019. godini i u usporedbi s 2018. godinom broj razvrstanih trupova svih kategorija svinja veći je za 0,8%. U kategoriji krmača broj je veći za 27,1%, prasadi (PR) manji za 17,6%, utovljenih svinja (T1) veći za 4,7%, svinja većih završnih težina (T2) za 11,5%, odojaka (O) manji za 9,6 %, mladih nerasta (N) manji za 79,5%, dok je broj starijih nerasta i kastrata (NK) porastao za 15,8%.

Razmjenom svinjskog mesa ostvaren je deficit. Tijekom 2019. godine uvezeno je 53.952 t svježeg ili rashlađenog svinjskog mesa i 29.584 t smrznutog svinjskog mesa ukupne vrijednosti 207,7 milijuna eura, dok je izvezeno 5.482 t svježeg ili rashlađenog svinjskog mesa i 1.598 t smrznutog svinjskog mesa ukupne vrijednosti 20,5 milijuna eura. Promatrano u odnosu na 2018. godinu, vrijednost uvoza svinjskog mesa povećana je za 15,4% dok je vrijednost izvoza povećana za 2,1%.

Struktura proizvodnje, kao i struktura uvoza i izvoza živih svinja i svinjskog mesa, ukazuje na to da se zbog nedostatne proizvodnje odojaka namijenjenih tovu potrebe nadoknađuju uvozom živih životinja mlađih dobnih kategorija namijenjenih tovu. Također, izvoz živih utovljenih svinja i uvoz svinjskog mesa i prerađevina ukazuje na to da mesoprerađivačka industrija za preradu koristi uglavnom sirovinu iz uvoza, kao i na to da primarni proizvođači izvozom postižu relativno bolje cijene utovljenih svinja.

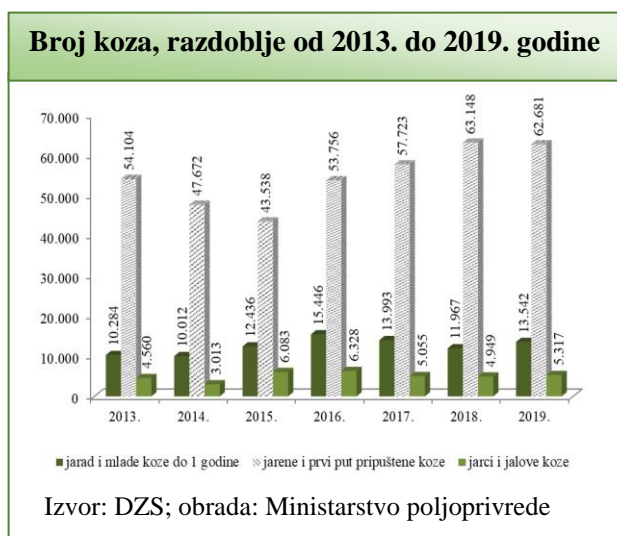
Ovčarstvo i kozarstvo

U odnosu na 2018. godinu, ukupan broj ovaca u 2019. godini povećao se za 3,3% i iznosi 657.197 grla, dok se broj koza također povećao za 1,8% i iznosi 81.540 grla. U odnosu na prosjek petogodišnjeg razdoblja od 2014. do 2018. godine, u 2019. godini ukupan broj ovaca povećao se za 5,8%, a broj koza se povećao za 14,8%. Udio Republike Hrvatske u ukupnom brojnom stanju ovaca Europske unije čini 0,8%, dok u ukupnom brojnom stanju koza čini 0,7%.

U 2019. godini broj janjadi i mladih ovaca do jedne godine starosti iznosi 128.710 grla što je za 16,5% više u odnosu na 2018. godinu. Broj muznih ovaca iznosi 107.357 što je za 10% više nego prethodne godine. Ukupan broj ostalih ovaca u 2019. godini iznosi 421.130 grla što je 1,7% manje u odnosu na 2018. godinu.

Broj jaradi i mladih koza do jedne godine starosti iznosi 13.542 što je za 13,2% više u odnosu na 2018. godinu. U kategoriji jarene i prvi put pripuštene koze evidentirano je 62.681 grla što je 0,7% manje u odnosu na prethodnu godinu. Broj jaraca i jalovih koza iznosio je 5.317, što je za 7,4% više u odnosu na 2018. godinu.

Razmjenom živih ovaca ostvaren je deficit. Tijekom 2019. godine u Republiku Hrvatsku uvezeno je 111.019 ovaca u vrijednosti od 5,8 milijuna eura, a izvezeno je 18.173 ovaca u vrijednosti od 872 tisuća eura. Promatrano u odnosu na 2018. godinu, u 2019. godini vrijednost uvoza smanjena je 4,9%, dok je vrijednost izvoza također smanjena za 34,9%.

U razdoblju 2019. godine uvezeno je 70 živih koza u vrijednosti od 2,6 tisuća eura, dok izvoza nije bilo.

Procjenjuje se da od ukupnog broja ovaca u Republici Hrvatskoj 80% otpada na izvorne pasmine koje su vrlo skromne u pogledu ishrane i njege, ali i otporne prema nepovoljnim klimatskim čimbenicima. U priobalnim županijama, Istarskoj, Primorsko-goranskoj, Ličko-senjskoj, Zadarskoj, Šibensko-kninskoj, Splitsko-dalmatinskoj i Dubrovačko-neretvanskoj nalazi se preko 50% ukupnog broja evidentiranih ovaca što potvrđuje kako je na ovim prostorima ovčarstvo glavna stočarska grana. Pasminskim sastavom u ovim županijama dominiraju izvorne pasmine (dalmatinska pramenka, istarska ovca, creska ovca, krčka ovca, paška ovca, rapska ovca, lička pramenka, dubrovačka ovca - ruda). U kontinentalnim dijelovima Republike Hrvatske, ponajprije Bjelovarsko-bilogorskoj županiji, najviše su zastupljene inozemne pasmine ovaca (istočno frizijska ovca i travnička pramenka). Analiza veličine stada ukazuje na to da se proizvodnja na mnogim ovčarskim farmama zasniva kao dodatan izvor dohotka za članove gospodarstava te da je samo manjem broju poljoprivrednika ovčarstvo jedini izvor prihoda. Općenito gledano, u Republici Hrvatskoj ovce se najviše

uzgajaju radi proizvodnje mesa, osobito proizvodnje lakih do srednje teških janjećih trupova poželjnih za pripremu na ražnju. U posljednje vrijeme povećan je interes za uzgoj ovaca za proizvodnju mlijeka te preradu mlijeka na obiteljskom gospodarstvu, ponajprije u sir. Zbog toga se najveći dio proizvedenog ovčjeg mlijeka koristi za othranu janjadi za klanje, a tek dio preostalog mlijeka proizvođači iskorištavaju za proizvodnju mliječnih proizvoda od ovčjeg mlijeka veće dodane vrijednosti.

Tijekom 2019. godine u otkupu ovčjeg mlijeka sudjeluje 379 isporučitelja. Ukupan broj otkupljivača (mljekare i registrirane obiteljske sirane) je 18 od čega su tri najveća otkupljivača otkupila 80,5% isporučenih količina. Tijekom 2019. godine ukupno je isporučeno 2.633.671 kg ovčjeg mlijeka, odnosno 3,8% manje u odnosu na prethodnu godinu. Udio ovčjeg mlijeka u ukupnoj količini isporučenog mlijeka u Republici Hrvatskoj je 0,6%.

Proizvodnja i isporuka ovčjeg mlijeka dominira na priobalnom području. U Zadarskoj županiji nalazi se 53,8% isporučitelja ovčjeg mlijeka koji sudjeluju s udjelom od 28,9% u ukupno isporučenim količinama mlijeka. Najveći udio isporučitelja ovčjeg mlijeka, njih 83%, isporučuje manje od 10.000 kg mlijeka godišnje s udjelom od 42% ukupno isporučenog mlijeka, a 11% isporučitelja isporučuje od 10.000 do 20.000 kg ovčjeg mlijeka godišnje s udjelom od 21%. Samo 6% isporučitelja isporučuje više od 20.000 kg ovčjeg mlijeka godišnje s udjelom od čak 37% ukupno isporučenih količina ovčjeg mlijeka.

Proizvodnja kozjeg mlijeka temelji se na uvezenim pasminama koza i to na alpini (koja je najzastupljenija) te sanskoj kozi.

Ukupna isporuka kozjeg mlijeka u 2019. godini iznosila je 3.990.367 litara što čini 0,9% ukupne količine isporučenog mlijeka u Republici Hrvatskoj. Kozje mlijeko otkupljivano je od 151 isporučitelja, a otkupljivalo ga je ukupno 11 otkupljivača (mljekare i registrirane obiteljske sirane). Proizvodnja kozjeg mlijeka najzastupljenija je u Varaždinskoj i Međimurskoj županiji koje u otkupu sudjeluju sa 63,8% od ukupno isporučene količine kozjeg mlijeka u Hrvatskoj. U navedenim županijama prevladava štalski, intenzivni uzgoj mlijećnih pasmina te se nalazi značajan broj gospodarstava specijalizirani za ovu vrstu proizvodnje zbog dobro organiziranog otkupa kozjeg mlijeka. U drugim dijelovima Republike Hrvatske, gdje ne postoji interes mljekara za otkup kozjeg mlijeka, ova proizvodnja uglavnom je vezana uz proizvodnju sireva. Najvećem otkupljivaču kozje mlijeko isporučuje 75,3% isporučitelja koji otkupljuje čak 85,7% isporučene količine kozjeg mlijeka.

Manje od 10.000 kg mlijeka godišnje isporučuje 16% proizvođača kozjeg mlijeka (3% ukupno proizvedene količine kozjeg mlijeka), 38% proizvođača proizvodi 10.000 do 20.000 kg mlijeka (21% ukupne proizvodnje kozjeg mlijeka), dok više od 20.000 kg mlijeka isporučuje 46% proizvođača, koji isporučuju najveći udio ukupne količine (76%) što ukazuje na visoku specijaliziranost ovih gospodarstava za proizvodnju mlijeka.

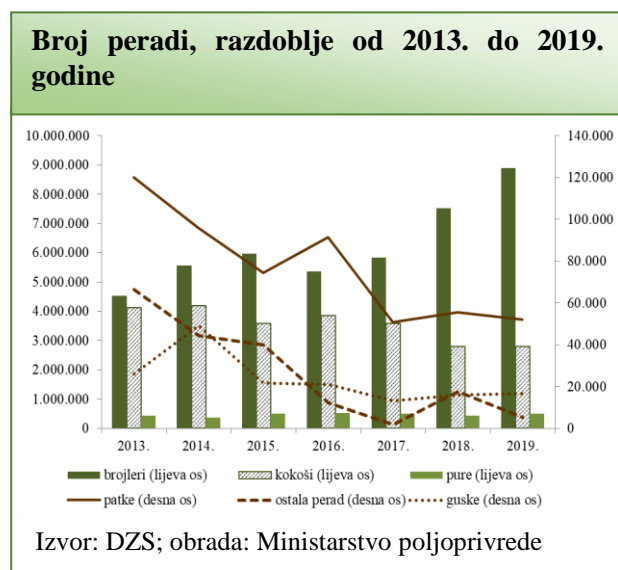
U proizvodnji kozjeg mesa najviše se koriste naše izvorne pasmine i to hrvatska šarena i hrvatska bijela koza, zatim različiti križanci te u posljednje vrijeme burska koza koja od svih pasmina koza trenutačno uzgajanih u svijetu ima najizraženije genetske osobine za proizvodnju mesa. U pasminskom sastavu na ovim prostorima dominira hrvatska šarena koza.

Broj klaonički obrađenih i klasiranih ovčjih trupova u 2019. godini bilježi rast za 5,9% u odnosu na 2018. godinu te iznosi 124.921 komada.

U 2019. godini razmjenom ovčjeg mesa ostvaren je deficit. U Republiku Hrvatsku uvezeno je 1.635 t svježeg i smrznutog ovčjeg mesa u vrijednosti 9,9 milijuna eura, a izvezeno je 119 t u vrijednosti od 813 tisuća eura. Promatrano u odnosu na 2018. godinu, u 2019. godini vrijednost uvoza povećana je za 10%, a vrijednost izvoza za 36,1%. U 2019. godini uvezeno je 38,2 t svježeg i smrznutog kozjeg mesa u vrijednosti od 213 tisuća eura.

Peradarstvo

Ukupan broj peradi u 2019. godini iznosi 12.746.691 kljun što u odnosu na 2018. godinu predstavlja rast od 11,7%. Promatrano u odnosu na 2018. godinu, rast broja kljunova zabilježen je kod tovljenih pilića za 18,2%, gusaka za 6,3% i pura za 15,6%, dok je pad broja kljunova zabilježen kod pataka za 7,1%, kokoši za 0,3% i ostalih kokoši (pilenke i pijetlovi) za 14,3%. U odnosu na prosjek petogodišnjeg razdoblja od 2014. do 2018. godine, u 2019. godini broj peradi se povećao za 22%. Prema podacima o populaciji peradi vidljivo je da dominiraju tovljeni pilići (brojleri) za proizvodnju mesa te kokoši nesilice koje se koriste za proizvodnju konzumnih jaja.

Tijekom 2019. godine uvezeno je 9.017.294 kljunova u vrijednosti od 5,8 milijuna eura, a izvezeno je 10.092.325 kljunova u vrijednosti od 7,3 milijuna eura. Promatrano u odnosu na 2018. godinu, u 2019. godini vrijednost uvoza povećana je za 5,5%, a izvoza za 8%. Prema podacima DZS-a, u Republici Hrvatskoj su u 2019. godini registrirana 22 objekta za valenje kokošnjih jaja kapaciteta iznad 1.000 jaja u turnusu. Ukupni kapacitet valionica je 6.616.000 jaja. Tijekom 2019. godine ukupno je inkubirano oko 63.111.000 jaja s time da je 60.300.000 jaja namijenjeno za tov, a 1.191.000 za kokoši nesilice i 1.620.000 za kombinirani uzgoj. U 2019. godini procijenjena proizvodnja kokošnjih jaja iznosi oko 602 milijuna komada što je u odnosu na prethodnu godinu povećanje proizvodnje za 2,2%. U odnosu na prosjek petogodišnjeg razdoblja od 2014. do 2018. godine, u 2019. godini proizvodnja kokošnjih jaja

smanjena je za 1%. Tijekom 2019. godine uvezeno je 4.807 t svježih jaja u vrijednosti od 4,6 milijuna eura, a izvezeno 2.184 t svježih jaja u vrijednosti od 2,3 milijuna eura. Uvoz svježih jaja smanjen je za 15,8%, dok je izvoz povećan za 44,3%.

U 2019. godini uvezeno je 11.502 t svježeg ili rashlađenog peradskog mesa u vrijednosti od 29,1 milijuna eura i 10.636 t smrznutog peradskog mesa u vrijednosti od 24,9 milijuna eura, dok je izvezeno 3.522 t svježeg ili rashlađenog peradskog mesa u vrijednosti od 11 milijuna eura i 4.301 t smrznutog peradskog mesa u vrijednosti od 6,2 milijuna eura. Promatrano u odnosu na prethodnu godinu, vrijednost uvoza peradskog mesa (svježeg ili rashlađenog i smrznutog) u 2019. godini smanjena je za 3,4%, a vrijednost izvoza peradskog mesa (svježeg ili rashlađenog i smrznutog) smanjena je za 10,4%.

Konjogojstvo

Prema podacima Ministarstva poljoprivrede, u 2019. godini zabilježeno je povećanje broja kopitara za 1.520 grla ili 5,5% u odnosu na 2018. godinu. Broj konja povećan je za 1.088 grla ili 4,6%, dok se broj magaraca u isto vrijeme povećao za 429 grla, odnosno 11,6%.

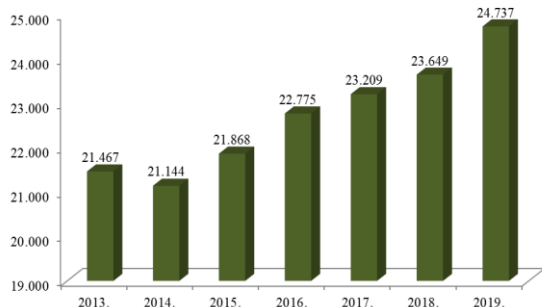
U ukupnom broju konja prevladavaju hrvatske izvorne pasmine: hrvatski hladnokrvnjak sa 7.484 grla, hrvatski posavac s 5.436 grla te lipicanac s 2.221 grla. Povećanje broja grla hrvatskog posavca u odnosu na 2018. godinu je 6,9%, hrvatskog hladnokrvnjaka 6,1%, dok je broj lipicanca povećan za 5,2%.

U Središnjem registru kopitara upisano je više od 90 pasmina i uzgojnih tipova te križanaca konja.

Ukupan broj aktivnih konja u 2019. godini registriranih u Središnjem registru kopitara iznosi 24.737 grla. U odnosu na prosjek petogodišnjeg razdoblja, od 2014. do 2018. godine, u 2019. godini ukupan broj konja povećao se za 9,8%.

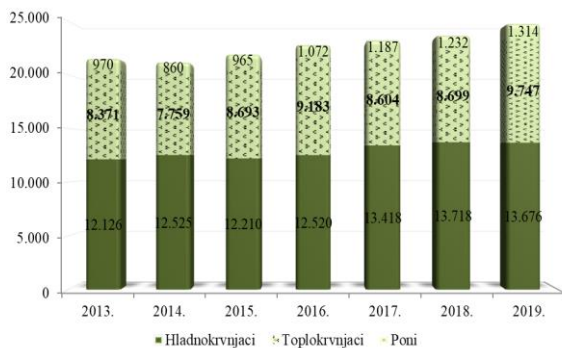
Najveći broj konja nalazi se na području Sisačko-moslavačke županije i to 5.872 grla koji u ukupnoj populaciji konja čine 23,7%, a najmanji na području Dubrovačko-neretvanske županije i to 133 grla što čini svega 0,5% ukupne populacije konja.

Broj konja, razdoblje od 2013. do 2019. godine

Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Broj konja prema skupinama, razdoblje od 2013. do 2019. godine

Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Ukupan broj aktivnih magaraca u 2019. godini registriranih u Središnjem registru kopitara iznosi 4.112 grla. U odnosu na prosjek petogodišnjeg razdoblja od 2014. do 2018. godine, u 2019. godini ukupan broj magaraca povećan je za 42,7%. Najveći broj magaraca nalazi se na području Istarske županije i to 750 grla koji u ukupnoj populaciji magaraca čine 18,2%.

Broj magaraca, razdoblje od 2013. do 2019. godine

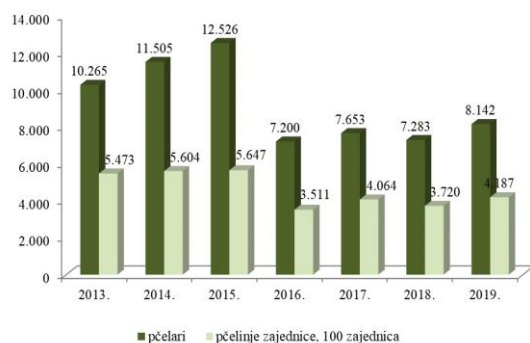

Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Pčelarstvo

Pčelari imaju obvezu ažurirati broj pčelinjih zajednica pripremljenih za prezimljavanje u Evidenciji pčelara i pčelinjaka (u daljnjem tekstu: Evidencija) od 1. rujna do 31. prosinca svake godine. Ovi podaci ukazuju na broj pčelara i pčelinjih zajednica od kojih se očekuje proizvodnja u narednoj sezoni. U Republici Hrvatskoj u 2019. godini pčelarenjem se bavilo 8.142 pčelara te je evidentirano 418.651 košnica. Promatrano u odnosu na prethodnu godinu bilježi se rast broja pčelara za 11,8% i broja pčelinjih zajednica za 12,5%. U odnosu na prosjek petogodišnjeg razdoblja od 2014. do 2018. godine, u 2019. godini broj pčelara smanjen je za 11,8%, a broj pčelinjih zajednica za 7,2%.

Broj pčelara i pčelinjih zajednica, razdoblje od 2013. do 2019. godine

Izvor: Hrvatski pčelarski savez; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

S malim brojem košnica (do 30) evidentirano je 3.265 pčelara ili 40,1% populacije. Ukupno posjeduju 55.618 ili 13% od ukupnog broja košnica. Preko polovice evidentiranih pčelara (4.578) posjeduje između 31 i 150 zajednica i čine 56,2% ukupnog broja pčelara, a posjeduju ukupno 291.595 košnica ili 69,7%. Više od 150 pčelinjih zajednica posjeduje 299

evidentiranih pčelara što čini 3,7% od ukupnog broja, a imaju ukupno 71.438 košnica te prosječno pčelare s 239 košnica. Plasman meda na tržište ovisi o veličini pčelarskog gospodarstva. Pčelari s manjim brojem košnica dominantno prodaju med jednim od oblika izravne prodaje na mjestu proizvodnje ili na lokalnim tržnicama. S povećanjem broja košnica raste udio prodaje na veliko. Kroz izravnu prodaju pčelinje proizvode plasira oko 3/4 pčelara, dok u prodaji na veliko sudjeluje 1/4 pčelara. Prodaju u trgovačkim lancima i supermarketima pokrivaju veliki dobavljači i pakireri meda. Prema podacima Ministarstva poljoprivrede, u Republici Hrvatskoj registrirana su 22 otkupljivača/pakirera meda, različitog kapaciteta (obujma) pakiranja koji u različitim udjelima sudjeluju na tržištu. Tijekom 2019. godine uvezeno je 1.494 t meda u vrijednosti od 2,9 milijuna eura, a izvezeno 438 t meda u vrijednosti od 1,7 milijuna eura. U odnosu na prethodnu godinu količina uvoza meda smanjena je za 24,2%. Količine izvezenog meda smanjene su za 3,4%, a vrijednost izvezenog meda za 9,1%.

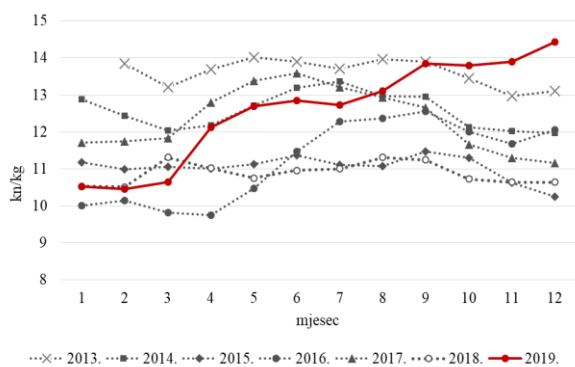
3.2.2. Cijene poljoprivrednih proizvoda i inputa (TISUP)

Žive životinje i meso

Prosječna otkupna cijena **živih svinja**, težine od 80 do 120 kg, na stočnim sajmovima i otkupnim mjestima u Republici Hrvatskoj za 2019. godinu iznosila je 11,14 kn/kg te je u odnosu na prethodnu 2018. bila niža za 1,5%. Kroz 2019. na domaćem tržištu žive stoke ponuda živih svinja pratila je potražnju, sve do 38. tjedna. U to vrijeme se u Europskoj uniji dešavao proboj afričke svinjske kuge koji je zaustavio uvoz živih svinja u Republiku Hrvatsku te su tražene domaće svinje kojih je bilo malo. Svuda je počela rasti cijena, osobito od 44. tjedna, da bi na kraju godine prosječna otkupna cijena iznosila 12,77 kn/kg. Po pitanju ponude i potražnje, iz godine u godinu trženje na sajmovima je sve skromnije, pa je tako bilo i u 2019. te se otkup živih svinja odvijao najviše kroz dogovorni tov za otkupljivače odnosno mesare i klaoničare.

Godišnja prosječna otkupna cijena **hladnih svinjskih trupova T1E** klase u Republici Hrvatskoj za 2019. iznosila je 12,60 kn/kg i u odnosu na 2018. zabilježen je njezin porast u iznosu od 15,8%. Otkupne cijene svinjskih hladnih trupova E klase u Republici Hrvatskoj su od proljeća 2019. uobičajeno počele rasti kao i svake godine, ali su rasle sve do kraja godine, dok inače iza ljeta dolazi do njihovog pada. Također je njihova prosječna otkupna cijena za 2019. bila na općenito višoj cjenovnoj razini u odnosu na proteklih pet godina.

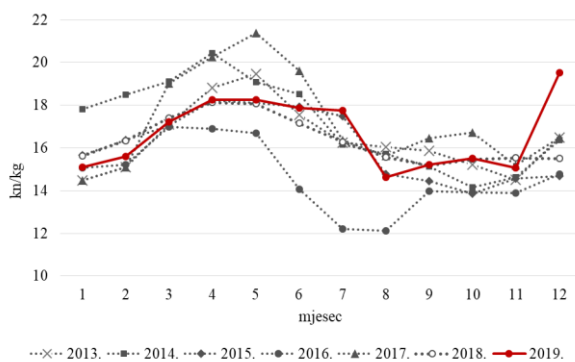
Prosječne cijene svinjskih trupova (težine 50 do 120 kg) T1E klase, razdoblje od 2013. do 2019. godine

Izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Prosječna otkupna cijena **živih odojaka**, težine od 25 do 35 kg, na stočnim sajmovima i otkupnim mjestima u 2019. iznosila je 16,69 kn/kg i u odnosu na 2018. bila je viša za 1,8%. Ponuda i potražnja živih odojaka na domaćem tržištu stoke tijekom 2019., kao i kroz nekoliko zadnjih godina, nisu bile ujednačene, odnosno nastavljena je višegodišnja manja ponuda u odnosu na potražnju koja se nadomještala uvozom iz država članica Europske unije. Cijene su znatno skočile pod kraj 2019. kada su odojci na domaćem tržištu žive stoke bili pojačano traženi. Pod utjecajem nestašice odojaka na domaćem tržištu, u 52. tjednu 2019. prosječna otkupna cijena iznosila je 23,67 kn/kg.

Prosječne cijene živih odojaka (težine 25 do 35 kg), razdoblje od 2013. do 2019. godine

Izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Prosječna otkupna cijena **hladnih trupova odojaka** u Republici Hrvatskoj za 2019. iznosila je 17,74 kn/kg i u odnosu na 2018. zabilježen je njezin porast u iznosu od 11,5%. Otkupne cijene hladnih trupova odojaka u Republici Hrvatskoj za 2019. bile su ujednačene tijekom cijele godine.

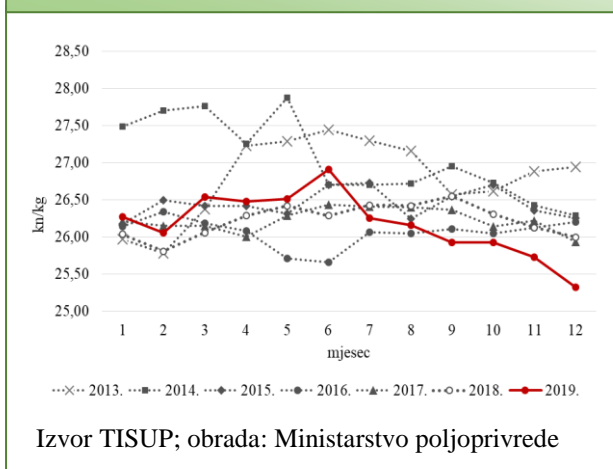
Kod otkupa **žive simentalke teladi**, težine od 80 do 160 kg u Republici Hrvatskoj ponuda i potražnja, zbog nedostatka teladi u uzgoju, u 2019. godini na stočnim sajmovima i otkupnim mjestima bilježe i dalje znatne razlike. Ponuda žive simentalke teladi iz godine u godinu sve je slabija te se nadomješta uvoznom teladi. Otkupne cijene žive simentalke teladi kretale su se od 22 kn/kg do 30 kn/kg ovisno o kvaliteti. Prosječna otkupna cijena simentalke teladi u 2019. iznosila je 25,47 kn/kg i u odnosu na 2018. bilježi blagi rast prosječne cijene u iznosu od 1,3%. Cjenovna razina bila je tijekom 2019. viša u odnosu na zadnjih pet godina, osobito tijekom druge polovine godine.

Prosječna otkupna cijena **živih bikova simentalke pasmine**, težine veće od 450 kg, na stočnim sajmovima i otkupnim mjestima u 2019. godini u Republici Hrvatskoj iznosila je 14,54 kn/kg. Zabilježen je porast otkupnih cijena od 20. tjedna 2019. te viša cjenovna razina u odnosu na zadnjih pet godina u istom promatranom razdoblju. Iako je cijena od 34. do 40. tjedna padala, viša cjenovna razina u odnosu na prethodne godine zadržana je do kraja godine. Ponuda i potražnja bikova simentalke pasmine su u 2019. bile uglavnom ujednačene. Prosječna otkupna cijena živih bikova simentalke pasmine, težine veće od 450 kg u 2019. bila je u odnosu na 2018. viša za 1,5%.

Prosječna otkupna cijena **junica simentalke pasmine** za klanje, na stočnim sajmovima i otkupnim mjestima u 2019. godini u Republici Hrvatskoj iznosila je 12,74 kn/kg. Zabilježen je njezin pad od 1,6% u odnosu na 2018., a ponuda i potražnja u 2019. bile su uglavnom ujednačene.

Godišnja prosječna otkupna cijena **hladnih trupova goveda, A-mladi bikovi** starosti od 12 do 24 mjeseca R3 u Republici Hrvatskoj za 2019. iznosila je 26,16 kn/kg, i u odnosu na 2018. nije zabilježena značajna promjena. Iz mjeseca u mjesec prosječne cijene su bile dosta ujednačene. Uočljiva je samo viša razina najviših cijena kroz godinu u odnosu na najviše cijene u prethodnih pet godina.

Prosječne cijene hladnih trupova goveda (A mladi bikovi starosti od 12 do 24 mjeseca R3), razdoblje od 2013. do 2019. godine

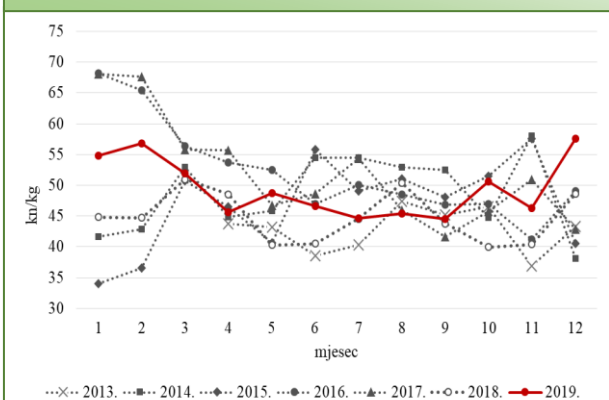
Godišnja prosječna otkupna cijena **hladnih trupova goveda, D-krave O3** u Republici Hrvatskoj za 2019. iznosila je 17,75 kn/kg i u odnosu na 2018. zabilježen je njezin rast u iznosu od 6%. Otkupne cijene trupova krava u Republici Hrvatskoj za 2019. kretale su se od najnižih 11 kn/kg do najviših 22 kn/kg.

Godišnja prosječna otkupna cijena **hladnih trupova goveda, E-junice R3** u Republici Hrvatskoj za 2019. iznosila je 26,90 kn/kg i u odnosu na 2018. zabilježen je pad od 3,65%. Otkupne cijene hladnih trupova goveda, E junice R3 za 2019. kretale su se od najnižih 18 kn/kg do najviših 32 kn/kg.

Prosječna otkupna cijena **žive janjadi** na stočnim sajmovima i otkupnim mjestima u Republici Hrvatskoj za 2019. godinu iznosila je 23,32 kn/kg te je u odnosu na pet prethodnih godina bila na višoj cjenovnoj razini i tijekom cijele godine dosta ujednačena, bez osobitih padova i uspona. U odnosu na 2018. zabilježen je porast prosječne otkupne cijene u iznosu od 4,3%. Na domaćem tržištu žive stoke kroz 2019. ponuda žive janjadi bila je ujednačena sa potražnjom.

Godišnja prosječna otkupna cijena **hladnih janječih trupova, laka janjad - LL B1** klase u Republici Hrvatskoj za 2019. iznosila je 48,21 kn/kg i u odnosu na 2018. zabilježen je porast u iznosu od 4,9%.

Prosječne cijene janječih trupova (laka janjad, LL B1 klase), razdoblje od 2013. do 2019. godine

Izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

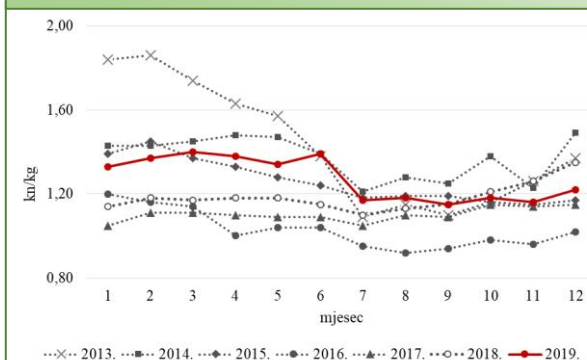
Prosječna otkupna cijena **hladnih janječih trupova, teška janjad - HL R** klase u Republici Hrvatskoj za 2019. iznosila je 38,67 kn/kg i u odnosu na 2018. zabilježen je njezin rast u iznosu od 13,4%.

Žitarice i uljarice s prerađevinama

Cijene **pšenice** su od početka 2019. godine sve do početka žetve bile relativno stabilne. Početkom žetve, u srpnju, uslijedio je pad cijena i do kraja godine se nisu značajnije mijenjale. Prosječna godišnja cijena pšenice iznosila je 1,22 kn/kg što je za 5,2% više u

odnosu na prosjek 2018 godine. Najviša prosječna mjesečna cijena pšenice u 2018. godini zabilježena je u ožujku kada je iznosila 1,40 kn/kg, a najniža u rujnu kada je iznosila 1,15 kn/kg.

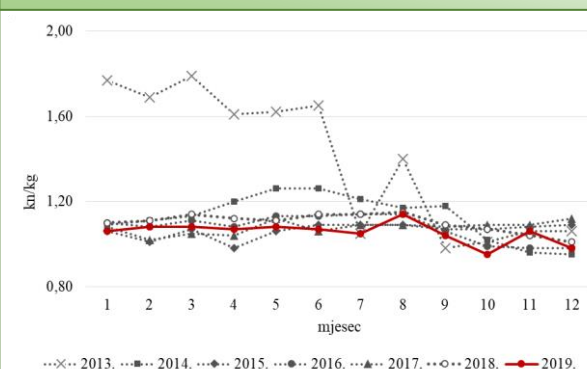
Prosječne cijene pšenice (min. 74 kg/hL), razdoblje od 2013. do 2019. godine

Izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Prosječna cijena **kukuruza** u 2019. iznosila je 1,04 kn/kg, što je za 3,7% niže u odnosu na prosjek 2018 godine. Kretanje cijena u 2018. bilo je karakteristično sezonsko. Postepeni rast cijena od početka godine do žetve te pad cijena u žetvi koji je, uz izuzetak u studenom, nastavljen do kraja godine. Najniža cijena, 0,95 kn/kg, zabilježena je u listopadu, a najviša, 1,14 kn/kg zabilježena je u kolovozu.

Prosječne cijene kukuruza (max 14% vlage), razdoblje od 2013. do 2019. godine

Izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Cijene **oštrog brašna T-550** tijekom cijele 2019. godine bile su niže uz prosječnu godišnju cijenu od 3,42 kn/kg što je za 8,1% niže u odnosu na prosjek 2018 godine. Cijene **glatkog brašna T-550** tijekom gotovo cijele godine bile su više u odnosu na 2018. godinu. Prosječna godišnja cijena iznosila je 2,09 kn/kg što je za 5,3% više u odnosu na prosjek 2018 godine. Prosječna godišnja cijena **pšeničnog krmnog brašna** u 2019. godini iznosila je 0,98 kn/kg odnosno bila je viša u odnosu na prosjek 2018 godine za 4,3%.

U 2019. cijene **soje** bile su većinom niže nego u 2018., ali je godišnji prosjek od 2,37 kn/kg bio za 0,9% viši nego u 2018. godini. Tome je najviše doprinio minimalni pad cijena u rujnu kad bilježimo i najnižu prosječnu mjesečnu cijenu od 2,24 kn/kg. Do kraja godine cijene su blago rasle ali su zadržale drugu najnižu cjenovnu razinu od 2013.

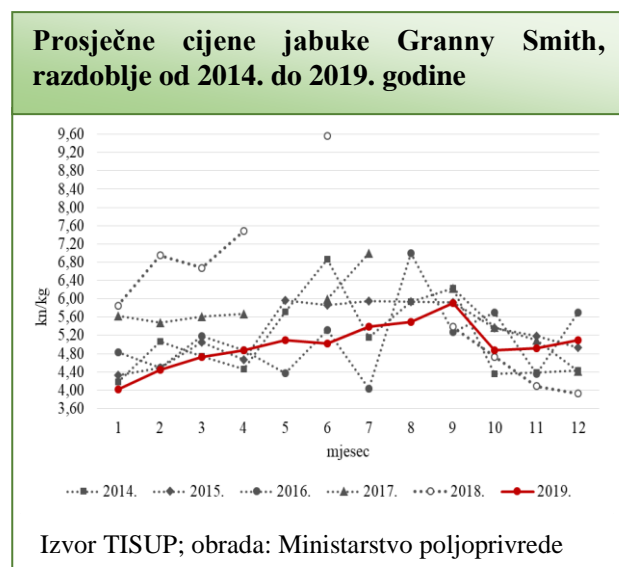
Uljana repica u 2019. bilježi prosječnu godišnju cijenu od 2,49 kn/kg što je za 4,2% više u odnosu na prosjek 2018 godine. Najviša cijena od 2,58 kn/kg zabilježena je u prosincu, a najniža, 2,42 kn/kg u veljači što je drugi najmanji raspon cijena u zadnjih pet godina.

Prosječna godišnja cijena **suncokreta** u 2019. od 2,18 kn/kg bila je za 4,6% niža od prosječne cijene za 2018. što je i najniža cijena u zadnjih pet godina. Najniža prosječna mjesečna cijena od 2,00 kn/kg zabilježena je u veljači, a najviša od 2,16 kn/kg u prosincu. To je najmanji raspon cijena u zadnjih pet godina.

Nakon dvogodišnjeg rasta cijene **sojine sačme** u 2019. ponovno bilježe pad. Prosječna cijena u 2019. iznosila je 2,75 kn/kg što je 6,1% niže od cijene iz 2018. godine. U prva četiri mjeseca cijene su blago oscilirale. Nakon toga uslijedio je kontinuirani blagi pad do kraja godine.

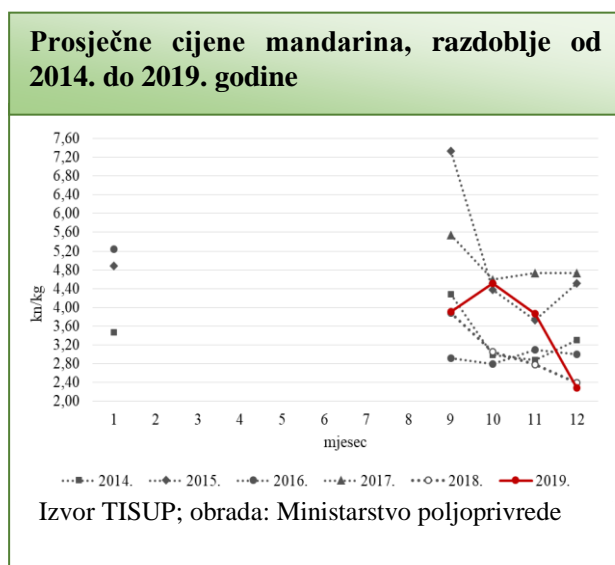
Voće

Na veletržnicama u 2019. godini kod najzastupljenijih sorata jabuka: Idared, Golden delicious i Granny Smith, od siječnja do listopada, nove berbe, bilježimo cijene na nižim cjenovnim razinama u odnosu na 2018. godinu. Maksimalne prosječne cijene kod jabuka sorti Golden delicious (5,69 kn/kg) i Granny Smith (6,74 kn/kg) bilježimo u kolovozu, a kod sorte Idared (4,68 kn/kg) u rujnu. Prosječna godišnja cijena jabuka sorte Idared bila je 4,34 kn/kg, Golden delicious 5,03 kn/kg, Granny Smith 5,74 kn/kg, Jonagold 4,64 kn/kg, Elstar 5,0 kn/kg, Gala 5,09kn/kg, Braeburn 4,17 kn/kg i Fuji 6,16 kn/kg. Prosječne godišnje veleprodajne cijene gotovo svih sorti jabuka bile su niže u usporedbi s onima iz 2018. godine i to za 1,4% kod Elstara, 1,6% kod sorte Fuji, 11,4% kod sorte Granny Smith, 15,3% kod sorte Jonagold, 16,3% kod sorte Golden delicious, 21,6% kod sorte Braeburn i 23,5% kod sorte Idared dok su jabuke sorte Gala imale 9,5% višu godišnju cijenu u odnosu na onu iz 2018.

Kod veleprodajnih cijena jabuka **isključivo nacionalne proizvodnje** kod većine praćenih sorti prosječne mjesečne cijene kroz godinu su bile na nižim cjenovnim razinama u odnosu na prethodne godine zbog dobre berbe u 2018. Godišnje maksimume bilježimo u kolovozu i rujnu: Granny Smith 5,90 kn/kg, Golden delicious 4,81kn/kg, Idared 4,14 kn/kg, Jonagold 4,48 kn/kg. Dolaskom novog roda cijene su bile niže od godišnjih maksimuma, ali do kraja godine na višim cjenovnim razinama u odnosu na 2018. godinu. Najnižu prosječnu godišnju veleprodajnu cijenu u zadnjih pet godina bilježimo kod sorata Golden delicious (4,14 kn/kg), Idared 3,52 kn/kg) i Jonagold/Jonagored (3,81 kn/kg).

Prosječna godišnja veleprodajna cijena mandarina za 2019. bila je 4,65 kn/kg što je za 1,1% viša cijena od godišnje cijene za 2018. Prosječna godišnja cijena većine ostalih citrusa bila je niža u odnosu na cijenu u 2018. za 3,9% kod naranči do 11,3% kod limuna. Niže prosječne godišnje cijene u odnosu na cijenu u 2018. bilježimo i kod stolnog grožđa (9,5% bijelo i 14,3% crno), marelica (8,1%), nektarina (7,7%), višanja (4,2 %) i breskvi (7,9%). Višu prosječnu godišnju cijenu bilježimo kod šljiva (11,8%), a značajnije višu u odnosu na cijenu u 2018. imale su dinje (30,5%) i lubenice (30,1%).

Početak 2019. godine nije bilo mandarina iz domaćeg uzgoja na tržištu Republike Hrvatske. Prvu cijenu domaće mandarine bilježimo tek u rujnu 2019. godine dolaskom nove berbe. Kod veleprodajnih cijena mandarina **proizvedenih na području Repulike Hrvatske** od pojave u rujnu bilježimo porast cijene i maksimum u listopadu kada im je cijena iznosila 4,51 kn/kg. Od početka sezone prosječne mjesečne cijene bile su na višim cjenovnim razinama nego u 2018. godini, ali je do kraja godine cijena bila u padu i u prosincu je iznosila 2,28 kn/kg što je ne samo niže od cijene u prosincu 2018. nego i niži prosjek od bilo kojeg mjeseca u posljednjih pet godina. Ipak, prosječna godišnja cijena od 4,31kn/kg za 41,3% je viša od prosječne godišnje cijene za 2018. godinu.

Povrće

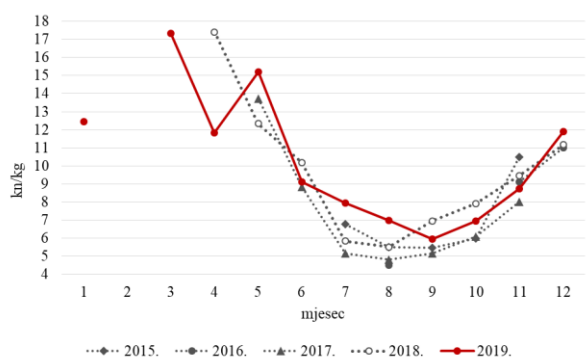
U 2019. godini na veletržnicama cijene povrća slijedile su uobičajeni trend cijena, ali u odnosu na prethodnu godinu bili su blaže izraženi sezonski minimumi i maksimumi cijena. Cjenovne razine ipak su bile većinom više u odnosu na 2018. godinu.

U odnosu na prethodnu godinu slične cjenovne razine zadržali su bijeli i šareni grah (0,9% i 1,1%). Veleprodajna cijena šampinjona je u prva tri mjeseca bila nešto viša u odnosu na prethodnu godinu, a krajem godine u padu u odnosu na iste mjesece 2018., tako da je godišnji prosjek bio tek neznatno viši (0,8%). Blagi trend porasta cijene zabilježen je kod mrkve, najviše razine cijena dostignute su u svibnju, najviša veleprodajna cijena iznosila 6,90 kn/kg, a godišnji porast cijena bio je 2,3%. U svim praćenim mjesecima u 2019. cjenovne razine krumpira i mladog krumpira bile su više. Krumpir je bio skuplji za 20%, a kategorija mladog krumpira za 12,2%. Najviši porast cijene zabilježen je kod crvenog luka za 33,8%, a najviša veleprodajna cijena bila je 6,10 kn/kg. Porast cijene mladog luka iznosio je 3,2%, dok je češnjak imao nižu cijenu za 9,6% u odnosu na 2018. godinu.

Od lisnatog povrća značajan porast cijene zabilježen kod kupusa crvenog (za 19,7%) i zelenog (za 20,8%). Cijene zelenih salata pratile su uobičajeni trend proljetnog i jesenskog maksimuma, kristalka je u 2019. godini imala za 13,2% višu veleprodajnu cijenu, a puterica za 4,2%, u odnosu na prethodnu godinu. Uz zelene salate značajan godišnji porast cijene zabilježen je i kod endivije za 16,3%. Prosječna veleprodajna cijena špinata iznosila je 12,2 kn/kg i bila je za 5,9% viša u odnosu na prethodnu godinu. Trend visokih cijena kelja bio je prisutan sve do rujna mjeseca, te je na godišnjoj razini cijena bila za 5,9% viša u odnosu na 2018. godinu. Od kupusnjača blaže promjene mjesečnih cijena i nižu prosječnu godišnju cijenu ostvarila je cvjetača za 3,3% u odnosu na prethodnu godinu.

Kod rajčica, patlidžana i salatnih krastavaca uobičajeno je cijena padala prema sredini godine, odnosno prodajnoj sezoni, većina prosječnih mjesečnih cijena kao i minimalne cijene bile su više u odnosu na cijene iz 2018. godine. Na godišnjoj razini prosječne veleprodajne cijene ovih vrsta povrća bile su više za 3 do 3,5%. Cjenovne razine svih tipova paprika bile su najviše u travnju i svibnju. U 2019. godini paprika dugoljasta zelena bila je za 17,5% skuplja, a gotovo iste prosječne cijene zadržale su paprike rog i paprika slatka bijela. Veleprodajne su cijene **paprike isključivo nacionalne proizvodnje**, dakle proizvedene na području Republike Hrvatske, uglavnom imale uobičajeni trend kroz godinu i bile su kroz cijelu godinu većinom na nižim cjenovnim razinama u odnosu na 2018. Dok se većina praćenih tipova pojavila na tržištu u lipnju, cijene paprike slatke bijele bilježimo kroz cijelu godinu. Kod te najučestalije paprike na tržištu prosječna je godišnja cijena bila 7,94 kn/kg što je 12,6% viša cijena u odnosu na godišnji prosjek za 2018. godinu.

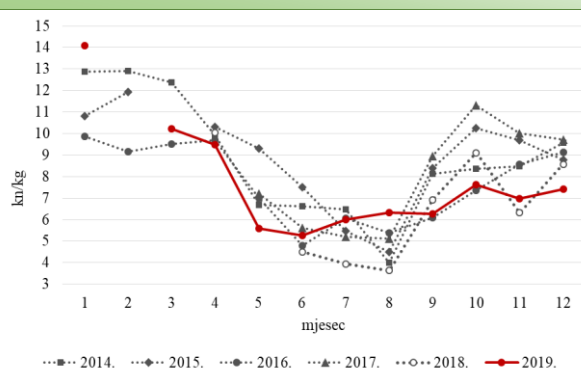
Prosječne cijene paprike, razdoblje od 2015. do 2019. godine

Izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Prosječne godišnje cijene **rajčice nacionalne proizvodnje** za 2019. bile su više od prosječnih godišnjih cijena za 2018. godinu: rajčica okrugla sa 6,56 kn/kg viša za 28,6%, rajčica u grozdovima sa 6,25 kn/kg viša za 11,8% dok je rajčica „Trešnjara“ sa 15,51 kn/kg imala cijenu višu za 20,5%.

Prosječne cijene rajčice, razdoblje od 2014. do 2019. godine

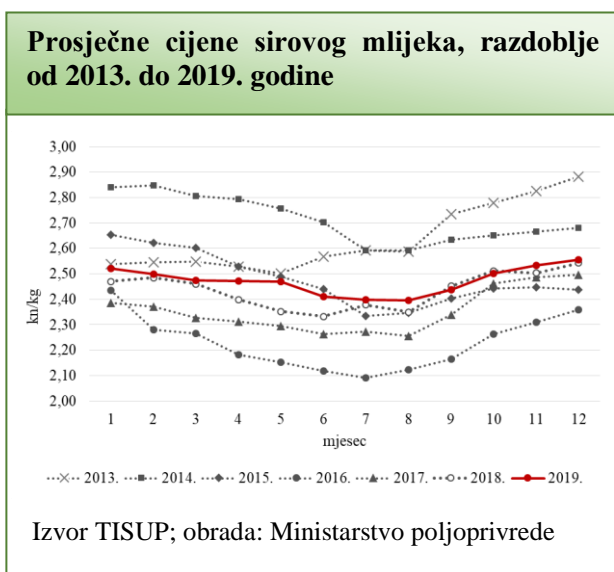

Izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

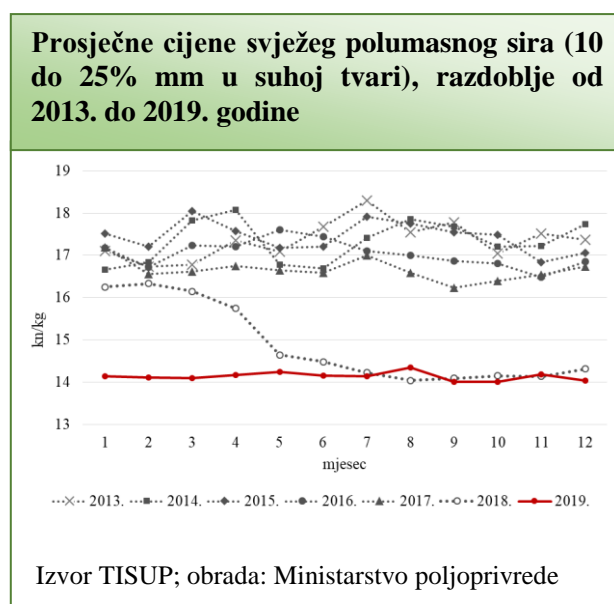
Sirovo mlijeko i mliječni proizvodi

S većim ili manjim odstupanjem, otkupne cijene **sirovog mlijeka** sezonski se smanjuju od početka godine do ljetnih mjeseci kada dosežu najniže vrijednosti, te nakon toga lagano rastu sve do kraja godine. Takav trend kretanja cijena primjetan je i u 2019. godini. U gotovo svim mjesecima tijekom 2019. godine cijene mlijeka bile su u odnosu na prethodnu godinu neznatno više, za 0,5 do 5%. Prosječna godišnja otkupna cijena **mlijeka realne kvalitete** u 2019. godini iznosila je 2,47 kn/kg i u odnosu na prosječnu cijenu mlijeka u 2018. viša je za 1,5%. U protekle tri godine bilježimo rast otkupne cijene mlijeka na domaćem tržištu, a u

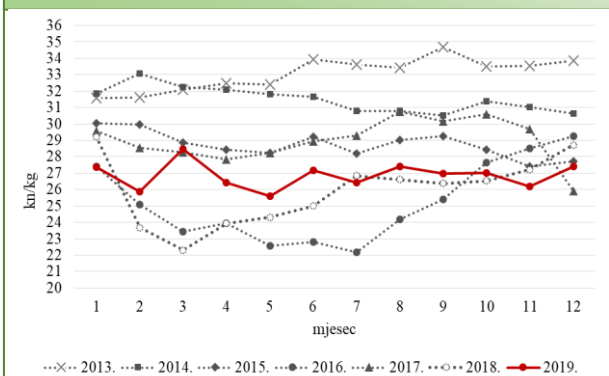
odnosu na petogodišnje razdoblje od 2014. do 2018. prosječna cijena mlijeka u 2019. godini viša je za 1,2 %.

Iako među najnižima unazad nekoliko godina, prosječne razine cijena polutvrdih sireva u tipu **edama** i **goude** u 2019. godini bile su nešto više u odnosu na prethodnu godinu, a cijene sira u tipu **trapista**, uz veće oscilacije tijekom godine, tek neznatno niže. U odnosu na 2018. godinu prosječna godišnja cijena sireva u tipu goude i edama povećala se za oko 5%, na 26,75 odnosno 24,81 kn/kg, a prosječna cijena sira trapista smanjila se za 1,2% na 45,45 kn/kg. Niža u odnosu na prethodnu godinu bila je i cijena **svježeg polumasnog sira**, za 3,6%, a prosječna godišnja cijena iznosila je 14,14 kn/kg.

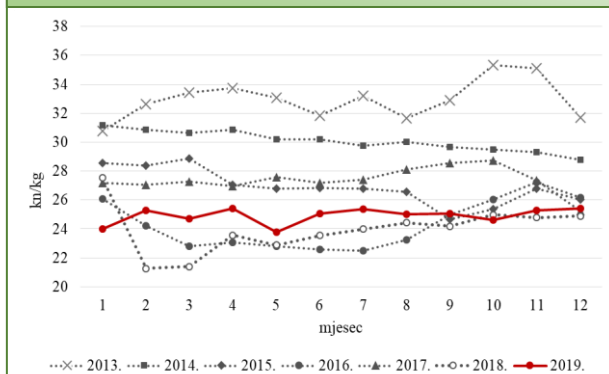

Prosječne cijene sira tipa Gouda (45% mm u suhoj tvari), razdoblje od 2013. do 2019. godine

Izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

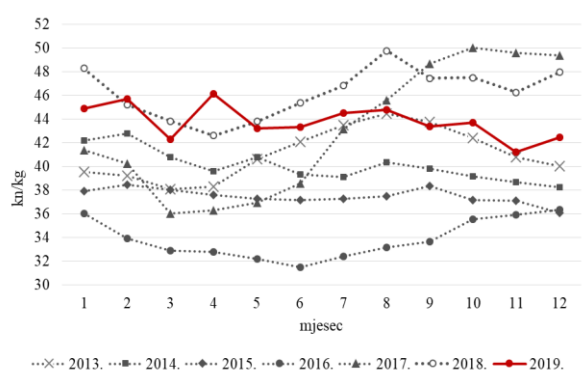
Prosječne cijene sira tipa Edam (45% mm u suhoj tvari), razdoblje od 2013. do 2019. godine

Izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

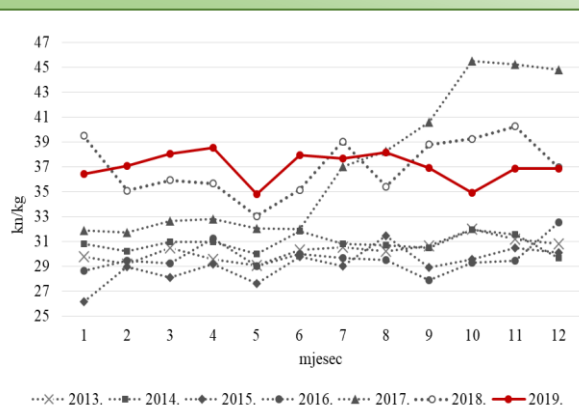
U odnosu na rekordno visoke cijene u 2018. godini, prosječna razina veleprodajnih cijena maslaca (250 g) tijekom 2019. godini bila je niža, izraženije u drugom dijelu godine, ali cijene maslaca ostale su znatno iznad dugogodišnjeg prosjeka. Prosječna godišnja cijena maslaca (250 g) u 2019. godini iznosila je 43,65 kn/kg i u odnosu na prosječnu cijenu maslaca u 2018. godini niža je za 5,6%.

Prosječne cijene maslaca težine 250 g (s više od 82% mm i manje od 16% vode u suhoj tvari), razdoblje od 2013. do 2019. godine

Izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Prosječne cijene maslaca blok težine 25 kg (s više od 82% mm i manje od 16% vode u suhoj tvari), razdoblje od 2013. do 2019. godine

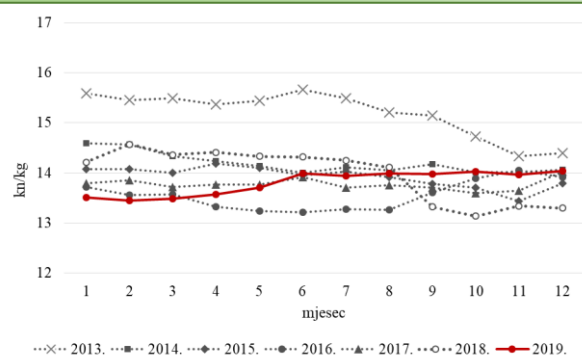

Izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Perad i jaja

Cijene pilećih trupova (pile A klase, 65% pile) ne podliježu značajnijim sezonskim promjenama, ali trend kretanja cijena može biti različit u pojedinim godinama. Uspoređujući 2019. s prethodnom godinom primjetan je suprotan trend kretanja cijena, s blagim porastom cijena u prvom dijelu godine, te stagnacijom cijena od srpnja do prosinca. Iako u porastu, cijene pilećih trupova bile su sve do srpnja na nižim cjenovnim razinama u odnosu na prethodnu godinu, i to od 2 do 7,5%, ovisno o mjesecu, dok su u drugom dijelu godine bile više od 5 do 6,5%. Godišnja promjena cijena iznosila je 4%, a raspon cijena kretao se od 13,49 do 14,04 kn/kg. Prosječna cijena pilećih trupova u 2019. godini iznosila je 13,81 kn/kg i u odnosu na 2018. godinu bila je niža za 1,1%.

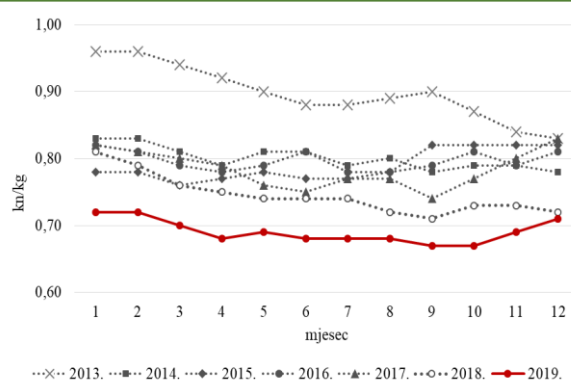
Prosječne cijene pilećih trupova A klase (65 postotno pile), razdoblje od 2013. do 2019. godine

Izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

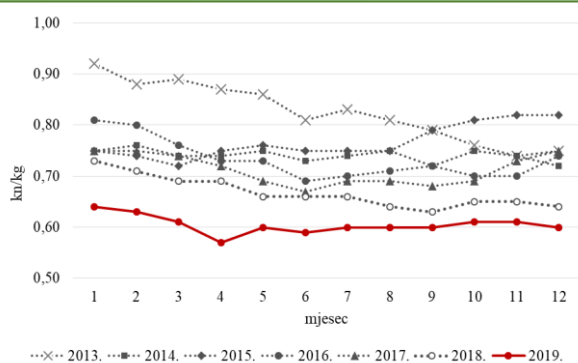
Prosječne cijene **konzumnih jaja** gotovo svih kategorija težine, kaveznog i podnog uzgoja u 2019. godini bile su na najnižim cjenovnim razinama od cijena unazad nekoliko godina. Trend cijena najprodavanijih jaja, **L i M razreda iz kaveznog uzgoja**, u 2019. godini nije odstupao od trenda prethodne godine, ali su cijene jaja bile značajno niže tijekom cijele godine. Raspon cijena jaja razreda L kretao se od 0,67 do 0,72 kn/kom, a razreda M od 0,57 do 0,64 kn/kom. Prosječne mjesečne cijene u 2019. godine bile su niže i do 17% u odnosu na prethodnu godinu, a godišnja prosječna cijena bila je niža za 6,7% (L) odnosno 10,4% (M).

Prosječne cijene konzumnih jaja, kavezni uzgoj A klase, razred L, razdoblje od 2013. do 2019. godine

Izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Prosječne cijene konzumnih jaja, kavezni uzgoj A klase, razred M, razdoblje od 2013. do 2019. godine

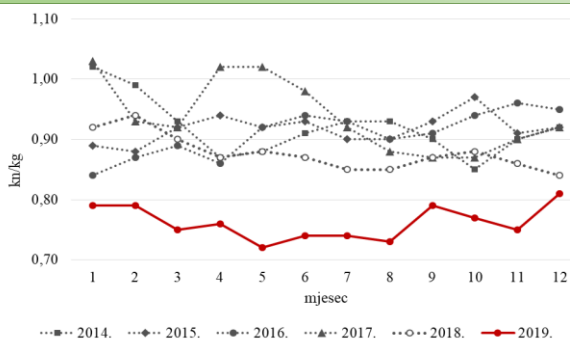
Izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Niže u odnosu na 2018. godinu bile su i prosječne cijene jaja **L i M razreda iz podnog uzgoja**, kod kojih bilježimo pad cijena i do 22% u pojedinim mjesecima. Raspon cijena jaja kretao se od 0,72 do 0,81 kn/kom za L razred, te od 0,67 do 0,75 kn/kom kod jaja M razreda, a godišnja prosječna cijena kod oba razreda bila je niža za 13,5%.

Mjesečne oscilacije cijena jaja S razreda bilježimo kod oba uzgojna oblika. Za razliku od cijena jaja S razreda iz kaveznog uzgoja, koje su cijelu 2019. godinu bile niže u odnosu na prethodnu godinu, cijene jaja S razreda iz podnog uzgoja bile su uglavnom više. Stoga je u 2019. godini, od svih kategorija težine, jedino prosječna godišnja cijena jaja S razreda iz podnog uzgoja bila viša u odnosu na prethodnu godinu, i to za 8,0%, a iznosila je 0,68 kn/kom.

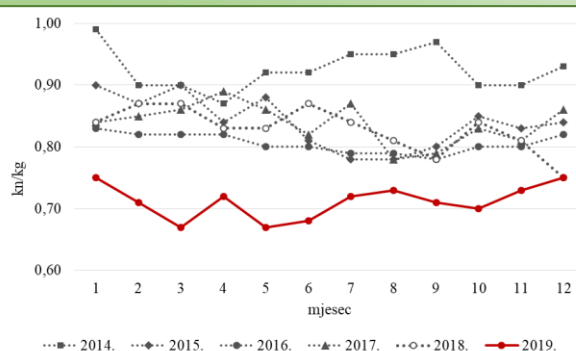
Cijene jaja razreda XL, neovisno o uzgoju, bile su relativno stabilne tijekom godine. Prosječna godišnja cijena iznosila je 0,78 kn/kom za jaja iz kaveznog uzgoja odnosno 0,87 kn/kom za jaja iz podnog uzgoja i u odnosu na prethodnu godinu bila je niža za 6% odnosno 2%.

Prosječne cijene konzumnih jaja, podni uzgoj A klase, razred L, razdoblje od 2013. do 2019. godine

Izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Prosječne cijene konzumnih jaja, podni uzgoj A klase, razred M, razdoblje od 2013. do 2019. godine

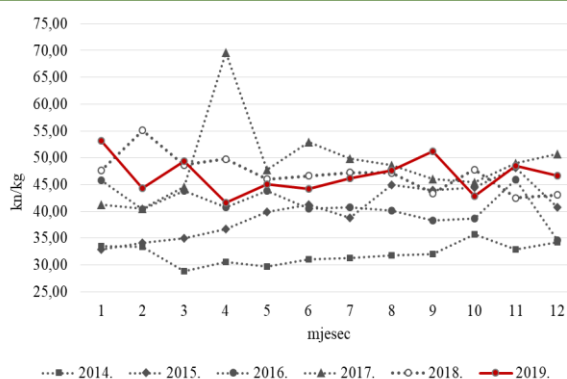
Izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Maslinovo ulje

U 2019. godini veleprodajne cijene ekstra djevičanskog i djevičanskog maslinovog ulja u pakovanju od litre i više, bile su niže u odnosu na 2018. godinu.

Ekstra djevičansko maslinovo ulje (1 l i više) je imalo najvišu veleprodajnu cijenu u siječnju (53,14 kn/l), zatim su cijene bile niže sve do rujna mjeseca, odnosno pred novu berbu. Od listopada do prosinca cjenovne razine su blago rasle. Prosječna cijena ekstra djevičanskog maslinovog ulja bila je u 2019. godini 45,91 kn/l i niža za 1,3% u odnosu na prethodnu godinu. U pakovanjima manjim od 1 litre cijene ekstra djevičanskih maslinovih ulja bile su znatno više u odnosu na 2018. godinu. Cijena ekstra djevičanskog maslinovog ulja u pakovanju 0,75 litre bila je viša za 10,8%, a pakovanja 0,5 litre za 15%.

Prosječne cijene ekstra djevičanskog maslinovog ulja, razdoblje od 2014. do 2019. godine

Izvor TISUP; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Cijene djevičanskog maslinovog ulja u 2019. godini gotovo svih mjeseci imale su niže cjenovne razine u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Na godišnjoj razini cijena djevičanskog maslinovog ulja bila je niža za 8,8%.

Poljoprivredni inputi

Cijene poljoprivrednih inputa u 2019. godini bilježe rast i bile su prosječno 0,4% više od prošlogodišnjih.

Niže cijene u odnosu na prethodnu godinu zabilježene su kod energije i maziva (3,1%) i stočne hrane (4%). Više cijene u odnosu na prethodnu godinu zabilježene su kod gnojiva (6,8%) te sjemena i sadnog materijal (4%). Kod ostalih inputa (održavanje zgrada, veterinarske usluge, održavanje opreme, sredstva za zaštitu bilja i ostale usluge) cijene su bile neznatno više ili gotovo iste u odnosu na 2018. godinu.

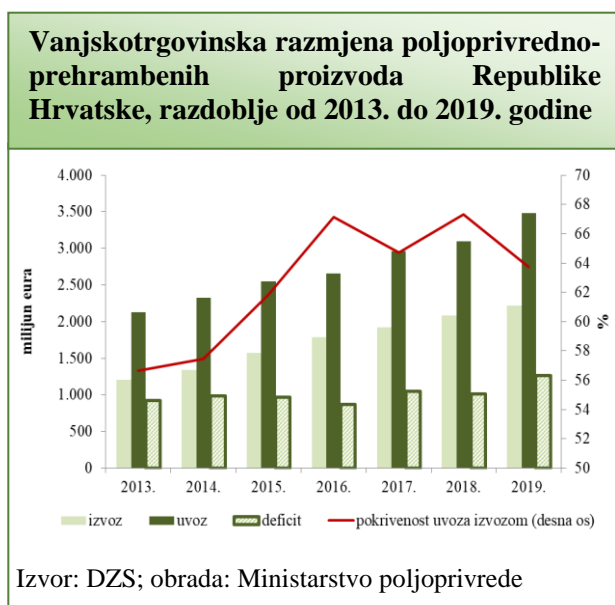
3.2.3. Vanjskotrgovinska razmjena poljoprivredno-prehrambenih proizvoda

Prema podacima DZS-a u 2019. godini uvezeno je poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u vrijednosti od 3.480,9 milijuna eura, a izvezeno je poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u vrijednosti od 2.217,7 milijuna eura, čime je ostvaren deficit od 1.263,2 milijuna eura.

U ukupnoj bilanci robne razmjene Republike Hrvatske bilanca vanjskotrgovinske razmjene poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u 2019. godini činila je 13,0%.

U 2019. godini zabilježen je rast udjela bilance razmjene poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u bilanci ukupne robne razmjene na 13,0%, odnosno za 2,0 postotna boda u odnosu na 2018. godinu.

Pokrivenost uvoza izvozom poljoprivredno prehrambenih proizvoda u 2019. godini iznosila je 63,7% i veća je od pokrivenosti uvoza izvozom ostalih proizvoda vanjskotrgovinske razmjene, za 3,2 postotnih bodova.

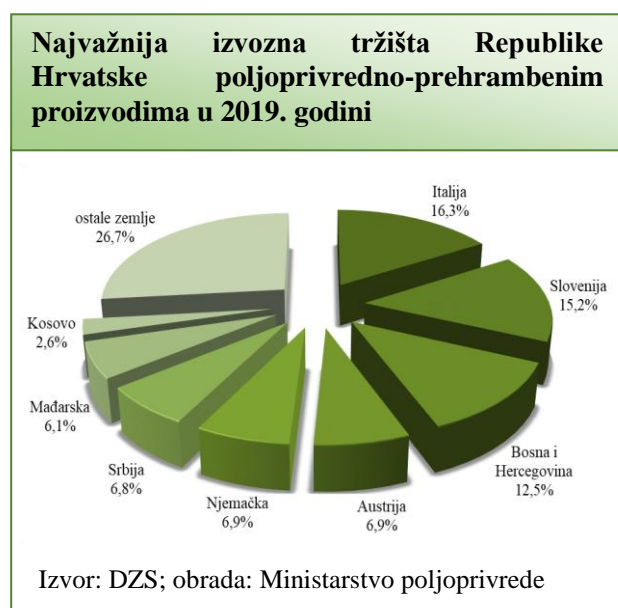
U odnosu na prethodnu godinu, u 2019. godini izvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, iskazano vrijednosno veći je za 6,5%.

Promatrano u istom razdoblju, uvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, iskazano vrijednosno veći je za 12,5%.

Deficit razmjene poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u istom je razdoblju veći za 24,9%, dok je pokrivenost uvoza izvozom smanjena za 3,6 postotna boda.

U 2019. godini u strukturi ukupne razmjene poljoprivredno-prehrambenih proizvoda najviše se trgovalo s državama članicama Europske unije i državama CEFTA-e. S državama članicama Europske unije ostvareno je 79,0% ukupne vrijednosti razmjene poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, dok je sa zemljama CEFTA-e ostvareno 14,4%. U razmjeni sa zemljama CEFTA-e ostvaren je suficit od 359,4 milijuna eura, dok je u razmjeni s državama članicama Europske unije ostvaren deficit u iznosu od 1.599,3 milijuna eura.

U 2019. godini Republika Hrvatska je izvozila poljoprivredno-prehrambene proizvode u 122 zemlje. Najviše poljoprivredno-prehrambenih proizvoda izvezlo se u Italiju (vrijednost izvoza Republike Hrvatske u Italiju u 2019. godini iznosila je 362,4 milijuna eura što u ukupnom izvozu poljoprivredno-prehrambenih proizvoda čini udio od 16,3%), Sloveniju (vrijednost izvoza Republike Hrvatske u Sloveniju u 2019. godini iznosila je 337,7 milijuna eura i u ukupnom izvozu čini 15,2%), Bosnu i Hercegovinu (vrijednost izvoza Republike Hrvatske u Bosnu i Hercegovinu tijekom 2019. godine iznosila je 276,3 milijuna eura i u ukupnom izvozu čini 12,5%), Austriju (vrijednost izvoza Republike Hrvatske u Austriju u 2019. godini iznosila je 153,5 milijuna eura i u ukupnom izvozu čini 6,9%) i Njemačku (vrijednost izvoza Republike Hrvatske u Njemačku u 2019. godini iznosila je 152,1 milijuna eura i u ukupnom izvozu čini 6,9%). Među deset najvažnijih izvoznih tržišta Republike Hrvatske u 2019. godini bile su još Srbija, Mađarska, Kosovo, Rumunjska i Crna Gora. Vrijednost izvoza Republike Hrvatske u deset najvažnijih izvoznih zemalja čini 77,4% ukupne vrijednosti izvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda.

U 2019. godini u Republiku Hrvatsku uvezeno je poljoprivredno-prehrambenih proizvoda iz 125 zemalja. Najviše se poljoprivredno-prehrambenih proizvoda uvezilo iz Njemačke (vrijednost uvoza iz Njemačke u Republiku Hrvatsku u 2019. godini iznosila je 512,0 milijuna eura i u ukupnom uvozu poljoprivredno-prehrambenih proizvoda sudjeluje s 14,7%), Italije (vrijednost uvoza iz Italije u Republiku Hrvatsku u 2019. godini iznosila je 404,0 milijuna eura i u ukupnom uvozu čini 11,6%), Slovenije (vrijednost uvoza iz Slovenije u Republiku Hrvatsku u 2019. godini iznosila je 348,4 milijuna eura i u ukupnom uvozu čini 10,0%), Mađarske (vrijednost uvoza iz Mađarske u Republiku Hrvatsku u 2019. godini iznosila je 334,5 milijuna eura i u ukupnom uvozu čini 9,6%) i Nizozemske (vrijednost uvoza iz Nizozemske u Republiku Hrvatsku u 2019. godini iznosila je 299,6 milijuna eura i u ukupnom uvozu čini 8,6%). Među deset najvažnijih uvoznih tržišta poljoprivredno-prehrambenih proizvoda Republike Hrvatske bili su i Poljska, Austrija, Španjolska, Srbija i Francuska. Vrijednost uvoza iz navedenih zemalja činila je 78% ukupne vrijednosti uvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u Republiku Hrvatsku.

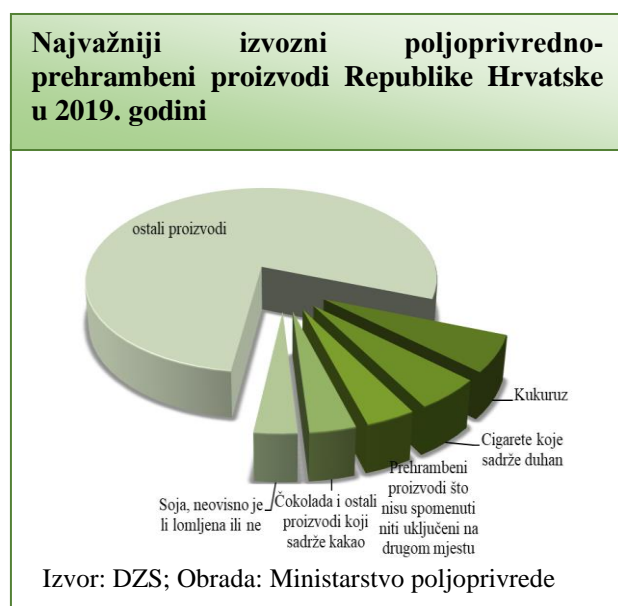

U 2019. godini najvažniji izvozni proizvodi Republike Hrvatske promatrano na razini oznake carinske tarife HS 6 jesu:

1. CN 100590 Kukuruz (osim onoga za sjetvu)
2. CN 240220 Cigarete koje sadrže duhan 100199
3. CN 210690 Prehrambeni proizvodi što nisu spomenuti niti uključeni na drugom mjestu (osim koncentrata bjelančevina i teksturiranih bjelančevinastih tvari
4. CN 180631 Čokolada i ostali proizvodi koji sadrže kakao, u blokovima, pločama ili rebrima mase 2 kg ili manje, punjeni
5. CN 120190 Soja, neovisno je li lomljena ili ne (osim za sjetvu)

Navedeni proizvodi čine 21,6% vrijednosti izvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda Republike Hrvatske. Među deset najvažnijih izvoznih proizvoda ulaze i pripravci za umake i

pripremljeni umaci, miješani začini i začinska sredstva (osim umaka od soje, ketchupa od rajčice i drugih umaka od rajčice, gorušice, brašna od gorušice); čokolada i ostali proizvodi koji sadrže kakao, u blokovima, pločama ili rebrima mase 2 kg ili manje (osim punjenih); pšenica i suražica (osim za sjetvu i tvrde pšenice); šećer od šećerne trske ili šećerne repe i kemijski čista saharoza, u krutom stanju (osim šećera od šećerne trske ili šećerne repe, koji sadrži dodane arome ili tvari za bojenje i sirovog šećera); te vode, uključujući mineralne vode i gazirane vode, s dodanim šećerom ili drugim sladilima ili aromatizirane, za direktnu potrošnju kao pića. Deset najvažnijih izvoznih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda čine 34,4% ukupne vrijednosti izvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda iz Republike Hrvatske.

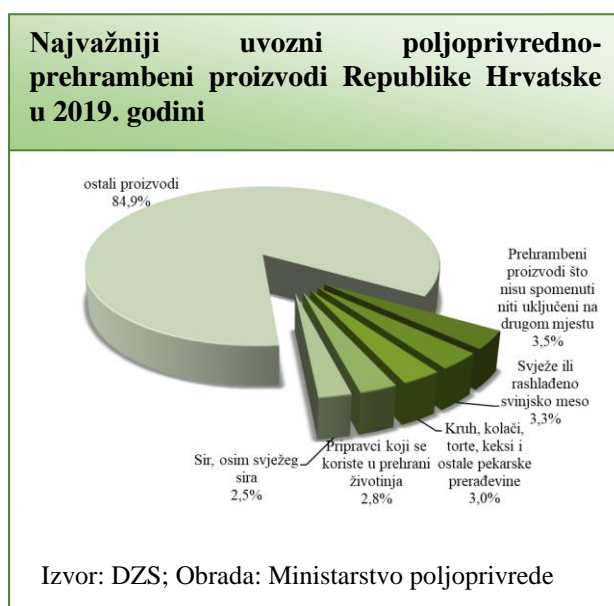

U 2019. godini najvažniji uvozni proizvodi Republike Hrvatske promatrano na razini oznake carinske tarife HS 6 jesu:

1. CN 210690 Prehrambeni proizvodi što nisu spomenuti niti uključeni na drugom mjestu (osim koncentrata bjelančevina i teksturiranih bjelančevinastih tvari)
2. CN 020319 Svježe ili rashlađeno svinjsko meso (osim trupova i polovica, šunke, plečki i komada od njih, s kostima)
3. CN 190590 Kruh, kolači, torte, keksi i ostale pekarske prerađevine, neovisno sadrže li kakao ili ne, hostije, prazne kapsule pogodne za farmaceutsku upotrebu, oblate za pečenje, rižin papir i slični proizvodi (osim hruskavog kruha i medenjaka začinjjenih ingverom)
4. CN 230990 Pripravci koji se koriste u prehrani životinja (osim hrane za pse i mačke, pripremljene u pakiranju za pojedinačnu prodaju)

5. CN 040690 Sir, ostali (osim svježeg sira, uključno sir od surutke, nefermentirani, skuta, sir obrađeni, prošaran plavom plijesni, i ribani ili u prahu)

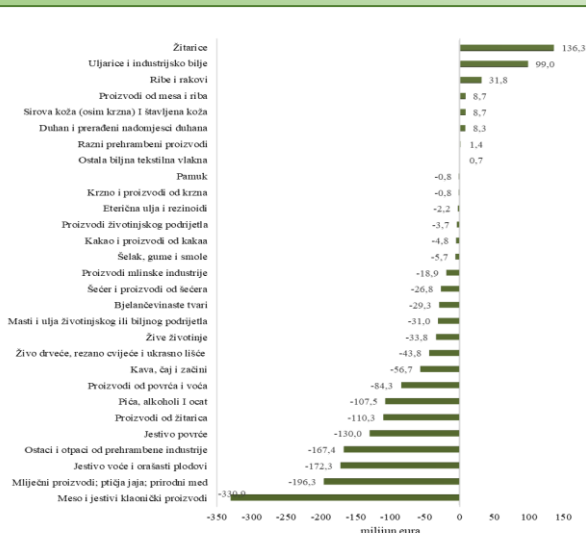
Uvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda heterogeniji je od izvoza te navedeni proizvodi čine 15,1% vrijednosti uvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda. Među deset najvažnijih uvoznih proizvoda su i živa goveda (osim čistokrvnih za rasplod); mlijeko i vrhnje, s više od 1% masti do uključno 6% masti, nekoncentrirani, bez dodanog šećera i ostalih sladila; cigarete koje sadrže duhan; smrznuto svinjsko meso (osim trupova i polovica, šunke, plečki i komada od njih, bez kostiju); hrana za pse i mačke, pripravljena u pakiranja za pojedinačnu prodaju. Deset najvažnijih uvoznih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda čini 25,4% ukupne vrijednosti uvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u Republiku Hrvatsku.

Gledano po skupinama proizvoda oznake carinske tarife HS 2 najveći je suficit u 2019. godini ostvaren izvozom žitarica (136,3 milijuna eura), uljarica i industrijskog bilja (99,0 milijuna eura), riba i rakova (31,8 milijuna eura), proizvoda od mesa i riba (8,7 milijuna eura) te sirovih koža (osim krzna) i štavljenih koža (8,7 milijuna eura).

Najveći deficit na razini HS 2 ostvaren je trgovanjem mesom i jestivim klaoničkim proizvodima (deficit od 330,9 milijuna eura), trgovanjem mliječnim proizvodima, ptičjim jajima i prirodnim medom (deficit od 196,3 milijuna eura), jestivim voćem i orašastim plodovima (deficit od 172,3 milijuna eura), ostacima i otpacima prehrambene industrije (deficit od 167,4 milijuna eura) te jestivim povrćem (deficit od 130,0 milijuna eura).

Trgovinska bilanca razmjene poljoprivredno-prehrambenih proizvoda po najvažnijim skupinama u 2019. godini

Izvor: DZS; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

3.3. Registracija i zaštita naziva hrvatskih autohtonih proizvoda

Zaštita naziva poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda oznakama iz sustava kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode način je provedbe politike kvalitete koja je sastavni dio Zajedničke poljoprivredne politike Europske unije.

Republika Hrvatska postupak zaštite naziva poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda provodi u skladu s važećim zakonodavstvom Europske unije i nacionalnim zakonodavstvom, a kako bi se dodatno osnažili lokalni proizvođači tradicionalnih proizvoda ostvarujući kroz zaštitu dodanu vrijednost proizvoda, ujedno osiguravajući sebi bolji prihod.

Sustavi kvalitete - zaštićene oznake izvornosti, zaštićene oznake zemljopisnog podrijetla i zajamčeno tradicionalni specijalitet

Tri su oznake iz sustava kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode:

Zaštićena oznaka izvornosti (u daljnjem tekstu: ZOI) - oznaka koja označava proizvod kod kojeg se sve faze proizvodnje odvijaju unutar određenog zemljopisnog područja, primjenom priznatih vještina i korištenjem sirovina i sastojaka iz te regije te čije su karakteristike povezane s utjecajem zemljopisnog područja iz kojeg potječe.

Zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla (u daljnjem tekstu: ZOZP) - oznaka koja označava proizvod koji je svojom kvalitetom i ugledom povezan s regijom u kojoj se odvijala najmanje jedna faza proizvodnje.

Zajamčeno tradicionalni specijalitet (u daljnjem tekstu: ZTS) - oznaka koja označava proizvode proizvedene po tradicionalnoj recepturi, tradicionalnim postupcima i metodama proizvodnje ili korištenjem tradicionalnih sastojaka.

Zaštita i registracija naziva proizvoda jednom od oznaka važna je za:

- proizvođače jer povećava konkurentnost kroz višu cijenu proizvoda, prepoznatljivost i osiguranje tržišta
- potrošače jer oznaka jamči da je riječ o proizvodu posebne kvalitete te da se proizvod nalazi pod dodatnom kontrolom
- lokalno gospodarstvo kroz povećanje prepoznatljivosti zemljopisnog područja u kojem se proizvod proizvodi, obogaćivanje turističke ponude i povećanje prihoda proizvođača, što sve doprinosi održanju vitalnih ruralnih sredina
- očuvanje prirodne i kulturne baštine kroz očuvanje autohtonih pasmina domaćih životinja i sorti poljoprivrednog bilja, čuva se tradicija, a time i lokalni, regionalni i nacionalni identitet.

Zaštita naziva proizvoda na nacionalnoj razini u 2019. godini

Tablica 16. Provedba postupka zaštite naziva proizvoda oznakama iz sustava kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode u 2019. godini na nacionalnoj razini

Podneseni zahtjevi za zaštitu naziva proizvoda u 2019. godini	Postupci zaštite naziva proizvoda vođeni, a nisu završeni u 2019. godini	Nazivi proizvoda zaštićeni prijelaznom nacionalnom zaštitom u 2019. godini
1. Vrbovečka pera	1. Lumblija	1. Lički škripavac ZOZP
2. Varaždinsko bučino ulje	2. Krčki sir	2. Bračko maslinovo ulje ZOI
3. Meso istarskog goveda - boškarina / Meso istrskega goveda - boškarina	3. Istarski med / Istrski med	3. Zagorski bagremov med ZOI
4. Komiški rogač	4. Istarski ovčji sir / Istrski ovčji sir	4. Goranski medun ZOI
	5. Meso istarskog goveda-boškarina / Meso istrskega goveda-boškarina	5. Novigradska dagnja ZOI
	6. Vrbovečka pera	6. Meso crne slavonske svinje ZOI
	7. Komiški rogač	7. Zagorski štrukli / Zagorski štruklji ZOZP
		8. Varaždinsko bučino ulje ZOZP

Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 17. Usporedba provedbe postupka zaštite naziva proizvoda oznakama iz sustava kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode u 2018. i 2019. godini na nacionalnoj razini

Godina	Broj podnesenih zahtjeva za zaštitu naziva proizvoda	Broj postupaka zaštite naziva proizvoda koji su vođeni, a nisu završeni	Broj naziva proizvoda zaštićenih prijelaznom nacionalnom zaštitom
2018.	7	10	6
2019.	4	7	8

Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Registracija naziva proizvoda (ZOI, ZOZP, ZTS) na razini Europske unije u 2019. godini

Tablica 18. Provedba postupka registracije zaštićenih naziva proizvoda u 2019. godini na razini Europske unije

Podneseni zahtjevi za registraciju naziva proizvoda u 2018. godini	Postupci registracije naziva proizvoda vođeni, a nisu završeni u 2018. godini	Nazivi proizvoda registrirani na razini EU u 2018. godini.
1. Dalmatinska panceta ZOZP	1. Rudarska greblica ZOZP	1. Istra ZOI
2. Dalmatinska pečenica ZOZP	2. Varaždinski klipč ZOI	2. Paška sol ZOI
	3. Bjelovarski kvargl ZOZP	3. Zagorski mlinci ZOZP
	4. Slavonska kobasica ZOZP	4. Paški sir ZOI
	5. Malostonska kamenica ZOI	
	6. Dalmatinska panceta ZOZP	
	7. Dalmatinska pečenica ZOZP	

Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 19. Usporedba provedbe postupka registracije zaštićenih naziva proizvoda u 2018. i 2019. godini na razini Europske unije

Godina	Broj podnesenih zahtjeva za registraciju naziva proizvoda	Broj postupaka registracije naziva proizvoda koji su vođeni, a nisu završeni	Broj naziva proizvoda registriranih na razini Europske unije
2018.	6	9	2
2019.	2	7	4

Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede

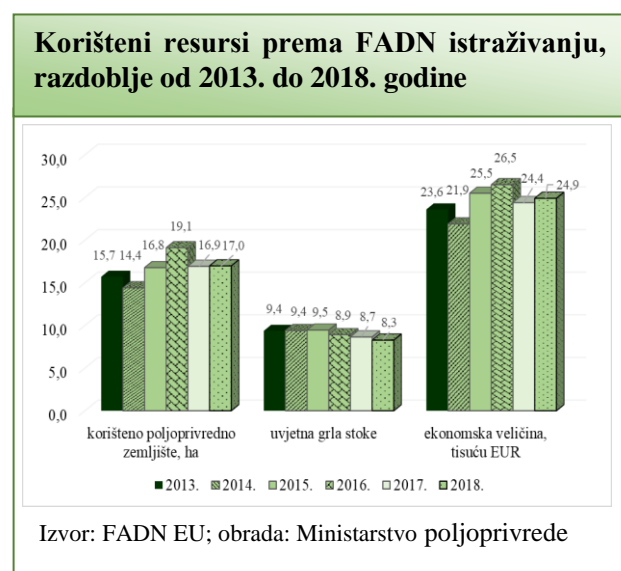
3.4. Sustav poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka

Sustav poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka (engl. Farm Accountancy Data Network, skraćeno FADN) instrument je Europske komisije za vrednovanje dohotka poljoprivrednih gospodarstava i provedbe zajedničke poljoprivredne politike. U sklopu sustava poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka provodi se godišnje istraživanje o strukturi, proizvodnji, приходima i rashodima poljoprivrednika koje je obvezno za sve države članice Europske unije (u daljnjem tekstu: FADN istraživanje).

Područje FADN istraživanja uključuje tržišno orijentirane poljoprivrednike. U Republici Hrvatskoj FADN istraživanje provodi se na uzorku od 1.251 poljoprivrednika čija je ekonomska veličina jednaka ili veća iznosu od 4.000 eura. Reprerzentativnost uzorka osigurana je prema tri kriterija: regionalnoj pripadnosti, razredu ekonomske veličine i tipu poljoprivrednika.

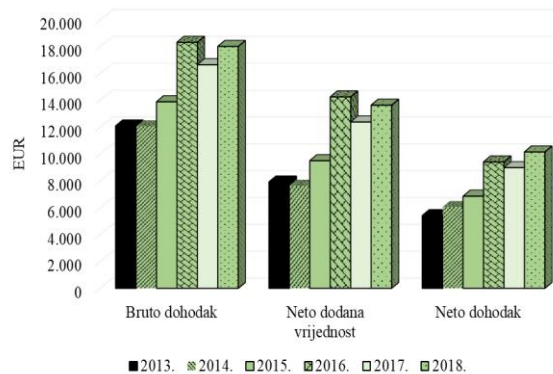
U 2018. godini, prema podacima FADN istraživanja, prosječan tržišno orijentirani poljoprivrednik Republike Hrvatske u svojoj proizvodnji koristio je 17 ha poljoprivrednog zemljišta i uzgajao 8,3 uvjetnih grla stoke čime je ostvario prosječnu ekonomsku veličinu od 24.900 eura, a za svoj rad je utrošio 1,68 jedinica godišnjega rada. Promatrano u odnosu na prethodnu 2017. godinu, površina korištenog poljoprivrednog zemljišta povećana je za 0,3%, broj uvjetnih grla stoke je smanjen za 4,3%, a prosječna ekonomska veličina povećana je za 2%.

Prosječna vrijednost poljoprivredne proizvodnje u 2018. godini iznosi 28.371 eur i u odnosu na prethodnu godinu povećana je za 2.778 eura, iskazano relativnim pokazateljem za 10,9%. Troškovi međufazne potrošnje iznose 16.728 eura i u odnosu na prethodnu godinu povećani su za 1.137 eura, iskazano relativnim pokazateljem za 7,3%.

Rast vrijednosti proizvodnje pozitivno je djelovao na kretanje ostalih ekonomskih pokazatelja. Prosječna vrijednost bruto dohotka poljoprivrednika u 2018. godini iznosi 18.016 eura i u odnosu na prethodnu godinu povećana je za 1.372 eura, iskazano relativnim pokazateljem za 8,2%. Prosječna neto dodana vrijednost iznosi 13.637 eura i u odnosu na prethodnu godinu povećana je za 1.254 eura, iskazano relativnim pokazateljem za 10,1% dok prosječan neto dohodak iznosi 10.152 eura i u odnosu na prethodnu godinu povećan je za 1.170 eura, iskazano relativnim pokazateljem za 13%.

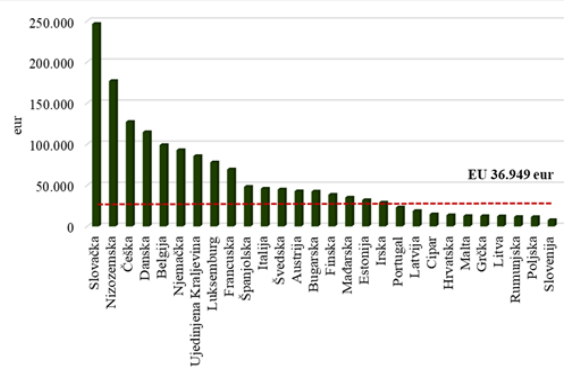
Ekonomski pokazatelji prema FADN istraživanju, razdoblje od 2013. do 2018. godine

Izvor: FADN EU; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Promatrano na razini Europske unije prosječna vrijednost poljoprivredne proizvodnje u 2018. godini iznosi 88.630 eura i u odnosu na prethodnu godinu povećana je za 12.037 eura, iskazano relativnim pokazateljem za 15,7%. Troškovi međufazne potrošnje iznose 54.374 eura i u odnosu na prethodnu godinu povećani su za 8.641 eur, iskazano relativnim pokazateljem za 18,9%. Prosječna vrijednost bruto dohotka tržišno orijentiranog poljoprivrednika Europske unije u 2018. godini iznosi 47.625 eura i u odnosu na prethodnu godinu povećana je za 5.242 eura, iskazano relativnim pokazateljem za 12,4%. Prosječna neto dodana vrijednost iznosi 36.949 eura i u odnosu na prethodnu godinu povećana je za 3.923 eura, iskazano relativnim pokazateljem za 11,9%. U usporedbi s ostalim državama članicama, Republika Hrvatska zajedno s Ciprom, Grčkom, Litvom, Maltom, Poljskom, Rumunjskom i Slovenijom spada u grupu država članica koje ostvaruju manje od polovice prosječne neto dodane vrijednosti prosječnog tržišno orijentiranog poljoprivrednika Europske unije.

Neto dodana vrijednost u Europskoj uniji prema FADN istraživanju, 2018. godina

Izvor: FADN EU; obrada: Ministarstvo poljoprivrede

4. INSPEKCIJE NADLEŽNE ZA PODRUČJE POLJOPRIVREDE

Poljoprivredna inspekcija, veterinarska inspekcija i fitosanitarna inspekcija u razdoblju od 1. siječnja 2019. godine do 31. ožujka 2019. godine bile su ustrojene u Ministarstvu poljoprivrede, a od 1. travnja 2019. godine navedene inspekcije djeluju u sklopu Državnog inspektorata.

4.1. Poljoprivredna inspekcija

U sklopu svoje nadležnosti, poljoprivredna inspekcija u 2019. godini provodila je nadzor nad primjenom sljedećih zakona i vezanih propisa Europske unije i to:

- Zakona o državnom inspektoratu (»Narodne novine«, broj 115/18)
- Zakona o poljoprivredi (»Narodne novine«, broj 118/18) i važećih odredbi Zakona o zajedničkoj organizaciji tržišta poljoprivrednih proizvoda i posebnim mjerama i pravilima vezanim za tržište poljoprivrednih proizvoda (»Narodne novine«, br. 82/13 i 14/14)
- Zakona o obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu (»Narodne novine«, br. 29/18 i 32/19)
- Zakona o poljoprivrednom zemljištu (»Narodne novine«, br. 39/13, 48/15 i 98/19)
- Zakona o uskladištenju i skladišnici za žitarice i industrijsko bilje (»Narodne novine«, br. 79/09, 124/11 i 32/19)
- Zakona o duhanu (»Narodne novine«, br. 69/99, 22/02, 14/14 i 32/19)
- Zakona o gnojivima i poboljšivačima tla (»Narodne novine«, br. 163/03, 40/07, 81/13, 14/14 i 32/19)
- Zakona o provedbi Uredbe (EZ) br. 2003/2003 o gnojivima (»Narodne novine«, br. 81/13 i 32/19)
- Zakona o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja (»Narodne novine«, br. 140/05, 35/08, 25/09, 124/10, 55/11, 14/14 i 115/18)
- Zakona o hrani (»Narodne novine«, br. 81/13, 14/14, 30/15 i 115/18)
- Zakona o kontaminantima (»Narodne novine«, br. 39/13 i 114/18)
- Zakona o genetski modificiranim organizmima (Narodne novine, br. 70/05, 137/09, 28/13, 47/14, 15/18 i 115/18)
- Zakona o održivoj uporabi pesticida (»Narodne novine«, br. 14/14 i 115/18)
- Zakona o provedbi Uredbe (EZ) br. 1107/09 o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja (»Narodne novine«, br. 80/13 i 32/19)
- Zakona o provedbi Uredbe (EZ) br. 396/2005 o maksimalnim razinama ostataka pesticida u i na hrani i hrani za životinje biljnog i životinjskog podrijetla (»Narodne novine«, br. 80/13 i 115/18)

- Zakona o službenim kontrolama koje se provode sukladno propisima o hrani, hrani za životinje, o zdravlju i dobrobiti životinja (»Narodne novine«, br. 81/13, 14/14 i 56/15 i 32/19)
- Zakona o higijeni hrane i mikrobiološkim kriterijima za hranu (»Narodne novine«, br. 81/13 i 115/18)
- Zakona o suzbijanju zlouporabe opojnih droga (»Narodne novine«, br. 107/01, 87/02, 163/03, 141/04, 40/07, 149/09, 84/11, 80/13 i 39/19)
- Zakona o informiranju potrošača o hrani (»Narodne novine«, br. 56/13, 14/14, 56/16 i 32/19)
- Zakona o provedbi Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. rujna 2003. godine o genetski modificiranoj hrani i hrani za životinje i Uredbe (EZ) br. 1830/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. rujna 2003. godine o sljediivosti hrane i hrane za životinje proizvedenih od genetski modificiranih organizama kojom se izmjenjuje i dopunjuje Direktiva 2001/18/EZ (»Narodne novine«, br. 18/13, 47/14 i 114/18)
- Zakona o provedbi Uredbe (EU) 2015/2283 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o novoj hrani (»Narodne novine«, br. 15/18 i 114/18)
- Zakona o uzgoju domaćih životinja (»Narodne novine«, broj 115/18)
- Zakona o zaštiti životinja (»Narodne novine«, br. 102/17 i 32/19)
- Zakona o vinu (»Narodne novine«, br. 96/03, 25/09, 22/11, 55/11, 82/13 i 14/14)
- Zakona o vinu (»Narodne novine«, broj 32/19)

te propisa donesenih na temelju tih zakona.

Inspeksijskim nadzorima u području poljoprivrede podliježe oko 540 tisuća pravnih i fizičkih osoba. Aktivnosti poljoprivredne inspekcije tijekom 2019. godine bile su sustavne i sveobuhvatne. Izvršeno je 17.518 inspeksijskih nadzora i sastavljeno 18.600 inspeksijskih zapisnika o očevidu. Uzeto je ukupno 1.111 uzoraka.

U slučajevima utvrđenih nepravilnosti inspektori su donosili rješenja kojima su naređivali otklanjanje nedostataka, povrat ostvarenih potpora te su poduzimali mjere odgovornosti.

Doneseno je 1.394 prvostupanjskih rješenja kojima je naređeno otklanjanje raznih nepravilnosti.

Inspektori su podnijeli 533 optužna prijedloga nadležnim prekršajnim sudovima te izdali 90 prekršajnih naloga.

4.1.1. Poljoprivredna inspekcija u području poljoprivrede

Poljoprivredni inspektori u području poljoprivrede u skladu s Godišnjim planom za 2019. godinu proveli su sljedeće ciljane akcije - inspeksijske nadzore:

1. Inspekcijski nadzor – utvrđivanje možebitnog sadržaja genetski modificiranih organizama (u daljnjem tekstu: GMO) u sjemenu poljoprivrednog bilja stavljenom na tržište 2019. godine uz uzimanje 30 uzoraka

Uzeto je 30 uzoraka sjemena poljoprivrednog bilja kod 11 pravnih osoba u veleprodaji. Svi uzorci bili su sukladni te stoga nije bilo izricanja upravnih mjera niti podnošenja optužnih prijedloga.

2. Inspekcijski nadzor kakvoće sjemena stavljenog na tržište 2019. godine – ciljani nadzor, uz uzimanje uzoraka sjemena

Ukupno su uzeta 174 uzoraka sjemena poljoprivrednog bilja stavljenog na tržište u 2019. godini. Od ukupnog broja uzetih uzoraka njih 17 nisu zadovoljila temeljne zahtjeve kakvoće za sjeme u prometu. Zbog navedenih nepravilnosti poljoprivredni inspektori donijeli su 32 rješenja te su nadležnim prekršajnim sudovima podnijeli 14 optužnih prijedloga.

Sva preostala količina sjemena za koju je laboratorijskom analizom utvrđeno da je stavljena na tržište suprotno odredbama Zakona o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja (»Narodne novine«, br. 140/05, 35/08, 25/09, 124/10, 55/11, 14/14 i 115/18) povučena je s tržišta Republike Hrvatske te su inspektori rješenjem naredili uništenje i nadzirali postupak uništenja ukupno 742,8 kg neuvjetnog sjemena.

3. Inspekcijski nadzor kakvoće i označavanja dušično-fosforno-kalijeva (u daljnjem tekstu: NPK) mineralnih gnojiva kod proizvođača, uvoznika i u prometu - proljeće 2019. godine, uz uzimanje uzoraka NPK mineralnih gnojiva

Uzeto je 25 uzoraka gnojiva od čega 11 kod distributera, 12 u maloprodaji i dva kod proizvođača. Po provedenoj analizi utvrđena je nesukladnost kod dva uzorka (neodgovarajuća kakvoća). Inspektori su donijeli dva rješenja kojima su zabranili stavljanje gnojiva u promet, odnosno na tržište te su podnijeli i dva optužna prijedloga.

4. Uzimanje uzoraka prema Programu postregistracijske kontrole sredstava za zaštitu bilja u 2018. godini

U sklopu programa uzet je 71 uzorak sredstava za zaštitu bilja. Utvrđeno je da je 70 analiziranih uzoraka imalo ispravna svojstva u skladu s rješenjima o registraciji u Republici Hrvatskoj, dok jedan uzorak sredstva za zaštitu bilja bio nesukladan. Protiv distributera koji je stavio na tržište nesukladno sredstvo za zaštitu bilja pokrenut je prekršajni postupak.

5. Nadzor ispravnosti sredstava za zaštitu bilja u 2019. godini

Ukupno je provedeno 318 nadzora, a utvrđene su 42 nesukladnosti. Doneseno je 30 upravnih mjera kod utvrđenih nesukladnosti kojima je zabranjeno stavljanje na tržište i uporaba sredstava za zaštitu bilja jer ista nisu bila registrirana (dva slučaja), fizikalno kemijski nisu bila ispravna (dva slučaja), istekao im je rok valjanosti (20 slučaja), nisu bila ispravno označena ili pakirana (14 slučaja) ili im je ukinuto rješenje o registraciji (četiri slučaja). Broj upravnih mjera manji je od broja nesukladnosti budući da je u nekim slučajevima više nesukladnih proizvoda zatečeno na jednom prodajnom mjestu. Poduzeto je 12 mjera

odgovornosti kod utvrđenih nepravilnosti vezanih uz stavljanje na tržište sredstava za zaštitu bilja, kada utvrđene nepravilnosti nisu otklonjene u naređenom roku.

6. Nadzor pravilne primjene sredstava za zaštitu bilja kod korisnika sredstava za zaštitu bilja (kod proizvođača bilja), uz uzimanje uzoraka bilja radi određivanja prisutnosti pesticida

Poljoprivredna inspekcija provela je 935 inspekcijskih nadzora, utvrdila je 136 nesukladnosti te je donijela 85 upravnih mjera koje su se odnosile na zabranu primjene sredstava za zaštitu bilja koja nisu registrirana ili koja nemaju dozvolu za nadziranu kulturu, zabranu uporabe strojeva za primjenu sredstava za zaštitu bilja ako nisu imali valjani znak o pregledu ili su naložene mjere uspostave i vođenja evidencije o uporabi sredstava za zaštitu bilja te uništavanje sredstava za zaštitu bilja koja nisu registrirana ili im je protekao rok uporabe. Poduzeto je 38 mjera odgovornosti.

U okviru nadzora pravilne primjene sredstava za zaštitu bilja, poljoprivredna inspekcija je uzela uzorke voća i povrća radi određivanja prisutnosti sredstava za zaštitu bilja. Ukupno je uzeto 49 uzoraka. U 27 uzoraka nije utvrđena prisutnost ostataka aktivnih tvari, a u 22 uzorka utvrđena je prisutnost ostataka 17 aktivnih tvari. Aktivne tvari koje su nađene u uzorcima u dozvoljenim su granicama maksimalne razine ostataka pesticida (u daljnjem tekstu: MDK) te se svi uzorci smatraju zdravstveno ispravnim prema Uredbi (EZ) br. 396/2005 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. veljače 2005. o maksimalnim razinama ostataka pesticida u ili na hrani i hrani za životinje biljnog i životinjskog podrijetla i o izmjeni Direktive Vijeća 91/414/EEZ (SL L 70, 16.3.2005.).

7. Službene kontrole objekata za proizvodnju klica

Provedena su dva nadzora higijene hrane u dva odobrena objekta za proizvodnju klica. U nadzorima nisu utvrđene nesukladnosti pa mjere nisu poduzimane.

8. Nadzor udovoljavanja uvjetima koje moraju ispunjavati pravne i fizičke osobe koje obavljaju promet sredstvima za zaštitu bilja (distributeri)

Inspekcijskim nadzorima obuhvaćene su pravne i fizičke osobe koje stavljaju na tržište pesticide, a ukupno je provedeno 326 nadzora distributera sredstava za zaštitu bilja. U 21 slučaju, kada nadzirani distributeri nisu udovoljavali uvjetima koje moraju ispunjavati, donesena je 21 upravna mjera kod utvrđenih nepravilnosti tj. zabranjeno je obavljanje prodaje pesticida distributerima dok ne ispune propisane uvjete. Poduzete su dvije mjere odgovornosti kada utvrđene nepravilnosti nisu otklonjene u naređenom roku.

9. Uzimanje uzoraka merkantilnog kukuruza u primarnoj proizvodnji radi određivanja prisutnosti mikotoksina

Temeljem provedenih analiza službeni laboratorij je dao ocjenu sukladnosti prema kojoj se svih 15 uzoraka merkantilnog kukuruza može koristiti kao hrana za životinje te prema kojoj se od predmetnih 15 analiziranih uzoraka tri uzorka ne mogu koristiti kao hrana. Poljoprivredni inspektori su po zaprimanju izvješća o rezultatima pretraživanja vezanih za tri analizirana uzorka merkantilnog kukuruza, koji se ne mogu koristiti kao hrana, utvrdili da će

predmetni subjekti kod kojih su uzeti sporni uzorci i cjelokupni urod merkantilnog kukuruza iste koristiti isključivo za ishranu stoke. Također, utvrđeno je da dva subjekta skladište merkantilni kukuruz na gospodarstvu, dok je treći subjekt predmetni merkantilni kukuruz predao na čuvanje i skladištenje u silos o čemu je obaviještena veterinarska i sanitarna inspekcija. Poljoprivredni inspektori donijeli su tri rješenja kojima se zabranjuje korištenje predmetnog merkantilnog kukuruza za hranu, a dopušta se njegovo korištenje kao hrana za životinje.

10. Uzimanje uzoraka salate, špinata i rikule u primarnoj proizvodnji radi određivanja nitrata

U ciljanom nadzoru uzeto je 20 uzoraka. Svi uzorci bili su sukladni slijedom čega poljoprivredni inspektori nisu donosili upravne mjere niti mjere odgovornosti.

11. Uzimanje uzoraka bilja u primarnoj proizvodnji u okviru Nacionalnog praćenja (monitoringa) ostataka pesticida u i na hrani za 2019. godinu

Od ukupnog broja uzoraka uzetih u okviru programa (74), na poljoprivrednim gospodarstvima uzeto je 40 uzoraka primarnih biljnih proizvoda iz konvencionalne proizvodnje od čega su kod 18 uzoraka utvrđeni ostaci pesticida ispod MDK, a kod jednog od tih uzoraka jedna aktivna tvar utvrđena je iznad MDK. U 15 uzoraka utvrđeni su ostaci pesticida koji imaju dozvolu na kulturama na kojima su primjenjivani. Temeljem utvrđenih nepravilnosti u primjeni sredstava za zaštitu bilja poljoprivredna inspekcija donijela je tri upravne mjere i poduzela tri mjere odgovornosti. Poljoprivredna inspekcija je temeljem analitičkih izvješća uzoraka, koje je sanitarna inspekcija uzorkovala na tržištu, u devet nadzora kod šest subjekata koji su stavljali na tržište konvencionalne proizvode utvrdila osam nesukladnosti, donijela dvije upravne mjere i podnijela šest optužnih prijedloga. U jednom nadzoru subjekta koji je stavio na tržište ekološki proizvod utvrđeno je da proizvođač nema sljedivost za nesukladan proizvod. Temeljem utvrđene nepravilnosti poljoprivredna inspekcija donijela je jednu upravnu mjeru i podnijela jedan optužni prijedlog.

12. Inspeksijski nadzori ekološke proizvodnje i proizvoda uz uzimanje uzoraka u proizvodnji i maloprodaji (tržnice, specijalizirane trgovine, trgovački lanci)

Ciljane inspeksijske nadzore provelo je 19 inspektora kod 229 subjekata u ekološkoj proizvodnji. Tijekom nadzora uzeto je 62 uzorka za analizu na ostatke pesticida. Od navedenih uzoraka kod dva uzorka utvrđene su rezidue pesticida. Slijedom provedenih nadzora doneseno je 13 rješenja, podneseno osam optužnih prijedloga te su izdana dva prekršajna naloga.

13. Inspeksijski nadzor provođenja Gospodarskih programa, provođenja mjera osiguranja zaštite od požara te udovoljavanje uvjetima za ostvarivanje prava na potpore po površini u 2019. godini

Poljoprivredni inspektori su u inspeksijskim nadzorima utvrdili 64 nepravilnosti kod 121 subjekta kako slijedi:

- u 34 slučaja utvrdili su da se ne obavlja analiza plodnosti tla na česticama u vlasništvu Republike Hrvatske te su u takvim slučajevima donijeli 12 upravnih mjera
- u 25 slučaja poljoprivredni inspektori su utvrdili da se Gospodarski programi ne provode te su u navedenim slučajevima zapisnike o povredama odredbi članka 87. stavka 1. točaka i), j) i k) Zakona o poljoprivrednom zemljištu (»Narodne novine«, br. 20/18, 115/18 i 98/19) dostavili Ministarstvu poljoprivrede na daljnje nadležno postupanje
- na temelju utvrđenih činjenica tijekom inspekcijskih nadzora provođenja Gospodarskih programa, poljoprivredni inspektori podnijeli su sedam optužnih prijedloga nadležnim prekršajnim sudovima
- u pet slučajeva poljoprivredni inspektori su u inspekcijskim nadzorima na temelju Zakona o poljoprivredi (»Narodne novine«, broj 118/18) utvrdili nepravilnosti te su donijeli pet upravnih mjera/rješenja budući da su utvrdili da nadzirani subjekti djelomično ne udovoljavaju uvjetima za ostvarivanje prava na potpore prema Jedinstvenom zahtjevu za potporu u 2019. godini zbog neprovođenja poljoprivredne aktivnosti i neobrađivanja poljoprivrednog zemljišta na ARKOD parcelama prijavljenima u podnesenim zahtjevima.

14. Inspekcijski nadzor kakvoće i označavanja NPK mineralnih gnojiva kod proizvođača, uvoznika i u prometu - jesen 2019. godine, uz uzimanje uzoraka NPK mineralnih gnojiva

Uzeto je 15 uzoraka gnojiva od čega deset kod distributera, četiri u maloprodaji i jedan kod proizvođača. Na osnovi dostavljenih rezultata analiza kakvoće 15 uzoraka mineralnih gnojiva od strane ovlaštenog laboratorija utvrđeno je da svih 15 uzorka odgovara deklariranoj kakvoći.

15. Službene kontrole kukuruza, soje i uljane repice na razini primarne biljne proizvodnje u svrhu ispitivanja prisutnosti GMO-a, uz uzimanje 50 uzoraka

Uzeto je 50 uzoraka zelene mase poljoprivrednih kultura (kukuruz, soja, uljana repica) kod 50 subjekata. Svi uzorci bili su sukladni slijedom čega nije bilo izricanja upravnih mjera niti mjera odgovornosti.

16. Inspekcijski nadzor uzgoja maka u 2019. godini

Nadzor je proveden kod 21 uzgajivača maka koji su poljoprivrednoj inspekciji dostavili prijavu uzgoja maka. U nadzorima je ukupno nadzirana površina od 70,3 ha pod prijavljenom kulturom maka. Po provedenim nadzorima nisu utvrđene nepravilnosti.

17. Inspekcijski nadzor usklađenosti voća i povrća koje se stavlja na tržište Republike Hrvatske s propisanim tržišnim standardima u 2019. godini – proljetni dio

Provedeno je ukupno 306 od planiranih 300 inspekcijskih nadzora pri čemu su u 41 inspekcijskom nadzoru utvrđene nepravilnosti. Na temelju utvrđenih činjenica poljoprivredni

inspektori su u 41 slučaju donosili upravne mjere te su pred nadležnim prekršajnim sudovima u 26 slučajeva pokrenuli prekršajne postupke.

18. Inspekcijski nadzor usklađenosti voća i povrća koje se stavlja na tržište Republike Hrvatske s propisanim tržišnim standardima u 2019. godini – jesensko-zimski dio

Provedeno je ukupno 166 od planiranih 144 inspekcijskih nadzora pri čemu su u sedam inspekcijskih nadzora utvrđene nepravilnosti. Na temelju utvrđenih činjenica poljoprivredni inspektori su u sedam slučajeva donosili upravne mjere, a pred nadležnim prekršajnim sudom u jednom slučaju pokrenut je prekršajni postupak.

19. Inspekcijski nadzor ovlaštenih trgovaca voćem i povrćem

Nadzor je proveden kod 11 ovlaštenih trgovaca koje je Ministarstvo poljoprivrede ovlastilo rješenjem. Po provedenim nadzorima kod jednog ovlaštenog trgovca utvrđena je nepravilnost te je doneseno jedno rješenje.

20. Inspekcijski nadzor uvoza voća i povrća koje uvoze državljani Republike Hrvatske, nositelji pogranične propusnice za 2019. godinu

Ukupno je provedeno 27 nadzora i to kod 18 nositelja pogranične propusnice koji su dobili pravo za uvoz vlastitog voća i povrća proizvedenog u pograničnom području rješenjem Ministarstva poljoprivrede i kod devet otkupljivača s kojima nositelji pogranične propusnice imaju sklopljene ugovore. Po provedenim nadzorima utvrđena je nepravilnost kod jednog nositelja pogranične propusnice u svezi s kojom je pokrenut prekršajni postupak.

21. Inspekcijski nadzor nad radom priznatih proizvođačkih organizacija

Nadzori su provedeni kod 18 priznatih proizvođačkih organizacija prema rješenjima Ministarstva poljoprivrede o priznavanju proizvođačkih organizacija. Po provedenim nadzorima utvrđeno je da jedna priznata proizvođačka organizacija u sektoru svinjetine nije u skladu s kriterijima za priznavanje te je nadležnom Ministarstvu poljoprivrede dostavljen prijedlog za povlačenje priznavanja.

22. Inspekcijski nadzor usklađenosti voća i povrća koje se stavlja na tržište Republike Hrvatske s propisanim tržišnim standardima na tržnicama i štandovima u 2019. godini

Provedeno je ukupno 583 inspekcijskih nadzora pri čemu su u njih 116 utvrđene nepravilnosti. Na temelju utvrđenih činjenica poljoprivredni inspektori su u 107 slučajeva donosili upravne mjere te su pred nadležnim prekršajnim sudovima u 37 slučajeva pokrenuli prekršajne postupke. U 13 slučajeva utvrđeno je obavljanje neregistrirane djelatnosti trgovine te su zapisnici o inspekcijskim nadzorima dostavljeni nadležnim tržišnim inspektorima na daljnje postupanje.

23. Nadzor higijene hrane na razini primarne biljne proizvodnje

Provedeno je 177 inspekcijskih nadzora udovoljavanja propisanim uvjetima higijene hrane na razini primarne biljne proizvodnje. Poljoprivredna inspekcija utvrdila je šest nesukladnosti, a iste su se odnosile na vođenje evidencija. Poljoprivredna inspekcija donijela je šest upravnih

mjera koje su se odnosile na uspostavu vođenja propisane evidencije, a mjere odgovornosti nisu poduzimane s obzirom da su subjekti postupili u skladu s donesenim upravnim mjerama.

24. Program koordiniranih inspekcijskih nadzora u području zaštite okoliša za 2019. godinu

U okviru navedenog Programa poljoprivredna inspekcija obavila je nadzore kod 25 subjekata kojom prilikom je kod jednog subjekta utvrđena nepravilnost koja se odnosila na nepostojanje ugovora o poslovnoj suradnji vezano za aplikaciju dijela gnojiva, što je zapisnički utvrđeno te otklonjeno do donošenja rješenja. U navedenom postupku, u skladu s odredbom članka 73. Zakona o Državnom inspektoratu (»Narodne novine«, broj 115/2018), nije pokrenut prekršajni postupak budući da je nadzirani subjekt do donošenja rješenja otklonio nepravilnost odnosno nedostatak utvrđen u inspekcijskom nadzoru.

U skladu s propisanom nadležnošću, poljoprivredni inspektori u području poljoprivrede obavljali su i sljedeće nadzore:

1. Kontrola ispunjavanja uvjeta iz područja biljnog zdravstva za potrebe natječaja IPARD programa u 2019. godini

Temeljem zahtjeva Agencije za plaćanja obavljena su 52 inspekcijska nadzora i sastavljena 52 zapisnika o ispunjavanju uvjeta iz područja biljnog zdravstva utvrđenih nacionalnim propisima koji su usklađeni s pravnom stečevinom Europske unije. Navedeni zapisnici povratno su dostavljeni Agenciji za plaćanja.

2. Uvoz ekoloških proizvoda

Prema obavijestima Carinske uprave, u 2019. godini bilo je 116 pošiljaka eko proizvoda iz uvoza. U analiziranim eko proizvodima iz uvoza trećih zemalja nisu utvrđeni ostaci pesticida.

4.1.2. Poljoprivredna inspekcija u području stočarstva

U skladu s Godišnjim planom za 2019. godinu, poljoprivredni inspektori u području stočarstva obavili su sljedeće ciljane akcije - inspekcijske nadzore:

1. Inspekcijski nadzor korištenja sredstava državnog proračuna za sufinanciranje rada uzgojnih udruženja za 2017. godinu

Poljoprivredni inspektori u području stočarstva proveli su kod 15 subjekata 15 inspekcijskih nadzora u kojima su utvrđivali jesu li subjekti ispunili sve obveze u skladu s odredbama ugovora o sufinanciranju. U 13 slučajeva utvrđeno je da su korisnici sredstava državnog proračuna namjenski i na vrijeme utrošili odobrena sredstva, dok su kod dva korisnika utvrđene nesukladnosti (neprihvatljiv trošak i prekoračenje roka za dostavu završnog izvješća).

2. Inspekcijski nadzor korisnika posebnih mjera pomoći za sektor pčelarstva u 2018. godini

Ukupno je obuhvaćeno 100 korisnika potpora u 2018. godini. Nadzorom je obuhvaćeno pet mjera sektora pčelarstva predviđenih Nacionalnim pčelarskim programom za razdoblje od 2017. do 2019. godine. Inspekcijskim nadzorom nisu utvrđene nepravilnosti.

3. Inspekcijski nadzor kvalitete i označivanja hrane za životinje, uz uzimanje uzoraka

Inspektori su obavili ukupno 60 inspekcijskih nadzora uz uzimanje uzoraka i to kod subjekata na razini primarne proizvodnje i pripadajućih djelatnosti te maloprodaje. 12 uzoraka hrane za životinje nije udovoljilo propisanim uvjetima i to zbog nepropisnog sadržaja sirovih vlakana, masti, škroba, pepela ili sadržaja proteina. Za svih 12 nepravilnosti poljoprivredni inspektori su donijeli upravne mjere (rješenja) o naplati računa dostavljenih od ovlaštenog laboratorija, bez podnošenja optužnih prijedloga zbog nepostojanja pravne osnove.

4. Inspekcijski nadzor kvalitete i označivanja meda, uz uzimanje uzoraka

U predmetnom nadzoru ukupno je uzeto deset uzoraka meda kod subjekata na razini primarne proizvodnje i pripadajućih djelatnosti. Rezultati su pokazali da je jedan uzorak meda nesukladan.

5. Inspekcijski nadzor sadržaja dodane vode u mesu peradi, uz uzimanje uzoraka

Provedeno je 12 službenih kontrola uzorkovanja mesa peradi pri čemu je utvrđeno da devet uzoraka udovoljava zahtjevima Uredbe Komisije (EZ) br. 543/2008 od 16. lipnja 2008. o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu Uredbe Vijeća (EZ) br. 1234/2007 u pogledu tržišnih standarda za meso peradi (SL L 157, 17.6.2008.), dok tri uzorka nisu udovoljila zahtjevima citirane Uredbe. U dva slučaja, kada je rezultat analize uzorka bio nesukladan, nadležni inspektor je navedenim subjektima rješenjem zabranio prodaju te je donio rješenja o podmirenju troškova analiza službenih uzoraka, dok je kod jednog subjekta postupak donošenja rješenja u tijeku.

6. Inspekcijski nadzor uspostave i primjene ljestvice Unije za klasiranje i označavanje trupova u sektoru govedine i teletine, svinjetine, ovčetine i kozletine

Ukupno je provedeno 84 inspekcijska nadzora u klaonicama te je nepravilnost utvrđena u šest klaonica. Za svih šest nepravilnosti poljoprivredni inspektori su donijeli upravne mjere o uklanjanju nepravilnosti. Tri subjekta nadzora otklonili su nepravilnosti u zadanom roku te stoga na temelju članka 73. Zakona o Državnom inspektoratu (»Narodne novine«, broj 115/2018) kod navedenih subjekata nisu poduzimane prekršajne mjere.

7. Inspekcijski nadzor kontrole tržišnih standarda jaja u proizvodnji

Od 29 provedenih nadzora kod 28 subjekata nisu utvrđene nepravilnosti. Kod jednog subjekta utvrđeno je da proizvođač jaja ne vodi evidenciju o načinu uzgoja peradi te evidenciju o hranidbi kokoši nesilica, a sve u sklopu dnevno - mjesečnih listova proizvodnje sa svim propisanim podacima te mu je rješenjem naređeno otklanjanje nepravilnosti. Kako je subjekt nadzora postupio po rješenju u zadanom roku, na osnovu članka 73. Zakona o Državnom inspektoratu (»Narodne novine«, broj 115/2018) kod navedenog subjekta nisu poduzimane prekršajne mjere.

8. Inspekcijski nadzor korisnika potpora u stočarstvu u 2019. godini

Ukupno je obuhvaćeno 434 korisnika potpora za 2019. godinu od čega su nepravilnosti utvrđene kod 92 korisnika, zbog kojih je u 2019. godini doneseno 79 rješenja kojima je utvrđeno djelomično neudovoljavanje uvjetima za potporu po podnesenim jedinstvenim zahtjevima za potporu za 2019. godinu.

9. Inspekcijski nadzor korisnika potpora za kupovinu steonih junica kombiniranih i mliječnih pasmina goveda u 2018. godini

Nadzor je proveden kod 100 korisnika potpore te je nadziran iznos odobrene potpore od 3 milijuna kuna za 337 grla za koje je korisnicima odobrena potpora. Po provedenim nadzorima utvrđena je nepravilnost kod tri korisnika potpore i donesena su tri rješenja o djelomičnom neudovoljavanju uvjetima za potporu za ukupno tri grla. Utvrđena nepravilnost se odnosi na nezadržavanje u proizvodnji kupljene steone junice tri godine od dopremanja na gospodarstvo, odnosno izlučeno grlo nije nadomješteno u propisanom roku.

4.1.3. Poljoprivredna inspekcija za vinarstvo i jaka alkoholna pića

U skladu s Godišnjim planom za 2019. godinu, poljoprivredni inspektori za vinarstvo i jaka alkoholna pića proveli su sljedeće ciljane akcije - inspekcijske nadzore:

1. Inspekcijski nadzor prijave berbe grožđa i proizvodnje proizvoda iz sektora vina

Poljoprivredni inspektori obavili su ukupno 595 inspekcijskih nadzora kojima je bilo obuhvaćeno 242 proizvođača vina, 212 proizvođača grožđa, mošta i vina, 130 proizvođača grožđa, devet proizvođača voćnih vina i dva proizvođača grožđa i mošta. Tijekom inspekcijskih nadzora utvrđeno je ukupno 136 nesukladnosti (izjave nisu podnesene ili su podnesene izvan roka, neažuriranje podataka u Vinogradarskom registru, stavljanje u promet vina bez rješenja za stavljanje u promet, neusklađenost podataka na obrascu izjave s proizvedenim vinom poput prijavljene proizvodnje sa zaštićenom oznakom izvornosti, a grožđe je kupljeno u drugoj vinogradarskoj zoni i u izjavama nisu bili navedeni točni podaci, nepodnošenje prošlogodišnje izjave o zalihama u propisanom roku i dr.) radi čega su u upravnom postupku donesena 34 rješenja, izdano je deset prekršajnih naloga s izrečenim novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 25.067 kuna te je podnesen jedan optužni prijedlog.

2. Inspekcijski nadzor prijave zaliha proizvoda iz sektora vina

U predmetnom nadzoru provedeno je ukupno 238 inspekcijskih nadzora kojima je bilo obuhvaćeno 235 proizvođača vina, dva proizvođača voćnih vina i jedan proizvođač mošta. Tijekom obavljanja inspekcijskih nadzora utvrđeno je ukupno 63 nesukladnosti po pitanju vina i jedna nesukladnost u vezi voćnog vina. Radi nesukladnosti vina doneseno je 11 rješenja u upravnom postupku te je doneseno 25 obaveznih prekršajnih naloga s izrečenim novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 15.166,60 kuna i jedan prekršajni nalog u novčanom iznosu od 433,30 kuna. Za nesukladnost po pitanju voćnih vina (izjava podnesena izvan roka) doneseno je jedno rješenje, a prekršajni postupak nije vođen po osnovi primjene članka 73. Zakona o

Državnom inspektoratu (»Narodne novine«, broj 115/2018) koji predviđa iznimke od pokretanja prekršajnog postupka.

3. Inspekcijski nadzor označavanja i kakvoće vina podrijetlom iz Republike Hrvatske (skraćeno: HR vina), uz uzimanje uzoraka

Obavljeno je ukupno 319 inspekcijskih nadzora i to kod 76 proizvođača, 210 subjekata u maloprodaji i 33 subjekta u ugostiteljstvu. Kontrolirano je 632 proizvoda iz sektora vina od čega 623 vina, pet desertnih vina i četiri voćna vina. U odnosu na boju kontrolirano je 380 bijelih vina, 194 crnih vina i 49 ružičastih (rosè, opolo) vina. Također, kontrolirano je 80 sortnih vina i 456 vina sa zaštićenom oznakom izvornosti. Od toga je 441 bilo označeno s tradicionalnim izrazom i to 347 vina kao „Kvalitetno vino s kontroliranim zemljopisnim podrijetlom“ i 94 kao „Vrhunsko vino s kontroliranim zemljopisnim podrijetlom“.

Radi ispitivanja kakvoće izuzeto je ukupno 80 uzoraka proizvoda iz sektora vina od čega se 16 uzoraka odnosilo na rinfuzu, a 64 na pretpakovine. Od 77 uzorkovanih vina prema boji uzorkovalo se 50 bijelih vina, 21 crno vino i šest ružičastih (rosè, opolo) vina. Također, uzorkovala su se dva desertna vina i jedno voćno vino. Utvrđeno je ukupno 22 nesukladnosti i to 12 po pitanju fizikalno-kemijskih parametara, a deset u svezi senzorskih svojstava radi čega je doneseno 14 rješenja, 14 prekršajnih naloga u ukupno uplaćenom iznosu novčane kazne od 85.333,30 kuna dok je protiv dva prekršajna naloga izjavljen prigovor stranke te su podnesena tri optužna prijedloga nadležnim prekršajnim sudovima. U svezi ostalih nesukladnosti (markica na vinu koja se odnosi na vino ranije berbe 2015. godine, markica na vinu koja se odnosi na drugo vino, vino nije označeno u skladu s podacima iz rješenja o prometu, u promet stavljeno vino prije ishođenja odobrenja za promet, nepravilnosti u označavanju podataka o oznaci serije ili lota, podataka za alergene, netočan sadržaj alkohola, nedostavljanje dokumentacije i dr.) doneseno je 25 rješenja u upravnom postupku te je izdano 19 prekršajnih naloga s ukupno uplaćenim iznosom novčanih kazni od 80.000 kuna. Protiv jednog prekršajnog naloga izjavljen je prigovor stranke, dok za tri prekršajna naloga stranka nije dobrovoljno uplatila izrečeni iznos novčane kazne od 27.500 kuna već je uslijedila prisilna naplata putem Financijske agencije. Također, podnesen je jedan optužni prijedlog nadležnom prekršajnom sudu.

4. Inspekcijski nadzor označavanja i kakvoće uvoznih vina iz trećih zemalja (skraćeno: TZ vina), uz uzimanje uzoraka

Provedeno je ukupno 220 inspekcijskih nadzora od čega 199 u maloprodaji, 15 kod uvoznika i šest u ugostiteljstvu. Kontroliralo se poslovanje 205 trgovačkih društava i 15 obrta, a u svezi kategorije ukupno pregledanih predmetnih proizvoda kontroliralo se 395 vina i jedno voćno vino. S obzirom na zaštićene oznake, 29 kategorija proizvoda odnosilo se na ZOI, 130 na ZOZP, dok je 237 kontroliranih proizvoda bilo bez oznake.

Radi ispitivanja kakvoće uzorkovano je 77 uzoraka vina i jedno voćno vino te je utvrđeno pet nesukladnosti (odstupanje stvarne alkoholne jakosti od deklarirane vrijednosti, prenizak sadržaj ukupnog suhog ekstrakta bez šećera, previsok sadržaj ukupnog sumpornog dioksida i preveliko odstupanje stvarne alkoholne jakosti od deklarirane vrijednosti) radi čega je

doneseno pet rješenja u upravnom postupku te su izdana tri prekršajna naloga s ukupno uplaćenim iznosom novčanih kazni od 22.500 kuna, a podnesen je i jedan optužni prijedlog nadležnom prekršajnom sudu. Radi ostalih utvrđenih nepravilnosti (vina nepropisno označena s tradicionalnim izrazom za Republiku Hrvatsku - Kvalitetno vino, obvezni podaci nisu bili u istom vidnom polju, nije bila navedena kategorija proizvoda) donesena su četiri rješenja u upravnom postupku, izdana su dva prekršajna naloga s ukupno izrečenim novčanim kaznama od 15.000 kuna te su podnesena dva optužna prijedloga nadležnom prekršajnom sudu.

5. Inspekcijski nadzor označavanja i kakvoće vina iz država članica Europske unije (skraćeno: EU vina), uz uzimanje uzoraka

Obavljeno je ukupno 178 inspekcijskih nadzora od čega 166 u maloprodaji, osam kod subjekata koji direktno unose proizvod na tržište teritorija Republike Hrvatske i četiri u ugostiteljstvu, odnosno kontrolirano je poslovanje 173 trgovačkih društava i pet obrta.

U svezi kategorije ukupno pregledanih predmetnih proizvoda kontroliralo se 385 vina i jedno voćno vino. Od ukupno 386 kontroliranih proizvoda obuhvaćenog inspekcijskim nadzorom, a s obzirom na zaštićene oznake, 133 kategorija proizvoda odnosilo se na ZOI, 102 na ZOZP, dok je 151 kontroliranih proizvoda bilo bez oznake. Uzorkovano je ukupno 16 uzoraka vina i rezultati ispitivanja njihove kvalitete na fizikalno-kemijske parametre pokazali su sukladnost s propisima. Tijekom inspekcijskih nadzora utvrđene su ostale nesukladnosti (obvezni podaci nisu bili navedeni na hrvatskom jeziku, vina koja su bila pogrešno označena kao vina s kontroliranim zemljopisnim podrijetlom, kvalitetna vina u odnosu na koja nije bila navedena kategorija, obvezni podaci nisu bili u istom vidnom polju, vino označeno kao vino s oznakom zemljopisnog podrijetla, a radi se o zaštićenoj oznaci izvornosti - vino Chianti i dr.) na temelju kojih je u upravnom postupku doneseno osam rješenja, izdana su dva prekršajna naloga u ukupnom iznosu izrečenih novčanih kazni od 21.666,70 kuna te su podnesena dva optužna prijedloga nadležnim prekršajnim sudovima.

6. Inspekcijski nadzor označavanja i kakvoće jakih alkoholnih pića, uz uzimanje uzoraka

U ciljanom nadzoru ukupno je obavljeno 214 inspekcijskih nadzora i 420 pregleda proizvoda pri čemu je od ukupnog broja nadzora 146 nadzora obavljeno u maloprodaji u užem smislu, 57 nadzora je obavljeno u ugostiteljstvu, a 11 nadzora je obavljeno kod proizvođača. Kontrolirano je 150 trgovačkih društava, 46 obrta i devet obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. Uzorkovano je devet uzoraka jakih alkoholnih pića kod sedam trgovačkih društava i dva obrta radi ispitivanja kvalitete i to pet uzoraka u maloprodaji, tri kod proizvođača i jedan u ugostiteljstvu. Fizikalno-kemijska ispitivanja pokazala su da jedan uzorak biljnog likera s aromatičnim travama zbog parametra ukupnih šećera nije sukladan s propisima radi čega je u upravnom postupku doneseno jedno rješenje te je izdan jedan prekršajni nalog s izrečenom novčanom kaznom u iznosu od 13.000 kuna. Tijekom inspekcijskih nadzora utvrđene su i ostale nesukladnosti (proizvod je bez podatka o broju oznake ili lot-a, nedostaje adresa proizvođača odnosno punitelja) na temelju čega je doneseno 11 rješenja te izdano deset prekršajnih naloga s ukupno izrečenim novčanim kaznama u iznosu od 8.000 kuna.

7. Inspekcijski nadzor označavanja i kakvoće jakih alkoholnih pića sa zaštićenom oznakom zemljopisnog podrijetla, uz uzimanje uzoraka

Inspektori su obavili ukupno 148 inspekcijskih nadzora i 254 pregleda proizvoda. Kontroliralo se 127 pravnih osoba i 21 obrt, od čega je 86 inspekcijskih nadzora obavljeno u maloprodaji, 53 inspekcijska nadzora u ugostiteljstvu i devet inspekcijskih nadzora kod proizvođača. Od ukupnog broja proizvoda kontrolirano je 246 proizvoda sa zaštićenom oznakom zemljopisnog podrijetla i osam proizvoda bez oznaka. Utvrđena je jedna nepravilnost po pitanju uzurpacije talijanske zaštićene zemljopisne oznake „Grappa“ na rakiji od groždane komine (komovici) hrvatskog podrijetla u svezi čega je doneseno jedno rješenje. Uzorkovano je pet uzoraka jakih alkoholnih pića sa zaštićenom oznakom zemljopisnog podrijetla radi ispitivanja kvalitete i rezultati su pokazali sukladnost s propisima odnosno zahtjevima iz specifikacije proizvoda.

8. Inspekcijski nadzor kontrole prometa svježeg grožđa namijenjenog za proizvodnju vina i drugih alkoholnih proizvoda od vina (berba 2019.)

U ciljanoj akciji obavljeno je 79 inspekcijskih nadzora prometa svježeg grožđa namijenjenog za proizvodnju vina i drugih alkoholnih proizvoda iz sektora vina te 15 neposrednih uvida odnosno pregleda prodaje svježeg grožđa na tržnicama gdje nisu zatečene pravne ili fizičke osobe. Od ukupnog broja inspekcijskih nadzora 67 nadzora obavljeno je kod obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, deset kod pravnih osoba i dva kod fizičkih osoba - obrtnika. Kontrolirane su ukupno 162 sorte predmetnog svježeg grožđa podrijetlom iz Republike Hrvatske dok grožđe podrijetlom iz drugih država članica Europske unije i trećih zemalja nije zatečeno. Najveća količina odnosila se na sorte grožđa: Graševina, Chardonnay, Frankovka, Rajnski rizling, Muškat žuti, Vranac, Plavina. U 79 inspekcijskih nadzora utvrđeno je devet nepravilnosti (11,39%) radi čega je doneseno pet rješenja o ispravljanju utvrđenih nesukladnosti te su izdana dva prekršajna naloga s ukupnim iznosom izrečenih novčanih kazni od 1.433,40 kuna. Također, podnesen je jedan optužni prijedlog nadležnom prekršajnom sudu.

4.1.4. Poljoprivredna inspekcija u području kvalitete hrane

Poljoprivredni inspektori u području kvalitete hrane u skladu s Godišnjim planom za 2019. godinu proveli su sljedeće ciljane akcije - inspekcijske nadzore:

1. Službene kontrole označavanja suhomesnatih proizvoda s naglaskom na pršut u 2019. godini

Poljoprivredni inspektori u području kvalitete hrane obavili su 128 inspekcijskih nadzora suhomesnatih proizvoda kod 113 subjekata u poslovanju s hranom, a gdje se prvenstveno nadzirao pršut ukoliko je bio zatečen u objektu nadzora. Pregledano je 209 proizvoda, od kojih je 89 pršuta. Nadzori su provedeni u maloprodajnim i proizvodnim objektima. U deset nadzora kod deset subjekata u poslovanju s hranom, utvrđene su nepravilnosti u odnosu na 12 proizvoda.

Podnesena su četiri optužna prijedloga te je izdan jedan prekršajni nalog, a četiri su neprocesuirana prekršaja, tj. nisu pokrenuti prekršajni postupci po osnovi članka 73. stavku 1. alineja 1. Zakona o Državnom inspektoratu (»Narodne novine«, broj 115/2018) ili članka 11. Zakona o informiranju potrošača o hrani (»Narodne novine«, br. 56/13, 14/14, 56/16 i 32/19). Donesena su i četiri rješenja u upravnom postupku.

2. Inspekcijski nadzor označavanja i sljedivosti jaja i šunke

U predmetnim ciljanim nadzorima obavljeno je 156 inspekcijskih nadzora te su utvrđene 22 nepravilnosti. Inspektori su donijeli jedno rješenje kojim se naređuje otklanjanje nesukladnosti.

Zbog utvrđenih nepravilnosti podnesena su dva optužna prijedloga, a u odnosu na ostale nepravilnosti nisu pokrenuti prekršajni postupci po osnovi članka 73. Zakona o Državnom inspektoratu (»Narodne novine«, broj 115/2018) ili članka 11. Zakona o informiranju potrošača o hrani (»Narodne novine«, br. 56/13, 14/14, 56/16 i 32/19).

3. Službene kontrole kakvoće i označavanja jestivog ulja i masti s naglaskom na bučino ulje uz uzorkovanje deset uzoraka bučinog ulja

U navedenoj ciljanoj akciji obavljena su 94 inspekcijska nadzora te je utvrđeno 16 nepravilnosti. Uzeto je deset uzoraka bučinog ulja i to šest u maloprodaji i četiri kod proizvođača. Četiri uzorka bila su nesukladna te je ispitivanjem utvrđeno da isti ne udovoljavaju identifikacijskim parametrima za bučino ulje. Zbog utvrđenih nepravilnosti, poljoprivredni inspektori donijeli su dva rješenja o otklanjanju nesukladnosti. Podneseno je pet optužnih prijedloga te su izdana dva prekršajni naloga, a u odnosu na šest nepravilnosti nisu pokrenuti prekršajni postupci osnovom primjene članka 73. stavka 1. podstavka 1. Zakona o Državnom inspektoratu (»Narodne novine«, broj 115/2018) ili članka 11. Zakona o informiranju potrošača o hrani (»Narodne novine«, br. 56/13, 14/14, 56/16 i 32/19).

4. Službene kontrole meda, uz uzimanje 23 uzoraka

Inspektori su obavili 103 inspekcijska nadzora te su utvrdili 27 nepravilnosti. Uzeto je 23 uzoraka meda u maloprodaji i ispitivanjem je utvrđeno devet nesukladnosti vezano za kvalitetu.

Inspektori su donijeli osam pisanih rješenja. Zbog ukupno utvrđenih 13 nepravilnosti podneseno je devet optužnih prijedloga te je izdan jedan prekršajni nalog, a u odnosu na tri nepravilnosti nisu pokrenuti prekršajni postupci osnovom primjene članka 73. stavka 1. podstavka 1. Zakona o Državnom inspektoratu (»Narodne novine«, broj 115/2018) ili članka 11. Zakona o informiranju potrošača o hrani (»Narodne novine«, br. 56/13, 14/14, 56/16 i 32/19).

5. Službene kontrole označavanja mineralnih i izvorskih voda

Obavljeno je ukupno 42 inspekcijska nadzora pri čemu je pregledano ukupno 45 voda. Utvrđene su četiri nesukladnosti kod sva četiri subjekta, a nesukladnosti su bile vezane uz označavanje. Nesukladnosti kod prirodnih mineralnih voda odnosile su se na neisticanje

informacija o vodi na hrvatskom jeziku i promjena informacija o stranoj vodi od strane domaćeg subjekta u poslovanju s hranom, a nesukladnost kod obje stolne vode odnosila se na neisticanje popisa sastojaka.

Zbog navedenih nepravilnosti doneseno je jedno rješenje o zabrani stavljanja na tržište te će se podnijeti tri optužna prijedloga i izdati jedan prekršajni nalog.

6. Inspekcijski nadzor zaštićenih oznaka izvornosti i zaštićenih oznaka zemljopisnog podrijetla u 2019. godini, uz uzimanje uzoraka

Poljoprivredni inspektori u području kvalitete hrane obavili su 98 inspekcijskih nadzora zaštićenih oznaka izvornosti i zaštićenih oznaka zemljopisnog podrijetla te zajamčeno tradicionalnog specijaliteta, pregledano je 126 proizvoda od kojih je uzeto deset uzoraka proizvoda čiji su nazivi zaštićeni nekom od oznaka.

U ukupno 19 nadzora utvrđeno je 25 nepravilnosti na 17 proizvoda, a dvije nepravilnosti odnose se na rad kontrolnih tijela.

Podneseno je deset optužih prijedloga. Podnošenje jednog optužnog prijedloga vezano za rad kontrolnog tijela je u tijeku. Osam je neprocesuiranih prekršaja, tj. nisu pokrenuti prekršajni postupci osnovom primjene članka 73. Zakona o Državnom inspektoratu (»Narodne novine«, broj 115/2018) ili članka 11. Zakona o informiranju potrošača o hrani (»Narodne novine«, br. 56/13, 14/14, 56/16 i 32/19). Donesena su četiri rješenja o privremenoj zabrani prodaje ili stavljanja na tržište proizvoda i jedno rješenje o naplati troškova analize proizvoda te je kontrolom izvršenja rješenja utvrđeno da su subjekti postupili u skladu s izrekom rješenja.

Od uzetih deset uzoraka, koji su svi analizirani na parametre koji su navedeni u Specifikaciji proizvoda, samo je jedan uzorak bio nesukladan i to Drniški pršut od jednog proizvođača koji je imao povećani udio vode. Nesukladnost se mogla ispraviti dosušivanjem pršuta, ali nakon zaprimanja rezultata analize subjekt nije označio pršut registriranim nazivom Drniški pršut već samo kao pršut. U 12 nadzora utvrđena je zlouporaba zaštićenih naziva sljedećih proizvoda: Feta, Istarski pršut, Dalmatinski pršut (dva slučaja), Slavonski kulen (dva slučaja), Slavonska kobasica (dva slučaja) i Paški sir (četiri slučaja).

7. Inspekcijski nadzor maslinovog ulja u 2019. godini, uz uzimanje 25 uzoraka

Uzeto je 25 uzoraka ekstra djevičanskih maslinovih ulja (u daljnjem tekstu: EDMU) u proizvodnim ili maloprodajnim objektima.

Od ukupno uzetih 25 uzoraka, osam ih je analizirano na autentičnost/patvorenje, kvalitetu i senzorsko ocjenjivanje, a 17 na parametre kvalitete i senzorskog ocjenjivanja. Ukupno je 14 nesukladnih službenih uzoraka i to: devet na senzorsko ispitivanje, tri na parametar kvalitete (etil esteri masnih kiselina) i senzorsko ispitivanje, a dva na parametre patvorenja i senzorskog ispitivanja.

Kod jednog ulja za koje je analizom utvrđeno da je sukladno i kod tri nesukladna ulja utvrđene su nepravilnosti u označavanju.

Podneseno je osam optužnih prijedloga te su izdana dva prekršajna naloga. Na temelju članka 73. Zakona o Državnom inspektoratu (»Narodne novine«, broj 115/2018) ili članka 11. Zakona o informiranju potrošača o hrani (»Narodne novine«, br. 56/13, 14/14, 56/16 i 32/19) u odnosu na tri prekršaja nisu podneseni optužni prijedlozi niti izdani prekršajni nalozi. Doneseno je 13 rješenja od čega je 11 rješenja o naplati troškova, jedno rješenje o povlačenju ulja s tržišta i jedno rješenje kojim se naređuje ispravljanje navođenja podrijetla EDMU.

8. Službene kontrole kakvoće mlijeka i mliječnih proizvoda, kravljeg, kozjeg i ovčjeg sira, uz uzimanje 80 uzoraka

U kontroli mlijeka poljoprivredni inspektori su obavili 25 inspekcijskih nadzora označavanja i sljedivosti mlijeka u maloprodaji s uzorkovanjem 25 uzoraka mlijeka. Uzorkovanje je obavljeno u 21 prodavaonici i na četiri mljekomata.

Na 25 uzorkovanih mlijeka utvrđene su ukupno dvije nesukladnosti na dva uzorka. Jedna nesukladnost pritom se odnosila na laboratorijskom analizom utvrđen sadržaj mliječne masti, a kod jednog uzorkovanog mlijeka utvrđeno je nepropisno navođenje roka trajanja.

Donesena su dva rješenja o naplati troškova analize, a u odnosu na jednu nesukladnost nije podnesen optužni prijedlog odnosno izdan prekršajni nalog u skladu s člankom 73. Zakona o Državnom inspektoratu (»Narodne novine«, broj 115/2018) koji propisuje iznimke u pokretanju prekršajnog postupka. Broj nesukladnosti i poduzetih mjera nije konačan jer je u tijeku još jedan inspekcijski postupak.

U kontroli mliječnih proizvoda inspektori su proveli 15 inspekcijskih nadzora u maloprodaji pri čemu je svaki inspektor uzorkovao po jedan proizvod. Uzorkovalo se ukupno pet maslaca, pet vrhnja i pet jogurta.

Svih 15 uzoraka bilo je sukladno na laboratorijski ispitivane parametre.

Utvrđene su ukupno dvije nesukladnosti kod dva maslaca (nepropisno navođenje nutritivne deklaracije). Za navedene nesukladnosti nisu donesena rješenja jer su ih stranke same otklonile tijekom inspekcijskog nadzora. Podnesen je jedan optužni prijedlog, a u odnosu na jednu nesukladnost nije podnesen optužni prijedlog odnosno izdan prekršajni nalog u skladu s člankom 73. Zakona o Državnom inspektoratu (»Narodne novine«, broj 115/2018) koji propisuje iznimke u pokretanju prekršajnog postupka.

U kontroli kozjih i ovčjih sireva inspektori su obavili 25 inspekcijskih nadzora pri čemu su uzorkovali ukupno 25 sireva. Na šest sireva utvrđeno je ukupno osam nesukladnosti. Na pet sireva se na temelju rezultata laboratorijske analize utvrdilo šest nesukladnosti (dva uzorka su bila patvorena dodatkom kravljeg mlijeka, a kod tri uzorka četiri utvrđene nesukladnosti su se odnosile na parametre kvalitete - udio mliječne masti u suhoj tvari, tj. udio vode u bezmasnoj suhoj tvari sira). Kod jednog sira inspektor je utvrdio dvije nesukladnosti vezane uz označavanje (nije naveden propisani naziv i nije naglašen sastojak koji može izazvati alergije ili intolerancije).

Doneseno je ukupno šest rješenja (jedno rješenje o povlačenju sira s tržišta te pet rješenja o naplati troškova analize), podnesena su tri optužna prijedloga, dok se jedan optužni prijedlog podnio u 2020. godini, a u tijeku je još jedan inspekcijski postupak.

U kontroli kravljih sireva inspektori su u 12 inspekcijskih nadzora u maloprodaji uzorkovali ukupno 15 kravljih sireva. Na temelju rezultata laboratorijske analize utvrđena su tri nesukladna uzorka te četiri nesukladnosti. Nesukladnosti su se odnosile na vrijednost mliječne masti u suhoj tvari kod sva tri uzorka, a kod tri uzorka sira i na vrijednost ukupne masti.

Doneseno je jedno rješenje o povlačenju proizvoda s tržišta te tri rješenja o naplati troškova laboratorijske analize. Podnesena su dva optužna prijedloga, a planira se podnijeti još jedan optužni prijedlog. U odnosu na četvrtu nesukladnost nije podnesen optužni prijedlog odnosno izdan prekršajni nalog jer su se ostvarili zakonski uvjeti za primjenu iznimke od pokretanja prekršajnog postupka na temelju članka 73. Zakona o Državnom inspektoratu (»Narodne novine«, broj 115/2018)

9. Službene kontrole pekarskih proizvoda, uz uzorkovanje

U ukupno 13 inspekcijskih nadzora uzorkovano je 14 kruhova kako bi se obavila analiza udjela soli odnosno sukladnost kruha s Pravilnikom o žitaricama i proizvodima od žitarica (»Narodne novine«, broj 81/2016). Svih 14 uzoraka bilo je sukladno na ispitivani parametar.

Utvrđene su tri nesukladnosti vezane za označavanje: kod dva kruha složeni sastojak nije bio naveden na propisan način, a kod trećeg kruha nije bila navedena količina sastojka.

U sva tri slučaja stranke su same otklonile nesukladnosti do donošenja rješenja, slijedom čega nisu podneseni optužni prijedlozi odnosno izdani prekršajni nalozi.

10. Inspekcijski nadzori označavanja i sljedivosti mljevenog mesa, uz uzorkovanje

Provedeno je 20 inspekcijskih nadzora u maloprodaji pri čemu je uzeto 20 uzoraka mljevenog mesa. Utvrđeno je da tri uzorka ne udovoljavaju propisanim zahtjevima za mljeveno meso, odnosno da omjer kolagena i mesnih bjelančevina te sadržaj masti nije sukladan propisanim vrijednostima. Zbog navedenog, poljoprivredni inspektori donijeli su tri rješenja o naplati troškova analize uzoraka i za utvrđene nepravilnosti podnijeli tri optužna prijedloga.

11. Inspekcijski nadzori s uzorkovanjem bezalkoholnih pića u 2019. godini

Poljoprivredni inspektori u području kvalitete hrane obavili su 24 inspekcijska nadzora kod 20 subjekata u poslovanju s hranom. U nadzorima su uzorkovana 24 osvježavajuća bezalkoholna pića i njima slični proizvodi te je kontrolirano označavanje i sljedivost uzorkovanih proizvoda. Analizirani su parametri obvezne nutritivne deklaracije u skladu sa Zakonom o informiranju potrošača o hrani (»Narodne novine«, br. 56/13, 14/14, 56/16 i 32/19) i Uredbom (EU) br. 1169/2011 od 25. listopada 2011. o informiranju potrošača o hrani, izmjeni uredbi (EZ) br. 1924/2006 i (EZ) br. 1925/2006 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive Komisije 87/250/EEZ, Direktive Vijeća 90/496/EEZ, Direktive Komisije 1999/10/EZ, Direktive 2000/13/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Komisije 2002/67/EZ i 2008/5/EZ i Uredbe Komisije (EZ) br. 608/2004 (SL L 304, 22.11.2011.), a

uzorkovanje je provedeno u maloprodaji. Ukupno je nesukladno devet službenih uzoraka te su rezultati provedenih analiza dostavljeni subjektima u poslovanju s hranom koji se trebaju očitovati žele li analizu referentnog uzorka, uz uvjet da su proveli analizu uzorka za svoje potrebe kojim se suprotstavljaju službenom uzorku. Za jedan proizvod je utvrđeno da neke pretpakovine nemaju naveden datum roka trajanja te je doneseno jedno rješenje kojim se zabranjuje stavljanje proizvoda na tržište bez datuma „rok trajanja“. Prekršajne mjere će se poduzeti nakon očitovanja odgovornog subjekta u poslovanju s hranom.

12. Službene kontrole zahtjeva za informiranje potrošača o odsutnosti ili smanjenoj prisutnosti glutena u hrani

Inspektori su u 15 inspekcijskih nadzora uzorkovali ukupno 20 različitih proizvoda, a svih 20 uzoraka je bilo sukladno i ispravno označeno u pogledu navoda „bez glutena“ u skladu sa Zakonom o informiranju potrošača o hrani (»Narodne novine«, br. 56/13, 14/14, 56/16 i 32/19).

Međutim, kod četiri proizvoda utvrđeno je šest nesukladnosti vezanih za opće označavanje i to kako slijedi: nepropisno navođenje roka trajanja, popisa sastojaka, količine sastojaka i točne adrese subjekta pod čijim se imenom tvrtke hrana stavlja na tržište. Doneseno je jedno rješenje o otklanjanju nesukladnosti, a u ostalim slučajevima nisu donesena rješenja s obzirom da su stranke same otklonile nesukladnosti tijekom inspekcijskog nadzora odnosno do donošenja rješenja. Postupci donošenja mjera odgovornosti su u tijeku.

Prema ukazanoj potrebi poljoprivredni inspektori u području kvalitete hrane u 2019. godini obavili su i jednu dodatnu ciljanu akciju - inspekcijski nadzor:

1. Službene kontrole s uzorkovanjem začina i bilja u skladu s Koordiniranim planom kontrole s ciljem utvrđivanja rasprostranjenosti prijevara u prometu bilja i začina od 25. lipnja 2019. godine

U skladu s dokumentom Coordinated control plan with a view to establishing the prevalence of fraudulent practices in the marketing of herbs and spices (u prijevodu: Koordinirani plan kontrole s ciljem utvrđivanja rasprostranjenosti prijevara u prometu bilja i začina) od 25. lipnja 2019. godine, obavljani su nadzori s uzorkovanjem začina i bilja s ciljem utvrđivanja jesu li pored navedenih biljnih vrsta u proizvodima prisutne i druge nedeklarirane vrste (DNA analiza) te otkrivanje nedozvoljenih azo-boja u začinima (kromatografska analiza). Poljoprivredni inspektori u području kvalitete hrane uzeli su 25 uzoraka u maloprodaji/distribuciji i to: dva uzorka papra, tri uzorka paprike/čili paprike, tri uzorka šafrana, tri uzorka origana, pet uzoraka kurkume i šest uzoraka kumina. Službeni uzorci su analizirani u laboratoriju Directorate General Joint Research Centre – JRC u Belgiji, a provedene su dvije skupine analiza: DNK analiza radi provjere postoje li pored označenih (deklariranih) biljnih vrsta i druge vrste te kromatografska analiza za otkrivanje nedozvoljenih azo-boja u bilju i začinima (čili/paprika, šafran i kurkuma). Rezultati analiza još uvijek nisu zaprimljeni.

4.2. Veterinarska inspekcija

U sklopu svojih nadležnosti tijekom 2019. godine, veterinarski inspektori provodili su nadzor nad primjenom sljedećih zakona:

- Zakona o državnom inspektoratu (»Narodne novine«, broj 115/2018)
- Zakona o veterinarstvu (»Narodne novine«, br. 82/13, 148/13 i 115/18)
- Zakona o provedbi uredbi Europske unije o zaštiti životinja (»Narodne novine«, br. 125/13, 14/14, 92/14 i 32/19)
- Zakona o zaštiti životinja (»Narodne novine«, br. 102/17 i 32/19)
- Zakona o higijeni hrane i mikrobiološkim kriterijima za hranu (»Narodne novine«, br. 81/13 i 115/18)
- Zakona o hrani (»Narodne novine«, br. 81/13, 14/14, 30/15 i 115/18)
- Zakona o vodi za ljudsku potrošnju (»Narodne novine«, broj 56/2013)
- Zakona o službenim kontrolama koje se provode sukladno propisima o hrani, hrani za životinje, o zdravlju i dobrobiti životinja (»Narodne novine«, br. 81/13, 14/14, 56/15 i 32/19)
- Zakona o provedbi uredbe (EZ) br. 396/2005 o maksimalnim razinama ostataka pesticida u i na hrani i hrani za životinje biljnog i životinjskog podrijetla (»Narodne novine«, br. 80/13 i 115/18)
- Zakona o uvozu hrane i hrane za životinje iz trećih zemalja (»Narodne novine«, br. 39/13 i 114/18)
- Zakona o veterinarsko-medicinskim proizvodima (»Narodne novine«, br. 84/08, 56/13, 94/13, 15/15 i 32/19)
- Zakona o prehranbenim aditivima, aromama i prehranbenim enzimima (»Narodne novine«, br. 39/13 i 114/18)
- Zakona o informiranju potrošača o hrani (»Narodne novine«, br. 56/13, 14/14, 56/16 i 32/19)
- Zakona o kontaminantima (»Narodne novine«, br. 39/13 i 114/18)
- Zakona o genetski modificiranim organizmima (»Narodne novine«, broj 126/2019)
- Zakona o kemikalijama (»Narodne novine«, broj 18/2013)
- Zakona o prehranbenim aditivima, aromama i prehranbenim enzimima (»Narodne novine«, br. 39/13 i 114/18)
- Zakona o predmetima opće uporabe (»Narodne novine«, broj 39/2013)
- Zakona o prehranbenim i zdravstvenim tvrdnjama te hrani obogaćenoj nutrijentima (»Narodne novine«, broj 39/2013)

- Zakona o zabrani i sprječavanju obavljanja neregistrirane djelatnosti (»Narodne novine«, broj 61/11).

4.2.1. Služba veterinarske inspekcije

Tijekom 2019. godine veterinarski inspektori su na području nadležnosti pet područnih ureda izvršili 16.978 inspekcijskih nadzora, a zbog utvrđenih nepravilnosti donijeli su 4.540 rješenja te podnijeli 609 optužnih prijedloga i 12 kaznenih prijave.

4.2.2. Granična veterinarska inspekcija

Tijekom 2019. godine granični veterinarski inspektori su na sedam graničnih veterinarskih postaja obavili:

- a) 421 službenu kontrolu nad živim životinjama namijenjenim unosu na područje Europske unije
- b) 6.557 službenih kontrola nad pošiljkama proizvoda životinjskog podrijetla i
- c) 3.920 službenih kontrola nad pošiljkama hrane za životinje neživotinjskog podrijetla.

Također je obavljena 1.391 službena kontrola u svrhu provjere zaštite dobrobiti životinja tijekom prijevoza i s prijevozom povezanim postupcima pri izlazu iz Europske unije. Odbijen je unos za 14 pošiljaka proizvoda životinjskog podrijetla te šest pošiljaka živih životinja. U svrhu laboratorijskih ispitivanja službeno je uzorkovana 219 pošiljka proizvoda životinjskog podrijetla i 35 pošiljaka hrane za životinje neživotinjskog podrijetla.

U skladu s odredbama članka 69. Zakona o veterinarstvu (»Narodne novine«, br. 82/13, 148/13 i 115/18), u Republici Hrvatskoj nadzor nad nekomercijalnim premještanjem kućnih ljubimaca iz trećih zemalja u Europsku uniju kao i nadzor nad unosom proizvoda životinjskog podrijetla u osobnoj prtljazi putnika obavljaju carinski službenici u skladu s propisima kojima su uređeni djelokrug rada i ovlasti carinskih službenika, a na graničnim prijelazima na kojima nisu prisutni službenici Carinske uprave policijski službenici u skladu s propisima kojima su uređeni djelokrug rada i ovlasti policijskih službenika.

U 2019. godini carinski službenici obavili su 1.157 pregleda pošiljaka hrane za životinje neživotinjskog podrijetla.

4.3. Fitosanitarna inspekcija

U dijelu svoga djelokruga koji se odnosi na područje poljoprivrede, fitosanitarna je inspekcija u 2019. godini obavljala nadzor nad primjenom odredaba sljedećih zakona:

- Zakona o biljnom zdravlju (»Narodne novine«, br. 75/05, 25/09, 55/11 i 115/18)
- Zakona o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja (»Narodne novine«, br. 140/05, 35/08, 25/09, 55/11, 14/14 i 115/18)
- Zakona o poljoprivredi (»Narodne novine«, broj 118/18)

- Zakona o genetski modificiranim organizmima (»Narodne novine«, br. 70/05, 137/09, 28/13, 47/14, 15/18 i 115/18).

Uz poslove koje su obavljali na temelju navedenih zakona i provedbenih propisa donijetih na temelju tih zakona, fitosanitarni su inspektori obavljali i poslove propisane provedbenim i delegiranim propisima Europske unije koji se izravno primjenjuju u svim državama članicama.

Na temelju Zakona o biljnom zdravlju fitosanitarna inspekcija obavljala je više vrsta inspekcijskog nadzora. Podaci navedeni u nastavku odnose se na inspekcijske nadzore koji se obavljaju na temelju toga zakona.

Tijekom 2019. godine obavljeno je ukupno 2.787 fitosanitarnih pregleda pošiljaka bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta pri unosu u Europsku uniju.

Istodobno s drugim pregledima uvoznih pošiljaka te u pošiljkama robe koja ne podliježe nadzoru fitosanitarne inspekcije tijekom uvoza, obavljena su i 4.153 pregleda drvenoga materijala za pakiranje radi provjere udovoljavanja Međunarodnoj normi za fitosanitarne mjere broj 15 »Smjernice za reguliranje drvenoga materijala za pakiranje u međunarodnom prometu«.

Pregledano je i 9.738 pošiljaka bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta namijenjenih izvozu te 823 reeksportne pošiljke. Za sve pregledane pošiljke u izvozu i reeksportu izdani su fitosanitarni certifikati za izvoz ili reeksport, i to ukupno 10.561 certifikat.

U unutrašnjosti Republike Hrvatske fitosanitarna inspekcija obavila je 156 fitosanitarnih pregleda u vezi s premještanjem i to na 46 mjesta proizvodnje kod 34 posjednika bilja upisanih u Fitosanitarni upisnik, od toga pregled standardnoga sadnog materijala voćaka i vinove loze na 33 mjesta proizvodnje kod 21 posjednika, a pregled sadnog materijala povrća i cvijeća na 13 mjesta proizvodnje kod jednakog broja posjednika.

U 2019. godini u Republici Hrvatskoj provodilo se 38 programa posebnog nadzora nad štetnim organizmima. Fitosanitarna inspekcija sudjelovala je u provedbi deset programa i pritom obavila 884 pregleda.

Obavljeno je i 90 inspekcijskih nadzora radi utvrđivanja pojave ili suzbijanja nekarantenskih štetnih organizama od čega su se 22 nadzora odnosila na korovsku vrstu pelinolisnu ambroziju (*Ambrosia artemisiifolia*), 18 na smrdljivu snijet žitarica (*Tilletia* sp.), a 50 na mediteransku voćnu muhu (*Ceratitis capitata*).

U 2019. godini obavljeno je i 210 fitosanitarnih pregleda bilja tijekom premještanja (na unutarnjem tržištu Republike Hrvatske).

Inspekcijski nadzor kod pravnih ili fizičkih osoba koje primjenjuju postupke tretiranja i/ili označavanja drvenog materijala za pakiranje u međunarodnom prometu obavljen je kod 49 registriranih subjekata.

Na temelju Zakona o biljnom zdravlju (»Narodne novine«, br. 75/05, 25/09, 55/11 i 115/18) fitosanitarni inspektori obavili su i 385 ostalih pregleda. Ukupno je na temelju navedenoga Zakona obavljeno 19.275 pregleda.

Na temelju Zakona o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja (»Narodne novine«, br. 140/05, 35/08, 25/09, 55/11, 14/14 i 115/18) fitosanitarna inspekcija obavila je 452 pregleda reprodukcijskog materijala poljoprivrednog bilja pri uvozu u Europsku uniju.

Na temelju Zakona o poljoprivredi (»Narodne novine«, broj 118/18) fitosanitarna inspekcija obavila je ukupno 2.415 inspekcijskih nadzora i kontrola usklađenosti svježeg voća i povrća s tržišnim standardima pri uvozu u Republiku Hrvatsku te izdala 2.363 certifikata o usklađenosti s tržišnim standardima.

U 2019. godini nije bilo uvoza genetski modificiranoga poljoprivrednog reprodukcijskog materijala ili poljoprivrednoga reprodukcijskog materijala koji potječe od GMO-a, za čiji je nadzor nadležna fitosanitarna inspekcija.

5. EUROPSKA UNIJA I MEĐUNARODNA SURADNJA

5.1. Republika Hrvatska i zajednička poljoprivredna politika

Sredinom 2018. godine Europska komisija objavila je prijedlog proračuna Europske unije i prijedlog reformiranog ZPP-a za razdoblje od 2021. do 2027. godine. Ovi su prijedlozi dominirali raspravama na sjednicama Vijeća Europske unije u 2019. godini te je prioritet Ministarstva poljoprivrede bio definirati i obrazložiti svoja stajališta o odredbama reformiranog ZPP-a, uključujući one o financiranju, uz aktivno sudjelovanje na odgovarajućim radnim tijelima. Druge istaknute teme koje su obilježile rasprave u poljoprivredi na razini Europske unije u 2019. godini su razvoj biogospodarstva, istraživanje i inovacije te učinak poljoprivrede na klimu i okoliš.

U području veterinarstva i fitosanitarne politike nastavljene su pripreme za provedbu nove Uredbe o službenim kontrolama, koja je stupila na snagu u prosincu 2019. godine. Glavne raspravne teme bile su kontrola i iskorjenjivanje bolesti životinja, posebno afričke svinjske kuge koja se proširila u nekoliko država članica Europske unije, nadalje unapređenje dobrobiti životinja te mjere za suzbijanje antimikrobne rezistencije. Važne aktivnosti Ministarstva poljoprivrede u 2019. godini odnosile su se na pripreme za prvo predsjedanje Republike Hrvatske Vijećem Europske unije te su definirani prioriteti i program predsjedanja, kao i detaljni planovi za svako od radnih tijela Vijeća Europske unije iz nadležnosti Ministarstva poljoprivrede.

5.2. Republika Hrvatska i zajednička trgovinska politika u poljoprivredi

Republika Hrvatska aktivno sudjeluje u formuliranju zajedničke trgovinske politike Europske unije u području poljoprivrede. Ministarstvo poljoprivrede tako priprema stajališta i materijale vezano uz sklapanje bilateralnih ugovora o slobodnoj trgovini između Europske unije i trećih zemalja u području poljoprivrede, očitovanja o notifikacijama i stajalištima Europske unije za Svjetsku trgovinsku organizaciju (engl. World Trade Organization) (u daljnjem tekstu: WTO) kao i očitovanja o pojedinim trgovinskim pitanjima iz područja poljoprivrede za potrebe sastanaka radnih tijela Vijeća Europske unije.

Aktivnosti u okviru trgovinske politike u poljoprivrednom i ribarskom sektoru bile su vezane i uz praćenje multilateralnih pregovora o poljoprivredi u okviru Odbora za poljoprivredu te pregovora o ribarstvu unutar WTO-a, pregovora o pristupanju novih država u članstvo WTO-a te obaveze vezane uz provedbu trgovinskih mjera u poljoprivredi, poput notifikacija o izvoznoj konkurentnosti za Republiku Hrvatsku. Također se na godišnjoj razini WTO-u dostavljaju notifikacije o domaćoj potpori u poljoprivredi za Republiku Hrvatsku.

Članstvom u Europskoj uniji Republika Hrvatska postala je dio razvijene mreže trgovinskih sporazuma koje je Europska unija sklopila s trećim zemljama te joj je omogućena liberalizacija trgovine robama i uslugama uz veći pristup navedenim tržištima. Očekuje se da će 90% svjetske trgovinske potražnje u narednih petnaestak godina biti generirano izvan

Europe te je cilj zajedničke trgovinske politike iskoristiti taj potencijal rasta i otvoriti nove mogućnosti za poslovanje europskih tvrtki na trećim tržištima kroz sklapanje trgovinskih sporazuma s europskim trgovinskim partnerima. Vrlo značajan dio u okviru gotovo svakog trgovinskog sporazuma čine poljoprivredni i prehrambeni proizvodi pa se u prosjeku trećina izvoza poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda Europske unije odnosi na preferencijalne partnere.

Do kraja 2018. godine u primjeni su bili tzv. sporazumi prve generacije. To su sporazumi sklopljeni prije 2006. godine. Radi se o sporazumima s Norveškom, Švicarskom, osam zemalja Mediterana (Alžir, Egipat, Izrael, Jordan, Libanon, Maroko, Palestina, Tunis), Meksikom i Čileom, sporazumima Carinske unije s Turskom te sporazumima o stabilizaciji i pridruživanju s pet država Zapadnog Balkana (Srbija, Bosna i Hercegovina, Makedonija, Crna Gora, Kosovo) koji sadrže i dodatne odredbe kojima se te države pripremaju za integraciju na europsko tržište.

Sporazumima druge generacije proširuju se odredbe o tržišnom natjecanju, zaštiti intelektualnog vlasništva, carinskoj suradnji, odredbe o uslugama i ulaganjima te održivom razvitku. Europska unija je sklopila takve sporazume s Republikom Korejom, Kolumbijom, Peruom i Ekvadorom te sa Srednjom Amerikom i Kanadom. Sporazumi s Kolumbijom i Srednjom Amerikom još se ne primjenjuju na Republiku Hrvatsku jer nisu završene procedure kojima bi se uzelo u obzir članstvo Republike Hrvatske u Europskoj uniji.

Europska unija je također sklopila i nekoliko sveobuhvatnih sporazuma o području slobodne trgovine (engl. Deep and Comprehensive Free Trade Areas, skraćeno: DCFTAs) kojima se jačaju gospodarske veze s Europskom unijom kako bi se regulatorni okviri zemalja s kojima su sklopljeni ugovori približili propisima Europske unije u područjima koja su povezana s trgovinom. To su sporazumi s Ukrajinom, Gruzijom i Moldovom.

Uz sve navedeno, Europska unija je sklopila i sporazume o gospodarskom partnerstvu (engl. Economic Partnership Agreements, skraćeno: EPAs) s afričkim, karipskim i pacifičkim regijama koji se fokusiraju na razvojne potrebe tih zemalja.

U 2019. godini sklopljeno je još nekoliko sporazuma o slobodnoj trgovini između Europske unije i trećih zemalja. Dana 1. veljače 2019. godine stupio je na snagu Sporazum o gospodarskom partnerstvu između Europske unije i Japana, a 21. studenog 2019. godine Sporazum o slobodnoj trgovini između Europske unije i Singapura. Sporazum o slobodnoj trgovini između Europske unije i Vijetnama je potpisan 30. lipnja 2019. godine. Načelni sporazum o trgovinskom dijelu Sporazuma o pridruživanju između Europske unije i Mercosura (Argentina, Brazil, Paragvaj, Urugvaj) postignut je 28. lipnja 2019. godine. Politički dogovor o modernizaciji Globalnog sporazuma između Europske unije i Meksika postignut je 21. travnja 2018. godine i svi su tekstovi objavljeni. Potpisivanje i ratifikacija sporazuma bit će mogući nakon što se završe potrebni pravni postupci.

Kada bi se uzela u obzir preferencijalna trgovina s navedenim trgovinskim partnerima s kojima je Europska unija zaključila pregovore, ali sporazume još ne primjenjuju, udio preferencijalne trgovine Europske unije povećao bi se za gotovo 40%, s udjelom Japana od

3,4%, Singapura i Vijetnama od 2,7%, Mercosura 2,2% i ostalih trgovinskih partnera od 60,7%.

U tijeku je još nekoliko pregovora za sklapanje sporazuma o slobodnoj trgovini između Europske unije i trećih zemalja. Vrlo su aktivni pregovori s Novim Zelandom, koji su započeli u svibnju 2018. godine. Također, intenzivno se pregovara s Australijom od srpnja 2018. godine, nešto sporije s Čileom s kojim se vode pregovori o modernizaciji Sporazuma o slobodnoj trgovini od kraja 2017. godine. Kao pregovore koji se odvijaju sporim tempom možemo istaknuti pregovore s Indonezijom od 2016. godine i pregovore s Tunisom koji traju od 2015. godine. Aktualni su i pregovori za sklapanje sporazuma sa Sjedinjenim Američkim Državama o uklanjanju carina na industrijske proizvode, u okviru čega se pregovara i o dijelu poljoprivrednih proizvoda.

Kod pregovora između Europske unije i trećih zemalja, Republika Hrvatska uvijek ističe određena načela vezano uz liberalizaciju trgovine općenito pa tako i trgovine poljoprivrednim proizvodima. Primjerice, trgovinska i poljoprivredna politika tijekom pokretanja i trajanja pregovora s trećim zemljama moraju biti usklađene kako bi se izbjeglo poremećaje u osjetljivom poljoprivrednom sektoru. Mora postojati ravnoteža interesa pregovaračkih strana (reciprocitet koncesija i trajanja prijelaznih razdoblja). Važno je ukloniti nekarinske trgovinske prepreke poput sanitarnih i fitosanitarnih uvjeta kako bi se olakšalo tijek trgovine. Također, u pregovorima valja voditi računa o zaštiti intelektualnog vlasništva i pitanju zemljopisnih oznaka koje moraju biti sastavni dio sporazuma. Republika Hrvatska nastoji da bude uključeno što više hrvatskih proizvoda na listu priznatih oznaka proizvoda te da liste budu otvorene radi mogućnosti naknadnog dodavanja novih proizvoda. Republika Hrvatska se zalaže za ravnopravan položaj izvoznika u pogledu standarda sigurnosti hrane, standarda za ekološke proizvode te standarda zdravlja životinja i biljaka.

5.3. Bilateralna suradnja

U 2019. godini ostvareni su brojni bilateralni susreti na ministarskoj razini u Republici Hrvatskoj i inozemstvu. Među važnijim susretima izdvajamo susrete hrvatske ministricе poljoprivrede s ministrima poljoprivrede država članica Europske unije, u sklopu redovnih sastanaka Vijeća ministara Europske unije, ali i neformalnim sastancima ministara poljoprivrede država članica Europske unije održanima u Finskoj i Rumunjskoj.

Ostvaren je niz posjeta stranih ministara. Kineski ministar poljoprivrede i ruralnog razvoja prvi put je posjetio Republiku Hrvatsku s ciljem unapređenja bilateralne suradnje i trgovinskih odnosa, a ostvaren je i posjet irskog ministra poljoprivrede, šumarstva i hortikulture.

Prihvaćeno je partnerstvo na najvećem svjetskom sajmu poljoprivrede Zeleni tjedan u siječnju 2020. godine u Berlinu s ciljem predstavljanja cjelokupne enogastronomске ponude Republike Hrvatske, prehrambene industrije te poljoprivredne proizvodnje.

Potpisano je i nekoliko međunarodnih dokumenata, od kojih treba izdvojiti Akcijski plan o intenziviranju suradnje između Njemačke i Republike Hrvatske, a osnovana je i Radna skupina za poljoprivrednu suradnju između Republike Hrvatske i Kine.

Održan je i značajan broj sastanaka s veleposlanicima drugih država u Republici Hrvatskoj, od kojih izdvajamo Australiju, Irsku, Japan, Kinu, Mađarsku, Nizozemsku i Rumunjsku.

Predstavnici Republike Hrvatske su sudjelovali na više konferencija, okruglih stolova, stručnih seminara i kongresa u inozemstvu. Suradnja se intenzivno odvijala i putem mješovitih odbora i povjerenstava za gospodarsku suradnju, od kojih treba izdvojiti Baden-Württemberg i Bavarsku.

Organizirani su i studijski posjeti Republici Hrvatskoj, među kojima ističemo posjete delegacija Azerbajdžana, Crne Gore, Gruzije, Republike Koreje, Kazahstana, Kosova, Moldove i Ukrajine.

U susret predsjedavanju Republike Hrvatske Europskom unijom s ciljem promocije hrvatskih autohtonih proizvoda čiji je naziv registriran na razini Europske unije organizirana je promocija Ličke janjetine u Bruxellesu te je održan Dan Hrvatske u Grazu u obliku panel rasprave o proizvođačkim organizacijama.

U suradnji s Ministarstvom vanjskih i europskih poslova izrađen je doprinos za Provedbeni program nacionalne strategije razvojne suradnje Republike Hrvatske za 2019. godinu.

5.4. Multilateralna i regionalna suradnja

Ministarstvo poljoprivrede je u 2019. godini koordiniralo aktivnosti i sudjelovanje hrvatskih predstavnika koji sudjeluju u radu međunarodnih organizacija kao što su Međunarodno vijeće za masline, Međunarodna organizacija za šećer te Zajednička skupina za zdravlje, poljoprivredu i hranu u sustavu Organizacije Sjevernoatlantskog ugovora (engl. North Atlantic Treaty Organisation, skraćeno: NATO) u Bruxellesu.

U okviru Međunarodne organizacije za vinogradarstvo i vinarstvo (engl. International Organisation of Vine and Wine) (u daljnjem tekstu: OIV) hrvatski predstavnici su sudjelovali na stručnim komisijama, te sjednicama Generalne skupštine i Izvršnog odbora OIV-a u Parizu. Na sjednicama se raspravljalo o smjeru rada i modernizaciji ove organizacije, usvojeno je nekoliko rezolucija koje su dovedene do finalnog koraka te su hrvatski predstavnici započeli pripreme oko rada u Radnoj skupini za vino i alkohol Vijeća Europske unije kojom će predsjedati u prvoj polovici iduće godine, a koja se veže na aktivnosti i donošenje odluka unutar OIV-a.

Republika Hrvatska također sudjeluje u radu regionalnih organizacija kao što su Stalna radna skupina za ruralni razvoj, Jadransko-jonska inicijativa, Dunavska strategija i Srednjoeuropska inicijativa u kojima je u 2019. godini najveće težište bilo u jačanju regionalne suradnje i ostvarivanju zajedničkih ciljeva. U suradnji sa Stalnom radnom skupinom za regionalni ruralni razvoj (engl. Regional Rural Development Standing Working Group in South Eastern Europe, skraćeno: SWG) hrvatski stručnjaci sudjelovali su na nizu stručnih skupova i

konferencija. Ministarstvo poljoprivrede je sudjelovalo na nizu sastanaka Višegradske skupine u proširenom formatu (V4+)

U okviru Inicijative Kina + 16 održana su dva sastanka Savjetodavnog odbora Centra za poticanje suradnje u poljoprivredi između Kine i 16 država srednje i istočne Europe u 2019. godini te je nastavljen rad na unapređenju suradnje i olakšavanju trgovinske razmjene poljoprivrednim proizvodima između država članica ove inicijative. Čelnik Ministarstva poljoprivrede je sudjelovao na 4. dijalogu Kine i država srednje i istočne Europe o carini, inspekciji i karanteni te Forumu Kine i država srednje i istočne Europe održanom u Ningbou, sastanku ministara poljoprivrede i 14. forumu o agro-trgovini i gospodarskoj suradnji u okviru Inicijative 16+1 te 2. Kineskom međunarodnom izvoznom sajmu održanima u Šangaju. Nastavljen je rad i u okviru Centra za suradnju u području šumarstva između Kine i 16 zemalja srednje i istočne Europe.

Treba izdvojiti i rad hrvatskih predstavnika na sastancima Radne skupine Vijeća Europske unije za robe (engl. Working Party on Commodities, skraćeno:PROBA), na kojoj se prati rad međunarodnih trgovinskih organizacija.

Hrvatski predstavnici su u 2019. godini sudjelovali u nizu aktivnosti Organizacije za hranu i poljoprivredu Ujedinjenih naroda (engl. Food and Agriculture Organization of the United Nations) (u daljnjem tekstu: FAO). U lipnju 2019. godine održana je FAO Konferencija u Rimu na kojoj je izabran novi generalni direktor organizacije, dr. sc. Qu Dongyu iz Kine. Republika Hrvatska je sudjelovala na sjednicama radnih tijela FAO-a kao što su Komisija o genetskim resursima za hranu i poljoprivredu, Europska komisija za kontrolu bolesti slinavke i šapa, Komisija za fitosanitarne mjere, Neformalni konzultacijski sastanak za Europu i Centralnu Aziju, Konferencija na visokoj razini Generalne komisije za ribarstvo u Mediteranu, Europska komisije za slatkovodni ribolov i akvakulturu, Europska komisija za poljoprivredu i na drugima.

U listopadu 2019. godine je u Osijeku pod simboličnim geslom „Zdrava prehrana – sve veći izazov današnjeg vremena“, održan okrugli stol povodom obilježavanja Svjetskog dana hrane. Misao vodilja Svjetskog dana hrane je bila „Naša djela su naša budućnost“, a glavna tema rasprave stavila je u prvi plan zdravu prehranu odnosno pretilost kod djece i odraslih. Naposljetku, naglašena je potreba donošenja nove Nacionalne strategije za suzbijanje pretilosti jer je pretilost postala problem koji treba imperativno rješavati u Republici Hrvatskoj.

Nastavljajući dotadašnju praksu, Ministarstvo poljoprivrede je i tijekom 2019. godine aktivno sudjelovalo u aktivnostima za jačanje suradnje Republike Hrvatske s Organizacijom za gospodarsku suradnju i razvitak (engl. Organisation for Economic Cooperation and Development) (u daljnjem tekstu: OECD).

Republika Hrvatska u području poljoprivrede surađuje s OECD-om u okviru Programa certifikacije varijetetnog sjemenskog materijala namijenjenog međunarodnoj trgovini sjemena uljarica, žitarica, krmnog bilja kukuruza i sirka, šećerne i stočne repe, a suradnja se odvija i kroz Program certifikacije šumskog reprodukcijjskog materijala.

Ministarstvo poljoprivrede je 2016. godine Ministarstvu vanjskih i europskih poslova, kao nositelju aktivnosti jačanja odnosa Republike Hrvatske s međunarodnim organizacijama, izrazilo službenu namjeru da se Republika Hrvatska uključi u rad Odbora za trgovinu i poljoprivredu. Međutim, Republika Hrvatska još nije postala članica OECD-a te ovaj zahtjev još nije formalno odobren. Ipak, tijekom 2019. godine, od četiri radne skupine u okviru Odbora za poljoprivredu, Ministarstvo poljoprivrede je pozvano sudjelovati na sastancima Zajedničke radne skupine za poljoprivredu i trgovinu (engl. Joint Working Party on Agriculture and Trade, skraćeno: JWPAT) koje redovno i aktivno prati.

TABLIČNI DIO

1. EKONOMSKI POKAZATELJI

Tablica 1.

Bruto domaći proizvod Republike Hrvatske i ekonomski računi u poljoprivredi, razdoblje od 2013. do 2019. godine

milijun kuna	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD	331.990	331.322	339.663	351.197	367.501	385.377	402.337
Udio BDV poljoprivrede u BDP, % *	2,30	1,81	1,98	2,08	1,98	2,08	2,09
EKONOMSKI RAČUNI ZA POLJOPRIVREDU							
Poljoprivredna proizvodnja	18.300	15.584	15.915	16.450	16.449	17.308	17.977
Međufažna potrošnja	10.672	9.580	9.173	9.158	9.172	9.273	9.565
Bruto dodana vrijednost	7.627	6.004	6.742	7.292	7.277	8.034	8.412
Potrošnja fiksnog kapitala	2.402	2.383	2.347	2.321	2.309	2.392	2.350
Neto dodana vrijednost	5.225	3.621	4.394	4.971	4.969	5.643	6.061
Naknada za zaposlene	887	847	871	854	886	998	1.004
Ostale subvencije na proizvodnju	1.392	2.023	2.993	2.880	2.983	3.021	3.312
Faktorski dohodak	6.617	5.644	7.388	7.850	7.951	8.664	9.373
Poslovni višak/mješoviti dohodak	5.731	4.797	6.516	6.996	7.066	7.666	8.370
Plaćene rente	312	316	314	282	288	294	303
Plaćene kamate	217	196	190	185	191	196	200
Primljene kamate	95	90	89	79	78	78	76
Poduzetnički dohodak	5.296	4.376	6.102	6.608	6.665	7.254	7.943
Uloženi rad (000 jedinica godišnjeg rada)	191	188	182	174	174	175	176
* Izvedeni podatak							

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 2.

Usporedba bruto domaćeg proizvoda Republike Hrvatske i država članica Europske unije te udio u BDP-u Europske unije, razdoblje od 2013. do 2019. godine

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
bruto domaći proizvod, milijun eura							
Europska unija	13.616.756	14.092.762	14.855.285	14.985.323	15.412.117	15.915.733	16.452.066
Hrvatska	43.703	43.401	44.616	46.616	49.094	51.625	53.937
udio u bruto domaćem proizvodu Europske unije, %							
Njemačka	20,7	20,9	20,5	21,1	21,2	21,2	21,0
Ujedinjena Kraljevina	15,4	16,3	17,7	16,2	15,3	15,2	15,3
Francuska	15,6	15,3	14,8	14,9	14,9	14,8	14,7
Italija	11,9	11,6	11,2	11,4	11,3	11,1	10,9
Španjolska	7,6	7,5	7,4	7,5	7,6	7,7	7,7
Nizozemska	4,9	4,8	4,7	4,7	4,8	4,9	4,9
Poljska	2,9	2,9	2,9	2,8	3,0	3,1	3,2
Belgija	2,9	2,9	2,8	2,9	2,9	2,9	2,9
Švedska	3,2	3,1	3,0	3,1	3,1	2,9	2,9
Austrija	2,4	2,4	2,3	2,4	2,4	2,4	2,4
Irska	1,3	1,4	1,8	1,9	2,0	2,1	2,2
Danska	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8
Rumunjska	1,0	1,1	1,1	1,1	1,2	1,3	1,4
Finska	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Češka	1,2	1,1	1,1	1,2	1,2	1,3	1,3
Portugal	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
Grčka	1,3	1,3	1,2	1,1	1,1	1,1	1,1
Mađarska	0,7	0,7	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8
Slovačka	0,6	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6
Bugarska	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4
Luksemburg	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Hrvatska	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Litva	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Slovenija	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Estonija	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2
Latvija	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Cipar	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Malta	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1

Izvor: Eurostat (09.07.2020.); Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 3.

Stope rasta bruto domaćeg proizvoda u Republici Hrvatskoj i državama članicama Europske unije, razdoblje od 2013. do 2019. godine

%	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Europska unija	0,3	1,7	2,4	2,0	2,6	2,0	1,5
Irska	1,4	8,6	25,2	3,7	8,1	8,2	5,5
Mađarska	2,0	4,2	3,8	2,2	4,3	5,1	4,9
Malta	4,9	9,0	10,9	5,8	6,5	7,3	4,7
Estonija	1,3	3,0	1,8	2,6	5,7	4,8	4,3
Poljska	1,4	3,3	3,8	3,1	4,9	5,3	4,1
Rumunjska	3,5	3,4	3,9	4,8	7,1	4,4	4,1
Litva	3,6	3,5	2,0	2,6	4,2	3,6	3,9
Bugarska	0,3	1,9	4,0	3,8	3,5	3,1	3,4
Cipar	-6,6	-1,9	3,4	6,7	4,4	4,1	3,2
Hrvatska	-0,5	-0,1	2,4	3,5	3,1	2,7	2,9
Češka	-0,5	2,7	5,3	2,5	4,4	2,8	2,6
Slovenija	-1,0	2,8	2,2	3,1	4,8	4,1	2,4
Slovačka	0,7	2,8	4,8	2,1	3,0	3,9	2,4
Danska	0,9	1,6	2,3	3,2	2,0	2,4	2,3
Luksemburg	3,7	4,3	4,3	4,6	1,8	3,1	2,3
Latvija	2,3	1,9	3,3	1,8	3,8	4,3	2,2
Portugal	-0,9	0,8	1,8	2,0	3,5	2,6	2,2
Španjolska	-1,4	1,4	3,8	3,0	2,9	2,4	2,0
Grčka	-3,2	0,7	-0,4	-0,2	1,5	1,9	1,9
Nizozemska	-0,1	1,4	2,0	2,2	2,9	2,4	1,7
Austrija	0,0	0,7	1,0	2,1	2,5	2,4	1,6
Francuska	0,6	1,0	1,1	1,1	2,3	1,8	1,5
Ujedinjena Kraljevina	2,1	2,6	2,4	1,9	1,9	1,3	1,5
Belgija	0,5	1,6	2,0	1,5	1,9	1,5	1,4
Švedska	1,2	2,7	4,5	2,1	2,6	2,0	1,2
Finska	-0,9	-0,4	0,5	2,8	3,3	1,5	1,1
Njemačka	0,4	2,2	1,7	2,2	2,5	1,5	0,6
Italija	-1,8	0,0	0,8	1,3	1,7	0,8	0,3

Izvor: Eurostat (09.07.2020.); Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 4.

Struktura zaposlenih u poljoprivredi, prehrambenoj industriji i industriji duhana, razdoblje od 2013. do 2019. godine

		2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Ukupan broj zaposlenih		1.364.298	1.342.149	1.391.002	1.443.141	1.407.198	1.426.933	1.555.068
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	ukupno	57.709	54.692	51.969	50.803	50.227	50.680	52.544
	Pravne osobe	23.163	22.954	22.026	22.222	21.989	22.435	24.351
	Obrtnici i slobodne profesije	9.152	9.007	8.739	8.690	8.660	8.769	8.906
	Zaposlenici osiguranici poljoprivrede	25.394	22.731	21.204	19.891	19.578	19.476	19.287
Biljna i stočarska proizvodnja, lovstvo i uslužne djelatnosti povezane s njima	ukupno	43.870	40.807	38.485	37.232	36.661	36.651	37.774
	Pravne osobe	13.001	12.746	12.049	12.107	11.799	11.676	12.814
	Obrtnici i slobodne profesije	5.475	5.330	5.232	5.234	5.284	5.499	5.673
	Zaposlenici osiguranici poljoprivrede	25.394	22.731	21.204	19.891	19.578	19.476	19.287
Šumarstvo i sječa drva	ukupno	9.101	8.972	8.915	8.933	8.907	9.376	9.852
	Pravne osobe	8.172	7.983	7.995	7.981	7.983	8.401	8.844
	Obrtnici i slobodne profesije	929	989	920	952	924	975	1.088
Ribarstvo	ukupno	4.738	4.937	4.569	4.638	4.659	4.653	4.918
	Pravne osobe	1.990	2.249	1.982	2.134	2.207	2.358	2.693
	Obrtnici i slobodne profesije	2.748	2.688	2.587	2.504	2.452	2.295	2.225
Prerađivačka industrija	ukupno	233.333	228.072	238.783	249.396	240.830	240.571	259.320
	Pravne osobe	201.950	198.069	210.072	221.049	213.019	213.286	232.513
	Obrtnici i slobodne profesije	31.383	30.003	28.711	28.347	27.811	27.285	26.807
Proizvodnja hrane i pića	ukupno	51.160	48.383	55.086	55.030	53.088	52.217	55.291
	Pravne osobe	40.757	38.463	45.166	46.019	44.391	43.787	47.350
	Obrtnici i slobodne profesije	10.403	9.920	9.920	9.011	8.697	8.430	7.941
Proizvodnja duhanskih proizvoda	ukupno	706	656	749	800	867	1.021	1.108
	Pravne osobe	706	656	749	800	867	1.021	1.108
	Obrtnici i slobodne profesije							
* Podaci za 2015. i 2016. godinu dobiveni su prema JOPPD obrascu (podaci za prethodne godine prema statističkom istraživanju RAD-IM i RAD-IG).								
Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede								

Tablica 5.

Stope anketne nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj i državama članicama Europske unije, razdoblje od 2013. do 2019. godine

%	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Europska unija	6,9	6,5	6,0	5,5	4,9	4,4	4,1
Grčka	16,3	15,7	14,8	14,1	12,8	11,5	10,3
Španjolska	17,3	16,0	14,5	12,8	11,2	9,9	9,1
Italija	6,7	7,1	6,7	6,6	6,4	6,1	5,7
Francuska	6,5	6,4	6,5	6,3	5,8	5,6	5,2
Švedska	5,8	5,7	5,4	5,0	4,9	4,6	5,0
Cipar	10,7	11,0	10,0	8,6	7,4	5,7	4,9
Finska	5,4	5,7	6,2	5,8	5,7	4,9	4,5
Latvija	7,8	7,2	6,7	6,6	6,0	5,2	4,4
Litva	7,6	7,1	6,1	5,3	4,8	4,3	4,4
Portugal	10,8	9,2	8,3	7,3	5,9	4,7	4,4
Hrvatska	9,8	10,1	9,5	7,5	6,5	4,9	3,8
Luksemburg	3,7	3,7	4,3	4,0	3,5	3,6	3,7
Slovačka	9,0	8,4	7,3	6,2	5,2	4,2	3,7
Danska	5,0	4,7	4,2	4,1	4,0	3,5	3,5
Irska	9,1	7,9	6,6	5,6	4,5	3,9	3,3
Belgija	5,1	5,1	5,1	4,7	4,2	3,6	3,2
Estonija	5,9	5,0	4,3	4,8	4,1	3,9	3,2
Austrija	3,6	3,8	3,8	4,1	3,7	3,3	3,1
Slovenija	6,4	6,2	5,7	5,0	4,3	3,4	2,9
Bugarska	7,7	6,9	5,5	4,5	3,8	3,2	2,7
Ujedinjena Kraljevina	5,2	4,2	3,7	3,3	3,0	2,8	2,6
Nizozemska	5,1	5,2	4,8	4,2	3,4	2,7	2,4
Rumunjska	4,2	4,1	4,1	3,5	3,0	2,5	2,4
Malta	3,6	3,4	3,2	2,9	2,5	2,4	2,3
Njemačka	3,6	3,4	3,2	2,9	2,6	2,4	2,2
Mađarska	5,8	4,5	4,1	3,1	2,6	2,3	2,2
Poljska	6,3	5,5	4,6	3,8	3,0	2,4	2,0
Češka	4,5	3,9	3,3	2,6	1,9	1,5	1,3

Izvor: Eurostat (09.07.2020.); Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 6.

Prosječne isplaćene neto plaće po zaposlenome u pravnim osobama, Republika Hrvatska, razdoblje od 2013. do 2019. godine

kuna	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
PROSJEČNA NETO PLAĆA	5.515	5.533	5.594	5.685	5.985	6.242	6.457
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	5.050	4.963	5.069	5.170	5.327	5.674	5.697
Biljna i stočarska proizvodnja, lovstvo i uslužne djelatnosti povezane s njima	4.274	4.260	4.435	4.521	4.737	5.056	5.222
Šumarstvo i sječa drva	5.960	5.764	6.042	6.216	6.255	6.532	6.315
Ribarstvo	4.834	4.876	4.723	4.825	5.085	5.459	5.711
Prerađivačka industrija	4.899	4.956	5.038	5.159	5.447	5.708	5.940
Proizvodnja prehrambenih proizvoda	4.710	4.703	4.696	4.809	5.043	5.334	5.507
Proizvodnja pića	6.355	6.369	6.527	6.632	6.993	7.358	7.592
Proizvodnja duhanskih proizvoda	6.832	6.920	7.118	7.548	7.967	7.861	7.867
Za razdoblje od 2005. do 2014. godine podaci prema istraživanju RAD-1, a od 2015. do 2019. godini podaci prema JOPPD obrascu.							
Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede							

Tablica 7.

Indeksi potrošačkih cijena, Republika Hrvatska, razdoblje od 2013. do 2019. godine

n-1=100	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
INDEKSI POTROŠAČKIH CIJENA UKUPNO	102,2	99,8	99,5	98,9	101,1	101,5	100,8
Hrana i bezalkoholna pića	103,7	97,8	100,4	99,5	102,9	101,0	99,9
Hrana	104,0	97,7	100,3	99,3	103,0	101,0	99,8
Kruh i žitarice	103,4	98,6	100,0	100,6	99,8	101,3	102,5
Meso	102,3	98,2	98,6	98,2	103,5	100,6	99,1
Riba i plodovi mora	104,1	101,0	101,4	103,0	99,2	101,6	101,1
Mlijeko, sir i jaja	108,3	100,1	98,2	96,6	106,0	101,3	100,0
Ulja i masti	100,1	87,9	101,3	101,4	103,8	103,7	99,2
Voće	105,2	95,3	106,6	100,2	102,2	101,3	92,2
Povrće	107,7	93,6	105,2	98,1	105,9	100,5	100,8
Šećer, džem, med, čokolada i slatkiši	100,4	98,6	100,9	101,1	101,6	98,8	100,2
Prehrambeni proizvodi, d. n.	102,1	99,5	100,5	101,7	102,3	101,9	101,5
Bezalkoholna pića	100,2	99,0	100,9	102,2	102,2	100,9	100,5
Kava, čaj i kakao	99,8	98,2	100,8	100,0	103,4	101,2	100,0
Mineralna voda, osvježavajuća pića, sokovi od voća i povrća	100,5	99,7	101,1	103,9	101,1	100,7	100,9
Alkoholna pića i duhan	109,6	106,2	102,0	100,4	102,4	102,8	104,4
Alkoholna pića	104,1	102,3	101,7	101,3	101,1	100,9	101,1
Jaka alkoholna pića	103,2	103,3	102,5	100,1	100,3	101,1	100,6
Vino	101,0	100,2	100,4	101,9	100,8	100,2	100,9
Pivo	106,3	103,4	102,5	101,0	101,4	101,3	101,3
Duhan	111,7	107,6	102,0	100,1	102,9	103,5	105,5
Odjeća i obuća	96,1	95,8	99,8	100,2	100,8	98,7	99,1
Stanovanje, voda, električna energija, plin i ostala goriva	104,8	101,7	99,9	97,5	97,3	102,7	103,1
Održavanje i popravci stambenog objekta	101,8	100,8	100,7	100,5	101,5	101,6	102,2
Opskrba vodom i razne komunalne usluge za stambeni objekt	102,8	105,7	102,8	102,3	99,3	103,0	102,3
Opskrba vodom	105,2	107,9	102,5	100,5	100,0	102,8	101,7
Električna energija, plin i ostala goriva	106,2	100,4	98,7	95,2	95,9	102,7	103,3
Električna energija	105,5	99,7	99,6	99,6	92,3	104,1	101,1
Plin	106,8	100,6	94,2	83,7	99,1	101,7	104,5
Pokućstvo, kućanska oprema i redovito održavanje kućanstva	100,5	99,2	99,7	100,2	100,1	100,4	100,8
Zdravlje	101,1	100,8	101,7	101,8	101,1	101,4	99,1
Prijevoz	99,1	100,1	93,3	95,8	103,2	103,5	99,7
Motorna vozila	95,2	95,5	98,4	98,0	99,6	96,1	98,2
Rezervni dijelovi i pribor za osobna prijevozna sredstva	100,2	97,8	99,2	95,0	100,6	101,2	101,5
Goriva i maziva za osobna prijevozna vozila	98,8	101,7	89,4	100,2	106,8	107,1	99,6
Održavanje i popravci osobnih prijevoznih sredstava	101,8	99,8	99,2	93,0	99,9	101,4	101,0
Usluge prijevoza	104,9	99,9	96,2	99,9	99,0	100,8	99,1
Komunikacije	98,4	99,5	101,1	97,7	98,4	99,8	99,8
Rekreacija i kultura	100,7	100,8	102,1	99,4	100,8	100,9	100,7
Obrazovanje	100,2	100,1	99,6	100,0	100,8	100,4	100,8
Restorani i hoteli	102,0	101,7	101,1	101,3	105,1	103,0	103,0
Razna dobra i usluge	101,7	99,6	100,0	100,4	100,3	100,7	100,3

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 8.

Intenzivnost poljoprivredne proizvodnje u Republici Hrvatskoj, razdoblje od 2013. do 2019. godine

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
INTENZIVNOST, UG/ha	0,50	0,53	0,52	0,52	0,54	0,51	0,51
Korištena poljoprivredna površina, ha	1.568.881	1.508.885	1.537.629	1.546.019	1.496.663	1.485.645	1.504.445
Površine pod krmnim biljem, ha	735.176	734.738	731.744	707.444	708.483	702.419	708.517
Uvjjetna grla, ukupno	783.070	805.796	796.553	802.246	811.931	758.850	770.577
Goveda, ukupno	322.389	326.378	315.276	314.947	316.934	287.901	291.814
Mlada goveda do 1 godine	57.905	52.681	59.196	61.992	62.348	61.804	60.634
Goveda od 1 do 2 godine	64.525	61.076	61.717	62.136	69.946	66.823	74.682
Goveda starija od 2 godine	199.960	212.621	194.363	190.819	184.640	159.274	156.498
Svinje, ukupno	265.497	281.463	285.874	288.995	291.404	264.790	259.804
Odojci težine do 20 kg	9.220	8.828	8.764	8.345	6.980	7.396	7.161
Svinje težine od 20 do 50 kg	52.814	80.369	60.308	74.476	75.626	68.525	53.504
Svinje za tov	139.641	132.628	155.738	145.008	144.616	126.785	135.378
Svinje za rasplod	63.822	59.639	61.063	61.166	64.182	62.084	63.761
Ovce, ukupno	61.985	60.487	60.771	61.890	63.681	63.629	65.720
Janjad i mlade ovce starosti do 1 godine	7.491	6.265	6.874	6.863	7.497	11.050	12.871
Janjene i prvi put pripuštene ovce	50.140	49.804	48.790	49.567	51.764	46.591	48.690
Ostale ovce (ovnovi, jalove ovce)	4.354	4.418	5.107	5.459	4.419	5.989	4.159
Koze, jarad i jarci, ukupno	6.895	6.070	6.206	7.553	7.677	8.006	8.154
Jarad i mlade koze starosti do 1 godine	1.028	1.001	1.244	1.545	1.399	1.197	1.354
Koze	5.410	4.767	4.354	5.376	5.772	6.315	6.268
Ostale koze (jarci, jalove koze)	456	301	608	633	506	495	532
Perad, ukupno	109.131	114.483	110.932	110.642	113.668	115.604	125.547
Tovljeni pilići (brojleri)	31.672	38.899	41.823	37.535	40.867	52.676	62.268
Kokoši	57.753	58.817	50.176	54.005	56.033	46.990	45.725
Pure	13.323	11.083	14.851	15.355	14.792	13.261	15.339
Guske	786	1.470	650	630	399	483	496
Patke	3.606	2.881	2.234	2.745	1.525	1.668	1.563
Ostala perad	1.989	1.333	1.198	371	52	526	155
Konji, ukupno	17.174	16.915	17.494	18.220	18.567	18.919	19.538

Izvor: Državni zavod za statistiku i Ministerstvo poljoprivrede; Obrada: Ministerstvo poljoprivrede

Tablica 9.

Samodostatnost odabranih poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda Republike Hrvatske, razdoblje od 2013. do 2018. godine

%	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Žitarice, ukupno	111,97	110,80	125,08	129,32	117,82	136,75
Pšenica, obična	150,75	113,36	120,44	152,71	119,75	161,40
Pšenica, durum	12,87	13,89	24,83	7,30	7,71	3,18
Pšenica ukupno	143,38	104,73	114,62	145,20	111,97	143,18
Kukuruz	103,53	115,54	136,01	128,22	121,69	140,08
Ječam	89,74	95,97	105,77	113,52	119,81	113,26
Raž i suražica	52,29	31,73	47,08	61,20	42,58	66,94
Zob	102,69	101,18	103,54	102,42	112,99	108,91
Ostala žita	87,57	142,26	155,05	126,97	22,16	51,40
Tritikale	98,66	98,80	100,50	100,41	108,19	103,04
Uljarice, ukupno	215,06	186,37	355,80	222,50	276,45	308,05
Soja	181,17	237,64	591,32	304,26	596,97	570,80
Suncokret	287,96	180,26	185,46	166,70	143,15	170,51
Uljana repica	179,08	140,47	541,72	186,80	292,50	294,26
Ostale uljarice	95,45	92,44	63,92	78,77	65,37	68,71
Ulje, ukupno	28,31	36,97	29,51	67,11	61,69	71,65
Sojino ulje	41,64	50,95	23,93	91,33	18,15	37,41
Suncokretovo ulje	30,53	41,67	36,40	48,56	59,32	53,29
Ulje uljane repice	26,45	40,45	32,77	290,43	481,80	555,10
Maslinovo ulje	62,11	24,50	48,34	54,27	49,66	52,97
Ostala ulja	4,84	3,72	7,33	10,11	8,28	11,95
Stolne masline	95,34	67,63	95,47	93,30	98,13	85,47
Voće, ukupno	63,05	65,91	58,83	49,89	40,20	48,15
Šljiva	92,29	73,97	81,34	73,53	77,45	68,05
Trešnja i višnja	121,50	120,96	161,99	152,96	233,81	128,43
Jabuka	86,88	117,57	107,33	77,98	91,98	92,03
Kruška	50,96	34,45	46,18	40,16	33,97	35,64
Breskva i nektarina	35,59	28,93	32,75	33,66	34,67	22,47
Orašasto voće	54,54	56,94	48,45	27,81	29,75	32,44
Stolno grožđe	29,75	25,65	27,27	22,86	23,65	25,66
Jagode	72,92	65,54	54,56	58,01	59,22	57,76
Naranče	0,30	0,23	0,45	0,70	0,25	0,70
Limuni	2,06	2,03	2,24	5,16	0,40	2,17
Mandarine	167,56	310,99	159,19	464,67	95,74	102,60
Citrusi ukupno	44,60	77,03	38,12	57,39	17,47	36,37
Povrće, ukupno	64,78	58,25	60,86	64,96	61,85	59,95
Rajčica, ukupno	42,09	26,55	42,61	40,94	48,98	35,36
Rajčica svježa	72,44	30,55	27,40	81,73	84,80	71,00
Rajčica prerađena	17,53	13,49	18,82	21,40	23,94	18,71
Cvjetača i brokula	57,11	47,48	38,88	47,81	30,24	37,54
Mahunarke svježe	44,64	43,77	46,32	88,14	50,80	52,72
Mahunarke suhe	33,40	36,10	33,43	58,50	54,73	49,34
Krumpir	71,45	70,36	69,12	70,56	69,03	66,99
Luk i češnjak	57,09	58,17	60,34	52,29	42,72	47,22
Kupus	88,73	77,69	86,39	99,19	85,96	90,12
Krastavci	74,44	68,08	53,74	66,63	78,37	71,04
Lubenice i dinje	73,47	71,12	49,25	62,83	63,42	77,15
Paprika	65,11	53,01	60,48	61,29	60,63	59,97
Mrkva	29,03	31,76	38,89	54,02	42,73	37,50
Salata	58,95	35,50	47,59	48,42	48,62	50,56
Poriluk	71,69	43,69	40,80	68,01	31,95	41,27
Ostalo povrće	78,31	63,89	70,86	71,66	71,66	60,54
Meso, ukupno	71,63	65,67	62,92	70,88	67,74	70,64
Peradsko	84,33	84,89	85,68	101,18	94,68	79,82
Goveđe	86,72	70,03	62,34	72,36	57,78	70,69
Svinjsko	59,05	54,37	49,64	54,73	57,47	63,82
Ovčje i kozje	80,24	80,69	75,35	72,18	69,57	65,59
Konjetina	10.140,00	:	:	:	:	:
Iznutrice	93,68	97,45	115,87	121,14	92,01	97,17
Ostalo meso	90,80	82,55	72,29	84,61	82,09	104,77
Jaja	94,60	90,18	80,81	87,02	86,24	83,61
Mliječni proizvodi	78,36	78,12	74,83	68,82	72,40	70,02
Vrhnje	97,34	98,15	98,21	97,34	100,02	98,74
Koncentrirano mlijeko	5,53	11,12	2,68	1,43	1,54	0,54
Punomasno mlijeko u prahu	17,05	12,64	9,31	:	:	:
Obrano mlijeko u prahu	18,26	16,49	14,44	:	:	:
Maslac i mliječni namazi	100,82	90,17	79,64	92,98	59,44	100,96
Sir	76,35	70,95	70,31	:	:	:
Prerađeni sir	106,56	98,14	76,86	:	:	:
Sir i prerađeni sir	77,45	71,96	70,62	70,62	69,39	64,05
Mlijeko u prahu	17,84	15,16	13,18	15,38	17,86	16,09
Šećerna repa	85,53	81,21	87,95	82,75	87,42	83,76
Šećer	96,25	156,11	125,50	204,71	236,89	80,05
Med	99,23	97,64	96,81	90,06	89,15	84,17
Vino *	73,71	93,55	72,66	82,19	75,79	73,70

* Bilanca za vino odnosi se na razdoblje od 1. kolovoza godine n-1 do 31. srpnja godine n.

Izvor: Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i Državni zavod za statistiku
 Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 10.

Otkup i prodaja poljoprivrednih proizvoda u Republici Hrvatskoj, razdoblje od 2013. do 2019. godine

milijun kuna	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	Stopa promjene 2019./2018., %
POLJOPRIVREDNI PROIZVODI, UKUPNO	7.553,7	7.138,5	6.732,2	7.057,4	7.370,4	7.349,4	7.848,4	6,79
Žitarice	1.488,7	1.322,2	1.297,4	1.266,1	1.156,7	1.404,9	1.645,1	17,10
Suho mahunasto povrće	2,8	0,2	0,6	0,2	0,1	0,4	0,1	-63,77
Krumpir	73,7	73,2	67,2	77,3	85,2	121,6	135,6	11,56
Uljano sjeme	708,3	608,1	608,2	758,4	894,4	820,9	953,1	16,10
Šećerna repa i sjemenje šećerne repe	279,3	268,7	121,9	278,7	343,1	137,9	129,0	-6,49
Neprerađeni duhan	80,7	81,0	71,6	81,5	105,8	97,6	102,6	5,13
Krmni usjevi	62,5	50,3	46,3	53,4	45,5	53,1	38,3	-27,90
Rezano cvijeće i cvjetni pupovi	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	10,37
Bilje ponajprije za uporabu u parfimeriji, farmaciji i slične svrhe	22,3	25,0	30,3	36,4	33,5	39,1	27,2	-30,45
Povrće, svježe, dinje i lubenice	208,3	238,9	264,7	265,1	246,8	217,0	257,5	18,67
Sadni materijal	24,3	23,4	23,9	27,3	32,3	43,7	30,0	-31,33
Grožđe	75,7	31,3	43,3	48,6	50,0	80,4	50,4	-37,33
Voće, osim grožđa	98,7	136,3	135,6	121,4	116,5	113,3	129,0	13,92
Vino	483,5	393,0	371,5	434,4	471,6	484,9	514,2	6,03
Maslinovo ulje	9,3	15,3	19,4	17,2	20,0	28,8	24,6	-14,78
Goveđa, živa	817,5	778,7	755,6	834,1	851,6	935,4	924,0	-1,22
Sirovo kravljje mlijeko	1.186,5	1.367,9	1.210,9	1.037,8	1.106,7	1.065,9	1.045,8	-1,89
Konji, magarci, mule i mazge, živi	4,2	6,6	6,2	8,8	12,4	10,6	9,6	-9,51
Ovce i koze, žive	6,1	8,8	9,3	7,1	7,8	9,0	11,0	22,39
Sirovo ovčje i kozje mlijeko	35,1	40,3	36,8	40,4	37,8	35,4	41,0	15,88
Svinje, žive	1.094,1	964,6	841,1	893,8	947,0	858,3	961,9	12,07
Perad, živa	473,4	452,0	477,6	477,5	497,1	474,6	503,0	5,99
Kokošja jaja	304,1	240,3	277,2	282,8	293,7	301,4	304,3	0,98
Ostale uzgojene životinje, žive	0,1			0,1	0,1	0,1	0,1	-4,22
Proizvodi od uzgojenih životinja	11,2	7,3	13,9	6,7	12,5	13,2	9,3	-29,60
Sirove kože s dlakom ili vunom, osim janjeće kože	2,8	4,6	1,5	1,8	1,7	1,5	1,2	-20,48

Izvor: Državni zavod za statistiku, Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 11.

Otkupne cijene žive stoke i mesa u Republici Hrvatskoj, bez PDV-a

kn/kg	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	stopa promjene 2019./2018., %
tele simental (80 - 160 kg)	24,48	24,36	24,64	24,33	24,80	25,15	25,47	1,27
junica simental (za klanje)	12,23	12,06	12,18	11,87	12,67	12,95	12,74	-1,62
bik simental (>450kg)	13,71	13,76	13,93	13,70	14,26	14,32	14,54	1,54
krava simental (za klanje)	7,96	7,70	7,64	7,88	7,81	7,67	7,47	-2,61
odojak (25 - 35 kg)	16,48	17,08	16,04	14,64	17,35	16,40	16,69	1,77
svinja (80 - 120 kg)	11,97	11,78	10,34	10,31	11,63	11,31	11,14	-1,50
krmača (za klanje)	9,32	9,30	9,30	8,52	8,80	8,97	8,71	-2,90
janjad	22,15	22,47	22,24	22,46	22,73	22,34	23,32	4,39
kn/kg hladnog trupa								
Govedi trup A mladi bikovi U2	26,76	26,95	26,46	26,06	26,02	26,35	26,22	-0,49
Govedi trup A mladi bikovi U3	27,30	27,06	26,27	26,18	26,15	26,59	26,30	-1,09
Govedi trup A mladi bikovi R2	26,31	26,79	26,33	25,90	25,94	26,37	26,28	-0,34
Govedi trup A mladi bikovi R3	26,83	27,03	26,47	26,06	26,24	26,25	26,16	-0,34
Govedi trup A mladi bikovi O2	25,53	26,72	26,06	25,95	26,31	25,44	25,40	-0,16
Govedi trup A mladi bikovi O3	25,11	26,03	26,32	25,94	26,08	25,47	26,43	3,77
Govedi trup B bikovi R3	26,47	27,01	25,91	25,23	24,83	24,93	25,63	2,81
Govedi trup D krave R3	18,82	16,84	17,36	17,72	17,70	18,61	18,39	-1,18
Govedi trup D krave R4	18,59	16,84	17,48	17,79	17,63	18,44	18,67	1,25
Govedi trup D krave O2	17,23	14,85	16,42	16,23	15,55	16,56	17,25	4,17
Govedi trup D krave O3	16,25	14,50	16,03	16,11	15,67	16,74	17,75	6,03
Govedi trup D krave O4	16,45	14,50	16,15	14,96	15,82	15,97	17,53	9,77
Govedi trup D krave P2	16,82	13,30	14,51	14,72	13,48	14,60	13,82	-5,34
Govedi trup D krave P3	16,66	14,62	14,83	15,01	14,37	13,77	16,05	16,56
Govedi trup E junice U2	27,72	28,87	27,29	27,39	27,96	28,21	27,27	-3,33
Govedi trup E junice U3	27,88	29,01	27,81	27,89	28,13	28,28	27,09	-4,21
Govedi trup E junice R2	27,28	28,15	26,67	26,06	26,76	27,47	26,07	-5,10
Govedi trup E junice R3	27,73	28,47	27,78	27,69	28,06	27,92	26,90	-3,65
Govedi trup E junice R4	27,72	28,93	28,05	27,75	28,14	28,09	26,81	-4,56
Govedi trup E junice O2	24,60	25,35	26,01	25,05	25,58	24,87	25,03	0,64
Govedi trup E junice O3	26,61	26,37	27,38	26,51	26,60	26,05	26,31	1,00
Govedi trup E junice O4	24,79	26,87	27,83	27,35	26,54	26,32	26,34	0,08
Govedi trup Z starija telad U2		27,28	26,10	25,21	26,59	34,80	26,69	-23,30
Govedi trup Z starija telad U3		25,81	25,40	25,89	27,67	27,83	26,31	-5,46
Govedi trup Z starija telad R2		27,62	30,12	28,96	28,22	30,15	29,76	-1,29
Govedi trup Z starija telad R3		25,57	26,41	26,91	25,29	26,68	27,52	3,15
Govedi trup Z starija telad O2		19,87	25,63	23,88	27,41	27,91	25,05	-10,25
Govedi trup Z starija telad O3		18,84	27,09	25,35	26,54	27,60	26,31	-4,67
Govedi trup V telad		34,77	39,36	38,27	37,60	41,48	42,14	1,59
Svinjski trup 50-120 kg T1- S	14,06	12,86	11,27	11,47	12,52	11,00	12,58	14,36
Svinjski trup 50-120 kg T1- E	13,45	12,60	11,02	11,23	12,29	10,88	12,60	15,81
Svinjski trup 50-120 kg T1- U	13,05	12,48	10,92	11,06	12,24	10,84	12,61	16,33
Svinjski trup 50-120 kg T1- R	11,82	11,33	9,93	10,09	11,41	10,17	12,12	19,17
Svinjski trup 50-120 kg T1- O	11,87	11,54	11,01	9,94	14,80	13,36	12,52	-6,29
Svinjski trup 50-120 kg T1- P	12,76	13,12		9,96	12,73	15,89	14,14	-11,01
Svinjski trup 120-180 kg T2		13,99	11,74	11,37	12,34	11,11	12,15	9,36
Svinjski trup Krmače (K)		11,83	10,57	10,92	10,23	10,16	10,47	3,05
Svinjski trup Mladi nerastovi (N)		12,86				10,90	11,38	4,40
Svinjski trup Stariji nerastovi i kastrati (NK)		11,75	9,83	8,32	7,47	11,09	11,94	7,66
Svinjski trup Odojci (O)		15,54	14,31	18,25	17,75	15,91	17,74	11,50
Svinjski trup Prasad (PR)		12,71	12,34	11,99	11,92	11,71	13,26	13,24
Janjeći trup teška janjad - HL S						37,46	33,34	-11,00
Janjeći trup teška janjad - HL E	42,85				44,15	33,27	37,69	13,29
Janjeći trup teška janjad - HL U	45,21	39,90	35,23	40,76	41,40	32,19	34,20	6,24
Janjeći trup teška janjad - HL R	43,77	41,38	35,75	39,11	39,73	44,65	38,67	-13,39
Janjeći trup teška janjad - HL O	41,80	39,05	36,58	38,19	40,43	37,85	34,91	-7,77
Janjeći trup teška janjad - HL P		38,77	35,95	36,52	44,07	43,08	42,12	-2,23
Janjeći trup laka janjad LL A1	58,45	56,39	58,87	69,50	65,17	55,28	64,82	17,26
Janjeći trup laka janjad LL A2	42,14	52,66	39,12	63,01	45,03	44,29	56,23	26,96
Janjeći trup laka janjad LL B1	42,26	46,87	46,21	53,90	50,49	45,95	48,21	4,92
Janjeći trup laka janjad LL B2	39,03	43,52	36,70	38,95	39,45	42,42	47,47	11,90
Janjeći trup laka janjad LL C1	44,35	42,32	40,41	43,03	45,20	44,04	45,79	3,97
Janjeći trup laka janjad LL C2	37,96	38,31	35,49	36,24	38,70	40,76	43,24	6,08

Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, TISUP

Tablica 12.

Veleprodajne cijene mesnih prerađevina u Republici Hrvatskoj, bez PDV-a

kn/kg	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	stopa promjene 2019./2018., %
teleća polovica	47,44	45,90	45,79	45,13	44,66	42,90	41,68	-2,84
teleći milanski rez	-	-		54,05	53,34	50,08	50,19	0,22
juneća polovica (kompenzirana)	34,71	34,17	34,31	33,73	33,00	32,00	31,77	-0,72
juneći milanski rez	38,27	37,80	38,10	38,10	37,69	37,06	37,29	0,62
goveđa polovica	23,77	23,74	23,63	24,73	25,12	25,99	25,71	-1,08
goveći milanski rez	29,78	29,12	28,74	29,05	29,46	31,32	31,30	-0,06
svinjski milanski rez	29,05	27,81	27,37	25,96	25,50	24,31	24,27	-0,16
svinjska polovica (komplet)	20,14	19,49	18,56	18,13	18,00	16,82	17,26	2,62
janjac	53,54	53,43	54,01	53,29	53,54	50,36	52,44	4,13
svinjski kare	28,17	27,70	27,29	26,16	28,60	27,21	29,28	7,61
svinjski but bez kostiju	32,44	31,55	30,41	29,24	29,31	26,83	28,62	6,67
svinjska vratina s kostima	28,43	26,93	25,80	25,30	26,02	26,04	31,90	22,50
hrenovke	37,65	37,77	38,74	37,09	35,32	31,41	31,61	0,64
pršut	99,58	105,98	116,95	133,41	133,95	105,43	96,88	-8,11
šunka	47,83	49,17	54,15	58,71	58,46	52,11	56,69	8,79
panceta	69,80	69,71	69,92	64,23	63,32	55,76	54,69	-1,92
hamburger slanina	48,60	48,61	50,91	48,92	51,32	43,99	41,11	-6,55

Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, TISUP

Tablica 13.

Veleprodajne cijene žitarica, uljarica i njihovih prerađevina u Republici Hrvatskoj, bez PDV-a

kn/kg	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	stopa promjene 2019./2018., %
pšenica (min. 74 -hL)	1,24	1,32	1,22	0,98	1,09	1,16	1,22	5,17
kukuruz (max. 14 % vlage)	1,15	1,02	1,06	1,03	1,08	1,08	1,04	-3,70
ječam stočni	1,26	1,19	1,17	0,96	0,94	1,11	1,26	13,51
zob	-	1,20	1,16	1,07	0,95	1,01	1,02	0,99
suncokret zrno (min. 40 % ulja)	1,97	1,91	2,54	2,31	2,29	2,18	2,08	-4,59
uljana repica	2,70	2,30	2,57	2,42	2,45	2,39	2,49	4,18
soja	3,04	2,54	2,53	2,47	2,84	2,35	2,37	0,85
brašno T-550 oštro	3,30	2,68	2,66	3,83	3,88	3,72	3,42	-8,06
brašno T-550 glatko	2,24	2,05	2,05	1,95	1,91	2,08	2,19	5,29
sirovo ulje-suncokretovo	7,86	4,89	4,82	5,39	5,15	-	6,70	-
sirovo ulje-sojino	7,63	6,40	5,75	-	-	-	6,55	-
sojina sačma (44 % SB)	3,77	3,61	3,03	2,67	2,84	2,93	2,75	-6,14
sirovo ulje uljane repice	5,60	5,27	5,57	6,20	5,67	-	6,70	-
pšenično krmno brašno	1,13	0,95	0,98	0,97	0,81	0,94	0,98	4,26

Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, TISUP

Tablica 14.

Veleprodajne cijene voća u Republici Hrvatskoj, bez PDV-a

kn/kg	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	stopa promjene 2019./2018., %
jabuka idared	5,73	4,12	4,78	4,31	4,93	5,67	4,34	-23,46
jabuka jonagold	5,95	4,82	4,92	4,79	4,95	5,48	4,64	-15,33
jabuka zlatni delišes	6,55	4,98	5,06	4,92	5,41	6,01	5,03	-16,31
kruške	11,82	10,12	10,25	10,02	10,71	10,49	10,47	-0,19
breskva	9,08	8,47	7,88	7,81	7,42	9,00	8,29	-7,89
marelica	13,18	12,42	12,33	12,02	8,99	11,86	10,90	-8,09
trešnja	15,38	18,48	18,67	22,53	15,67	15,79	19,71	24,83
lubenica	3,11	3,53	4,25	3,25	3,23	3,65	4,75	30,14
mandarina	5,00	3,74	5,03	4,16	5,45	4,60	4,65	1,09
naranja	7,37	7,16	7,62	7,79	8,14	8,18	7,86	-3,91
limun	9,72	10,49	10,62	13,85	11,34	11,53	10,23	-11,27
jaboda	18,96	14,85	18,97	19,86	20,89	19,20	20,13	4,84
šljiva	5,07	5,96	6,63	5,86	5,81	5,41	6,05	11,83

Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, TISUP

Tablica 15.

Veleprodajne cijene povrća u Republici Hrvatskoj, bez PDV-a

kn/kg	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	stopa promjene 2019./2018., %
rajčica	10,04	10,47	9,79	8,61	8,99	9,07	9,34	2,98
paprika rog	12,77	11,15	12,28	11,80	12,60	12,03	11,94	-0,75
paprika babura	14,32	12,77	12,00	11,84	12,25	11,61	11,69	0,69
patlidžan	11,66	8,95	9,48	9,01	9,03	8,74	9,05	3,55
krastavci kornišon	8,70	7,70	8,20	7,03	8,04	8,55	10,66	24,68
luk (crveni)	4,24	3,92	3,74	3,72	3,38	3,82	5,11	33,77
kupus zeleni	3,33	2,59	3,08	2,87	3,01	3,51	4,20	19,66
kelj	5,70	4,80	5,65	4,83	5,18	5,22	5,53	5,94
mrkva	5,64	4,58	5,01	4,88	4,62	5,55	5,68	2,34
zelena salata kristalka	9,00	7,52	8,37	6,94	9,91	8,64	9,78	13,19
zelena salata puterica	9,64	8,41	9,23	8,15	10,72	9,60	10,00	4,17
cvjetača	7,87	7,17	7,31	7,37	7,70	8,55	8,27	-3,27
grah šareni	20,52	18,55	16,10	15,33	17,13	17,90	18,09	1,06
krumpir	3,28	2,41	2,26	2,56	2,31	2,60	3,12	20,00
mladi krumpir	5,61	4,88	5,04	5,41	5,28	5,39	6,05	12,24
šampinjoni	20,40	21,03	20,23	20,30	20,19	20,58	20,74	0,78
blitva	8,56	7,46	8,74	7,97	9,08	9,10	9,13	0,33
špinat	10,41	9,96	11,26	10,57	11,43	11,53	12,21	5,90

Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, TISUP

Tablica 16.

Otkupne cijene sirovog mlijeka realne kvalitete i veleprodajne cijene mliječnih proizvoda, peradi (65%-tno pile) i jaja u Republici Hrvatskoj, bez PDV-a

kn/kg	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	stopa promjene 2019./2018., %
Otkupna cijena sirovog mlijeka realne kvalitete	2,63159	2,71679	2,47972	2,22825	2,35423	2,43509	2,47202	1,52
Veleprodajne cijene mliječnih proizvoda								
Svježi sir polumasi (10-25 % m.m.u ST); 500 g	17,34	17,24	17,43	17,06	16,64	14,67	14,14	-3,61
sir Edam tipa (45% m.m. u ST); 2-5 kg	32,54	30,04	26,68	24,21	27,38	23,59	24,81	5,17
sir Trapist tipa (45% m.m. u ST); 2-5 kg	49,60	50,20	48,14	44,93	45,43	46,02	45,45	-1,24
sir Gouda tipa (45% m.m. u ST); 2-5 kg	32,99	31,44	28,68	24,94	28,96	25,35	26,75	5,52
Maslac (>82% m.m.i <16% vode); 250 g	41,04	39,98	37,40	33,83	43,26	46,26	43,65	-5,64
Maslac I klasa (>82% m.m.i <16% vode); blok 25 kg	30,23	30,67	28,93	29,53	36,27	36,51	36,62	0,30
Veleprodajne cijene pilećih trupova								
Pile A klase (65%-tno pile)	15,20	14,18	13,92	13,53	13,77	13,96	13,81	-1,07
Veleprodajne cijene jaja A klase								
Jaja kavezno A klase, razred XL	0,96	0,88	0,87	0,88	0,84	0,83	0,78	-6,02
Jaja kavezno A klase, razred L	0,90	0,80	0,79	0,80	0,78	0,74	0,69	-6,76
Jaja kavezno A klase, razred M	0,82	0,74	0,77	0,73	0,71	0,67	0,60	-10,45
Jaja kavezno A klase, razred S	0,73	0,66	0,67	0,65	0,66	0,61	0,56	-8,20
Jaja podno A klase, razred XL		1,04			0,81	0,89	0,87	-2,25
Jaja podno A klase, razred L		0,90	0,92	0,90	0,91	0,88	0,76	-13,64
Jaja podno A klase, razred M		0,92	0,83	0,81	0,83	0,82	0,71	-13,41
Jaja podno A klase, razred S		0,58	0,65	0,59	0,72	0,63	0,68	7,94

Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, TISUP

Tablica 17.

Veleprodajne cijene maslinovog ulja u Republici Hrvatskoj, bez PDV-a

kn	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	stopa promjene 2019./2018., %
Veleprodajne cijene maslinovog ulja								
1 Maslinovo ulje Ekstra djevičansko 1 l i više		31,85	39,97	39,76	47,92	46,53	45,91	-1,33
2 Maslinovo ulje Ekstra djevičansko 0,75 l		42,30	49,99	58,96	82,13	64,76	71,75	10,79
3 Maslinovo ulje Ekstra djevičansko 0,5 l		51,49	57,64	68,99	69,87	60,51	69,60	15,02
7 Maslinovo ulje Djevičansko		50,30	57,00	58,48	61,41	57,69	52,59	-8,84

Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede, TISUP

Robna razmjena poljoprivredno-prehrambenih proizvoda Republike Hrvatske s inozemstvom

Tablica 18.

Pregled ukupne i poljoprivredne vanjskotrgovinske razmjene, petogodišnji prosjek od 2014. do 2018. godine i razdoblje od 2013. do 2019. godine

Godina	Ukupna robna razmjena				Poljoprivredna razmjena				Nepoljoprivredna razmjena				Udio u ukupnoj razmjeni, (%)				Stopa promjene u odnosu na prethodno razdoblje, (%)			
	(000. €)			Pokrivenost uvoza izvozom	(000. €)			Pokrivenost uvoza izvozom	(000. €)			Pokrivenost uvoza izvozom	Poljoprivredna razmjena		Nepoljoprivredna razmjena		Poljoprivredna razmjena		Nepoljoprivredna razmjena	
	Izvoz	Uvoz	Bilanca		Izvoz	Uvoz	Bilanca		Izvoz	Uvoz	Bilanca		Izvoz	Uvoz	Izvoz	Uvoz	Izvoz	Uvoz	Izvoz	Uvoz
Ø 2014.-2018.	12.554.715	20.192.667	-7.637.952	62,17	1.739.227	2.717.353	-978.127	64,00	10.815.488	17.475.314	-6.659.826	61,89	13,85	13,46	86,15	86,54	54,20	46,44	36,62	24,64
2013.	9.589.448	16.528.274	-6.938.825	58,02	1.205.127	2.127.801	-922.674	56,64	8.384.322	14.400.473	-6.016.151	58,22	12,57	12,87	87,43	87,13	-4,58	6,43	0,22	1,30
2014.	10.368.782	17.129.405	-6.760.623	60,53	1.336.197	2.324.728	-988.531	57,48	9.032.584	14.804.676	-5.772.092	61,01	12,89	13,57	87,11	86,43	10,88	9,25	7,73	2,81
2015.	11.527.852	18.482.861	-6.955.009	62,37	1.575.938	2.547.429	-971.491	61,86	9.951.914	15.935.432	-5.983.518	62,45	13,67	13,78	86,33	86,22	17,94	9,58	10,18	7,64
2016.	12.316.569	19.711.866	-7.395.297	62,48	1.784.166	2.657.254	-873.088	67,14	10.532.403	17.054.612	-6.522.209	61,76	14,49	13,48	85,51	86,52	13,21	4,31	5,83	7,02
2017.	14.016.945	21.891.649	-7.874.704	64,03	1.917.459	2.963.329	-1.045.870	64,71	12.099.486	18.928.319	-6.828.834	63,92	13,68	13,54	86,32	86,46	7,47	11,52	14,88	10,99
2018.	14.543.427	23.747.557	-9.204.130	61,24	2.082.372	3.094.027	-1.011.655	67,30	12.461.055	20.653.530	-8.192.475	60,33	14,32	13,03	85,68	86,97	8,60	4,41	2,99	9,11
2019.	15.226.703	24.980.960	-9.754.256	60,95	2.217.682	3.480.879	-1.263.197	63,71	13.009.021	21.500.080	-8.491.059	60,51	14,56	13,93	85,44	86,07	6,50	12,50	4,40	4,10
indeks 2019./2018.	104,70	105,19	105,98	99,53	106,50	112,50	124,86	94,66	104,40	104,10	103,64	100,29								

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 19.

Vanjskotrgovinska razmjena poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, razdoblje od 2013. do 2019. godine

GL.CT	Naziv skupine	2013.			2014.			2015.			2016.			2017.			2018.			2019.			Udio u ukupnoj poljoprivrednoj razmjeni (%)	
		Vrijednost, milijun €			Vrijednost, milijun €			Vrijednost, milijun €			Vrijednost, milijun €			Vrijednost, milijun €			Vrijednost, milijun €							
		Izvoz	Uvoz	Bilanca	Izvoz	Uvoz	Bilanca	Izvoz	Uvoz	Bilanca	Izvoz	Uvoz	Bilanca	Izvoz	Uvoz	Bilanca	Izvoz	Uvoz	Bilanca	Izvoz	Uvoz	Bilanca	Izvoz	Uvoz
	UKUPNO	1.205,1	2.127,8	-922,7	1.336,2	2.324,7	-988,5	1.575,9	2.547,4	-971,5	1.784,2	2.657,3	-873,1	1.917,5	2.963,3	-1.045,9	2.082,4	3.094,0	-1.011,7	2.217,7	3.480,9	-1.263,2	100,0	100,0
	UKUPNO (1-24)	1.177,4	2.102,3	-924,9	1.301,3	2.294,5	-993,2	1.540,4	2.511,5	-971,1	1.744,6	2.620,5	-875,9	1.879,8	2.918,8	-1.038,9	2.029,2	3.037,0	-1.007,8	2.173,4	3.412,2	-1.238,8	98,0	98,0
01	Žive životinje	46,8	82,3	-35,4	50,9	80,4	-29,5	41,3	90,1	-48,8	61,7	88,6	-26,9	77,6	112,1	-34,5	97,5	110,5	-13,0	93,1	126,9	-33,8	4,2	3,6
02	Meso i jestivi kloanički proizvodi	30,9	238,6	-207,8	40,4	294,6	-254,2	55,8	308,6	-252,8	74,1	324,3	-250,2	70,3	371,6	-301,2	84,6	375,7	-291,1	86,6	417,5	-330,9	3,9	12,0
03	Ribe i raci (rakovi), mekušci i ostali vodeni beskraješnjaci	106,4	65,7	40,7	114,8	73,2	41,7	150,3	90,4	59,9	149,5	100,8	48,7	156,9	113,1	43,8	170,5	122,1	48,3	173,3	141,4	31,8	7,8	4,1
04	Mliječni proizvodi; ptičja jaja; prirodni med; jestivi proizvodi životinjskog podrijetla što nisu spomenuti niti uključeni na drugom mjestu	43,6	169,2	-125,7	36,4	166,1	-129,7	46,7	173,6	-127,0	57,8	190,1	-132,3	65,8	240,5	-174,7	75,1	245,9	-170,8	73,0	269,2	-196,3	3,3	7,7
05	Proizvodi životinjskog podrijetla drugdje nespomenuti i neuključeni na drugom mjestu	5,1	9,3	-4,2	4,5	7,4	-2,9	5,3	8,3	-3,1	4,9	8,8	-3,9	6,5	10,2	-3,6	6,1	10,6	-4,5	7,7	11,4	-3,7	0,3	0,3
06	Živo drveće i druge biljke, lukovice, gomolji i tome nalik; rezano cvijeće i ukrasno lišće	1,5	28,7	-27,2	3,2	32,4	-29,2	3,6	32,3	-28,7	5,0	34,8	-29,8	4,4	39,6	-35,2	5,6	45,0	-39,5	4,7	48,5	-43,8	0,2	1,4
07	Jestivo povrće i određene vrste korjenja i gomolja	8,9	92,5	-83,5	15,5	96,7	-81,1	17,1	111,7	-94,5	22,4	116,1	-93,7	29,4	116,3	-86,9	29,4	131,3	-101,9	33,7	163,7	-130,0	1,5	4,7
08	Jestivo voće i orašasti plodovi; kore agruma; dinja i lubenica	19,0	140,9	-121,9	37,8	146,5	-108,7	31,7	169,1	-137,3	37,7	172,9	-135,2	34,5	180,3	-145,8	39,9	187,9	-147,9	39,8	212,1	-172,3	1,8	6,1
09	Kava, čaj, mate čaj i začini	7,6	63,4	-55,8	10,9	63,8	-52,9	13,8	73,0	-59,2	21,1	79,4	-58,4	18,9	78,4	-59,6	20,1	75,5	-55,4	20,4	77,1	-56,7	0,9	2,2
10	Žitarice	111,0	40,7	70,3	97,0	56,5	40,5	140,0	62,4	77,6	150,3	45,2	105,1	154,9	58,9	96,0	190,5	71,1	119,4	212,0	75,7	136,3	9,6	2,2
11	Proizvodi mlinске industrije; slad, škrob, inulin i pšenični gluten	16,1	25,9	-9,7	16,9	26,1	-9,1	22,5	33,8	-11,3	23,6	37,9	-14,3	25,7	43,5	-17,8	21,5	41,6	-20,1	20,8	39,7	-18,9	0,9	1,1
12	Uljano sjeme i plodovi; razno zrnje, sjeme i plodovi; industrijsko i ljekovito bilje; slama i stočna hrana	74,7	41,7	33,0	63,0	42,5	20,6	110,2	35,0	75,3	112,2	42,0	70,2	158,8	49,9	108,9	132,6	51,6	81,0	152,0	53,0	99,0	6,9	1,5
13	Šelak, gume, smole i ostali biljni sokovi i ekstrakti	0,1	4,6	-4,6	0,9	5,4	-4,6	1,4	5,7	-4,4	1,4	6,0	-4,6	1,6	6,9	-5,2	2,4	6,8	-4,4	1,6	7,4	-5,7	0,1	0,2
14	Biljni materijali za pletarstvo, biljni proizvodi drugdje nespomenuti i neuključeni	0,0	0,5	-0,5	0,9	1,1	-0,2	0,3	0,8	-0,4	0,1	0,4	-0,3	0,0	0,4	-0,4	0,0	0,3	-0,3	0,0	0,3	-0,3	0,0	0,0
15	Masti i ulja životinjskog ili biljnog podrijetla i proizvodi njihove razgradnje; prerađene jestive masti; životinjski i biljni voskovi	27,5	115,7	-88,2	34,0	105,2	-71,3	34,9	102,7	-67,8	56,0	105,0	-48,9	66,3	103,4	-37,2	70,6	100,3	-29,8	74,2	105,2	-31,0	3,3	3,0

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

GLCT	Naziv skupine	2013.			2014.			2015.			2016.			2017.			2018.			2019.			Udio u ukupnoj poljoprivrednoj razmjeni, (%)	
		Vrijednost, milijun €			Vrijednost, milijun €			Vrijednost, milijun €			Vrijednost, milijun €			Vrijednost, milijun €			Vrijednost, milijun €							
		Izvoz	Uvoz	Bilanca	Izvoz	Uvoz	Bilanca	Izvoz	Uvoz	Bilanca	Izvoz	Uvoz	Bilanca	Izvoz	Uvoz	Bilanca	Izvoz	Uvoz	Bilanca	Izvoz	Uvoz	Bilanca	Izvoz	Uvoz
16	Preradevine od mesa, riba, rakova, mekušaca ili drugih vodenih beskraješnjaka	77,9	44,4	33,5	72,2	54,5	17,7	81,2	66,8	14,4	83,5	70,8	12,6	89,0	78,9	10,1	98,5	89,6	8,8	113,7	104,9	8,7	5,1	3,0
17	Šećer i proizvodi od šećera	77,9	83,1	-5,2	101,8	88,0	13,8	97,9	108,0	-10,1	161,5	116,5	45,0	111,6	117,7	-6,1	87,7	62,4	25,3	70,5	97,3	-26,8	3,2	2,8
18	Kakao i proizvodi od kaka	44,6	103,9	-59,4	65,5	133,3	-67,7	91,3	152,1	-60,8	101,3	152,0	-50,7	115,5	153,0	-37,4	135,6	154,3	-18,8	173,2	178,0	-4,8	7,8	5,1
19	Proizvodi na osnovi žitarica, škroba, brašna ili mljeka; slastičarski proizvodi	88,8	171,1	-82,3	101,0	183,0	-82,1	121,4	199,1	-77,6	126,0	204,9	-78,9	144,2	218,2	-74,0	149,0	245,6	-96,6	169,7	279,9	-110,3	7,7	8,0
20	Proizvodi od povrća, voća, orašastih plodova i ostalih dijelova biljaka	24,1	83,4	-59,3	26,4	93,3	-66,9	33,9	103,0	-69,1	41,4	108,5	-67,1	40,1	118,0	-77,9	42,9	121,2	-78,3	47,4	131,6	-84,3	2,1	3,8
21	Razni prehrambeni proizvodi	146,9	152,4	-5,4	160,5	158,9	1,5	169,1	168,1	1,1	177,7	175,6	2,1	184,3	187,3	-3,0	201,6	204,7	-3,1	223,1	221,7	1,4	10,1	6,4
22	Piće, alkoholi i ocat	108,9	112,9	-4,0	116,8	139,8	-22,9	128,5	156,0	-27,4	136,4	174,4	-38,0	140,2	201,7	-61,6	152,1	231,7	-79,6	153,5	260,9	-107,5	6,9	7,5
23	Ostaci i otpaci prehrambene industrije, pripravljena životinjska hrana	44,4	173,3	-128,9	73,2	185,6	-112,4	93,0	192,6	-99,5	80,1	199,6	-119,5	71,3	213,4	-142,1	67,1	234,9	-167,8	64,7	232,1	-167,4	2,9	6,7
24	Duhan i preradeni nadomjesci duhana	64,4	58,1	6,4	56,8	60,3	-3,5	49,0	68,5	-19,4	59,0	66,1	-7,1	112,0	105,5	6,5	148,4	116,4	32,0	164,9	156,6	8,3	7,4	4,5
	UKUPNO (29-53)	27,7	25,5	2,2	34,9	30,2	4,7	35,5	35,9	-0,4	39,5	36,7	2,8	37,6	44,6	-7,0	53,1	57,0	-3,9	44,3	68,7	-24,4	2,0	2,0
29	Organski kemijski proizvodi	0,0	0,2	-0,2	0,0	0,5	-0,5	0,1	0,5	-0,4	0,0	0,3	-0,3	0,0	0,4	-0,4	0,1	0,5	-0,4	0,1	0,5	-0,4	0,0	0,0
33	Eterična ulja i rezinoidi	1,5	1,8	-0,3	8,7	2,3	6,4	6,9	2,1	4,8	10,4	3,8	6,7	8,4	8,0	0,3	16,4	12,8	3,6	14,1	16,3	-2,2	0,6	0,5
35	Bjelančevinaste tvari; modificirani škrobovi; ljepila, enzimi	0,7	10,7	-10,0	1,0	11,3	-10,3	1,5	13,5	-12,0	1,5	14,6	-13,1	1,8	18,3	-16,4	2,0	21,7	-19,7	1,9	31,2	-29,3	0,1	0,9
38	Razni proizvodi kemijske industrije	0,0	0,3	-0,3	0,0	1,0	-1,0	0,0	1,0	-1,0	0,0	1,1	-1,1	0,0	0,5	-0,5	0,0	0,6	-0,6	0,0	0,5	-0,5	0,0	0,0
41	Sirova koža s dlakom ili bez dlake (osim krzna) i štavljena koža	25,4	11,7	13,7	25,0	14,2	10,8	26,7	18,3	8,4	27,3	16,5	10,8	26,4	16,5	9,8	32,2	19,9	12,3	25,5	16,8	8,7	1,1	0,5
43	Prirodno i umjetno krzno i proizvodi od krzna	0,0	0,4	-0,4	0,0	0,3	-0,3	0,0	0,1	-0,1	0,1	0,2	-0,1	0,1	0,5	-0,4	0,1	1,0	-0,9	0,5	1,2	-0,8	0,0	0,0
50	Svila	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
51	Vuna, fina ili gruba životinjska dlaka, preda	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,2	0,0	0,2	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
52	Pamuk	0,0	0,4	-0,4	0,0	0,5	-0,5	0,1	0,4	-0,3	0,0	0,3	-0,3	0,0	0,2	-0,2	0,0	0,4	-0,4	0,0	0,8	-0,8	0,0	0,0
53	Ostala biljna tekstilna vlakna	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,8	0,0	0,7	2,3	0,1	2,2	2,2	1,5	0,7	0,1	0,0

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 20.

Pregled najznačajnijih izvoznih proizvoda na razini HS 6, prosjek razdoblja od 2014.do 2018. godine te 2018. i 2019. godina

CT	Naziv	Ø 2014.-2018.				2018.				2019.			
		RB	Vrijednost EUR	Količina, t	Udio, %	RB	Vrijednost EUR	Količina, t	Udio, %	RB	Vrijednost EUR	Količina, t	Udio, %
170199	Šećer od šećerne trske ili šećerne repe i kemijski čista saharoza, u krutom stanju (osim šećera od šećerne trske ili šećerne repe, koji sadrži dodane arome ili tvari za bojenje i sirovog šećera)	1.	98.876.267,80	213.461,36	5,69	5.	70.963.782,00	213.674,78	3,41	9.	52.825.752,00	125.017,72	2,38
100590	Kukuruz (osim onoga za sjetvu)	2.	71.330.382,80	461.320,31	4,10	3.	82.060.694,00	513.952,38	3,94	1.	132.504.430,00	878.023,70	5,97
210390	Pripravci za umake i pripremljeni umaci; miješani začini i začinska sredstva (osim umaka od soje, ketchupa od rajčice i drugih umaka od rajčice, gorušice, brašna od gorušice)	3.	60.226.366,00	27.500,78	3,46	6.	60.608.704,00	29.379,50	2,91	6.	65.455.229,00	31.419,89	2,95
210690	Prehrambeni proizvodi što nisu spomenuti niti uključeni na drugom mjestu (osim koncentrata bjelanjčevina i teksturiranih bjelanjčevinskih tvari)	4.	58.170.933,60	22.677,01	3,34	4.	72.330.700,00	27.375,85	3,47	3.	83.255.909,00	25.758,78	3,75
120190	Soja, neovisno je li lomljena ili ne (osim za sjetvu)	5.	56.768.689,40	155.098,50	3,26	9.	49.220.724,00	140.472,98	2,36	5.	71.688.257,00	213.909,62	3,23
240220	Cigarete koje sadrže duhan	6.	55.123.150,80	6.245,13	3,17	1.	106.219.645,00	9.433,74	5,10	2.	113.450.919,00	9.069,47	5,12
100199	Pšenica i suražica (osim za sjetvu i tvrde pšenice)	7.	54.085.874,20	321.948,07	3,11	2.	85.929.475,00	487.578,45	4,13	8.	56.046.327,00	338.771,22	2,53
180632	Čokolada i ostali proizvodi koji sadrže kakao, u blokovima, pločama ili rebrima mase 2 kg ili manje (osim punjenih)	8.	46.007.901,80	10.334,32	2,65	7.	55.238.171,00	11.999,67	2,65	7.	65.058.252,00	13.731,02	2,93
230990	Pripravci koji se koriste u prehrani životinja (osim hrane za pse i mačke, pripremljene u pakiranju za pojedinačnu prodaju)	9.	44.353.838,20	69.619,63	2,55	13.	40.304.633,00	65.474,67	1,94	12.	44.717.226,00	65.048,58	2,02
220300	Pivo dobiveno od slada	10.	41.829.879,40	68.071,55	2,41	12.	40.680.036,00	66.719,61	1,95	18.	30.153.673,00	62.931,33	1,36
190110	Proizvodi za prehranu dojenčadi i male djece, u pakiranjima za pojedinačnu prodaju, od brašna, prekrupe, krupice, škroba ili sladnog ekstrakta, bez kakaa ili s masenim udjelom kakaa manjim od 40% računano s potpuno odmašćenom osnovom, nespomenuti niti uključeni na drugom mjestu; prehrambeni proizvodi od robe iz tarifnih brojeva 0401 do 0404, bez kakaa ili s masenim udjelom kakaa manjim od 5% računano s potpuno odmašćenom osnovom, nespomenuti niti uključeni na drugom mjestu	11.	38.512.492,40	9.455,95	2,21	14.	39.835.527,00	9.113,35	1,91	11.	44.895.383,00	9.147,38	2,02
220210	Vode, uključujući mineralne vode i gazirane vode, s dodanim šećerom ili drugim sladilima ili aromatizirane, za direktnu potrošnju kao pića	12.	34.787.544,40	98.785,00	2,00	11.	42.718.987,00	106.470,59	2,05	10.	45.848.981,00	108.924,61	2,07
180631	Čokolada i ostali proizvodi koji sadrže kakao, u blokovima, pločama ili rebrima mase 2 kg ili manje, punjeni	13.	32.612.059,00	6.209,13	1,88	8.	52.047.621,00	8.818,21	2,50	4.	77.382.288,00	12.243,96	3,49
030235	Svježa ili rashlađena atlantska i pacifička plavoperajna tuna (Thunnus thynnus, Thunnus orientalis);	14.	32.020.066,60	2.634,12	1,84	16.	34.056.054,00	3.008,07	1,64	17.	31.986.138,00	2.829,50	1,44
010392	Žive čistokrvne svinje, mase veće od uključivo 50 kg (osim čistokrvnih rasplodnih životinja)	15.	30.512.485,40	24.919,34	1,75	15.	39.105.044,00	33.621,03	1,88	14.	40.684.708,00	30.272,20	1,83
010229	Živa goveda (osim čistokrvnih za rasplod)	16.	25.516.026,40	14.105,10	1,47	10.	45.673.015,00	23.984,04	2,19	13.	41.452.225,00	21.927,07	1,87
190532	Vafl i oblate	17.	22.829.519,60	9.352,42	1,31	25.	22.462.251,00	9.451,10	1,08	32.	19.488.618,00	8.056,96	0,88
410150	Cijele sirove govede kože (uključujući bivolje) i kože kopitara, s dlakom ili bez nje, težine veće od 16 kg kad su svježe ili soljene, suhe, lžene, piklane ili drukčije konzervirane (neštavljene, niti pergamentno ili drugačije obrađene)	18.	22.023.005,00	10.934,42	1,27	18.	27.601.780,00	16.045,34	1,33	30.	21.608.677,00	18.155,45	0,97
030284	Svježi ili rashlađeni lubini (Dicentrarchus spp.)	19.	21.934.306,00	3.518,77	1,26	19.	26.489.632,00	4.332,44	1,27	23.	25.874.883,00	4.048,11	1,17
210410	Juhe, uključujući mesne i pripravke za njih	20.	21.651.729,40	6.608,29	1,24	22.	25.299.625,00	8.721,27	1,21	22.	25.953.981,00	8.690,09	1,17
	Ostali proizvodi		870.054.018,00	1.711.787,27	50,03		1.063.526.092,00	1.706.743,76	51,07		1.127.350.417,00	2.131.521,02	50,83
	UKUPNO		1.739.226.536,20	3.254.586,49	100,00		2.082.372.192,00	3.496.370,83	100,00		2.217.682.273,00	4.119.497,67	100,00

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 21.

Pregled najznačajnijih uvoznih proizvoda na razini HS 6, prosjek razdoblja od 2014.do 2018. godine te 2018. i 2019. godina

CT	Naziv	Ø 2014.-2018.				2018.				2019.			
		RB	Vrijednost EUR	Količina, t	Udio, %	RB	Vrijednost EUR	Količina, t	Udio, %	RB	Vrijednost EUR	Količina, t	Udio, %
210690	Prehrambeni proizvodi što nisu spomenuti niti uključeni na drugom mjestu (osim koncentrata bjelancevina i teksturiranih bjelancevnastih tvari)	1.	93.463.059,20	29.583,72	3,44	1.	108.918.396,00	30.680,07	3,52	1.	121.877.532,00	32.794,22	3,50
020319	Svježe ili rashlađeno svinjsko meso (osim trupova i polovica, šunke, plečki i komada od njih, s kostima)	2.	92.250.604,20	43.415,35	3,39	2.	108.536.451,00	51.272,59	3,51	2.	114.709.487,00	44.530,87	3,30
230990	Prilavci koji se koriste u prehrani životinja (osim hrane za pse i mačke, pripremljene u pakiranju za pojedinačnu prodaju)	3.	71.601.688,60	81.069,75	2,63	3.	94.262.596,00	107.384,59	3,05	4.	98.505.194,00	118.487,29	2,83
190590	Kruh, kolači, torte, keksi i ostale pekarske preradevine, sa ili bez kakaa, hostije, prazne kapsule pogodne za farmaceutsku upotrebu, oblate za pečenje, rižin papir i slični proizvodi (osim hruskavog kruha i medenjaka začinjnih ingverom)	4.	69.086.192,20	35.035,42	2,54	4.	85.653.687,00	41.124,47	2,77	3.	104.315.287,00	49.531,36	3,00
230400	Uljane pogače i ostali kruti ostaci dobiveni pri ekstrakciji ulja od soje, nemljeveni, mljeveni ili peletirani	5.	67.033.701,40	176.483,63	2,47	8.	69.230.831,00	193.994,25	2,24	14.	52.003.836,00	151.636,92	1,49
040690	Sir, ostali (osim svježeg sira, uključno sir od surutke, nefermentirani, skuta, sir obrađeni, prošaran plavom plijesni, i ribani ili u prahu)	6.	60.721.888,80	18.365,53	2,23	5.	76.120.724,00	22.328,29	2,46	5.	85.773.097,00	24.208,44	2,46
040120	Mlijeko i vrhnje, s više od 1% masti do uključno 6% masti, nekonzentrirani, bez dodanog šećera i ostalih skadića	7.	60.443.849,00	170.643,56	2,22	6.	73.902.590,00	201.729,26	2,39	7.	77.677.291,00	203.634,03	2,23
010229	Živa goveda (osim čistokrvnih za rasplod)	8.	58.547.828,00	21.825,08	2,15	7.	70.061.078,00	24.956,00	2,26	6.	81.102.717,00	30.271,41	2,33
020329	Smrznuto svinjsko meso (osim trupova i polovica, šunke, plečki i komada od njih, bez kostiju)	9.	57.150.459,40	27.615,17	2,10	11.	52.193.922,00	25.755,95	1,69	9.	69.796.064,00	28.823,73	2,01
240220	Cigarete koje sadrže duhan	10.	56.494.013,80	3.776,90	2,08	9.	59.481.491,00	4.288,57	1,92	8.	70.684.268,00	4.354,56	2,03
230910	Hrana za pse i mačke, pripremljena u pakiranju za pojedinačnu prodaju	11.	46.924.188,80	52.719,39	1,73	10.	52.211.169,00	58.921,59	1,69	10.	58.660.954,00	62.283,42	1,69
180690	Čokolada i ostali proizvodi koji sadrže kakao, u pakiranju 2 kg ili manje (osim u blokovima, pločama ili rebrima i kakao prahu)	12.	45.976.834,80	11.158,44	1,69	12.	49.810.941,00	11.454,75	1,61	13.	52.055.749,00	11.211,56	1,50
080390	Banane, svježe ili suhe (osim banana za kuhanje)	13.	43.295.498,00	59.343,49	1,59	14.	46.637.394,00	65.921,44	1,51	12.	55.551.405,00	77.622,19	1,60
180632	Čokolada i ostali proizvodi koji sadrže kakao, u blokovima, pločama ili rebrima mase 2 kg ili manje (osim punjenih)	14.	39.630.225,20	9.984,53	1,46	17.	37.952.450,00	10.467,06	1,23	16.	46.227.720,00	12.480,05	1,33
170114	Ostali sirovi šećer od šećerne trske, bez dodanih aroma ili tvari za bojenje, u krutom stanju (osim šećera od šećerne trske iz tarifnog broja 1701.13)	15.	36.681.508,40	102.035,57	1,35	324.	981.364,00	1.180,04	0,03	28.	27.668.406,00	88.099,85	0,79
020120	Svježi ili rashlađeni komadi govedine, s kostima (osim trupova i polovica)	16.	34.404.451,20	11.832,58	1,27	16.	40.715.371,00	13.140,26	1,32	17.	44.674.848,00	14.328,80	1,28
220300	Pivo dobiveno od slada	17.	34.058.264,80	73.749,87	1,25	15.	43.627.766,00	92.277,18	1,41	15.	47.051.071,00	97.893,08	1,35
220210	Vode, uključujući mineralne vode i gazirane vode, s dodanim šećerom ili drugim sladićima ili aromatzirane, za direktnu potrošnju kao pića	18.	32.961.733,00	86.548,67	1,21	13.	49.151.720,00	121.473,73	1,59	11.	56.907.573,00	135.202,51	1,63
090111	Kava, nepržena, s kočinom	19.	32.805.712,80	16.235,37	1,21	23.	29.556.854,00	15.594,96	0,96	27.	27.884.580,00	15.473,62	0,80
190531	Slatki keksi	20.	29.789.360,40	14.643,70	1,10	20.	33.100.092,00	16.676,67	1,07	20.	36.707.224,00	17.944,37	1,05
	Ostali proizvodi		1.654.031.018,40	1.680.639,15	60,87		1.911.919.918,00	1.834.338,63	61,79		2.151.045.024,00	1.877.083,39	61,80
	UKUPNO		2.717.352.080,40	2.726.704,88	100,00		3.094.026.805,00	2.944.960,34	100,00		3.480.879.327,00	3.097.895,65	100,00

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 22.

Pregled vanjskotrgovinske razmjene poljoprivredno-prehrambenih proizvoda po državama, prosjek razdoblja od 2014. do 2018. godine te 2018. i 2019. godina

IZVOZ									
država	Ø 2014.-2018.			2018.			2019.		
	rang	Vrijednost, EUR	Udio (%)	rang	Vrijednost, EUR	Udio (%)	rang	Vrijednost, EUR	Udio (%)
Bosna i Hercegovina	1.	275.162.176	15,82	3.	289.878.455	13,92	3.	276.319.363	12,46
Slovenija	2.	269.772.051	15,51	2.	328.865.071	15,79	2.	337.741.438	15,23
Italija	3.	248.756.985	14,30	1.	329.744.954	15,84	1.	362.374.874	16,34
Srbija	4.	137.543.603	7,91	5.	140.625.179	6,75	6.	149.917.370	6,76
Njemačka	5.	111.068.658	6,39	4.	157.682.397	7,57	5.	152.086.389	6,86
Mađarska	6.	102.049.048	5,87	7.	116.374.474	5,59	7.	135.700.891	6,12
Austrija	7.	85.340.996	4,91	6.	127.627.446	6,13	4.	153.457.297	6,92
Sjeverna Makedonija	8.	43.588.790	2,51	8.	50.848.287	2,44	11.	42.394.823	1,91
Crna Gora	9.	37.650.393	2,16	10.	41.012.371	1,97	10.	44.447.335	2,00
Japan	10.	32.381.100	1,86	11.	34.930.715	1,68	13.	32.043.188	1,44
Češka	11.	28.200.433	1,62	13.	32.123.767	1,54	8.	58.262.886	2,63
Kosovo	12.	27.200.137	1,56	14.	27.969.241	1,34	12.	36.326.198	1,64
Poljska	13.	26.390.799	1,52	19.	20.798.318	1,00	16.	27.844.423	1,26
Rumunjska	14.	24.345.917	1,40	12.	34.034.560	1,63	17.	23.916.476	1,08
Sjedinjene Američke Države	15.	24.145.291	1,39	17.	24.264.427	1,17	19.	23.017.921	1,04
Slovačka	16.	22.610.934	1,30	29.	6.870.233	0,33	25.	14.860.671	0,67
Bugarska	17.	19.888.594	1,14	21.	17.120.900	0,82	27.	13.186.803	0,59
Saudijska Arabija	18.	18.901.475	1,09	9.	42.048.656	2,02	9.	45.259.921	2,04
Albanija	19.	17.026.570	0,98	15.	25.229.935	1,21	14.	29.926.820	1,35
Rusija	20.	16.587.985	0,95	20.	17.911.172	0,86	21.	17.414.601	0,79
Ostale zemlje		170.614.637	9,81		216.411.634	10,39		241.182.585	10,88
UKUPNO		1.739.226.572	100,00		2.082.372.192	100,00		2.217.682.273	100,00

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 23.

Pregled vanjskotrgovinske razmjene poljoprivredno-prehrambenih proizvoda po državama, prosjek razdoblja od 2014. do 2018. godine te 2018. i 2019. godine

UVOZ									
država	Ø 2014.-2018.			2018.			2019.		
	rang	Vrijednost, EUR	Udio (%)	rang	Vrijednost, EUR	Udio (%)	rang	Vrijednost, EUR	Udio (%)
Njemačka	1.	416.232.299	15,32	1.	462.347.073	14,94	1.	512.031.394	14,71
Italija	2.	318.006.051	11,70	2.	379.355.490	12,26	2.	403.974.920	11,61
Mađarska	3.	255.371.524	9,40	4.	297.605.812	9,62	4.	334.487.187	9,61
Slovenija	4.	234.274.012	8,62	5.	259.341.325	8,38	5.	299.584.415	8,61
Nizozemska	5.	218.954.897	8,06	3.	308.890.597	9,98	3.	348.356.236	10,01
Poljska	6.	192.698.663	7,09	6.	236.033.354	7,63	6.	252.293.474	7,25
Austrija	7.	150.705.777	5,55	7.	169.103.159	5,47	7.	180.312.377	5,18
Španjolska	8.	119.248.462	4,39	8.	145.070.129	4,69	8.	173.777.602	4,99
Srbija	9.	98.486.132	3,62	9.	104.465.765	3,38	9.	124.087.272	3,56
Francuska	10.	77.146.040	2,84	10.	81.081.720	2,62	10.	85.344.549	2,45
Češka	11.	63.993.713	2,36	13.	60.854.314	1,97	14.	61.160.420	1,76
Bosna i Hercegovina	12.	54.167.546	1,99	11.	75.055.974	2,43	12.	74.960.365	2,15
Rumunjska	13.	53.968.747	1,99	12.	69.427.868	2,24	11.	83.373.876	2,40
Belgija	14.	49.993.736	1,84	14.	52.330.018	1,69	13.	68.165.484	1,96
Brazil	15.	38.847.256	1,43	20.	26.366.611	0,85	16.	40.106.350	1,15
Sjeverna Makedonija	16.	37.393.704	1,38	15.	35.570.403	1,15	19.	35.285.582	1,01
Ujedinjena Kraljevina	17.	29.915.475	1,10	18.	30.403.973	0,98	17.	38.406.698	1,10
Slovačka	18.	29.775.276	1,10	16.	32.365.227	1,05	20.	34.396.311	0,99
Bugarska	19.	27.635.232	1,02	19.	28.258.302	0,91	21.	30.924.738	0,89
Danska	20.	27.243.141	1,00	17.	31.975.819	1,03	15.	43.371.221	1,25
Ostale zemlje		223.295.785	8,22		208.123.872	6,73		256.478.856	7,37
UKUPNO		2.717.353.467	100,00		3.094.026.805	100,00		3.480.879.327	100,00

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 24.

Pregled vanjskotrgovinske razmjene poljoprivredno-prehrambenih proizvoda po tržištima, prosjek razdoblja od 2014. do 2018. godine te 2018. i 2019. godina

	Ø 2014.-2018.						2018.						2019.					
	Vrijednost, EUR			Udio u ukupnoj razmjeni, %			Vrijednost, EUR			Udio u ukupnoj razmjeni, %			Vrijednost, EUR			Udio u ukupnoj razmjeni, %		
	Izvoz	Uvoz	Bilanca	Izvoz	Uvoz		Izvoz	Uvoz	Bilanca	Izvoz	Uvoz		Izvoz	Uvoz	Bilanca	Izvoz	Uvoz	
Austrija	85.340.996	150.705.777	-65.364.781	4,91	5,55	127.627.446	169.103.159	-41.475.713	6,13	5,47	153.457.297	180.312.377	-26.855.080	6,92	5,18			
Belgija	9.863.442	49.993.736	-40.130.294	0,57	1,84	14.397.155	52.330.018	-37.932.863	0,69	1,69	15.891.172	68.165.484	-52.274.312	0,72	1,96			
Danska	1.189.590	27.243.141	-26.053.551	0,07	1,00	2.308.015	31.975.819	-29.667.804	0,11	1,03	2.554.074	43.371.221	-40.817.147	0,12	1,25			
Finska	68.310	264.335	-196.025	0,00	0,01	107.031	157.961	-50.930	0,01	0,01	435.221	262.872	172.349	0,02	0,01			
Francuska	11.840.508	77.146.040	-65.305.532	0,68	2,84	15.824.261	81.081.720	-65.257.459	0,76	2,62	12.094.570	85.344.549	-73.249.979	0,55	2,45			
Grčka	11.462.575	12.799.838	-1.337.263	0,66	0,47	9.670.516	14.747.655	-5.077.139	0,46	0,48	15.961.634	35.608.345	-19.646.711	0,72	1,02			
Irska	987.149	5.785.253	-4.798.104	0,06	0,21	2.340.231	7.438.867	-5.098.636	0,11	0,24	3.179.761	9.792.701	-6.612.940	0,14	0,28			
Italija	248.756.985	318.006.051	-69.249.066	14,30	11,70	329.744.954	379.355.490	-49.610.536	15,84	12,26	362.374.874	403.974.920	-41.600.046	16,34	11,61			
Luksemburg	301.818	690.825	-389.007	0,02	0,03	999.726	1.854.380	-854.654	0,05	0,06	2.084.931	1.756.914	328.017	0,09	0,05			
Nizozemska	8.866.157	218.954.897	-210.088.740	0,51	8,06	10.673.218	259.341.325	-248.668.107	0,51	8,38	14.282.056	299.584.415	-285.302.359	0,64	8,61			
Njemačka	111.068.658	416.232.299	-305.163.641	6,39	15,32	157.682.397	462.347.073	-304.664.676	7,57	14,94	152.086.389	512.031.394	-359.945.005	6,86	14,71			
Portugal	905.435	3.253.419	-2.347.984	0,05	0,12	1.180.016	5.432.979	-4.252.963	0,06	0,18	2.031.818	5.540.634	-3.508.816	0,09	0,16			
Španjolska	15.588.836	119.248.462	-103.659.627	0,90	4,39	24.658.979	145.070.129	-120.411.150	1,18	4,69	28.806.032	173.777.602	-144.971.570	1,30	4,99			
Švedska	10.143.579	12.342.393	-2.198.814	0,58	0,45	13.241.543	14.907.619	-1.666.076	0,64	0,48	21.373.242	18.300.027	3.073.215	0,96	0,53			
Ujedinjena Kraljevina	13.016.915	29.915.475	-16.898.560	0,75	1,10	16.606.845	32.365.227	-15.758.382	0,80	1,05	23.855.926	34.396.311	-10.540.385	1,08	0,99			
EU 15	529.400.952	1.442.581.942	-913.180.990	30,44	53,09	727.062.333	1.657.509.421	-930.447.088	34,92	53,57	810.468.997	1.872.219.766	-1.061.750.769	36,55	53,79			
Bugarska	19.888.594	27.635.232	-7.746.638	1,14	1,02	25.229.935	28.258.302	-3.028.367	1,21	0,91	29.926.820	30.924.738	-997.918	1,35	0,89			
Cipar	465.670	1.850.274	-1.384.604	0,03	0,07	305.291	2.322.181	-2.016.890	0,01	0,08	181.630	2.996.889	-2.815.259	0,01	0,09			
Česka	28.200.433	63.993.713	-35.793.280	1,62	2,36	34.034.560	75.055.974	-41.021.414	1,63	2,43	23.916.476	74.960.365	-51.043.889	1,08	2,15			
Estonija	280.250	848.890	-568.640	0,02	0,03	356.849	1.080.083	-723.234	0,02	0,03	226.426	2.003.845	-1.777.419	0,01	0,06			
Latvija	746.768	641.771	104.998	0,04	0,02	1.011.940	976.421	35.519	0,05	0,03	1.256.704	2.570.467	-1.313.763	0,06	0,07			
Litva	1.394.536	7.057.168	-5.662.632	0,08	0,26	2.667.958	7.640.622	-4.972.664	0,13	0,25	2.817.686	8.014.861	-5.197.175	0,13	0,23			
Madarska	102.049.048	255.371.524	-153.322.476	5,87	9,40	116.374.474	297.605.812	-181.231.338	5,59	9,62	135.700.891	334.487.187	-198.786.296	6,12	9,61			
Malta	2.792.223	2.357	2.789.866	0,16	0,00	4.179.666	0	4.179.666	0,20	0,00	4.438.841	0	4.438.841	0,20	0,00			
Poljska	26.390.799	192.698.663	-166.307.863	1,52	7,09	27.969.241	236.033.354	-208.064.113	1,34	7,63	36.326.198	252.293.474	-215.967.276	1,64	7,25			
Rumunjska	24.345.917	53.968.747	-29.622.830	1,40	1,99	42.048.656	69.427.868	-27.379.212	2,02	2,24	45.259.921	83.373.876	-38.113.955	2,04	2,40			
Slovačka	22.610.934	29.775.276	-7.164.342	1,30	1,10	24.264.427	30.403.973	-6.139.546	1,17	0,98	23.017.921	38.406.698	-15.388.777	1,04	1,10			
Slovenija	269.772.051	234.274.012	35.498.039	15,51	8,62	328.865.071	308.890.597	19.974.474	15,79	9,98	337.741.438	348.356.236	-10.614.798	15,23	10,01			
EU 12	498.937.224	868.117.625	-369.180.401	28,69	31,95	607.308.068	1.057.695.187	-450.387.119	29,16	34,19	640.810.952	1.178.388.636	-537.577.684	28,90	33,85			
EU 27	1.028.338.176	2.310.699.567	-1.282.361.391	59,13	85,03	1.334.370.401	2.715.204.608	-1.380.834.207	64,08	87,76	1.451.279.949	3.050.608.402	-1.599.328.453	65,44	87,64			
Albanija	17.026.570	2.478.347	14.548.224	0,98	0,09	17.911.172	3.123.170	14.788.002	0,86	0,10	17.414.601	5.571.071	11.843.530	0,79	0,16			
Bosna i Hercegovina	275.162.176	54.167.546	220.994.630	15,82	1,99	289.878.455	60.854.314	229.024.141	13,92	1,97	276.319.363	61.160.420	215.158.943	12,46	1,76			
Crna Gora	37.650.393	887.097	36.763.297	2,16	0,03	41.012.371	552.192	40.460.179	1,97	0,02	44.447.335	640.876	43.806.459	2,00	0,02			
Kosovo	27.200.137	1.803.115	25.397.022	1,56	0,07	32.123.767	1.413.086	30.710.681	1,54	0,05	58.262.886	2.184.493	56.078.393	2,63	0,06			
Sjeverna Makedonija	43.588.790	37.393.704	6.195.086	2,51	1,38	50.848.287	35.570.403	15.277.884	2,44	1,15	42.394.823	35.285.582	7.109.241	1,91	1,01			
Moldavija, Republika	161.390	308.453	-147.063	0,01	0,01	293.176	511.702	-218.526	0,01	0,02	327.189	713.148	-385.959	0,01	0,02			
Srbija	137.543.603	98.486.132	39.057.470	7,91	3,62	140.625.179	104.465.765	36.159.414	6,75	3,38	149.917.370	124.087.272	25.830.098	6,76	3,56			
CEFTA	538.333.059	195.524.393	342.808.666	30,95	7,20	572.692.407	206.490.632	366.201.775	27,50	6,67	589.083.567	229.642.862	359.440.705	26,56	6,60			
EFTA	5.618.726	7.229.620	-1.610.895	0,32	0,27	5.134.453	6.988.220	-1.853.767	0,25	0,23	9.669.330	6.836.855	2.832.475	0,44	0,20			
a Brazil	53.376	38.847.256	-38.793.879	0,00	1,43	83.243	26.366.611	-26.283.368	0,00	0,85	182.336	40.106.350	-39.924.014	0,01	1,15			
b Japan	32.381.100	106.661	32.274.438	1,86	0,00	34.930.715	40.155	34.890.560	1,68	0,00	32.043.188	35.195	-32.007.993	1,44	0,00			
c Kina	3.770.428	11.889.636	-8.119.208	0,22	0,44	3.852.567	11.070.387	-7.217.820	0,19	0,36	4.501.893	10.024.923	-5.523.030	0,20	0,29			
d SAD	24.145.291	18.055.369	6.089.922	1,39	0,66	20.798.318	18.636.027	2.162.291	1,00	0,60	27.844.423	25.046.610	2.797.813	1,26	0,72			
e Turska	5.296.442	19.736.818	-14.440.376	0,30	0,73	5.867.173	20.088.372	-14.221.199	0,28	0,65	6.647.586	22.837.606	-16.190.020	0,30	0,66			
UKUPNO a,b,c,d,e	65.646.637	88.635.739	-22.989.102	3,77	3,26	65.532.016	76.201.552	-10.669.536	3,15	2,46	71.219.426	98.050.684	-26.831.258	3,21	2,82			
OSTALA TRŽIŠTA	101.289.975	115.264.148	-13.974.173	5,82	4,24	104.642.915	89.141.793	15.501.122	5,03	2,88	96.430.001	95.740.524	689.477	4,35	2,75			
POLJOPRIVREDNO PREHRAMBENA RAZMJENA, UKUPNA	1.739.226.572	2.717.353.467	-978.126.895	100,00	100,00	2.082.372.192	3.094.026.805	-1.011.654.613	100,00	100,00	2.217.682.273	3.480.879.327	-1.263.197.054	100,00	100,00			

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 26.

Pregled uvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda iz država članica Europske unije u Republiku Hrvatsku, 2019. godina

	Europska unija vrijednost, EUR	Europska unija (15 država)	Austrija	Belgija	Danska	Finska	Francuska	Grčka	Irska	Italija	Luksemburg	Nizozemska	Njemačka	Portugal	Španjolska	Švedska	Ujedinjena Kraljevina	Europska unija (12 država)	Bugarska	Čipar	Češka	Estonija	Latvija	Litva	Mađarska	Malta	Poljska	Rumunjska	Slovačka	Slovenija		
01 Živa životinja	126.671.881	30.305.918	1.413.751	1.654.239	10.518.311	0	102.984	0	0	442.766	0	11.693.437	4.342.810	0	7.285	51.060	79.275	96.365.963	0	0	8.806.121	65.500	1.161.567	0	25.101.281	0	2.718.750	48.757.110	8.531.395	1.224.239		
02 Meso i jestivi klonički proizvodi	415.361.804	286.229.071	27.926.589	6.185.715	11.492.655	49.427	11.534.675	1.201.701	94.653	34.069.891	0	76.563.986	67.916.362	617.876	48.272.932	136.341	166.268	129.132.733	3.500.830	616.266	66.928	0	0	1.968.664	56.338.482	0	40.093.951	2.125.967	2.908.074	21.893.531		
03 Ribe i rakovi	121.770.902	106.640.627	397.794	231.714	3.150.503	0	4.764.727	1.255.019	1.249.411	18.925.244	0	8.723.197	3.342.232	4.224.680	48.161.409	8.108.534	4.006.163	15.130.275	0	0	1.066.748	37.370	164.427	519.523	576.012	0	1.154.489	36.712	0	11.574.994		
04 Mliječni proizvodi, pića; jaja; proizvodi med	258.766.982	134.321.302	7.084.284	3.369.208	841.945	0	4.424.614	895.767	3.406	14.636.512	30.799	22.361.124	76.732.672	18.234	3.144.578	16.932	761.227	124.445.680	113.065	78.492	9.946.527	742.911	25.405	1.662.288	27.024.862	0	24.629.380	367.395	12.274.959	47.580.396		
05 Proizvodi životinjskog podrijetla	9.427.959	8.437.824	548.489	549.084	393.507	0	1.100.067	0	5.008	1.830.663	0	837.119	2.744.660	0	428.781	0	526	990.135	0	0	1.047	0	0	0	277.974	0	126.704	6.608	24.817	552.985		
06 Živo drveće, rezano cvijeće i ukrasno lišće	46.482.699	39.283.083	177.274	133.553	648.687	0	11.330	18.317	0	7.765.807	0	27.342.900	2.641.583	0	541.549	0	2.283	7.199.616	163.078	0	60.609	0	0	0	1.817.310	0	306.971	110.445	42.140	4.699.065		
07 Ijestivo povrće	126.489.491	102.186.172	3.788.891	3.914.705	24.484	0	1.587.842	441.636	2.264	32.666.967	0	24.890.463	18.349.439	0	15.917.455	0	602.026	24.303.319	523.098	911.378	1.647.859	0	6.623	212.620	2.223.620	0	11.674.157	79.992	34.192	6.989.780		
08 Ijestivo voće i ornašiti plodovi	160.522.019	114.258.079	1.517.172	321.878	74.519	0	89.187	6.798.990	10.962	42.063.604	0	20.471.456	21.168.492	0	20.825.012	3.033	924.312	46.263.940	586.830	0	651.842	0	0	61	4.480.836	0	3.642.923	2.661.934	429.041	33.820.473		
09 Kava, čaj i začini	72.378.224	35.280.789	3.622.142	35.951	1.504	0	57.522	1.038.857	0	19.646.224	0	1.065.943	7.263.625	4.486	1.908.055	27.220	719.260	37.027.453	1.699.736	0	362.839	0	96.679	0	695.837	0	690.688	39.242	0	33.442.414		
10 Žitarice	66.301.247	18.588.042	4.574.594	0	0	0	6.728.541	11.303	0	6.598.153	0	213.749	428.323	0	23.265	1.073	9.041	47.713.205	51.785	0	551.585	0	0	0	41.138.447	0	183.962	2.116.730	389.980	3.278.716		
11 Proizvodi mlijske industrije	34.682.739	20.529.753	9.945.960	293.454	272.552	0	168.383	0	1.797	2.556.594	0	574.778	6.453.308	0	8.388	3.091	251.448	14.153.006	95.294	0	252.778	10.033	0	16	8.129.458	0	825.414	12.384	1.965.354	2.922.275		
12 Ujarije i industrijsko bilje	44.238.567	20.022.233	3.497.699	569.330	542.968	0	2.129.495	7.420	240	3.955.842	0	4.342.026	4.516.785	0	108.906	1.064	350.458	24.216.324	2.280.049	0	611.790	0	0	42.096	11.983.715	0	1.402.810	115.272	296.605	7.483.997		
13 Šećer, gume, smole	6.448.036	4.648.784	32.823	256.942	618.053	11.591	354.055	48.368	0	560.477	0	75.260	1.537.960	0	1.007.912	0	145.343	1.799.252	1.440	0	273.171	0	0	0	1.314.246	0	27.941	0	2.519	179.935		
14 Blijni materijali za pletarstvo	155.689	86.256	4.861	472	0	0	1.843	0	0	30.559	0	20.690	27.770	0	0	0	62	69.453	0	0	0	0	0	0	13.022	0	7.889	0	1.195	47.327		
15 Masti i ulja životinjskog ili biljnog podrijetla	67.240.714	40.169.604	750.902	632.482	52.300	0	494.158	645.085	0	13.222.549	0	6.201.365	5.427.948	37.841	6.596.276	5.499.389	609.309	27.071.110	133.187	0	250.945	0	0	0	89.655	19.028.823	0	346.794	1.688.918	95.732	5.437.036	
16 Prerađevine od mesa i ribe	97.796.028	54.856.712	4.511.387	755.878	547.725	61.742	944.906	49.704	1.162.543	24.340.675	0	2.740.571	13.997.928	44.628	5.369.136	322.882	7.008	42.939.316	0	0	3.946.224	0	0	0	1.668.751	6.519.575	0	5.620.225	2.074.666	317.838	22.792.037	
17 Šećer i proizvodi od šećera	63.362.702	29.837.413	3.066.912	4.587.320	41.288	0	600.375	84.570	60.800	2.519.698	1.249.822	1.324.981	14.678.228	0	1.279.223	57.272	286.924	33.525.289	796.308	112.020	2.136.432	0	0	0	80.533	4.941	11.859.601	0	2.648.271	41.199	1.137.840	14.708.144
18 Kakao i proizvodi od kakaa	171.168.270	136.029.712	25.249.073	10.745.502	6.643	0	10.323.632	43.434	75.539	9.620.263	0	11.472.815	65.301.728	0	2.520.395	218.515	442.153	35.138.558	3.217.212	0	1.357.600	0	322.247	133.828	5.062.899	0	16.114.286	466.291	1.993.363	6.470.832		
19 Proizvodi od žitarica ili mliječa	240.897.591	147.275.673	17.066.561	8.784.078	184.910	21.024	3.196.780	289.903	3.801.823	39.880.517	0	5.204.998	63.769.441	352.374	2.995.503	439.032	1.288.729	93.621.918	6.765.766	4.646	14.904.261	91.899	22.808	87.072	18.003.927	0	25.238.798	2.200.072	1.061.082	25.241.587		
20 Proizvodi od povrća i voća	111.125.080	78.447.399	9.065.669	8.428.352	178.821	11.924	1.442.899	2.125.425	654.671	17.274.814	404.076	13.390.611	19.308.929	40.537	5.334.326	264.412	521.937	32.677.681	546.981	409.655	1.855.719	0	42.173	0	8.439.639	0	14.714.661	798.776	683.408	5.186.669		
21 Razni prehrambeni proizvodi	194.353.808	121.837.289	14.832.915	4.677.854	2.065.065	27.090	7.779.731	405.809	658.093	23.543.145	0	13.665.211	36.691.054	73.917	3.915.895	1.487.203	12.014.387	72.516.519	508.316	527.265	6.491.052	189.826	11.615	633.180	19.544.062	0	21.197.336	978.478	2.833.594	19.601.805		
22 Pića, alkoholi i ocat	205.622.930	122.821.259	19.498.310	2.302.015	308.434	70.714	10.705.549	930.647	1.382.425	21.725.845	0	25.627.737	27.519.800	126.061	3.697.736	668.225	8.267.761	82.801.671	3.924.069	0	10.075.775	866.306	610.620	51.537	20.183.499	0	5.059.873	1.629.733	2.336.025	38.054.234		
23 Ostaci i otpaci prehrambene industrije	221.422.611	132.273.702	19.685.687	2.470.659	612.434	0	5.614.463	18.769.870	298.269	58.521.623	0	5.057.705	19.511.219	0	959.753	6.173	745.847	89.148.909	53.907	0	5.163.652	0	0	92.233	43.866.065	0	7.789.712	414.218	735.082	31.051.950		
24 Džani i prerađevine	124.528.820	36.456.088	0	6.452.569	492.017	0	7.655.708	224.953	0	6.169.468	0	765.753	14.266.958	0	418.469	0	10.193	88.072.732	5.796.194	0	4.270.014	0	0	0	686.053	98.330	0	60.780.582	16.323.220	0	118.339	
UKUPNO (1-24)	2.987.216.813	1.820.892.784	178.289.738	67.352.834	33.069.325	253.452	81.813.465	35.286.778	9.561.994	402.567.380	1.684.697	284.567.877	497.979.248	5.540.634	173.442.061	17.301.451	32.211.940	1.116.324.029	30.157.165	2.659.742	74.753.518	2.003.845	2.544.697	7.852.608	333.741.522	0	246.998.567	83.045.360	37.624.245	344.342.760		
29 Organski kemijski proizvodi	470.541	331.002	7.453	34	0	0	39.838	0	0	37.855	0	0	245.812	0	28	0	139.539	1.534	0	59.486	0	0	0	0	33.725	0	36.927	2.376	0	5.491		
33 Eterična ulja i rezidui	15.521.095	14.996.067	55.648	329.743	0	9.420	110.509	1.264	132	69.773	0	13.475.420	674.665	0	248.643	0	20.850	525.028	283	0	6.413	1.565	11.088	121.910	0	4.928	28.024	633	350.184			
35 Bjelčevine i ostaci	30.615.646	28.993.256	366.586	480.355	10.301.896	0	2.351.125	0	220.665	830.716	0	1.465.511	11.491.643	0	53.167	147.663	1.273.929	1.622.390	43.984	0	69.539	0	0	0	590.030	0	422.912	914	124.573	346.233		
38 Proizvodi kemijske industrije	457.927	457.927	7.150	2.380	0	0	0	0	0	11.619	0	0	436.778	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
41 Sirova i šavljena koža	13.820.407	4.906.623	1.554.765	0	0	0	749.053	320.393	0	187.192	0	30.581	1.180.213	0	33.703	850.913	0	8.923.784	121.772	337.147	33.008	0	0	0	106.711	0	4.591.892	294.244	390.483	3.048.527		
43 K																																

Tablica 27.

Pregled izvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda iz Republike Hrvatske u države članice CEFTA-e, 2019. godine

vrijednost, EUR		CEFTA	Bosna i Hercegovina	Crna Gora	Kosovo	Sjeverna Makedonija	Srbija	Albanija	Moldavija
01	Žive životinje	14.526.433	2.485.978	5.047.354	2.008.829	0	4.889.567	94.705	0
02	Meso i jestivi klaonički proizvodi	23.472.503	10.625.990	1.639.061	1.089.786	3.082.889	7.004.119	0	30.658
03	Ribe i rakovi, mekušci i ostali vodeni beskralježnjaci	17.062.366	2.417.872	2.306.072	0	0	4.902.069	7.436.353	0
04	Mlijeko i mliječni proizvodi, jaja, med	32.804.655	16.980.493	3.398.610	736.826	3.285.765	7.935.678	467.283	0
05	Proizvodi životinjskog podrijetla	423.364	264.825	57.406	3.065	3.752	72.558	21.758	0
06	Živo drveće, lukovice, rezano cvijeće	795.506	176.575	128.436	37.970	8.077	444.448	0	0
07	Povrće	6.230.890	3.396.207	282.891	639.975	185.028	1.579.910	146.879	0
08	Voće	7.001.900	2.791.535	420.574	311.120	242.875	3.211.338	8.859	15.599
09	Kava, čaj i začini	7.503.103	2.536.337	253.979	693.183	1.198.949	2.248.546	572.109	0
10	Žitarice	36.063.258	18.808.474	21.294	14.634.753	1.264.488	663.680	670.522	47
11	Proizvodi mlinske industrije	11.257.543	5.155.292	45.515	3.466.183	261.694	1.066.344	1.262.515	0
12	Uljano sjemenje i plodovi, industrijsko bilje	11.757.010	5.431.505	99.389	590.036	210.888	5.283.218	137.705	4.269
13	Šelak, gume i smole	638.526	539.505	1.683	17.175	12.623	34.427	33.113	0
14	Biljni materijali za pletarstvo	2.540	1.049	1.320	0	0	171	0	0
15	Masti i ulja životinjskog ili biljnog podrijetla	10.262.308	5.897.664	312.603	3.439.462	65.076	518.562	21.366	7.575
16	Prerađevine od mesa i riba	39.587.929	12.485.970	4.738.827	2.845.955	4.119.649	15.275.191	122.337	0
17	Šećeri i proizvodi od šećera	11.902.002	6.619.521	955.147	399.224	1.332.171	2.471.810	124.129	0
18	Kakao i proizvodi od kakaa	85.235.109	32.182.998	8.647.071	2.537.331	8.785.145	30.302.681	2.779.883	0
19	Proizvodi na osnovi žitarica, brašna ili mlijeka	52.326.605	24.857.703	5.275.975	2.246.588	3.964.907	14.582.575	1.398.857	0
20	Proizvodi od povrća i voća	11.786.320	6.326.102	1.129.255	413.631	228.562	3.663.686	25.084	0
21	Razni prehrambeni proizvodi	95.159.009	43.432.171	6.124.821	9.453.937	9.224.468	25.678.538	1.208.580	36.494
22	Pića, alkoholi, ocat	69.396.337	51.496.830	3.006.278	1.157.860	4.051.663	9.446.486	4.673	232.547
23	Ostaci i otpaci prehrambene industrije, životinjska hrana	15.731.350	8.873.450	46.729	3.303.291	518.362	2.649.208	340.310	0
24	Duhan i prerađevine duhana	23.511.520	8.823.906	472.790	8.235.048	317.623	5.124.742	537.411	0
UKUPNO (1-24)		584.438.086	272.607.952	44.413.080	58.261.228	42.364.654	149.049.552	17.414.431	327.189
29	Organski kemijski proizvodi	21.358	18.052	0	0	3.306	0	0	0
33	Eterična ulja i rezinoidi	172.503	108.303	7.659	0	6.359	50.012	170	0
35	Bjelančevinaste tvari	722.496	507.368	26.596	1.658	20.504	166.370	0	0
38	Proizvodi kemijske industrije	0	0	0	0	0	0	0	0
41	Sirova i štavljena koža	3.719.510	3.076.526	0	0	0	642.984	0	0
43	Krznno i proizvodi od krzna	0	0	0	0	0	0	0	0
50	Svila	0	0	0	0	0	0	0	0
51	Vuna	9.451	1.012	0	0	0	8.439	0	0
52	Pamuk	140	140	0	0	0	0	0	0
53	Ostala biljna tekstilna vlakna	23	10	0	0	0	13	0	0
UKUPNO (29-53)		4.645.481	3.711.411	34.255	1.658	30.169	867.818	170	0
UKUPNO		589.083.567	276.319.363	44.447.335	58.262.886	42.394.823	149.917.370	17.414.601	327.189

Napomena:

* Potpuni nazivi poglavlja i proizvoda Carinske tarife za 2019. određeni su sukladno odredbama Provedbene uredbe (EU) br. 2018/1602.

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 28.

Pregled uvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda iz država članica CEFTA-e u Republiku Hrvatsku, 2019. godine

	vrijednost, EUR	CEFTA	Bosna i Hercegovina	Crna Gora	Kosovo	Sjeverna Makedonija	Srbija	Albanija	Moldavija
01	Žive životinje	8.051	939				7.112		
02	Meso i jestivi klaonički proizvodi	1.528.841	46.455			1.482.386			
03	Ribe i rakovi, mekušci i ostali vodeni beskralježnjaci	3.940.565	1.746.007				1.378.288	816.270	
04	Mlijeko i mliječni proizvodi, jaja, med	9.359.472	6.724.881			13.777	2.550.413	70.401	
05	Proizvodi životinjskog podrijetla	563.961	32				562.094	1.835	
06	Živo drveće, lukovice, rezano cvijeće	1.954.975	1.643.927			115.284	195.764		
07	Povrće	22.030.473	2.861.809		141.925	6.091.835	9.962.158	2.972.746	
08	Voće	9.370.263	2.065.713	95.002	24.319	690.621	5.071.922	899.378	523.308
09	Kava, čaj i začini	1.200.601	513.051			15.587	631.912	40.051	
10	Žitarice	7.453.182	1.135.926			6.532	6.310.724		
11	Proizvodi mlinске industrije	4.335.605	4.043				4.331.562		
12	Uljano sjeme i plodovi, industrijsko bilje	3.915.295	1.234.174	21.602		54.493	2.008.781	596.245	
13	Šelak, gume i smole	30.475	301				30.174		
14	Biljni materijali za pletarstvo	38.239	804				37.435		
15	Masti i ulja životinjskog ili biljnog podrijetla	30.506.424	740.169			27.001	29.739.254		
16	Prerađevine od mesa i riba	2.797.201	398.547				2.287.254	111.400	
17	Šećeri i proizvodi od šećera	3.812.395	1.234.822		27.500	825.174	1.651.188		73.711
18	Kakao i proizvodi od kakaa	3.513.755	739.607	136.627	70.179	1.577.367	989.975		
19	Proizvodi na osnovi žitarica, brašna ili mlijeke	37.171.556	12.808.627		17.630	7.087.240	17.225.820	32.239	
20	Proizvodi od povrća i voća	12.710.913	1.082.779		50.504	7.425.412	4.142.356	9.862	
21	Razni prehrambeni proizvodi	15.052.058	3.557.546		20.818	1.371.269	10.102.425		
22	Pića, alkoholi, ocat	47.082.627	19.022.110	279.526	1.810.278	8.316.619	17.561.990	4.939	87.165
23	Ostaci i otpaci prehrambene industrije, životinjska hrana	6.494.875	422.918	17.938			6.054.019		
24	Duhan i prerađevine duhana	119.107	65.659			53.448			
UKUPNO (1-24)		224.990.909	58.050.846	550.695	2.163.153	35.154.045	122.832.620	5.555.366	684.184
29	Organski kemijski proizvodi	2.588					2.588		
33	Eterična ulja i rezinoidi	677.341	408.251	90.181		131.537	31.667	15.705	
35	Bjelančevinaste tvari	412.187	2.409				409.778		
38	Proizvodi kemijske industrije	0							
41	Sirova i štavljena koža	2.869.368	2.507.032		21.340		340.996		
43	Krznno i proizvodi od krzna	644.057	191.881				423.212		28.964
50	Svila	0							
51	Vuna	0							
52	Pamuk	46.281					46.281		
53	Ostala biljna tekstilna vlakna	131	1				130		
UKUPNO (29-53)		4.651.953	3.109.574	90.181	21.340	131.537	1.254.652	15.705	28.964
UKUPNO		229.642.862	61.160.420	640.876	2.184.493	35.285.582	124.087.272	5.571.071	713.148

Napomena:

* Potpuni nazivi poglavlja i proizvoda Carinske tarife za 2019. određeni su sukladno odredbama Provedbene uredbe (EU) br. 2018/1602.

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 29.

Resursi FADN istraživanja u Republici Hrvatskoj

	jedinica mjere	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2018./2017.	
								Δ	%
Populacija	broj	80.942	81.427	72.483	72.218	72.259	72.439	180	0,2
Standardna ekonomska veličina	tis.eura	23,6	21,9	25,5	26,5	24,4	24,9	0,5	2,0
Korišteno poljoprivredno zemljište	ha	15,7	14,4	16,8	19,1	16,9	17,0	0,1	0,3
Stočne jedinice	broj	9,4	9,0	9,5	8,9	8,7	8,3	-0,4	-4,3
Intenzivnost	UG/ha	1,1	1,2	0,9	0,8	0,9	0,9	0,06	7,1
Prinos pšenice	t/ha	47,8	44,1	50,1	58,9	57,4	55,6	-1,8	-3,1
Prinos kukuruza	t/ha	68,3	79,7	69,9	86,2	72,9	93,1	20,2	27,7
Proizvodnja mlijeka po kravi	kg	4.067	3.869	4.019	4.094	4.399	4.517	117	2,7

Izvor: FADN EU; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 30.

Standardni rezultati FADN istraživanja u Republici Hrvatskoj prema tipu proizvodnje, 2018. godina

	jed.mjere	Tip proizvodnje							
		Ratarstvo	Povrtlarstvo i cvječarstvo	Vinogradarstvo i vinarstvo	Voćarstvo i maslinarstvo	Proizvodnja kravljeg mlijeka	Govedarstvo, ovčarstvo i kozarstvo	Svinjogojstvo i peradarstvo	Mješovita proizvodnja
VRIJEDNOST POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE	eur	34.957	45.499	45.401	19.526	46.550	28.398	56.166	14.381
Vrijednost intermedijarne potrošnje	eur	19.624	21.849	13.888	7.315	31.874	19.335	38.304	9.150
<i>udio intermedijarne u vrijednosti poljoprivredne proizvod.</i>	%	56,1	48,0	30,6	37,5	68,5	68,1	68,2	63,6
Bilanca tekućih potpora i poreza	eur	8.970	-203	3.184	3.565	11.309	9.689	1.599	3.384
Bruto dohodak	eur	24.303	23.447	34.698	15.776	25.986	18.752	19.460	8.615
Amortizacija	eur	4.172	5.527	9.706	10.042	5.512	3.490	6.053	2.796
Neto dodana vrijednost	eur	20.131	17.920	24.991	5.734	20.473	15.262	13.407	5.819
Vanijski faktori	eur	7.218	4.783	4.990	3.947	3.524	1.485	5.049	500
Neto dohodak	eur	12.913	13.138	20.001	1.787	16.950	13.777	8.358	5.319
Neto dodana vrijednost po godišnjoj jedinici rada	eur	11.708	6.929	13.631	3.247	10.206	8.068	7.497	4.247
Neto dohodak po godišnjoj jedinici neplaćenog rada	eur	10.633	7.782	9.119	2.009	8.737	7.189	1.696	3.984
Godišnja jedinica rada	tis.jed.	1,72	2,59	1,83	1,77	2,01	1,89	1,79	1,37

Izvor: FADN EU; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

2. MJERE POLJOPRIVREDNE POLITIKE

2.1. Izravna plaćanja

Tablica 31.

Odobreni iznosi izravnih plaćanja u 2019. godini, po vrstama izravnih plaćanja

Skupina potpora	Podskupina potpora	Naziv potpore	Broj korisnika	Utvrđena količina	Prosječna vrijednost, kn	Konačno odobreno pravo, kn	
Izravna plaćanja	Proizvodno nevezane potpore	Osnovno plaćanje	103.177	1.079.825,50	1.304,32	1.214.739.058,75	
		Zeleno plaćanje	103.970	1.075.258,54	910,02	847.224.042,61	
		Preraspodijeljeno plaćanje	103.653	598.231,92	474,60	282.619.802,68	
		Plaćanje za mlade poljoprivrednike	12.465	137.996,01	409,38	56.252.576,22	
	Ukupno:			103.970	n/p	n/p	2.400.835.480,26
	Proizvodno vezane potpore	Proizvodno vezana plaćanja za krave u proizvodnji mlijeka	5.436	77.064,00	2.485,27	157.812.922,79	
		Proizvodno vezana plaćanja za tov junadi	6.916	133.028,00	752,21	100.035.880,15	
		Proizvodno vezana plaćanja za krave dojiļe	11.831	49.262,00	1.075,55	50.580.415,09	
		Proizvodno vezana plaćanja za ovce i koze	11.793	448.366,00	109,23	36.497.840,92	
		Proizvodno vezana plaćanja za povrće	1.914	4.747,61	3.153,08	14.809.922,59	
		Proizvodno vezana plaćanja za voće	1.952	7.623,87	2.083,52	15.709.443,27	
		Proizvodno vezana plaćanja za šećernu repu	481	11.385,33	3.315,97	37.732.785,11	
		Proizvodno vezana plaćanja za proteinske usjeve	8.455	39.589,03	1.456,26	56.079.625,42	
	Ukupno:			34.064	n/p	n/p	469.258.835,34
	Izravna plaćanja ukupno:			105.262	n/p	n/p	2.870.094.315,60
Osjetljivi sektori	Osjetljivi sektori	Maslinovo ulje	1.790	1.455.141,83	10,00	12.973.879,18	
		Duhan	531	7.343.276,75	4,30	38.485.177,11	
		Mliječne krave	7.266	81.370,00	1.000,00	49.536.441,86	
		Rasplodne kmaće	2.981	55.875,00	530 kn (max 1000)	17.764.856,55	
	Ukupno:			15.969	n/p	n/p	119.631.527,79
UKUPNO:			106.075			2.989.725.843,39	

Izvor: APPRRR; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 32.

Pregled broja poljoprivrednika prema potporama i godinama s grupiranjem prema kompatibilnim potporama, razdoblje od 2013. do 2019. godine

Potpora		stara ZPP		nova ZPP						
		2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.		
		broj poljoprivrednika								
Izravna plaćanja	Osnovno plaćanje	Osnovno plaćanje *			92.388	95.116	98.571	100.476	102.834	
		Zeleno plaćanje	97.273	93.893	92.414	95.615	99.208	101.084	102.843	
		Preraspodijeljeno plaćanje			92.416	95.297	98.906	100.794	102.490	
		Plaćanje za mlade poljoprivrednike			92.405	5.199	6.717	10.645	12.432	
		UKUPNO (jedinstvenih poljoprivrednika)	97.273	93.893	92.449	95.615	99.208	101.084	102.843	
	Proizvodno vezana potpora	PVP Voće			2.246	2.599	2.661	1.932	1.921	
		PVP Povrće	<i>nema kompatibilnih potpora</i>		2.245	2.061	2.054	1.965	1.873	
		PVP Proteinski usjevi			7.169	7.411	8.004	8.040	7.898	
		PVP Šećerna repa **	845	976	581	566	805	653	479	
		PVP Ovce i koze	PVP ovce i koze ***	9.875	9.809	11.064	11.530	12.239	11.780	8.055
			Dopunska premija za ovce i koze	2.484	9.471					
			Potpورا za unapređenje kvalitete janjećeg i jarećeg mesa		797					
		UKUPNO (jedinstvenih poljoprivrednika)	9.875	10.008	11.064	11.530	12.239	11.780	8.055	
		PVP Krave dojlje *****	11.118	15.307	15.936	15.486	14.146	12.731	10.723	
		PVP Tov junadi *****	5.775	4.110	3.952	6.106	6.579	6.879	5.540	
		PVP Krave u proizvodnji mlijeka *****		5.619	6.608	6.265	6.133	5.762	4.585	
		Iznimno osjetljivi sektori	Rasplodne krmače	2.139	4.761	5.009	2.519	2.664	2.926	2.951
			Mlječne krave	17.776	14.567	10.382	9.327	8.905	7.931	7.127
Maslinovo ulje	917		334	657	1.000	1.253	1.340	1.791		
Duhan	1.188		1.108	968	862	752	752	531		
Izvorne i zaštićene vrste i kultivari poljoprivrednog bilja	366		5.945	4.019	4.074	4.408	4.451	1.357		
Posebne napomene za grupiranje kompatibilnih potpora * 2013. Prava na plaćanja; 2014. Korištenje prava na plaćanja; 2015. + Osnovno plaćanje, zeleno plaćanje, preraspodijeljeno plaćanja, plaćanje za mlade poljoprivrednike ** 2013., 2014. Šećerna repa; 2015. + PVP šećerna repa *** 2013. Premija za ovce i koze; 2014. Korištenje premije za ovce i koze; 2015. + PVP ovce i koze **** 2013. Premija za krave dojlje; 2014. Korištenje premije za krave dojlje; 2015. + PVP krave dojlje ***** 2013. Specifična plaćanja; 2014. Potpora za unapređenje kvalitete goveđeg mesa; 2015. + PVP tov junadi ***** 2014. Potpora za unapređenje kvalitete mlijeka; 2015. + PVP krave u proizvodnji mlijeka										
Izvor: APPRRR, Obrada: Ministarstvo poljoprivrede										

Tablica 33.

Pregled utvrđenih količina prema potporama i godinama s grupiranjem prema kompatibilnim potporama, razdoblje od 2013. do 2019. godine

Potpora		stara ZPP		nova ZPP						
		2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.		
		odobrena količina								
Izravna plaćanja	Osnovno plaćanje	Osnovno plaćanje *			1.011.330	1.037.852	1.056.409	1.066.907	1.079.826	
		Zeleno plaćanje	816.062	887.791	999.023	1.030.966	1.049.780	1.062.966	1.075.259	
		Preraspodijeljeno plaćanje			560.640	568.909	581.413	590.278	598.232	
		Plaćanje za mlade poljoprivrednike			66.920	61.818	76.187	120.121	137.996	
		UKUPNO (jedinstvenih poljoprivrednika)	816.062	887.791	2.637.913	2.699.545	2.763.790	2.840.271	2.891.312	
	Proizvodno vezana potpora	PVP Voće			9.889	11.585	7.902	7.615	7.624	
		PVP Povrće	<i>nema kompatibilnih potpora</i>		6.277	5.359	5.052	4.898	4.748	
		PVP Proteinski usjevi			33.538	34.602	35.850	36.465	39.589	
		PVP Šećerna repa **	19.410	21.749	13.656	15.016	19.211	14.040	11.385	
		PVP Ovce i koze	PVP ovce i koze ***	446.798	384.305	420.711	438.136	439.216	440.213	448.366
			Dopunska premija za ovce i koze	131.820	372.565					
			Potpورا za unapređenje kvalitete janjećeg i jarećeg mesa		17.936					
			UKUPNO (jedinstvenih poljoprivrednika)	578.618	774.806	420.711	438.136	439.216	440.213	448.366
		PVP Krave dojilje ****	43.270	54.114	52.325	54.424	49.540	47.930	49.262	
		PVP Tov junadi *****	94.958	95.617	94.966	112.195	115.231	129.318	133.028	
		PVP Krave u proizvodnji mlijeka *****		84.773	84.698	85.679	82.527	79.911	77.064	
		Iznimno osjetljivi sektori	Rasplodne krmače	52.245	49.171	51.821	53.862	55.777	56.544	55.875
			Mlječne krave	103.142	100.318	92.148	87.910	86.622	84.921	81.403
Maslinovo ulje	477.299		296.692	502.575	777.345	910.330	1.046.467	1.457.032		
Duhan	9.201.260		9.063.239	5.206.055	9.185.361	7.975.787	7.120.665	7.343.277		
Izvorne i zaštićene vrste i kultivari poljoprivrednog bilja	1.427		1.821	6.952	6.937	7.501	7.769	8.216		

Posebne napomene za grupiranje kompatibilnih potpora
 * 2013. Prava na plaćanja; 2014. Korištenje prava na plaćanja; 2015. + Osnovno plaćanje, zeleno plaćanje, preraspodijeljeno plaćanja, plaćanje za mlade poljoprivrednike
 ** 2013., 2014. Šećerna repa; 2015. + PVP šećerna repa
 *** 2013. Premija za ovce i koze; 2014. Korištenje premije za ovce i koze; 2015. + PVP ovce i koze
 **** 2013. Premija za krave dojilje; 2014. Korištenje premije za krave dojilje; 2015. + PVP krave dojilje
 ***** 2013. Specifična plaćanja; 2014. Potpora za unapređenje kvalitete govedeg mesa; 2015. + PVP tov junadi
 ***** 2014. Potpora za unapređenje kvalitete mlijeka; 2015. + PVP krave u proizvodnji mlijeka

Izvor: APPRRR, Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 34.

Pregled odobrenih iznosa prema potporama i godinama s grupiranjem prema kompatibilnim potporama, razdoblje od 2013. do 2019. godine

Potpora		stara ZPP		nova ZPP						
		2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.		
		odobreni iznos, kuna								
Izravna plaćanja	Osnovno plaćanje	Osnovno plaćanje *			1.110.830.278	1.074.185.379	1.123.516.265	1.131.957.940	1.213.682.596	
		Zeleno plaćanje	1.809.654.345	2.468.375.064	786.663.499	773.449.429	775.292.988	788.820.700	846.820.844	
		Preraspodijeljeno plaćanje			264.718.524	257.457.785	259.014.649	263.778.576	282.336.212	
		Plaćanje za mlade poljoprivrednike			42.628.108	47.127.191	48.708.230	51.617.811	56.183.499	
		UKUPNO (jedinstvenih poljoprivrednika)			1.809.654.345	2.468.375.064	2.204.840.409	2.152.219.783	2.206.532.132	2.236.175.027
	Proizvodno vezana potpora	PVP Voće		<i>nema kompatibilnih potpora</i>		13.054.485	15.964.711	15.882.217	15.908.623	15.747.052
		PVP Povrće				12.413.428	15.035.864	14.841.048	14.778.919	14.804.972
		PVP Proteinski usjevi				52.802.057	49.735.721	50.369.796	52.284.018	56.254.343
		PVP Šećerna repa **		27.076.657	30.298.608	39.611.230	39.122.588	38.220.740	37.850.277	37.732.172
		PVP Ovce i koze	PVP ovce i koze ***	23.058.402	27.137.284	30.884.003	37.976.322	37.656.659	37.889.259	36.427.222
			Dopunska premija za ovce i koze	1.000.514	2.836.095					
			Potpورا za unapređenje kvalitete janjećeg i jarećeg mesa		2.687.416					
		UKUPNO		23.058.402	32.660.795	30.884.003	37.976.322	37.656.659	37.889.259	36.427.222
		PVP Krave dojilje ****		35.404	71.667.376	39.692.312	50.105.716	51.135.441	49.730.114	50.580.958
		PVP Tov junadi *****		33.041.446	45.188.756	80.349.583	97.689.942	100.404.203	99.954.651	100.035.880
		PVP Krave u proizvodnji mlijeka *****			39.349.684	121.740.875	152.227.117	158.970.066	158.275.640	157.813.052
		UKUPNO izravna plaćanja		1.893.866.768	2.687.540.284	2.595.388.382	2.610.077.764	2.674.012.302	2.702.846.527	2.868.418.801
Iznimno osjetljivi sektori	Rasplodne krmače	27.689.850	25.903.296	29.883.705	28.451.082	18.954.352	18.068.890	17.771.842		
	Mliječne krave	47.061.777	47.948.438	57.634.704	54.507.229	53.929.645	57.233.783	53.705.357		
	Maslinovo ulje	4.772.990	2.962.986	5.023.314	7.763.293	8.845.823	8.363.562	12.992.779		
	Duhan	30.824.221	30.356.801	45.167.301	45.865.463	44.682.933	37.601.119	38.466.579		
	Izvorne i zaštićene vrste i kultivari poljoprivrednog bilja	25.343	941.202	973.900	955.766	836.722	858.505	977.062		
UKUPNO osjetljivi sektori		110.374.181	108.112.723	138.682.924	137.542.833	127.249.473	122.125.859	123.913.619		
Posebne napomene za grupiranje kompatibilnih potpora * 2013. Prava na plaćanja; 2014. Korištenje prava na plaćanja; 2015. + Osnovno plaćanje, zeleno plaćanje, preraspodijeljeno plaćanja, plaćanje za mlade poljoprivrednike ** 2013., 2014. Šećerna repa; 2015. + PVP šećerna repa *** 2013. Premija za ovce i koze; 2014. Korištenje premije za ovce i koze; 2015. + PVP ovce i koze **** 2013. Premija za krave dojilje; 2014. Korištenje premije za krave dojilje; 2015. + PVP krave dojilje ***** 2013. Specifična plaćanja; 2014. Potpora za unapređenje kvalitete govedeg mesa; 2015. + PVP tov junadi ***** 2014. Potpora za unapređenje kvalitete mlijeka; 2015. + PVP krave u proizvodnji mlijeka										
Izvor: APPRRR, Obrada: Ministarstvo poljoprivrede										

Tablica 35.

Pregled prosječnih iznosa po jedinici, prema potporama i godinama, s grupiranjem prema kompatibilnim potporama, razdoblje od 2013. do 2019. godine

Potpora		stara ZPP		nova ZPP						
		2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.		
		prosječno po jedinici, kuna								
Izravna plaćanja	Osnovno plaćanje	Osnovno plaćanje *			1.098	1.035	1.064	1.061	1.124	
		Zeleno plaćanje	2.218	2.780	787	750	739	742	788	
		Preraspodijeljeno plaćanje			472	453	445	447	472	
		Plaćanje za mlade poljoprivrednike			637	762	639	430	407	
		UKUPNO (jedinstvenih poljoprivrednika)			2.218	2.780	836	797	798	787
	Proizvodno vezana potpora	PVP Voće	<i>nema kompatibilnih potpora</i>		1.320	1.378	2.010	2.089	2.065	
		PVP Povrće	<i>nema kompatibilnih potpora</i>		1.978	2.806	2.937	3.017	3.118	
		PVP Proteinski usjevi	<i>nema kompatibilnih potpora</i>		1.574	1.437	1.405	1.434	1.421	
		PVP Šećerna repa **	1.395	1.393	2.901	2.605	1.990	2.696	3.314	
		PVP Ovce i koze	PVP ovce i koze ***	52	71	73	87	86	86	81
			Dopunska premija za ovce i koze	8	8					
			Potpora za unapređenje kvalitete janjećeg i jarećeg mesa		150					
			UKUPNO (jedinstvenih poljoprivrednika)	40	42	73	87	86	86	81
			PVP Krave dojilje ****	1	1.324	759	921	1.032	1.038	1.027
		PVP Tov junadi *****	348	473	846	871	871	773	752	
		PVP Krave u proizvodnji mlijeka *****		464	1.437	1.777	1.926	1.981	2.048	
		Iznimno osjetljivi sektori	Rasplodne krmače	530	527	577	528	340	320	318
			Mliječne krave	456	478	625	620	623	674	609
			Maslinovo ulje	10	10	10	10	10	8	9
Duhan	3		3	9	5	6	5	5		
Izvorne i zaštićene vrste i kultivari poljoprivrednog bilja	18		517	140	138	112	110	121		
Posebne napomene za grupiranje kompatibilnih potpora										
* 2013. Prava na plaćanja; 2014. Korištenje prava na plaćanja; 2015. + Osnovno plaćanje, zeleno plaćanje, preraspodijeljeno plaćanja, plaćanje za mlade poljoprivrednike										
** 2013., 2014. Šećerna repa; 2015. + PVP šećerna repa										
*** 2013. Premija za ovce i koze; 2014. Korištenje premije za ovce i koze; 2015. + PVP ovce i koze										
**** 2013. Premija za krave dojilje; 2014. Korištenje premije za krave dojilje; 2015. + PVP krave dojilje										
***** 2013. Specifična plaćanja; 2014. Potpora za unapređenje kvalitete goveđeg mesa; 2015. + PVP tov junadi										
***** 2014. Potpora za unapređenje kvalitete mlijeka; 2015. + PVP krave u proizvodnji mlijeka										
Izvor: APPRRR, Obrada: Ministarstvo poljoprivrede										

2.2. Mjere ruralnog razvoja

Tablica 36.

Alocirana, ugovorena i isplaćena sredstva po mjerama Programa ruralnog razvoja, eura, 2019. godina

Mjere	Alocirano	Ugovoreno u 2019.	Ugovoreno ukupno	Ugovoreno /alocirano	Plaćeno u 2019.	Plaćeno ukupno	Plaće no /alocirano
M01	13.333.333	568.809	2.189.311	16%	554.876	1.525.934	11%
M02	21.176.471	1.783.744	6.274.303	30%	824.305	3.256.686	15%
M03	7.058.824	347.157	424.308	6%	5.321	7.547	0%
M04	684.058.824	132.030.640	593.663.410	87%	85.910.028	234.675.676	34%
M05	94.117.647	3.018.027	70.223.818	75%	15.394.341	66.207.269	70%
M06	262.928.105	114.148.007	196.324.393	75%	60.501.138	107.268.943	41%
M07	265.882.353	109.791.768	389.018.552	146%	47.433.928	96.640.969	36%
M08	92.941.176	24.856.041	45.082.525	49%	3.776.209	6.926.307	7%
M09	8.888.889	575.393	3.180.322	36%	172.462	516.609	6%
M10	138.830.280	6.867.763	19.018.406	14%	7.752.355	18.785.506	14%
M11	128.309.624	28.990.407	107.806.761	84%	28.990.407	107.806.761	84%
M13	321.600.000	51.753.728	197.495.933	61%	51.753.728	197.495.933	61%
M14	20.000.000	4.615.739	4.615.739	23%	4.615.739	4.615.739	23%
M16	8.333.333	5.000	105.000	1%	0	0	0%
M17	43.673.374	16.433.532	27.614.906	63%	15.291.272	26.544.610	61%
M18	139.875.000		135.225.092	97%		135.225.092	97%
M19	67.540.725	387.347	63.642.389	94%	7.916.097	14.641.063	22%
M20	64.746.544	19.590.378	56.647.476	87%	13.998.323	24.987.383	39%
Ukupno:	2.383.294.500	515.376.133	1.918.552.644	81%	344.890.528	1.047.128.029	44%

Izvor: APPRRR, Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 37.

Alocirana, ugovorena i isplaćena sredstva po žarišnim područjima, eura, 2019. godina

Žarišno područje	Alocirano	Ugovoreno u 2019.	Ugovoreno ukupno	Ugovoreno /alocirano %	Plaće no u 2019.	Plaće no ukupno	Plaće no /alocirano %
2A	590.135.000	155.259.791	610.830.065	104%	93.087.755	341.075.007	58%
2B	54.339.869	37.191.938	69.931.482	129%	20.740.709	44.323.283	82%
2C	64.528.336	17.379.288	41.192.443	64%	3.537.133	6.627.651	10%
3A	149.165.359	8.414.298	86.958.503	58%	10.215.738	40.766.191	27%
3B	137.791.021	19.451.559	97.838.724	71%	30.685.613	92.751.879	67%
P4	659.748.724	101.499.011	343.285.307	52%	89.332.273	326.320.054	49%
5C	94.055.294	5.781.194	25.205.328	27%	485.081	650.077	1%
5D	83.310.000	8.028.373	85.939.598	103%	14.096.312	44.960.623	54%
5E	17.232.600	17.351	39.633	0%	17.351	39.633	0%
6A	134.818.674	32.971.184	48.023.146	36%	13.344.214	13.344.214	10%
6B	333.423.078	109.791.768	452.660.940	136%	55.350.025	111.282.033	33%
TA	64.746.544	19.590.378	56.647.476	87%	13.998.323	24.987.383	39%
Ukupno:	2.383.294.500	515.376.133	1.918.552.644	81%	344.890.528	1.047.128.029	44%

Izvor: APPRRR, Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

2.3. Posebna potpora poljoprivredi

Tablica 38.

Izračun proračunskih subvencija (umanjenja poreznih prihoda) za potrošnju plavog dizela u poljoprivredi u razdoblju od 2013. do 2019. godine

Sektor	2013		2014		2015		2016		2017		2018		2019	
	Isporučene količine	Porezno oslobođenje	Isporučene količine	Porezno oslobođenje	Isporučene količine	Porezno oslobođenje	Isporučene količine	Porezno oslobođenje	Isporučene količine	Porezno oslobođenje	Isporučene količine	Porezno oslobođenje	Isporučene količine	Porezno oslobođenje
	l	kn	l	kn	l	kn	l	kn	l	kn	l	kn	l	kn
Poljoprivreda	124.065.461	384.789.026	127.942.415	446.732.181	135.217.667	505.943.944	139.502.484	533.597.001	137.712.657	526.750.913	144.214.484	551.620.401	146.963.063	562.133.716
Podaci o stvarno utrošenim količinama goriva u poljoprivredi														
Izvor: FINA, APPRRR; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede														

2.4. Mjere zemljišne poljoprivredne politike

Tablica 39.

Izvještaj o uplati i rasporedu zajedničkih prihoda proračuna, određenih ustanova i trgovačkih društava u vlasništvu Republike Hrvatske te prihoda za druge javne potrebe, za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2019. godine

Zajednički prihodi								
Šifra vrste	Bruto naplata	Raspoređeno	Državi	Županiji	Općini/Gradu	Mjestu	Ostalim korisnicima	Neraspoređeno
Zajednički prihod državnoga, gradskih i općinskih proračuna								
2902 Nak. za prom. namj. polj. zemlj. u grad.	10.781.723,37	10.781.599,01	7.547.131	0	3.234.467,85	0	0	124,36
Ukupno:	10.781.723,37	10.781.599,01	7.547.131	0	3.234.467,85	0	0	124,36
Izvor: FINA, Obrada: Ministarstvo poljoprivrede								

Tablica 40.

Prihod od različitih oblika raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem ostvaren u 2019. godini

Županija	Zakup i privremeno korištenje zemljišta te zakup ribnjaka	Dugogodišnji zakup poljoprivrednog zemljišta	Prodaja i prodaja izravnom pogodbom	Koncesija	Davanje u zakup bez javnog poziva	Dugogodišnji zakup ribnjaka
	prihod, kuna					
Bjelovarsko-bilogorska	8.940.311,50	389.190,56	2.531.725,96	17.936,55	0,00	0,00
Brodsko-posavska	11.396.196,28	736.128,89	6.609.019,72	652.702,86	0,00	0,00
Dubrovačko-neretvanska	2.250.848,16	0,00	6.658,36	0,00	0,00	0,00
Grad Zagreb	711.123,16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Istarska	5.857.525,56	440.252,55	2.073.051,11	0,00	0,00	0,00
Karlovačka	523.426,75	0,00	88.699,20	0,00	0,00	0,00
Koprivničko-križevačka	3.496.349,63	558.891,78	594.463,85	0,00	0,00	0,00
Krapinsko-zagorska	5.356,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ličko-senjska	4.419.682,05	190.116,42	14.014,60	0,00	0,00	0,00
Međimurska	3.186.918,23	2.180.653,77	633.594,55	301.710,08	0,00	0,00
Osječko-baranjska	33.170.259,03	7.565.090,26	18.240.026,48	24.628.602,56	0,00	0,00
Požeško-slavonska	3.804.058,68	668.577,66	1.195.846,41	1.259.283,93	0,00	0,00
Primorsko-goranska	273.060,35	17.600,00	197.354,01	0,00	0,00	0,00
Sisačko-moslavačka	6.351.061,70	550.199,05	2.122.409,59	345.049,29	2.658,40	80.129,23
Splitsko-dalmatinska	355.223,30	0,00	64.746,48	7.585,82	0,00	0,00
Šibensko-kninska	273.093,76	15.361,98	0,00	0,00	0,00	0,00
Varaždinska	933.130,16	79.671,60	86.988,90	15.980,14	0,00	0,00
Virovitičko-podravska	16.619.628,93	2.734.579,65	3.423.259,89	3.224.212,06	0,00	0,00
Vukovarsko-srijemska	22.091.302,18	10.579.743,47	17.257.515,24	2.608.924,08	0,00	0,00
Zadarska	835.248,15	0,00	137.778,26	445.000,00	0,00	0,00
Zagrebačka	3.784.164,40	329.425,42	3.393.357,17	951.593,63	0,00	0,00
UKUPNO	129.277.967,96	27.035.483,06	58.670.509,78	34.458.581,00	2.658,40	80.129,23

Izvor i obrada: Ministarstvo poljoprivrede

3. POLJOPRIVREDNA PROIZVODNJA

Tablica 41.

Površina korištenog poljoprivrednog zemljišta, razdoblje od 2013. do 2019. godine

ha	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Korištena poljoprivredna površina	1.568.881	1.508.885	1.537.629	1.546.019	1.496.663	1.485.645	1.504.445
Oranice i vrtovi	874.863	811.067	841.939	872.406	815.323	803.902	822.809
Žitarice	589.290	513.537	490.811	529.388	461.483	459.703	490.908
Mahunarke za suho zrno	2.427	2.626	2.254	3.273	2.575	2.542	2.512
Korjenasti i gomoljasti usjevi	31.011	33.030	24.802	26.563	29.949	23.810	21.690
Industrijsko bilje	120.532	129.757	167.140	178.974	187.826	187.033	170.492
Svježe povrće i jagode	8.426	8.765	8.837	10.180	9.791	10.027	8.963
Zelena krma s oranica i vrtova	117.106	116.668	113.674	107.444	100.928	94.864	102.388
Ostali usjevi na oranicama i vrtovima	289	:	:	:	:	:	:
Ugari	5.443	5.900	33.725	15.924	22.060	25.218	25.155
Cvijeće i ukrasno bilje	300	300	300	300	315	300	300
Sjemenski usjevi i presadnice	328	484	396	360	396	405	401
Povrtnjaci	2.250	2.150	2.150	1.885	1.848	1.848	1.848
Trajni travnjaci	618.070	618.070	618.070	600.000	607.555	607.555	606.129
Livade							
Pašnjaci							
Voćnjaci, vinogradi i maslinici	73.082	76.970	74.799	71.060	71.217	71.645	72.964
Voćnjaci	28.392	31.724	30.112	29.476	30.634	32.436	34.534
Vinogradi	26.100	26.164	25.587	23.400	21.900	20.512	19.824
Maslinici	18.590	19.082	19.100	18.184	18.683	18.697	18.606
Rasadnici	212	221	310	342	382	357	355
Košaračka vrba	404	407	361	326	338	338	340
: podaci nisu dostupni							
Od 2013. godine ukupna površina korištenog poljoprivrednog zemljišta obuhvaća i zajedničko zemljište.							
Zajedničko zemljište može biti pašnjak ili ostalo korišteno poljoprivredno zemljište na kojem se više gospodarstava zajednički koristi državnim zemljištem za ispašu stoke.							
Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede							

Tablica 42.

Struktura gospodarstava i poljoprivrednog zemljišta u posjedu na dan 31. prosinca 2019.

Županija	Vrsta podatka	razredi (ha)								Ukupno
		bez zemlje	do 0,99	1 do 2,99	3 do 9,99	10 do 19,99	20 do 49,99	50 do 99,99	više od 100	
Bjelovarsko-bilogorska	površina (ha)		646,11	5.705,06	25.243,27	15.127,21	18.982,78	11.127,92	14.452,07	91.284,41
	broj poljoprivrednika	404	1.569	2.898	4.566	1.103	622	162	75	10.995
Brodsko-posavska	površina (ha)		502,11	4.331,90	12.751,99	5.475,53	10.751,50	11.325,68	20.218,28	65.356,99
	broj poljoprivrednika	226	1.394	2.244	2.476	396	338	161	107	7.116
Dubrovačko-neretvanska	površina (ha)		1.725,69	4.933,43	1.370,01	354,01	490,11	238,97	302,56	9.414,77
	broj poljoprivrednika	451	4.347	3.085	315	26	17	3	2	7.795
Grad Zagreb	površina (ha)		714,68	3.031,97	5.703,89	1.824,83	2.215,10	1.721,22	4.668,75	19.880,44
	broj poljoprivrednika	1.279	1.913	1.658	1.135	138	72	25	22	4.963
Istarska	površina (ha)		892,81	3.983,15	7.653,67	3.466,34	3.602,87	1.631,38	3.740,35	24.970,58
	broj poljoprivrednika	365	1.944	2.176	1.472	254	119	24	16	6.005
Karlovačka	površina (ha)		433,21	4.532,86	11.531,61	5.408,67	4.789,22	2.047,21	2.358,98	31.101,76
	broj poljoprivrednika	378	1.037	2.363	2.184	387	162	31	9	6.173
Koprivničko-križevačka	površina (ha)		600,92	5.040,94	23.364,19	11.933,96	13.634,88	7.857,68	10.854,50	73.287,07
	broj poljoprivrednika	241	1.606	2.529	4.271	880	447	114	49	9.896
Krapinsko-zagorska	površina (ha)		702,34	10.024,13	7.035,40	1.343,36	1.611,71	378,18	833,89	21.929,01
	broj poljoprivrednika	180	1.473	5.551	1.570	100	56	5	5	8.760
Ličko-senjska	površina (ha)		225,24	3.014,83	11.382,52	5.382,42	6.832,33	5.534,33	15.564,44	47.936,12
	broj poljoprivrednika	256	496	1.532	2.116	400	231	79	61	4.915
Medimurska	površina (ha)		431,09	3.399,91	6.723,35	3.575,58	5.958,74	4.531,68	5.572,35	30.192,70
	broj poljoprivrednika	159	1.062	1.831	1.319	251	186	68	28	4.745
Osječko-baranjska	površina (ha)		1.049,70	4.791,81	17.353,67	13.180,39	27.461,64	33.013,43	115.489,82	212.340,46
	broj poljoprivrednika	877	3.657	2.583	3.062	950	849	477	341	11.919
Požeško-slavonska	površina (ha)		365,62	3.126,02	9.191,46	4.740,27	7.823,94	4.722,11	13.820,38	43.789,79
	broj poljoprivrednika	161	943	1.670	1.739	341	257	68	43	5.061
Primorsko-goranska	površina (ha)		611,45	1.378,79	2.063,89	1.722,26	3.217,82	2.348,33	4.110,32	15.452,87
	broj poljoprivrednika	770	1.770	807	390	123	103	35	14	3.242
Sisačko-moslavačka	površina (ha)		645,31	5.221,86	16.263,09	8.469,41	11.152,62	9.866,59	14.032,78	65.651,66
	broj poljoprivrednika	765	1.511	2.693	3.087	611	366	139	76	8.483
Splitsko-dalmatinska	površina (ha)		2.715,75	5.739,01	3.416,03	1.296,10	1.465,72	1.735,05	4.977,21	21.344,89
	broj poljoprivrednika	1.856	7.036	3.507	724	94	49	27	19	11.456
Šibensko-kninska	površina (ha)		890,35	3.463,90	3.194,12	1.533,48	3.110,38	2.415,12	7.557,42	22.164,78
	broj poljoprivrednika	518	2.071	2.161	633	111	103	34	27	5.140
Varaždinska	površina (ha)		801,07	7.171,39	9.997,17	3.370,58	4.788,39	2.058,99	2.977,65	31.165,26
	broj poljoprivrednika	202	1.918	3.854	2.068	241	158	33	16	8.288
Virovitičko-podravska	površina (ha)		413,02	3.150,83	11.433,05	7.964,22	17.083,41	15.937,02	28.347,10	84.328,65
	broj poljoprivrednika	263	1.160	1.670	2.055	566	539	232	112	6.334
Vukovarsko-srijemska	površina (ha)		398,10	2.552,61	12.788,18	11.945,62	26.928,03	27.057,54	48.663,69	130.333,76
	broj poljoprivrednika	541	1.166	1.353	2.190	856	836	390	183	6.974
Zadarska	površina (ha)		1.193,16	5.142,91	7.098,99	3.821,82	5.192,65	3.211,26	10.969,76	36.630,55
	broj poljoprivrednika	330	2.764	2.990	1.395	269	169	45	42	7.674
Zagrebačka	površina (ha)		1.282,12	9.551,16	23.983,39	8.832,29	7.825,71	6.126,34	8.913,06	66.514,06
	broj poljoprivrednika	777	3.044	4.974	4.657	658	252	91	42	13.718
Ukupno	površina (ha)		17.239,86	99.288,46	229.542,94	120.768,35	184.919,58	154.886,03	338.425,36	1.145.070,58
	broj poljoprivrednika		43.881	54.129	43.424	8.755	5.931	2.243	1.289	159.652

Izvor: APPRRR, ARKOD na dan 31.12.2019.; Obrada Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 43.

Ukupan broj poljoprivrednika prema organizacijskom obliku na dan 31. prosinca 2018. godine i 31. prosinca 2019. godine

Organizacijski oblik	Broj poljoprivrednika		Udio u ukupnom broju poljoprivrednika, %	
	na dan 31.12.2018.	na dan 31.12. 2019.	na dan 31.12.2018.	na dan 31.12.2019.
OPG*	162.248	162.966	96,8	95,5
SOPG	.	2.032	.	1,2
SOPG i OPG ukupno	162.248	164.998	96,8	96,7
Obrt	2.187	2.251	1,3	1,3
Zadruga	355	362	0,2	0,2
Trgovačko društvo	2.690	2.846	1,6	1,7
Druga pravna osoba	196	205	0,1	0,1
Ukupno	167.676	170.662	100,0	100,0
* od 31.12.2019. SOPG se promatra kao odvojena kategorija, a odnosi se na SOPG-e kod kojih je do 31. prosinca 2019. proveden postupak usklađivanja sukladno članku 52., Zakona o OPG-u.				
Izvor: APPRRR, Obrada: Ministarstvo poljoprivrede				

Tablica 44.

Zemljište u posjedu prema vrsti posjeda i prema katastarskoj kulturi ukupno za Republiku Hrvatsku na dan 31. prosinca 2019. godine

Katastarska kultura	Površina, ha									
	Koncesija	Korištenje bez naknade	Ostalo	Plodouživanje	Potvrda JLS	Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta	Vlasništvo	Zakup	Zakup državnog zemljišta	Ukupno
Oranica	53.884,51	5.011,49	2.581,59	5.065,43	137,43	50.736,17	382.915,95	194.935,00	57.129,55	752.397,12
Livade	633,69	916,01	1.189,66	1.650,94	812,49	4.690,68	77.597,55	18.665,35	2.879,29	109.035,67
Pašnjaci	1.265,18	1.069,90	8.589,70	2.812,46	703,43	10.388,82	41.226,55	8.357,09	12.136,72	86.549,84
Šuma	809,02	254,61	981,40	692,94	0,17	142,27	28.338,47	2.535,72	2.667,90	36.422,50
Vinograd	1.400,87	321,08	109,64	244,52	0,13	644,66	14.027,68	2.349,12	1.838,58	20.936,29
Voćnjak	1.007,50	171,93	57,68	188,40	2,08	731,15	15.231,28	3.626,94	797,10	21.814,05
Ostalo zemljište	11,00	56,26	16,89	83,52	0,00	386,74	6.391,77	1.175,80	362,07	8.484,04
Maslinik	0,20	52,84	47,36	102,48	0,38	47,61	1.989,46	155,29	305,14	2.700,76
Trstik	166,16	0,59	18,47	1,17	0,00	68,86	455,80	146,46	157,83	1.015,34
Neplodno	6,74	4,50	144,16	74,16	0,86	80,89	474,43	120,69	185,98	1.092,41
Vrt	0,00	3,15	0,19	4,49	0,00	2,87	130,17	14,54	1,14	156,55
Ukupno	59.185	7.862	13.737	10.921	1.657	67.921	568.779	232.082	78.461	1.040.605

Izvor: APPRRR, ARKOD na dan 31.12.2019.; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 45.

Broj goveda

		2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	
Goveda, ukupno		442.432	440.637	440.092	444.613	450.757	414.125	420.239	
Mlada goveda do 1 godine, ukupno		144.762	131.702	147.990	154.981	155.869	154.511	151.584	
Mlada goveda do 1 godine	Telad za klanje	19.267	13.126	19.964	20.147	20.263	19.412	19.179	
	Ostala ženska	51.689	52.998	47.067	53.623	57.082	61.890	62.449	
	Ostala muška	73.806	65.578	80.959	81.211	78.524	73.209	69.956	
Goveda od 1 do 2 godine, ukupno		92.178	87.252	88.167	88.765	99.923	95.461	106.689	
Goveda od 1 do 2 godine	Junice ostale	37.771	36.750	38.101	38.847	40.319	42.061	49.824	
	Junice za klanje	7.450	8.917	7.296	6.855	7.115	7.711	8.688	
	Muška goveda	46.957	41.585	42.770	43.063	52.489	45.689	48.177	
Goveda starija od 2 godine, ukupno		205.492	221.683	203.935	200.867	194.966	164.153	161.966	
Goveda starija od 2 godine	Junice	Junice ostale	12.197	23.246	27.215	28.123	28.275	13.907	14.368
		Junice za klanje	2.004	1.177	1.645	1.795	1.805	985	1.104
	Krave	Krave muzne	168.025	159.394	151.502	146.510	139.443	135.851	130.025
		Ostale krave	13.460	20.886	18.999	20.320	21.550	9.503	11.867
	Ostalo (bikovi, volovi)		9.806	16.980	4.574	4.119	3.893	3.907	4.602

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 46.

Obrt goveda

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Broj grla početkom godine	451.517	442.432	440.637	454.272	444.613	450.757	414.125
Oteljeno tijekom godine	147.179	131.423	121.002	133.000	106.306	123.261	119.443
Uvoz	96.969	94.087	114.100	115.000	130.000	130.000	141.706
Izvoz	29.311	16.981	15.100	26.000	24.200	44.000	44.466
Zaklano	206.919	194.632	183.038	190.000	182.462	182.555	183.079
Uginulo	17.003	15.692	23.329	24.000	23.500	25.647	27.490
Broj grla na kraju godine	442.432	440.637	454.272	444.613	450.757	414.125	420.239

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 47.

Broj svinja

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	
Svinje, ukupno	1.110.650	1.156.220	1.166.888	1.163.027	1.121.032	1.049.123	1.022.350	
Odojci do 20 kg	341.490	326.953	324.608	309.083	258.528	273.922	265.222	
Svinje od 20 do 50 kg	176.047	267.896	201.028	248.254	252.086	228.416	178.345	
Svinje za tov, ukupno	465.470	442.094	519.126	483.359	482.054	422.617	451.261	
Svinje za tov	50 do 80 kg	195.765	151.518	206.232	157.083	144.788	150.130	134.375
	80 do 110 kg	130.661	155.359	126.313	148.681	153.163	113.636	148.228
	preko 110 kg	139.044	135.217	186.581	177.595	184.103	158.851	168.658
Svinje za rasplod, ukupno	127.643	119.277	122.126	122.331	128.364	124.168	127.522	
Svinje za rasplod	Nazimice	11.938	10.012	11.649	10.523	15.072	14.790	14.918
	Suprasne nazimice	5.859	6.760	10.081	8.581	7.559	7.599	10.538
	Krmače	76.714	70.387	68.457	69.798	71.101	67.728	66.309
	Suprasne krmače	30.343	29.215	28.251	30.262	31.397	31.379	32.497
	Nerasti	2.789	2.903	3.688	3.167	3.235	2.672	3.260

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 48.

Obrt svinja

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Broj grla početkom godine	1.182.347	1.110.650	1.156.220	1.166.888	1.163.027	1.121.032	1.049.123
Oprašeno tijekom godine	1.267.677	1.321.533	1.237.707	1.398.000	1.439.770	1.487.796	1.482.633
Uvoz	370.478	433.499	508.000	438.000	431.000	485.200	484.227
Izvoz	72.804	197.009	148.100	154.000	221.700	278.900	229.958
Zaklano	1.476.971	1.362.811	1.400.113	1.458.000	1.466.887	1.567.093	1.604.709
Uginulo	160.077	149.642	186.826	227.000	224.178	198.912	157.966
Broj grla na kraju godine	1.110.650	1.156.220	1.166.888	1.163.027	1.121.032	1.049.123	1.022.350

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 49.

Broj ovaca

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Ovce, ukupno	619.852	604.866	607.711	618.896	636.808	636.294	657.197
Janjad i mlade ovce do 1 godine	74.912	62.650	68.738	68.634	74.971	110.499	128.710
Janjene i prvi put pripuštene ovce, ukupno	501.399	498.039	487.902	495.671	517.643	465.906	486.897
Janjene i prvi put pripuštene ovce							
Muzne	160.460	142.792	141.364	155.920	159.989	97.577	107.357
Ostale	340.939	355.247	346.538	339.751	357.654	368.329	379.540
Ostale ovce (ovnovi, jalove ovce)	43.541	44.177	51.071	54.591	44.194	59.889	41.590

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 50.

Obrt ovaca

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Broj grla početkom godine	679.313	619.852	604.866	607.711	618.896	636.808	636.294
Ojanjeno tijekom godine	456.796	470.948	403.292	437.000	427.608	414.483	445.588
Uvoz	12.567	4.933	27.000	54.000	76.700	119.900	106.845
Izvoz	2.667	565	2.000	5.000	23.700	27.100	18.173
Zaklano	489.378	457.820	374.073	427.000	403.953	454.316	464.156
Uginulo	36.779	32.482	51.374	47.000	57.743	53.481	49.201
Broj grla na kraju godine	619.852	604.866	607.711	618.896	636.808	636.294	657.197

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 51.

Broj koza

	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	
Koze, jarad i jarci, ukupno	70.030	71.978	68.948	60.697	62.057	75.530	76.771	80.064	81.540	
Jarad i mlade koze do 1 godine	9.389	9.746	10.284	10.012	12.436	15.446	13.993	11.967	13.542	
Koze, ukupno	54.530	55.939	54.104	47.672	43.538	53.756	57.723	63.148	62.681	
Koze	već jarene	45.561	48.827	45.085	41.435	33.645	42.520	48.987	53.433	52.585
	pripuštene prvi put	8.969	7.112	9.019	6.237	9.893	11.236	8.736	9.715	10.096
Ostale koze (jarci, jalove koze)	6.111	6.293	4.560	3.013	6.083	6.328	5.055	4.949	5.317	

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 52.

Obrt koza

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Broj grla početkom godine	71.978	68.948	60.697	62.057	75.530	76.771	80.064
Ojareno tijekom godine	64.925	51.979	48.924	64.000	60.150	54.913	56.379
Uvoz							
Izvoz	z	z	z				
Zaklano	63.256	56.184	41.333	43.000	51.799	43.073	49.144
Uginulo	4.607	3.788	6.181	7.000	7.110	8.547	5.759
Broj grla na kraju godine	68.948	60.697	62.057	75.530	76.771	80.064	81.540

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 53.

Broj peradi

	2013.	2014	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Perad, ukupno	9.306.690	10.317.108	10.189.784	9.856.347	10.399.400	11.412.805	12.746.691
Tovljeni pilići (brojleri)	4.524.637	5.556.971	5.974.693	5.362.104	5.838.080	7.525.122	8.895.498
Kokoši	4.125.215	4.201.214	3.583.967	3.857.519	3.587.198	2.796.254	2.786.363
Pure	444.116	369.446	495.034	511.844	493.072	442.028	511.289
Guske	26.213	49.011	21.675	21.009	13.284	16.089	16.533
Patke	120.215	96.024	74.476	91.514	50.848	55.603	52.114
Ostala perad	66.294	44.442	39.939	12.357	1.729	17.545	5.162

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 54.

Obrt peradi

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Broj kljunova početkom godine	10.160.379	9.306.689	10.317.108	10.189.784	9.856.347	10.399.400	11.412.805
Izvaljeno tijekom godine	45.342.470	45.487.132	45.949.085	49.998.000	50.379.072	49.959.445	49.858.241
Uvoz	2.423.669	6.376.968	7.588.700	7.535.000	8.880.393	8.999.100	9.011.110
Izvoz	6.005.442	7.697.538	8.183.500	8.206.000	9.527.242	10.087.000	10.092.410
Zaklano	41.188.604	41.171.069	43.971.228	48.437.000	47.576.972	46.739.236	45.537.779
Uginulo	1.425.783	1.985.074	1.510.381	1.225.000	1.612.198	1.118.904	1.905.276
Broj kljunova na kraju godine	9.306.689	10.317.108	10.189.784	9.856.347	10.399.400	11.412.805	12.746.691

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 55.

Broj stoke u Republici Hrvatskoj i državama članicama Europske unije, 2019. godina

.000 grla	Goveda	Svinje	Ovce	Koze
Hrvatska	420	1.022	657	82
Udio Hrvatske u EU 28, %	0,49	0,70	0,79	0,70
Europska unija (28 zemalja) *	86.176	146.995	82.714	11.709
Europska unija (15 zemalja) *	72.903	124.731	69.427	9.750
Francuska	18.151	13.510	7.105	1.242
Njemačka	11.640	26.053	1.557	141
Ujedinjena Kraljevina	9.459	4.741	22.756	111
Irska	6.560	1.613	3.809	:
Italija	6.377	8.510	7.001	1.059
Španjolska	6.600	31.246	15.479	2.659
Nizozemska	3.721	11.921	758	551
Belgija	2.373	6.085	:	:
Austrija	1.879	2.773	403	93
Portugal	1.675	2.216	2.132	314
Danska	1.500	12.728	:	:
Švedska	1.405	1.456	:	:
Finska	841	1.062	:	:
Grčka	530	733	8.427	3.580
Luksemburg	192	84	:	:
Europska unija (12 zemalja) *	13.273	22.264	13.287	1.959
Poljska	6.262	11.216	:	:
Rumunjska	1.922	4.030	10.359	1.599
Češka	1.367	1.509	:	:
Mađarska	909	2.634	1.061	63
Litva	634	551	152	15
Bugarska	527	492	1.281	228
Slovenija	483	240	:	:
Slovačka	432	589	321	36
Letonija	395	314	100	12
Estonija	254	302	:	:
Cipar	74	352	:	:
Malta	14	35	13	6
* izvedeni podatak				
: podaci nisu dostupni				
Izvor: Eurostat (10.6.2020.) i Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede				

Tablica 56.

Prirast stoke

.000 t	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Ukupan prirast	321	314	318	335	345	347	380
Goveda	78	72	62	69	67	61	79
Svinje	138	131	131	137	150	159	176
Ovce	9	11	11	9	10	9	9
Koze	1	1	1	2	1	1	1
Perad	94	99	107	117	117	117	115

Izvor: DZS; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 57.

Proizvodnja mesa

		t	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Goveda	Ukupno klanje		47.443	44.336	42.036	44.709	42.562	43.708	45.418
	Domaća proizvodnja mesa		45.742	38.234	34.941	40.482	36.496	42.598	42.811
Svinje	Ukupno klanje		106.460	95.657	94.012	98.018	104.505	113.491	120.847
	Domaća proizvodnja mesa		105.080	102.872	97.042	104.937	118.266	129.697	134.762
Ovce i koze	Ukupno klanje		6.482	6.072	5.565	5.523	5.364	5.814	5.867
	Domaća proizvodnja mesa		6.417	6.029	5.304	5.084	4.835	4.847	4.872
Perad	Ukupno klanje		67.045	59.214	74.927	82.536	81.071	78.165	76.609
	Domaća proizvodnja mesa		67.685	61.065	76.024	83.682	82.959	80.648	79.695

Izvor: DZS; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 58.

Proizvodnja mlijeka

mio. l	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Mlijeko, ukupno	718	708	690	669	649	538	633
Kravlje mlijeko	696	691	674	651	630	520	617
Ovčje mlijeko	9	7	6	8	9	8	7
Kozje mlijeko	13	10	6	10	10	10	9

Izvor: DZS; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 59.

Proizvodnja i otkup kravljeg mlijeka u Republici Hrvatskoj

Godina	Broj muznih krava	Ukupna proizvodnja (.000 l)	Ukupna proizvodnja (.000 kg)	Prosječna proizvodnja po kravi (kg)	Otkupljene količine mlijeka		
					Ukupno otkupljeno (.000 kg)	Po kravi kg	Tržnost (%)
2013.	168.025	696.101	716.984	4.267	503.852	2.999	70,3
2014.	159.394	690.643	711.362	4.463	522.694	3.279	73,5
2015.	151.502	674.205	694.431	4.584	513.406	3.389	73,9
2016.	146.510	651.125	670.659	4.578	489.646	3.342	73,0
2017.	139.443	629.528	648.414	4.650	476.773	3.419	73,5
2018.	135.851	519.949	535.547	3.942	453.458	3.338	84,7
2019.	130.025	581.765	599.218	4.608	435.606	3.350	72,7

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, DZS; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 60.

Broj isporučitelja mlijeka i udjela mlijeka EU kvalitete

Godina	Otkupljene količine mlijeka (kg)	Broj isporučitelja	Isporuka po isporučitelju, kg	Udio EU mlijeka (%)
2013.	503.851.844	11.018	45.732	95,0
2014.	522.694.451	10.003	52.256	96,1
2015.	513.406.175	8.746	58.703	95,9
2016.	489.645.699	7.329	66.813	96,0
2017.	476.773.218	6.389	74.629	96,3
2018.	453.458.230	6.193	80.107	96,5
2019.	435.606.090	5.473	79.592	96,9

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 61.

Proizvodnja vune i jaja

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Vuna, t	1.026	941	1.038	1.070	1.084	1.119	1.096
Jaja **, .000 kom	605.553	572.003	564.305	662.472	653.901	589.029	602.246
** Kokošja jaja							

Izvor: DZS; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 62.

Klanje stoke i peradi u klaonicama, razdoblje od 2013. do 2019. godine

	GOVEDA		SVINJE		OVCE		PERAD	
	broj grla	težina, t	broj grla	težina, t	broj grla	težina, t	broj grla	težina, t
2013.	206.919	47.443	1.102.963	79.501	59.567	697	35.376.991	57.587
2014.	194.632	44.335	976.719	68.557	70.125	835	35.732.332	59.214
2015.	183.038	42.036	1.088.640	73.098	84.998	1.000	37.969.971	63.389
2016.	190.423	44.709	1.127.056	75.085	95.240	1.109	38.206.661	63.944
2017.	182.462	42.563	1.000.463	71.275	110.802	1.289	38.448.593	64.425
2018.	182.555	43.709	1.033.337	74.835	117.933	1.365	39.190.611	66.127
2019.	183.079	45.418	1.041.977	78.469	124.921	1.436	39.679.347	66.921
z podatak zaštićen								
Izvor: DZS; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede								

Tablica 63.

Površine, prirodi i proizvodnja žitarica, razdoblje od 2013. do 2019. godine

		2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Pšenica	Žetvena površina, ha	204.506	156.139	140.986	168.029	116.150	135.708	141.602
	Prirod po ha, t	4,9	4,2	5,4	5,7	5,9	5,4	5,6
	Proizvodnja, t	998.940	648.917	758.638	960.081	682.322	738.363	789.950
Kukuruz	Žetvena površina, ha	288.365	252.567	263.970	252.072	247.119	235.352	255.887
	Prirod po ha, t	6,5	8,1	6,5	8,5	6,3	9,1	9,0
	Proizvodnja, t	1.874.372	2.046.966	1.709.152	2.154.470	1.559.638	2.147.275	2.298.316
Ječam	Žetvena površina, ha	53.796	46.160	43.700	56.483	53.950	50.988	53.662
	Prirod po ha, t	3,7	3,8	4,4	4,7	4,8	4,5	5,1
	Proizvodnja, t	201.339	175.592	193.451	263.165	260.426	227.520	275.397
Raž	Žetvena površina, ha	1.019	1.373	1.093	1.285	774	1.292	1.582
	Prirod po ha, t	2,9	2,0	3,1	3,6	3,3	3	4
	Proizvodnja, t	2.955	2.800	3.356	4.646	2.566	4.100	6.912
Zob	Žetvena površina, ha	21.656	21.146	23.462	26.572	23.139	15.885	18.499
	Prirod po ha, t	2,8	2,7	3,1	3,0	3,0	2,8	3,1
	Proizvodnja, t	60.178	56.555	71.743	80.414	68.333	44.827	57.585
Pšenoraž	Žetvena površina, ha	14.087	16.855	13.972	19.764	17.291	17.027	17.464
	Prirod po ha, t	3,4	3,6	3,9	4,1	4,0	3,6	3,8
	Proizvodnja, t	47.855	61.316	54.595	81.393	68.648	62.010	66.125
Ostale žitarice	Žetvena površina, ha	694	1.133	2.467	4.278	3.060	3.451	2.212
	Prirod po ha, t	3,2	2,3	2,4	2,4	2,0	2,0	2,3
	Proizvodnja, t	2.238	2.656	5.860	10.264	6.068	6.830	5.108
Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede								

Tablica 64.

Površine, prirodi i proizvodnja suhih mahunarki i korjenastih usjeva, razdoblje od 2013. do 2019. godine

		2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Suhe mahunarke								
Grašak, suho zrno	Žetvena površina, ha	154	219	94	71	71	147	143
	Prirod po ha, t	1,2	2,6	2,1	3,5	2,0	2,1	3,5
	Proizvodnja, t	189	579	194	246	142	314	499
Stočni grašak	Žetvena površina, ha	721	678	600	1.543	938	915	1.181
	Prirod po ha, t	1,9	2,1	2,2	2,6	2,5	2,4	2,4
	Proizvodnja, t	1.378	1.413	1.346	3.985	2.347	2.223	2.870
Grah, suho zrno	Žetvena površina, ha	1.097	1.483	1.475	1.574	1.539	1.403	1.113
	Prirod po ha, t	1,3	0,9	0,8	0,9	0,9	1,2	1,2
	Proizvodnja, t	1.480	1.329	1.156	1.461	1.340	1.737	1.381
Korjenasti usjevi								
Krumpir, rani	Žetvena površina, ha	1.960	1.758	1.760	1.614	2.191	1.989	2.494
	Prirod po ha, t	10,3	13,7	14,4	14,4	13,6	15,1	15,2
	Proizvodnja, t	20.188	24.015	25.356	23.256	29.741	29.998	37.920
Krumpir, kasni i sjemenski	Žetvena površina, ha	8.274	8.552	8.287	8.252	7.642	7.283	6.893
	Prirod po ha, t	17,2	16,0	17,6	20,7	16,5	20,9	19,6
	Proizvodnja, t	142.313	136.832	145.823	170.706	126.348	152.263	135.229
<i>Krumpir, ukupno</i>	Žetvena površina, ha	10.234	10.310	10.047	9.866	9.833	9.272	9.387
	Prirod po ha, t	15,9	15,6	17,0	19,7	15,9	19,7	18,4
	Proizvodnja, t	162.501	160.847	171.179	193.962	156.089	182.261	173.149
Šećerna repa	Žetvena površina, ha	20.245	21.900	13.883	15.493	19.533	14.066	11.583
	Prirod po ha, t	51,9	63,6	54,5	75,5	66,3	55,2	61,2
	Proizvodnja, t	1.050.715	1.392.000	756.509	1.169.622	1.295.459	776.491	708.575
Stočna repa	Žetvena površina, ha	212	172	258	131	49	36	51
	Prirod po ha, t	11,9	20,2	21,3	14,6	15,7	11,2	14,3
	Proizvodnja, t	2.514	3.481	5.499	1.908	771	403	729
Stočni kelj	Žetvena površina, ha	:	:	:	:	:	:	:
	Prirod po ha, t	:	:	:	:	:	:	:
	Proizvodnja, t	:	:	:	:	:	:	:
Bundeve za krmu	Žetvena površina, ha	374	439	431	400	402	371	:
	Prirod po ha, t	14,5	10,9	7,0	8,5	7,0	11,9	:
	Proizvodnja, t	5.410	4.807	3.022	3.399	2.823	4.411	:
Ostali korjenasti usjevi *	Žetvena površina, ha							669
	Prirod po ha, t							8,8
	Proizvodnja, t							5.884
: podaci nisu dostupni								
* Ostali korjenasti usjevi uključuju stočni kelj, bundevu za krmu i ostalo korjenasto bilje.								
Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede								

Tablica 65.

Površine, prirodi i proizvodnja industrijskog bilja, razdoblje od 2013. do 2019. godine

		2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Soja	Žetvena površina,	47.156	47.104	88.867	78.614	85.133	77.087	78.334
	Prirod po ha, t	2,4	2,8	2,2	3,1	2,4	3,2	3,1
	Proizvodnja, t	111.316	131.424	196.431	244.075	207.765	245.188	244.279
Suncokret	Žetvena površina,	40.805	34.869	34.494	40.254	37.152	37.128	35.982
	Prirod po ha, t	3,2	2,9	2,7	2,7	3,1	3,0	3,0
	Proizvodnja, t	130.576	99.489	94.075	110.566	115.880	110.790	106.555
Uljana repica	Žetvena površina,	17.972	23.122	21.977	36.778	48.616	55.032	41.361
	Prirod po ha, t	2,7	3,1	2,6	3,1	2,8	2,8	2,5
	Proizvodnja, t	47.827	71.228	56.783	112.990	135.810	155.842	103.900
Ostale uljarice	Žetvena površina,	3.198	3.360	4.767	5.210	3.994	4.719	4.709
	Prirod po ha, t	0,7	0,5	0,5	0,7	0,9	1,0	0,9
	Proizvodnja, t	2.090	1.685	2.481	3.825	3.441	4.650	4.256
Duhan	Žetvena površina,	5.172	5.196	4.752	4.413	4.563	3.834	3.940
	Prirod po ha, t	1,9	1,8	2,1	2,0	2,1	2,0	2,0
	Proizvodnja, t	9.834	9.164	10.132	8.977	9.413	7.561	7.878
Aromatsko, začinsko i ljekovito bilje	Žetvena površina,	3.218	4.122	5.259	6.620	8.368	9.233	6.166
	Prirod po ha, t	0,5	0,5	0,5	0,8	0,9	0,7	0,7
	Proizvodnja, t	1.583	1.976	2.800	5.181	7.450	6.323	4.222
Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede								

Tablica 66.

Površine, prirodi i proizvodnja krmnog bilja, razdoblje od 2013. do 2019. godine

		2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Silažni kukuruz, glavni usjev	Žetvena površina, ha	29.461	28.662	32.198	29.913	26.022	23.951	24.603
	Prirod po ha, t	35,1	35,3	35,7	42,1	32,4	41,9	39,3
	Proizvodnja, t	1.034.886	1.011.502	1.150.555	1.259.560	841.934	1.003.135	967.679
Silažni kukuruz, naknadni usjev	Žetvena površina, ha	218	132	403	1.064	2.266	1.403	805
	Prirod po ha, t	17,3	31,2	21,7	22,1	7,1	25,4	29,7
	Proizvodnja, t	3.780	4.112	8.752	23.508	16.124	35.570	23.895
<i>Silažni kukuruz, ukupno</i>	Žetvena površina, ha	29.679	28.794	32.601	30.977	28.288	25.354	25.408
	Prirod po ha, t	35,0	35,3	35,6	41,4	30,3	41,0	39,0
	Proizvodnja, t	1.038.666	1.015.614	1.159.307	1.283.068	858.058	1.038.705	991.574
Ostala jednogodišnja zelena krma	Žetvena površina, ha	9.901	8.121	7.439	9.661	4.433	4.733	3.561
	Prirod po ha, t	16,7	20,1	18,5	11,6	14,2	11,9	13
	Proizvodnja, t	165.294	163.364	137.537	111.886	63.133	56.419	47.687
Djetelina	Žetvena površina, ha	16.783	10.497	9.549	9.920	5.326	10.223	8.437
	Prirod po ha, t	4,9	6,8	8,7	6,8	4,7	6,6	6,0
	Proizvodnja, t	82.844	70.873	82.992	67.853	24.861	67.946	50.833
Lucerna	Žetvena površina, ha	25.694	22.116	18.386	23.559	26.057	24.246	29.006
	Prirod po ha, t	6,9	5,8	6,1	8,1	7,2	7,7	6,7
	Proizvodnja, t	177.857	128.702	112.876	191.540	187.917	186.490	193.318
Ostale mahunarke požnjevene u zelenom stanju	Žetvena površina, ha	1.021	21.134	16.419	11.051	15.110	10.112	13.952
	Prirod po ha, t	17,1	5,4	5,9	6,4	5,1	5,3	6,6
	Proizvodnja, t	17.425	113.581	97.326	70.971	76.672	53.923	91.721
Privremene trave i ispaša	Žetvena površina, ha	27.433	21.230	20.080	18.660	23.980	20.194	22.024
	Prirod po ha, t	5,8	4,6	5,5	4,9	4,4	4,2	4,1
	Proizvodnja, t	159.111	98.360	109.537	91.810	104.546	85.309	90.147
Trajni travnjaci	Žetvena površina, ha	618.070	618.070	618.070	600.000	605.253	605.253	604.253
	Prirod po ha, t	1,4	1,4	1,2	1,3	1,3	1,4	1,6
	Proizvodnja, t	893.614	858.719	762.757	791.800	815.060	841.911	972.296
Livade	Žetvena površina, ha	121.048	121.048	121.048	117.168	124.726	124.726	124.726
	Prirod po ha, t	5,1	4,9	3,8	3,9	3,0	3,9	3,8
	Proizvodnja, t	612.807	589.752	459.983	454.740	374.178	486.431	473.959
Pašnjaci *	Žetvena površina, ha	497.022	497.022	497.022	482.832	480.527	480.527	479.527
	Prirod po ha, t	1,3	1,1	0,6	0,7	0,9	0,7	1,0
	Proizvodnja, t	280.807	268.967	302.774	337.060	440.882	355.480	498.337
*Podaci za 2013.do 2019. godine obuhvaćaju i zajedničko zemljište na kojem se više gospodarstava zajednički koristi državnim zemljištem za ispašu stoke.								
Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede								

Tablica 67.

Površine, prirodi i proizvodnja povrća, razdoblje od 2013. do 2019. godine

			2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Cvjetača i brokula	za tržište	Površina, ha	205	94	178	173	137	160	180
		Prirod po ha, t	8,5	21,7	9,9	13,8	10,9	12,5	9,3
		Proizvodnja, t	1.741	2.037	1.756	2.388	1.494	2.003	1.680
	Proizvodnja s povrtnjaka, t	613	323	153	390	242	218	216	
	Ukupna proizvodnja, t	2.354	2.360	1.909	2.778	1.736	2.221	1.896	
Kupus bijeli	za tržište	Površina, ha	1.402	719	1.304	1.235	1.867	1.667	1.463
		Prirod po ha, t	21,1	29,1	26,5	25,0	17,0	22,1	21,6
		Proizvodnja, t	30.286	20.998	34.711	33.654	32.481	36.825	31.580
	Proizvodnja s povrtnjaka, t	4.256	2.401	1.702	4.068	2.837	2.746	2.525	
	Ukupna proizvodnja, t	34.542	23.399	36.413	37.722	35.318	39.571	34.105	
Salata	za tržište	Površina, ha	199	95	204	283	199	249	243
		Prirod po ha, t	20,0	18,7	21,8	16,2	19,6	19,6	17,6
		Proizvodnja, t	3.973	1.773	4.457	4.573	3.906	4.892	4.271
	Proizvodnja s povrtnjaka, t	2.001	1.527	863	1.029	2.005	2.012	2.366	
	Ukupna proizvodnja, t	5.974	3.300	5.320	5.602	5.911	6.904	6.637	
Rajčica	za tržište	Površina, ha	583	319	423	370	451	491	321
		Prirod po ha, t	44,6	60,7	85,8	66,4	72,0	46,1	68,6
		Proizvodnja, t	26.026	19.374	36.273	24.571	32.456	22.642	22.018
	Proizvodnja s povrtnjaka, t	7.761	3.444	3.393	6.136	8.767	8.308	8.296	
	Ukupna proizvodnja, t	33.787	22.818	39.666	30.707	41.223	30.950	30.314	
Krastavci i kornišoni	za tržište	Površina, ha	204	142	127	160	108	90	94
		Prirod po ha, t	43,9	46,3	51,8	51,2	78,1	49,1	31,9
		Proizvodnja, t	8.959	6.572	6.583	6.593	8.440	4.420	3.003
	Proizvodnja s povrtnjaka, t	3.117	1.719	1.030	1.254	2.182	2.022	1.932	
	Ukupna proizvodnja, t	12.076	8.291	7.613	7.847	10.622	6.442	4.935	
Dinje i lubenice	za tržište	Površina, ha	818	791	722	849	830	1.189	841
		Prirod po ha, t	37,1	35,0	24,4	26,8	26,2	48	29,8
		Proizvodnja, t	30.327	27.710	17.640	22.714	23.143	31.999	25.024
	Proizvodnja s povrtnjaka, t	628	223	134	172	256	325	444	
	Ukupna proizvodnja, t	30.955	27.933	17.774	22.886	23.399	32.324	25.468	
Paprika	za tržište	Površina, ha	771	621	1.111	1.351	1.023	1.024	559
		Prirod po ha, t	17,9	17,5	12,9	13,2	15,2	14,0	16,1
		Proizvodnja, t	13.783	10.894	14.357	17.785	15.547	14.338	8.985
	Proizvodnja s povrtnjaka, t	3.594	2.309	1.491	1.472	3.756	3.768	4.239	
	Ukupna proizvodnja, t	17.377	13.203	15.848	19.257	19.303	18.106	13.224	
Mrkva	za tržište	Površina, ha	297	246	347	696	600	300	348
		Prirod po ha, t	15,6	29,3	31,3	24,7	20,5	33,5	34,2
		Proizvodnja, t	4.624	7.200	10.862	17.207	12.270	10.060	11.905
	Proizvodnja s povrtnjaka, t	1.261	1.077	727	1.018	1.406	1.534	1.464	
	Ukupna proizvodnja, t	5.885	8.277	11.589	18.225	13.676	11.594	13.369	
Luk i češnjak	za tržište	Površina, ha	1.380	984	1.174	1.151	1.035	1.205	1.201
		Prirod po ha, t	17,5	28,9	26,3	22,9	15,7	18,9	17,6
		Proizvodnja, t	24.099	28.432	30.838	26.390	16.220	22.831	21.149
	Proizvodnja s povrtnjaka, t	4.177	3.891	2.099	1.911	4.550	4.276	4.782	
	Ukupna proizvodnja, t	28.276	32.323	32.937	28.301	20.770	27.321	25.931	

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

			2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Cikla	za tržište	Površina, ha	97	112	135	143	142	175	163
		Prirod po ha, t	22,6	21,9	23,7	20,7	13,2	11,5	20,2
		Proizvodnja, t	2.192	2.453	3.199	2.964	1.868	2.019	3.291
	Proizvodnja s povrtnjaka, t	1.496	991	622	1.090	1.260	1.350	1.232	
	Ukupna proizvodnja, t	3.688	3.444	3.821	4.054	3.128	3.369	4.523	
Grašak	za tržište	Površina, ha	491	570	616	459	598	533	585
		Prirod po ha, t	5,0	6,1	5,8	6,2	6,3	5,2	8,1
		Proizvodnja, t	2.432	3.462	3.578	2.833	3.753	2.754	4.760
	Proizvodnja s povrtnjaka, t	1.163	803	287	669	589	542	637	
	Ukupna proizvodnja, t	3.595	4.265	3.865	3.502	4.342	3.296	5.397	
Grah	za tržište	Površina, ha	333	185	367	616	362	446	423
		Prirod po ha, t	4,2	5,8	2,9	3,3	2,7	4,8	6,4
		Proizvodnja, t	1.386	1.082	1.056	2.037	960	2.143	2.718
	Proizvodnja s povrtnjaka, t	2.030	1.586	719	894	1.575	1.725	1.859	
	Ukupna proizvodnja, t	3.416	2.668	1.775	2.931	2.535	3.868	4.577	
Poriluk	za tržište	Površina, ha	40	27	66	99	99	84	86
		Prirod po ha, t	18,8	18,2	12,9	11,6	10,0	15,6	13,7
		Proizvodnja, t	751	491	849	1.153	993	1.309	1.181
	Proizvodnja s povrtnjaka, t	328	162	104	73	128	100	162	
	Ukupna proizvodnja, t	1.079	653	953	1.226	1.121	1.409	1.343	
Ostalo lisnato povrće	za tržište	Površina, ha	143	199	254	284	312	401	429
		Prirod po ha, t	8,6	9,6	16,4	14,0	14,8	8,9	9,3
		Proizvodnja, t	1.234	1.917	4.158	3.966	4.627	3.564	3.982
	Proizvodnja s povrtnjaka, t	967	873	286	620	1.049	1.111	1.106	
	Ukupna proizvodnja, t	2.201	2.790	4.444	4.586	5.676	4.675	5.088	
Ostalo plodovito povrće *	za tržište	Površina, ha	508	234	555	557	1.456	1.336	1.388
		Prirod po ha, t	18,2	19,4	10,3	15,5	11,9	14,1	12,6
		Proizvodnja, t	9.235	4.528	5.744	8.641	3.607	2.069	17.507
	Proizvodnja s povrtnjaka, t	1.257	1.457	648	178	161	139	2.393	
	Ukupna proizvodnja, t	10.492	5.985	6.392	8.819	3.768	2.208	19.900	
Ostalo korjenasto povrće	za tržište	Površina, ha	47	43	58	127	74	274	180
		Prirod po ha, t	9,0	12,8	15,0	6,7	12,7	8,6	9,0
		Proizvodnja, t	421	551	871	1.460	937	2.347	1.619
	Proizvodnja s povrtnjaka, t	484	296	87	147	223	286	240	
	Ukupna proizvodnja, t	905	847	958	1.607	1.160	2.633	1.859	
Ostale kupusnjače	za tržište	Površina, ha	321	131	180	257	127	149	205
		Prirod po ha, t	14,8	28,3	20,6	14,2	18,8	13,0	13,2
		Proizvodnja, t	4.747	3.705	3.702	3.661	2.391	1.941	2.700
	Proizvodnja s povrtnjaka, t	1.026	968	477	225	504	552	536	
	Ukupna proizvodnja, t	5.773	4.673	4.179	3.886	2.895	2.493	3.236	
Ostalo povrće**	za tržište	Površina, ha	266	521	724	808	896	874	
		Prirod po ha, t	4,8	12,1	11,9	10,8	8,9	13	
		Proizvodnja, t	1.281	6.311	8.620	8.733	8.018	11.351	
	Proizvodnja s povrtnjaka, t	12.170	8.860	4.323	2.991	74	51		
	Ukupna proizvodnja, t	13.451	15.171	12.943	11.724	8.092	11.402		

* Podaci za ostalo plodovito povrće u 2019. se odnose na tikve, tikvice, kukuruz šećerac.

** Podaci za ostalo povrće 2017. i 2018. odnose se na kukuruz šećerac.

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 68.

Površine, prirodi i proizvodnja voća, razdoblje od 2013. do 2019. godine

			2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Jabuke	intenzivni nasad	Površina, ha	6.553	5.980	5.377	5.944	5.756	5.890	4.838	4.728	4.946
		Prirod po ha, t	15,2	6,3	22,6	16,3	16,7	7,5	11,5	19,1	13,8
		Proizvodnja, t	99.676	37.414	121.738	96.703	96.182	44.176	55.790	90.254	68.352
	Proizvodnja ekstenzivnih nasada, t	13.255	7.351	6.473	5.632	5.570	605	780	3.213	815	
	Ukupna proizvodnja, t	112.931	44.765	128.211	102.335	101.752	44.781	56.570	93.467	69.167	
Kruške	intenzivni nasad	Površina, ha	1.372	1.060	769	1.043	895	933	714	797	858
		Prirod po ha, t	3,7	1,2	5,4	2,8	4,2	4,1	3,3	3,8	2,7
		Proizvodnja, t	5.083	1.230	4.124	2.909	3.782	3.812	2.381	3.062	2.310
	Proizvodnja ekstenzivnih nasada, t	3.846	2.224	2.169	1.394	1.532	150	415	609	271	
	Ukupna proizvodnja, t	8.929	3.454	6.293	4.303	5.314	3.962	2.796	3.671	2.581	
Breskve i nektarine	intenzivni nasad	Površina, ha	1.660	1.615	1.238	1.231	1.267	1.003	959	864	858
		Prirod po ha, t	5,4	2,9	4,0	3,6	4,2	4,6	6,5	3,9	4,8
		Proizvodnja, t	8.940	4.618	4.998	4.403	5.261	4.619	7.265	3.345	4.210
	Proizvodnja ekstenzivnih nasada, t	2.884	1.512	946	820	712	182	122	200	162	
	Ukupna proizvodnja, t	11.824	6.130	5.944	5.223	5.973	4.801	7.387	3.545	4.372	
Marelice	intenzivni nasad	Površina, ha	320	258	289	302	337	278	279	267	264
		Prirod po ha, t	2,1	0,9	2,2	1,2	1,0	1,8	2,5	0,4	2,7
		Proizvodnja, t	675	244	629	364	337	510	686	109	706
	Proizvodnja ekstenzivnih nasada, t	980	549	461	268	196	93	40	23	65	
	Ukupna proizvodnja, t	1.655	793	1.090	632	533	603	726	132	771	
Višnje	intenzivni nasad	Površina, ha	3.223	2.691	2.300	2.762	2.488	2.461	2.578	2.220	2.171
		Prirod po ha, t	2,2	1,5	3,6	3,6	2,2	3,0	3,4	3,7	2,7
		Proizvodnja, t	6.961	4.127	8.300	9.893	5.372	7.467	8.716	8.213	5.769
	Proizvodnja ekstenzivnih nasada, t	3.778	1.844	1.418	1.023	629	360	54	88	103	
	Ukupna proizvodnja, t	10.739	5.971	9.718	10.916	6.001	7.827	8.770	8.301	5.872	
Trešnje	intenzivni nasad	Površina, ha	599	826	884	790	860	972	948	724	681
		Prirod po ha, t	3,5	2,8	4,4	1,0	1,6	0,9	1,4	1,7	1,6
		Proizvodnja, t	2.120	2.342	3.927	795	1.405	872	1.366	1.196	1.091
	Proizvodnja ekstenzivnih nasada, t	4.121	2.512	2.119	757	502	610	70	164	163	
	Ukupna proizvodnja, t	6.241	4.854	6.046	1.552	1.907	1.482	1.436	1.360	1.254	
Šljive	intenzivni nasad	Površina, ha	5.522	5.542	4.403	4.848	5.117	4.830	4.364	4.283	4.459
		Prirod po ha, t	4,5	1,8	6,7	1,2	1,8	1,8	1,8	2,9	2,0
		Proizvodnja, t	24.849	9.936	29.349	5.649	9.069	8.841	7.835	12.537	9.056
	Proizvodnja ekstenzivnih nasada, t	12.070	5.111	9.913	2.439	3.817	579	374	1.950	404	
	Ukupna proizvodnja, t	36.919	15.047	39.262	8.088	12.886	9.420	8.209	14.487	9.450	
Orasi	intenzivni nasad	Površina, ha	4.402	3.749	2.978	4.364	4.507	5.400	5.554	6.697	7.210
		Prirod po ha, t	0,6	0,2	0,3	0,7	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
		Proizvodnja, t	2.641	861	902	2.848	635	241	294	401	196
	Proizvodnja ekstenzivnih nasada, t	3.156	1.278	1.672	1.167	1.368	38	190	221	64	
	Ukupna proizvodnja, t	5.797	2.139	2.574	4.015	2.003	279	484	622	260	
Lješnjaci	intenzivni nasad	Površina, ha	2.400	2.776	2.649	2.888	3.015	3.304	3.840	4.810	5.530
		Prirod po ha, t	0,6	0,1	0,6	0,3	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4
		Proizvodnja, t	1.548	344	1.561	908	1.462	1.254	1.525	1.738	1.959
	Proizvodnja ekstenzivnih nasada, t	312	106	121	82	43	5	9	15	8,0	
	Ukupna proizvodnja, t	1.860	450	1.682	990	1.505	1.259	1.534	1.753	1.967	

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

			2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Bademi	intenzivni nasad	Površina, ha	200	255	220	282	315	460	459	416	622
		Prirod po ha, t	0,7	0,6	0,3	0,2	0,2	0,4	0,1	0,1	0,4
		Proizvodnja, t	143	158	74	69	54	155	37	58	248
	Proizvodnja ekstenzivnih nasada, t	240	331	137	174	218			30	50	
	Ukupna proizvodnja, t		383	489	211	243	272			88	298
Smokve	intenzivni nasad	Površina, ha	330	376	237	277	307	350	273	274	424
		Prirod po ha, t	3,9	3,4	3,8	2,6	2,3	1,7	2,5	2,9	1,9
		Proizvodnja, t	1.287	1.266	908	725	699	611	692	802	813
	Proizvodnja ekstenzivnih nasada, t	750	239	695	262	576	554	231	417	462	
	Ukupna proizvodnja, t		2.037	1.505	1.603	987	1.275	1.165	923	1.219	1.275
Jagode	intenzivni nasad	Površina, ha	158	221	289	307	291	367	371	254	254
		Prirod po ha, t	12,4	5,8	13,5	10,3	8,1	9,0	8,6	10,5	11,9
		Proizvodnja, t	1.962	1.281	3.914	3.167	2.367	3.316	3.194	2.665	3.025
	Proizvodnja ekstenzivnih nasada, t	809	1.012	886	172	88	67	15	9	10	
	Ukupna proizvodnja, t		2.771	2.293	4.800	3.339	2.455	3.383	3.209	2.674	3.035
Naranče	intenzivni nasad	Površina, ha	50	43	59	31	32	29	24	31	47
		Prirod po ha, t	6,3	6,3	2,5	3,4	4,9	9,8	5,7	11,9	10,9
		Proizvodnja, t	315	269	145	106	158	284	136	368	513
	Proizvodnja ekstenzivnih nasada, t	18	15	10	10	97	183	37	106	80	
	Ukupna proizvodnja, t		333	284	155	116	255	467	173	474	593
Mandarine	intenzivni nasad	Površina, ha	1.760	1.720	2.104	2.150	2.150	2.100	2.017	1.910	2.111
		Prirod po ha, t	23,8	29,5	19,0	29,9	16,6	24,8	9,4	24,8	24,7
		Proizvodnja, t	41.870	50.786	40.024	64.378	35.722	52.050	18.929	47.440	52.060
	Proizvodnja ekstenzivnih nasada, t	505	294	293	622	214	352	82	236	166	
	Ukupna proizvodnja, t		42.375	51.080	40.317	65.000	35.936	52.402	19.011	47.676	52.226
Limuni	intenzivni nasad	Površina, ha	40	29	11	20	30	63	22	33	43
		Prirod po ha, t	5,0	6,7	21,8	9,1	6,1	5,3	1,1	6,9	4,9
		Proizvodnja, t	200	195	240	181	183	334	24	229	211
	Proizvodnja ekstenzivnih nasada, t	8	5	5	15	71	237	25	68	114	
	Ukupna proizvodnja, t		208	200	245	196	254	571	49	297	325

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 69.

Površine, prirodi i proizvodnja grožđa te proizvodnja vina, razdoblje od 2013. do 2019. godine

		2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Grožđe	Površina, tis. ha	26	26	26	23	22	21	20
	Prirod po ha, t	6,9	5,2	5,9	5,3	5,3	7,1	5,5
	Proizvodnja, t	181.096	134.941	154.227	123.651	116.307	146.242	108.296
	Broj rodni trseva,	118	116	:	:	:	:	:
	Prirod po trsu, kg	1,5	1,2	1,7	1,3	1,3	1,6	1,4
Vino	Proizvodnja, tis. hl ¹⁾	1.249	842	992	760	726	952	704

: podaci nisu dostupni

¹⁾ Podaci obuhvaćaju industrijsku proizvodnju i proizvodnju na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 70.

Površine, prirodi i proizvodnja maslina te proizvodnja maslinovog ulja, razdoblje od 2013. do 2019. godine

		2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Masline	Površina, ha	18.590	19.082	19.100	18.184	18.683	18.697	18.606
	Prirod po ha, t	1,8	0,5	1,5	1,7	1,5	1,5	1,8
	Proizvodnja, t	34.269	8.840	28.267	31.183	28.947	28.418	33.216
Maslinovo ulje	Proizvodnja, hl ¹⁾	50.000	10.640	35.352	34.538	37.463	36.573	44.497

¹⁾ Podaci obuhvaćaju industrijsku proizvodnju i proizvodnju na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima.

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 71.

Usporedba proizvodnje odabranih proizvoda u Republici Hrvatskoj i Europskoj uniji, 2019. godina

.000 t	Žitarice ukupno	Pšenica	Raž	Ječam	Kukuruz	Krumpir	Šećerna repa	Soja	Uljana repica
Hrvatska	3.522,2	782,8	7,0	266,1	2.306,0	173,1	709,0	246,0	103,5
Udio Hrvatske u EU 28, % *	1,1	0,5	0,13	0,4	3,3	0,3	0,6	8,9	0,6
Europska unija (28 zemalja)	321.490,1	155.306,8	5.196,0	63.329,5	70.036,8	56.476,8	120.350,1	2.763,9	17.024,4
Europska unija (15 zemalja) *	210.384,2	108.006,6	2.020,3	52.247,5	31.954,2	44.982,3	98.363,1	1.781,7	9.589,2
Francuska	70.403,0	40.639,1	135,4	13.606,5	12.881,0	8.590,6	37.835,8	429,6	3.464,7
Njemačka	44.329,3	23.062,6	:	11.591,5	3.664,8	10.602,2	29.728,3	84,1	2.830,2
Španjolska	19.956,5	6.083,3	256,8	7.741,0	4.230,7	2.269,1	2.945,8	4,9	148,7
Ujedinjena Kraljevina	25.219,8	16.035,8	73,9	7.954,5	34,8	5.252,0	7.450,0	0,0	1.751,8
Italija	14.909,0	6.739,5	12,9	1.105,0	6.279,1	1.338,4	1.779,1	1.042,8	38,0
Danska	9.517,8	4.642,1	883,5	3.624,6	40,8	2.408,7	2.339,9	0,0	729,0
Austrija	5.398,0	1.596,9	199,7	828,1	2.298,9	751,3	1.965,2	217,8	107,2
Švedska	6.148,7	3.474,0	221,4	1.546,9	11,7	847,7	2.028,9	0,0	381,9
Finska	4.036,2	914,2	185,3	1.702,0	0,0	618,9	501,4	0,0	41,9
Grčka	2.765,1	1.066,5	19,0	349,7	1.201,4	466,4	64,3	2,5	9,7
Belgija	2.786,7	1.886,0	3,5	395,3	413,2	4.031,5	5.079,8	0,0	33,0
Irska	2.254,3	591,9	0,0	1.470,5	0,0	338,2	0,0	0,0	37,0
Nizozemska	1.542,5	1.130,8	5,3	242,6	148,3	6.961,2	6.644,7	0,0	6,0
Portugal	953,8	61,6	17,3	53,3	748,8	490,7	0,0	0,0	0,0
Luksemburg	163,5	82,3	6,4	36,1	0,7	15,3	0,0	0,0	10,1
Europska unija (12 zemalja) *	107.583,7	46.517,4	3.168,7	10.816,0	35.776,6	11.321,4	21.278,0	736,2	7.331,7
Poljska	28.450,9	10.807,5	2.416,6	3.311,6	3.664,6	6.481,6	13.836,6	15,5	2.268,9
Rumunjska	29.985,5	10.019,8	30,9	1.961,1	17.291,6	2.715,4	694,0	391,5	853,3
Mađarska	15.579,2	5.369,7	79,8	1.371,1	8.222,8	329,0	821,3	167,5	896,2
Bugarska	11.060,0	6.319,6	12,2	563,2	4.059,8	197,4	0,0	7,6	432,5
Češka	7.646,2	4.812,2	157,6	1.718,1	620,3	622,6	3.661,4	27,8	1.157,0
Litva	5.207,9	3.843,9	108,1	305,4	98,0	329,8	1.001,6	2,3	692,5
Slovačka	4.149,6	1.959,9	48,9	608,3	1.459,3	182,4	1.251,7	119,7	422,2
Letonija	3.163,2	2.371,0	191,2	305,4	0,0	223,7	0,0	0,0	408,3
Estonija	1.624,6	846,6	119,0	523,1	0,0	80,1	0,0	0,0	191,4
Slovenija	642,2	138,8	4,5	102,5	360,4	66,0	11,3	4,2	9,5
Cipar	74,5	28,5	0,0	46,3	0,0	84,3	0,0	0,0	0,0
Malta	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	9,0	0,0	0,0	0,0

* izvedeni podatak
: podaci nisu dostupni

Izvor: Eurostat (na dan 12.07.2019.); Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 72.

Površine ekoloških oraničnih usjeva i trajnih nasada, razdoblje od 2013. do 2019. godine

	ha	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Korištena poljoprivredna površina po kategorijama		40.660	50.054	75.818	93.594	96.618	103.166	108.169
Oranice i vrtovi	(1)	21.013	27.459	34.281	44.147	44.083	50.281	52.587
Žitarice (isključujući rižu)	(2)	7.293	8.776	9.688	12.619	11.326	13.612	15.814
Pšenica i pir	(3)	2.945	3.654	4.680	6.011	4.785	6.376	7.491
od čega meka pšenica i pir	(4)	-	3.622	3.928	5.426	4.711	6.327	7.395
od čega tvrda pšenica (durum)	(5)	-	32	752	585	74	50	96
Raž	(6)	213	492	230	203	207	188	311
Ječam	(7)	980	1.081	783	1.487	1.351	1.358	2.044
Zob	(8)	968	1.235	905	1.557	1.418	1.108	1.264
Kukuruz, suho zno	(9)	1.781	1.768	2.174	2.185	2.506	3.102	3.019
Ostale žitarice (uključujući pšenoraž, sirak, proso, heljda i dr.)	(10)	406	546	916	1.176	1.059	1.480	1.685
Mahunarke za suho zno	(11)	142	-	36	95	76	90	97
Korjenasti usjevi	(12)	17	176	405	357	176	36	38
Krumpir (uključujući sjemenski krumpir)	(13)	14	41	2	28	40	29	26
Šećerna repa (isključujući sjemensku)	(14)	-	129	87	75	-	-	-
Ostali korjenasti usjevi d. n. (uključujući slatki krumpir, stočni kelj, stočnu repu, stočni pastirjak i dr.)	(15)	3	6	316	254	136	7	11
Industrijsko bilje	(16)	3.833	7.522	9.937	12.025	14.604	14.885	13.562
Uljarice	(17)	2.353	4.624	6.289	7.800	9.504	9.611	9.558
Uljana repica	(18)	596	1.293	1.034	2.421	3.699	4.079	2.375
Suncokret	(19)	858	1.520	1.335	1.438	2.175	2.112	2.927
Soja	(20)	744	1.339	2.607	2.563	2.826	2.286	2.022
Lan za ulje	(21)	10	17	36	14	22	49	12
Ostale uljarice d. n. (uključujući mak, tikvu uljanicu, sezam, gorušicu i dr.)	(22)	145	455	1.277	1.364	782	1.086	2.222
Duhan	(23)	-	11	-	-	-	-	-
Aromatsko, ljekovito i začinsko bilje	(24)	1.383	2.876	3.495	4.225	5.100	5.274	4.004
Ostalo industrijsko bilje uključujući energetske usjeve d. n. (uključujući cikoriju i dr.)	(25)	97	11	153	-	-	-	-
Zelena krma sa oranica i vrtova	(26)	9.281	10.203	12.221	16.860	16.248	20.002	21.422
Svježe povrće (uključujući jagode)	(27)	151	304	343	323	359	422	245
od čega kupusnjače	(28)	5	7	9	15	10	11	8
od čega lisnato i stabljikaasto povrće (isključujući kupusnjače)	(29)	13	9	12	14	18	36	20
od čega plodovito povrće (uključujući dinje i lubenice)	(30)	52	206	72	82	110	160	72
od čega korjenasto, gomojasto i lukovičasto povrće	(31)	45	39	81	55	65	52	60
od čega svježe mahunarke	(32)	16	39	159	148	147	110	74
od čega ostalo svježe povrće d. n. (uključujući kukuruz šećerac)	(33)	17	-	4	3	3	46	4
od čega jagode	(34)	3	4	6	6	6	6	7
Ostali usjevi na oranicama	(35)	3	1	-	-	-	-	-
Ugari	(36)	293	477	1.651	1.868	1.294	1.234	1.409
Trajni travnjaci	(37)	14.279	16.403	33.613	39.089	40.745	39.575	40.648
Trajni nasadi	(38)	5.368	6.192	7.924	10.358	11.790	13.310	14.934
Voće, ukupno	(39)	3.240	3.784	5.630	7.647	8.962	10.390	11.906
od čega jabuke	(40)	186	235	361	477	470	539	583
od čega kruške	(41)	45	49	74	82	93	108	117
od čega breskve	(42)	23	28	39	48	48	44	45
od čega nektarine	(43)	5	7	10	6	10	11	10
od čega marelice	(44)	16	36	55	61	75	104	106
od čega trešnje i višnje	(45)	134	330	422	421	520	554	528
od čega šljive	(46)	417	473	657	801	725	869	918
od čega bobičasto voće (isključujući jagode)	(47)	79	194	301	494	500	671	840
od čega orašasto voće	(48)	2.036	2.259	3.521	5.146	6.401	7.401	8.576
Citrusi	(49)	-	4	9	15	14	15	23
Vinogradi	(50)	791	931	913	1.119	1.010	1.002	1.072
Maslinici	(51)	1.330	1.472	1.334	1.536	1.750	1.872	1.888
Ostali trajni nasadi (uključujući rasadnike, božična drveća, rogač, dud i dr.)	(52)	7	1	38	41	54	30	45

Izvor: DZS; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 73.

Udio površina pod ekološkom poljoprivrednom proizvodnjom u ukupno korištenom poljoprivrednom zemljištu, razdoblje od 2013. do 2019. godine

Godina	Korišteno poljoprivredno zemljište	Površine pod ekološkom proizvodnjom	udio površina pod ekološkom proizvodnjom u ukupno korištenim poljoprivrednim površinama, %
	ha	ha	
2013.	1.568.881	40.660	2,59
2014.	1.508.885	50.054	3,32
2015.	1.537.629	75.883	4,94
2016.	1.546.019	93.594	6,05
2017.	1.496.663	96.618	6,46
2018.	1.485.645	103.166	6,94
2019.	1.504.445	108.169	7,19

U razdoblju od 2013. do 2019. godine u ukupnoj površini korištenog poljoprivrednog zemljišta obuhvaćeno je i zajedničko zemljište koje može biti pašnjak ili ostalo korišteno poljoprivredno zemljište na kojem se više gospodarstava zajednički koristi državnim zemljištem za ispašu stoke.

Izvor: Državni zavod za statistiku, Ministarstvo poljoprivrede; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 74.

Broj uzgojene stoke na ekološki način, razdoblje od 2013. do 2019. godine

grlo/kljun	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Goveda	6.540	7.308	7.002	14.442	17.226	19.613	21.551
Kopitari	874	291	265	1.753	1.929	2.388	2.234
Ovce	19.411	21.690	23.774	50.135	54.583	62.315	65.632
Koze	1.769	1.552	2.163	3.080	3.381	4.199	5.597
Svinje	1.122	961	1.114	1.083	1.468	1.887	2.873
Perad	2.036	2.540	2.093	3.388	2.174	1.870	1.523
Pčele, broj	2.678	3.649	3.418	2.065	1.721	2.022	2.023
Kunići	47	5	-	5	5		

Izvor: Državni zavod za statistiku; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 75.

Količina deklariranog sjemena po vrstama

Sezona	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Biljna vrsta	Deklarirane količine (t)	Deklarirane količine (t)	Deklarirane količine (t)	Deklarirane količine (t)	Deklarirane količine (t)	Deklarirane količine (t)	Deklarirane količine (t)
Pšenica ozima	41.018	30.059	33.157	26.754	29.196	30.884	33.091
Ječam ozimi	6.734	5.518	6.404	7.447	6.866	7.497	9.052
Raž ozima	42	85	33	29	37	46	208
Tritikale	1.184	1.108	1.571	1.985	2.406	2.859	2.061
Ječam jari	1.162	1.141	1.572	1.462	1.452	1.322	2.122
Zob jara	540	514	723	788	812	830	829
Uljana repica	16	11	23	16	22	9	17
Kukuruz	7.224	4.263	4.029	4.777	3.917	3.590	3.458
Soja	5.246	6.634	6.612	9.440	9.208	9.963	10.275
Suncokret	1.135	48	55	36	33	27	24
Šećerna repa	0	0	0	0	0	0	0
Krumpir	693	515	523	405	385	505	488
Lučica luka	0	0	0	0	0	1	2
Ostalo povrće	20	25	7	5	2	5	4

Izvor: Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 76.

Broj proizvedenih voćnih sadnica i loznih cijepova

Godina proizvodnje	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Voćne sadnice	2.831.732	2.673.103	2.667.083	3.073.374	3.459.374	3.281.638	3.131.158
Vinova loza	2.110.275	1.266.923	1.257.809	1.662.122	1.920.572	1.630.006	1.385.621

Izvor: Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 77.

Pregled deklariranih količina sadnog materijala

Sezona	2013/2014	2014/2015	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Biljna vrsta	Deklarirane količine (kom)	Deklarirane količine (kom)	Deklarirane količine (kom)	Deklarirane količine (kom)	Deklarirane količine (kom)	Deklarirane količine (kom)
Voćne sadnice	1.491.834	1.753.952	2.059.982	1.515.059	987.915	985.065
Vinova loza	1.951.112	999.100	1.357.567	1.604.196	1.320.555	986.312

Izvor: Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

POPIS PROPISA I DRUGIH AKATA DONESENIH U 2019. GODINI
(poljoprivreda)

Broj izdanja Narodnih novina	Propisi i drugi akti
3/2019	Obavijest o podnesenom zahtjevu za zaštitu naziva »Zagorski bagremov med« zaštićena oznaka izvornosti
5/2019	Pravilnik o uvjetima, kriterijima i načinu dodjele potpore u okviru mjere II.12. »Mjere zaštite zdravlja i dobrobiti životinja«
5/2019	Naredba o mjerama zaštite zdravlja životinja od zaraznih i nametničkih bolesti i njihovom financiranju u 2019. godini
8/2019	Pravilnik o provedbi mjere Informiranje u državama članicama iz Nacionalnog programa pomoći sektoru vina za razdoblje od 2019. do 2023. godine
8/2019	Popis prirodnih mineralnih voda i prirodnih izvorskih voda priznatih u Republici Hrvatskoj
9/2019	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o uvjetima kojima moraju udovoljavati veterinarske organizacije, veterinarska praksa i veterinarska služba u sustavu provedbe veterinarske djelatnosti
11/2019	Pravilnik o jestivim uljima i mastima
15/2019	Pravilnik o odobrenju za obavljanje djelatnosti akvakulture na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu
16/2019	Pravilnik o provedbi mjere Promidžba na tržištima trećih zemalja iz Nacionalnog programa pomoći sektoru vina za razdoblje od 2019. do 2023. godine
16/2019	Pravilnik o popisu biljnih vrsta za osnivanje drvenastih kultura kratkih ophodnji te načinu i uvjetima pod kojima se mogu uzgajati
20/2019	Pravilnik o izmjenama Pravilnika o uvjetima, kriterijima i načinu dodjele državne potpore male vrijednosti u ribarstvu
20/2019	Pravilnik o dopunama Pravilnika o obavljanju gospodarskog ribolova na moru pridnenom povlačnom mrežom – kočom
20/2019	Pravilnik o dopunama Pravilnika o obavljanju gospodarskog ribolova na moru okružujućom mrežom plivaricom – srdelarom
20/2019	Popis članova Povjerenstva za organoleptičko ocjenjivanje vina i voćnih vina
21/2019	Pravilnik o provedbi izravne potpore poljoprivredi i IAKS mjera ruralnog razvoja za 2019. godinu
21/2019	Pravilnik o provedbi mjere Ulaganja u vinarije i marketing vina iz Nacionalnog programa pomoći sektoru vina za razdoblje od 2019. do 2023. godine
21/2019	Pravilnik o izmjeni i dopunama Pravilnika o mjerama prilagodbe zahtjevima propisa o hrani životinjskog podrijetla
22/2019	Pravilnik o agrotehničkim mjerama
22/2019	Pravilnik o načinu vođenja evidencije o promjeni namjene poljoprivrednog zemljišta
23/2019	Pravilnik o mjerilima za utvrđivanje osobito vrijednog obradivog (P1) i vrijednog obradivog (P2) poljoprivrednog zemljišta
26/2019	Pravilnik o provedbi mjere Restrukturiranje i konverzija vinograda iz Nacionalnog programa pomoći sektoru vina za razdoblje od 2019. do 2023. godine

26/2019	Odluka o Popisu izvornih i ugroženih pasmina domaćih životinja
26/2019	Naredba o izmjenama i dopunama Naredbe o mjerama zaštite životinja od zaraznih i nametničkih bolesti i njihovom financiranju u 2019. godini
31/2019	Pravilnik o odštetnom cjeniku
31/2019	Obavijest o podnesenom zahtjevu za zaštitu naziva »Goranski medun« zaštićena oznaka izvornosti
33/2019	Pravilnik o provedbi Programa potpore za proizvođače šećerne repe za razdoblje od 2019. do 2021. godine
33/2019	Pravilnik o izmjenama Pravilnika o stručnom nadzoru uzgoja drvenastih kultura kratkih ophodnji
33/2019	Odluka o određivanju kriterija i relativnih pondera za odabir ekonomski najpovoljnije ponude u kojima su predmet nabave poljoprivredno-prehrambeni proizvodi i hrana
38/2019	Pravilnik o zaštićenim oznakama izvornosti, zaštićenim oznakama zemljopisnog podrijetla i zajamčeno tradicionalnim specijalitetima poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda i neobveznom izrazu kvalitete »planinski proizvod«
38/2019	Pravilnik o određivanju područja s prirodnim ili ostalim posebnim ograničenjima
38/2019	Obavijest o podnesenom zahtjevu za zaštitu naziva »Meso crne slavonske svinje« zaštićena oznaka izvornosti
41/2019	Popis ovlaštenih laboratorija za ispitivanje kakvoće gnojiva i poboljšivača tla
44/2019	Pravilnik o provedbi Programa potpore proizvođačima radi obnove narušenog proizvodnog potencijala u sektoru govedarstva za razdoblje od 2018. do 2020. godine
44/2019	Pravilnik o izmjenama Pravilnika o sadržaju, obliku i načinu registracije farmi
45/2019	Pravilnik o provedbi Programa potpore za unaprjeđenje proizvodnog potencijala u sektoru mesnog govedarstva u sustavu krava - tele, unaprjeđenje uzgoja ovaca, koza te izvornih pasmina peradi za razdoblje od 2018. do 2020. godine
47/2019	Pravilnik o provođenju javnog natječaja za zakup poljoprivrednog zemljišta i zakup za ribnjake u vlasništvu Republike Hrvatske
47/2019	Pravilnik o metodologiji za praćenje stanja poljoprivrednog zemljišta
50/2019	Pravilnik o izmjenama Pravilnika o stručnom nadzoru uzgoja drvenastih kultura kratkih ophodnji
52/2019	Obavijest o podnesenom zahtjevu za zaštitu naziva »Lički škripavac« zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla
52/2019	Obavijest o podnesenom zahtjevu za zaštitu naziva »Bračko maslinovo ulje« zaštićena oznaka izvornosti
52/2019	Obavijest o izmjeni Specifikacije proizvoda »Slavonska kobasica« zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla
53/2019	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o provedbi izravne potpore poljoprivredi i IAKS mjera ruralnog razvoja za 2019. godinu
54/2019	Pravilnik o uvjetima i načinu provedbe mjera Nacionalnog programa poticanja provedbe uzgojnih programa za toplokrvne pasmine i uzgojne tipove konja u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2015. do 2020. godine u 2019. i 2020. godini
54/2019	Pravilnik o evidenciji uporabe poljoprivrednog zemljišta

54/2019	Naredba o izmjenama i dopunama Naredbe o mjerama zaštite životinja od zaraznih i nametničkih bolesti i njihovom financiranju u 2019. godini
54/2019	Obavijest o podnesenom Zahtjevu za zaštitu naziva »Zagorski štrukli«/»Zagorski štrukli« zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla
57/2019	Pravilnik o provedbi programa potpore za proizvođače mandarina za 2019. godinu
62/2019	Pravilnik o Upisniku poljoprivrednika
62/2019	Pravilnik o Upisniku obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava
62/2019	Pravilnik o ugovornim odnosima pri otkupu pšenice
63/2019	Naredba o izmjenama i dopuni Naredbe o poduzimanju mjera za sprječavanje širenja i suzbijanje zlatne žutice vinove loze
64/2019	Pravilnik o izmjeni Pravilnika o provedbi programa potpore proizvođačima radi obnove narušenog proizvodnog potencijala u sektoru govedarstva za razdoblje od 2018. do 2020. godine
65/2019	Pravilnik o načinu revalorizacije zakupnine odnosno naknade za korištenje poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske
67/2019	Popis sorti brisanih iz Sortne liste Republike Hrvatske
68/2019	Popis sorti upisanih u Sortnu listu Republike Hrvatske
69/2019	Pravilnik o uvjetima kojima moraju udovoljavati trgovine za prodaju kućnih ljubimaca i prostori veleprodaje
69/2019	Odluka o određivanju demarkiranih područja u kojima se provode mjere za sprječavanje širenja i suzbijanje zlatne žutice vinove loze
70/2019	Pravilnik o soli
70/2019	Pravilnik o stručnom osposobljavanju ovlaštenih osoba
71/2019	Pravilnik o zaštiti poljoprivrednog zemljišta od onečišćenja
74/2019	Pravilnik o izdavanju, obnavljanju i oduzimanju ovlaštenja za agronome za obavljanje poslova privatne savjetodavne agronomske službe te o uvjetima, sadržaju i načinu polaganja stručnih ispita
75/2019	Pravilnik o izmjenama Pravilnika o upisu sorti u Sortnu listu
76/2019	Pravilnik o zemljopisnim područjima uzgoja vinove loze
78/2019	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o mjerama za sprječavanje unošenja i širenja organizama štetnih za bilje, biljne proizvode i druge nadzirane predmete i mjerama suzbijanja tih organizama
80/2019	Pravilnik o provedbi Programa potpore za proizvođače jabuka za 2019. godinu
84/2019	Pravilnik o voćnim džemovima, želeima, marmeladama, pekmezu te zaslađenom kesten pireu
84/2019	Pravilnik o proširenju geografskog područja provedbe uzgojnih programa domaćih životinja
84/2019	Pravilnik o načinu i uvjetima osnivanja prava građenja i prava služnosti na poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu Republike Hrvatske
85/2019	Pravilnik o pokazateljima rizika za procjenu rizika od uporabe pesticida
85/2019	Pravilnik o prirodnim mineralnim, prirodnim izvorskim i stolnim vodama
88/2019	Obavijest o izmjeni specifikacije proizvoda »Dalmatinska panceta« zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla

91/2019	Pravilnik o provedbi mjera Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020.
91/2019	Pravilnik o doniranju hrane i hrane za životinje
91/2019	Obavijest o izmjeni Specifikacije proizvoda »Dalmatinska pečenica« zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla
96/2019	Naredba o mjerama za sprječavanje pojave i ranog otkrivanja unosa virusa afričke svinjske kuge na području Republike Hrvatske
98/2019	Pravilnik o Školskoj shemi voća i povrća te mlijeka i mliječnih proizvoda
99/2019	Pravilnik o uvjetima kojima moraju udovoljavati skloništa za životinje
99/2019	Naredba o izmjenama Naredbe o mjerama za sprječavanje pojave i ranog otkrivanja unosa virusa afričke svinjske kuge na području Republike Hrvatske
106/2019	Obavijest o podnesenom zahtjevu za zaštitu naziva »Varaždinsko bučino ulje« zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla
112/2019	Pravilnik o potpori za privatno skladištenje
113/2019	Pravilnik o sadržaju i obliku prodajnog lista i sadržaju registra prvih kupaca
113/2019	Pravilnik o višestrukoj sukladnosti
115/2019	Pravilnik o provedbi mjera Nacionalnog pčelarskog programa za razdoblje od 2020. do 2022. godine
116/2019	Pravilnik o izmjenama Pravilnika o zaštiti životinja koje se koriste u znanstvene svrhe
116/2019	Obavijest o podnesenom Zahtjevu za zaštitu naziva »Vrbovečka pera« oznaka zajamčeno tradicionalni specijalitet
123/2019	Pravilnik o registraciji i odobravanju objekata te o registraciji subjekata u poslovanju s hranom
123/2019	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o veterinarsko-zdravstvenim zahtjevima za stavljanje u promet i uvoz životinja, sjemena, jajnih stanica i zametaka koji ne podliježu zahtjevima propisa iz Dodatka A Dijela I. Pravilnika o veterinarskim i zootehničkim pregledima određenih životinja i proizvoda u prometu s državama članicama Europske unije (»Narodne novine«, broj 137/2013 i 82/2014)
125/2019	Naredba o izmjenama Naredbe o mjerama za sprječavanje pojave i ranog otkrivanja unosa virusa afričke svinjske kuge na području Republike Hrvatske
126/2019	Pravilnik o izmjenama i dopuni Pravilnika o evidenciji uporabe poljoprivrednog zemljišta
127/2019	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o uvjetima i načinu provedbe mjera Nacionalnog programa poticanja provedbe uzgojnih programa za toplokrvne pasmine i uzgojne tipove konja u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2015. do 2020. godine u 2019. i 2020. godini
127/2019	Naredba o prestanku važenja Naredbe o mjerama za sprječavanje pojave i širenja klasične svinjske kuge

POPIS KRATICA S OBJAŠNJENJIMA

APZ	Agencija za poljoprivredno zemljište
ARKOD	ARKOD je nacionalni sustav identifikacije zemljišnih parcela, odnosno evidencija uporabe poljoprivrednog zemljišta u Republici Hrvatskoj
BDP	Bruto domaći proizvod Bruto domaći proizvod je makroekonomski indikator koji pokazuje vrijednost finalnih dobara i usluga proizvedenih u zemlji tijekom dane godine, izraženo u novčanim jedinicama.
BDV	Bruto dodana vrijednost Bruto dodana vrijednost, kao povećanje vrijednosti proizvodnje, jednaka je razlici između bruto vrijednosti proizvodnje i međufazne potrošnje.
CEFTA	Central European Free Trade Agreement Srednjoeuropski ugovor o slobodnoj trgovini
CLLD	Lokalni razvoj pod vodstvom zajednice Community Led Local Development
cn	Combined nomenclature Kombinirana nomenklatura
DCFTA	Deep and Comprehensive Free Trade Areas Sporazum o području slobodne trgovine
DZS	Državni zavod za statistiku
EDMU	Ekstra djevičansko maslinovo ulje
EPAS	Economic Partnership Agreements Sporazum o gospodarskom partnerstvu
EPFRR	Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj
EPJF	Europski poljoprivredni jamstveni fond
FADN	Farm Accountancy Data Network Sustav poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka
FAO	Food and Agriculture Organization Organizacija za hranu i poljoprivredu Ujedinjenih naroda
GMO	Genetski modificirani organizmi
ha	Hektar – mjerna jedinica za površinu
HAMAG–BICRO	Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije
HBOR	Hrvatska banka za obnovu i razvitak
HBSC	Health behavoiur in School-aged Children 2013/2014 Međunarodno istraživanje o zdravstvenom ponašanju učenika
HS	Harmonized System Harmonizirani sustav: skraćeni naziv za „Međunarodnu konvenciju o Harmoniziranom sustavu nazivlja i brojčanog označavanja roba“,
IAKS	Integrirani administrativni i kontrolni sustav - sustav pomoću kojeg se odobravaju, prate i kontroliraju plaćanja poljoprivrednicima.
IPARD	Instrument for Pre-Accession Assistance IPARD je pretpristupni program Europske unije za razdoblje 2007. – 2013. godine. Sastavni je dio IPA-e (Instrument pretpristupne pomoći, eng. Instrument for Pre-Accession Assistance), čiji su osnovni ciljevi pomoć državama kandidatkinjama i državama potencijalnim kandidatkinjama u

njihovom usklađivanju i provedbi pravne stečevine EU-a te priprema za korištenje budućih EU fondova.

JRDŽ	Jedinstveni registar domaćih životinja
JWPAT	Joint Working Party on Agriculture and Trade
kg	Kilogram – mjerna jedinica za masu
kn	Hrvatska kuna – hrvatska novčana valuta
KOLK	Carcasses Classification Control
Kom.	Sustav kontrole ocjenjivanja na liniji klanja životinja
Komada	Komada
l	Litra – mjerna jedinica za volumen fluida
LEADER	Liaison Entre Actions de Developpement de l'Economie Rurale
MDK	Priprema i provedba lokalnih strategija ruralnog razvoja
mm	Maksimalna razina ostataka pesticida
NATO	Mliječna mast
OECD	North Atlantic Treaty Organisation
OIV	Organizacija Sjevernoatlantskog ugovora
OPG	Organisation for Economic Cooperation and Development
PDV	Organizacija za gospodarsku suradnju i razvitak
PROBA	International Organisation of Vine and Wine
SB	Međunarodna organizacija za vinogradarstvo i vinarstvo
SOPG	Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo
SWG	Porez na dodanu vrijednost
UG	Working Party on Commodities
WTO	Radna skupina Vijeća Europske unije za robe
ZOI	Sirove bjelančevine
ZOZP	Samoopskrbno poljoprivredno gospodarstvo
ZPP	Regional Rural Development Standing Working Group in South Eastern Europe
ZTS	Stalna radna skupina za regionalni ruralni razvoj
	Uvjetno grlo
	Uvjetno grlo stoke je životinja ili skupina istovrsnih životinja težine 500 kg.
	World Trade Organisation
	Svjetska trgovinska organizacija
	Zaštićena oznaka izvornosti
	Zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla
	Zajednička poljoprivredna politika
	Zajamčeno tradicionalni specijalitet

